

Numeri.

Isido. Octava est in solitudine syn: in qua tenditur usq; ad montem synai. Syn aut; rubus vel odium interpretat: q; cum venerimus in loco ecclie: de quo nobis dñs locuturus: grande odii meremur inimici.

Isi. Nona mansio est in defeca: que dicitur pulsatio: quasi pulsate et apietur vobis. Sensus quoq; est manifestus: q; postquam venerimus in locum ecclie: incipiimus in sacramenta pulsare.

Irido. Decima in balu: qd; interpretat fermentum: qd tollens mulier miscuit faringe satulim bus tones fermenta: et reetur totu: Ibi mura muras populus accipit vespe coturnices: et manu alterius dicit manna tribuitur. Et tene in decima mansione manna tribuitur: q; post decalogi punctionem angelorum paramanducatur.

Indecima mansio est in raphidim: qd; interpretat dissolutio fortium vel remissio manu: In bac siti enti populo fons te per tra oreb; similitudine christi crucis. Ibi ibs; i typu saluatoris ptra amalech militat: et in signo crucis demoniu aderunt nos sepe meta surgentia tenui cmitur. Illuc venit iheros ad moys; das ei consilium. lxx. seni orum in type ecclie ex gentibus congregata: qd legis imminutio euangelio succedit. Et supra. omnium virorum fortium ex israel: et numerabitis eos per turbidum dicit: vel propter dissipatum amalech. vel propter sanatum israel. Ecce in suis locis convenientius exponentur.

Omniu virorum fortium ex zc. Ong. All. Lxx. Ois q; pcedit in virtute israel zc. Qui q; pcedit in virtute numeratur: et in virtute tantu sis. Est em virtus animi quam grecorum philosophi docent: que non pro teo: sed per gloria exercetur humana. Est et assiriorum virtus: vel chaldeorum in astrologie studiis: sed non israelitica: nec ad deum pertinens. Sola vero apud deum virtus israelitica numeratur: que a deo docetur: per scripturas diuinias discitur: per fidem euangelicam et apostolicam traditur.

Principes. Aug. Quid est qd singulos de singulis tribubus eligi uibet et principes. eolq; vocat chiliarchos: quos quida latini tribunos vocant: vel appellauerunt. Chiliarchi aut a mille videntur dici. Sed cum consilium daret iheros moysi: quod etiam deus approbat: de populo sub principibus ordinando: ne omnes cause moysen onerarent: chiliarchos dicit constitudos super milenos homines: hecatarchos super centenos: pentacharchos super quinquagenos: et decarchos super tenos: ab ipsis numeris quibus prcessent cognominatos. Nunq; et hic sic accipiendi sunt chiliarchi qd singuli essent super milenos: Non: neq; enim omnis plus israel xij. milia tunc fuerunt. Singulos em elegit te singulis tribubus: que non milenos: sed multa milia continebant. Homen ergo coe est cum illis qui in exodo appellabant chyliarchi: qd unusquisque illo: esset mille hominum princeps: istorum aut qd unusquisque milii princeps. Quia siue a mille: siue a milibus: et de compositione nominis resonat ut vocentur chiliarchi.

De tribu ruben. Ra. Moi. Ruben primo genitus israelis qui interpretat videns filios: vel videns in medio: primu eccliam significare potest: que fuit in hierusal: quia ipse dominus in aplis priuum fundavit: que significat elisir: i. pater meus fortis. Iste em est de quo dicit: dominus fortis: dominus potens in filio. Hic ergo ruben sub tali principe videt filios: i. fideles ad se confluentes. Unde hunc petro baptisati sunt una die tria milia: et multitudo credentium erat cor unum: et anima una.

Ra. Moi. Princeps tribus ruben eos gener: aliter significat: qd binu conuersantes in medio fratru: subditos curam gerunt: sermone et exemplo

C. I.

instruunt: quos tanq; filios ad dei militiam nutrunt. In hac tribu prius ceps est elisir: id est pater meus fortis: vel pater meus coangustans: siuus fedeur: id est absconditi. Qui enim autoritate magisterij: et paterna disciplina subditos bene regit et corrigit: nec foris ad laudem humanam: sed in abscondito cordis ad dei gloriam: iure princeps tribu: et domoy: i. coiugatorum: continentium: virginum: et viriulorum: curam gerens.

Distribu symeon. Ra. Symeo generalis omnis obediens significat quo: princeps est sala mihi: i. retribuens mibi de: vel pax mea de: Filius suis adday: i. continens abz: cum ille qui iustam dei retribu: cogitat cor: de pacifico tranquillu: et humiliis in cetero filiorum fidelium re: radus apparet. Qui enim se humiliat exaltabitur. Tales enim omnem intentionem suam ad dei placitum conuerunt: et secundum qd in scripturis continet: sed ducialiter se obediens permittit dicentes. Ad te lenauit oculos meos qui habitas in celis.

De tribu iuda. Moi. Idem. Nos sunt significari in iuda omnes qui recte invocant nomen domini: nec sensu nec verbo distinguitur a norma fidei quorum merito naason pncipes fuit: qd scilicet non solum alios predicando instruit: sed etiam virulenta vicio iacula corporei suu castigando i semet ipso interficit. Em illud. Castigo corpus membra: et in servitute redigo te.

Alle. Iuda. de quo reges: qui interpretat confessio vel landato. Hic populum significat ecclie: cuius caput est leo de tribu iuda. i. xpus. Vere enim fidei laudatio vel confessio: i. recta predicatio tamen in ecclie est. Naason ergo: i. serpentinus: vel aurignum: filius aminadab: s. spontanei populi: salvator: intelligitur: de patriarchis deo deuotis famulis genitus: qui per mortem suam destruxit dyabolum. In serpente enim unde primu mortis causa id est peccatum: pcessit: mors figurat. Unde. Sic exaltauit moyses serpente in deserto: sic exaltari oportet filium hominis te.

De tribu ysachar. Rabanus. Isachar monachos non incognitus exprimit: qui omnibus mundi negotiis spretis: dono dei: i. spissantico pte gente: pnum: eternu districta vita voluptate mortificata querunt: et pompa mundi calcantes: humilia amplectentes: soli deo placere cupunt.

Nathanael. All. Qui pie exercent se ut mercedem in celis accipiunt: et principes est nathanael: i. deus meus: vel donum dei filius: id est pusilli xpis: s. qui inter homines pusilli apparuit: ipse enim dux: et ipse merces.

Distribu zebulon. Idem. Zebulon pacientes figurant: qui contra omnia aduersa munimine virtutum invicti perseverant: quorum princeps solus deus est: sine quo nihil possunt agere: dicentes cum apostolo. Quis nos separabit a caritate xpis: tribulatio an angustia te.

Heliab. All. Habitaculi fortitudinis habet principem heliab: qd interpretat de me pte deum scilicet qd pte fidelium: quos disponit et regit. Et est filius belon: i. grecus. Eccia enim rex de habitaculi fortitudinis hereticos: s. et sesimaticos.

Joseph. Idem. Joseph pte duarum tribuum xpis significat ptes populus duorum: et lapide angularis. Ephraim minor: manus pte mogento platis: genitile platis iudeico platis. Unde. Amem dico vobis non inueni tantam fidem in isrl.

Elisama. Elisama xpis significat: de quo dicit. Yes es obediens pte usq; ad mortem te: qd de se ait. Que audiui ab eo loquor: i. mudo. Hic est filius amind: i. plati mei incliti: de stirpe scilicet regis patriarcharum et prophetarum.

Ra. Elisama princeps in tribu ephraim: significat eos qd attente verbum dei audiunt corde bono et optimo: et fructum afferunt in patientia.

Ammind. Populus meus inclitus: vel obliniosus: ea s. que retro

sunt obliuiscens; in anteriora se extendens ut accipiat coronam vite quam retribuet deus diligentibus se.

Damaliel. Damaliel; reddidit mihi deus filius phadassur. i. redēptionis valide. princeps est in tribu manasse; qui interpretat oblitus. vel obliniosus. cū xp̄s (quem ad uocandū p̄lin in dācum pater in mundum misit) in regno suo gentē obliniosam inuenit. Oblitus est eñi israel creatōris sui. Non tamen omnes pierunt; sed cū plenitudo gentium intraverit omnis isrl̄ salu⁹ fiet.

De tribu beni-

amini. Benjamin bierulale significat. que est in tribu sua; cuius p̄ls fm̄ p̄phe-
tiam rachel bennoni. id est fili⁹ doloris fu-
it. q̄z ḡui dolore ma-
tre afficit. Sanguine
eñi p̄phetari fudit. z
in xp̄i necem p̄spirās
ait. Sanguis ei⁹ sup-
nos; z sup filios n̄os.
In creditibus vero
iuxta patris p̄phetā
filius dexter. Benia-
min quoq̄ gentilem
p̄lm̄ potest significa-
re; qui filius doloris
fuit christianos perse-
quendo. Filius etiā
dexter potest dici; q̄z
in iudicio ad dexterā
dei erit. v̄l q̄z dexterā
id ē bona opa facit.
Huius p̄li abidan
id est pater meus in-
dex filius gedeonis.
qui interpretat tēta-
tio iniquitatis. v̄l hu-
militatis. princeps ē.
Quia xp̄us (quē hu-
miles iudeus sp̄cuit
z dyabol⁹ inique te-
tavit) caput ē creden-
tiū; z iudex ventur⁹
vno p̄ mortuor⁹.

Mora. Filius dexter significat eos qui fortiter pugnant cōtra ini-
micos. z fortiter p̄emunt temptationis stimulos. nec feminineum aliquid
vel molle in se dominari p̄mitunt.

De tribu dan. Dan iudicū vel indicans. H̄i sunt qui omnia di-
scrēte agn̄t; q̄ aiezer. i. fratrē adiutorē sibi principem cōstituunt. z scđz p̄
trum regulā oīa faciunt. vel omnia bona sua deo tribuunt.

Ra. Dan iudicū vel indicans. Aiezer frater mens adiutor. Amisad-
dar p̄ls meus sufficiens. In dan ergo accipimus gentiles qui de frigore
infidelitatis ad gratiam xp̄i configurant. Unde in sequentibus ad aqui-
lonem iuxta tabernacula dan primus castra metat. Aiezer ergo fili⁹ ami-
saddai in hac tribu princeps est; cum ecclēsī de gentibus apl̄i christi q̄s
fratres. verbo z ope sufficiētes p̄cipiant. z fraterna dilectione ad socie-
tatem spiritualis gratie hortantur.

De tribu aser. Asler beatus. vel diuitias habens. fideles virtutibus
locupletes significat; quib⁹ principes p̄begiel. i. occurſio dei. Fil⁹ ochran
qui interpretat turbanit eos; xp̄s sc̄z mediator dei z hominū qui humano
generi p̄cilianti occurrit; malignos spiritus repellendo turbavit. vnde.
Appropians alligauit vulnera eius; infundē oleū z viñū z̄.

Mora. In asler figurant qui cuncta consilio agunt; nec caduca res-
bus; sed virtutibus diuites esse volunt. substantiā suam paup̄ib⁹ tribuūt
thesauros in celo condunt. vnde beati erūt. Retribuetur enim eis ī resur-
rectione iustorum.

De tribu gad. All. vel Moi. Gad accinct⁹. Heliasaphan deo mei
p̄tectio. vel accensio. Due agnoscēs deū. Bag ergo fideliū populu signi-
ficat. qui semp lumbos mentis accingit iustitia. z armis spiritualibus in-
structus spirituales nequitias debellat. cui presidet xp̄s de stirpe patrū pro-
genitus; vere deū agnoscens z ei obediens. suos dirigēs z p̄tegens.

Dotest etiā gad doctores exprimere. qui in p̄cinctu constituti hostib⁹

resistere parati sunt. inter quos excellit heliasaphat. qui sc̄z cor leuat ad
deum. vnde petijt auxiliū. vnde. Gallus accinctus. v̄l succinctus lumbos
z gries. nec est rex qui resistat ei.

De tribu neptalim. Neptalim conuersus vel dilatatus. Hic est
fidelis polis qui ab errore cōversus p̄ mundi terminos fidei abundantia
dilatatus est. Qui dicit esaias. Dilata locum tentorū tui z̄. Abira. i. fra-
tris mei amicus. Filius hennon. i. fontis tristis; hinc prelatus est. q̄z dei

filii qui fratribus. i.

indes amic⁹ fuit; q̄z

per legē sui noriciam

tribuit; ipse mō genti

litati p̄ penitentię tri

stiam consulens; ad

fidem cōvertit. vt in

exercitu suo adnume

rati ipsius ducatu et

regumne fruerentur

p̄lo spirituali.

Do. In nepta

lim intelligunt sancti

qui caritatem frater-

nitatis etiā ad inimi-

cos dilatant; horum

princeps est abira. i.

ipse dñs qui eos sui

amoris ducatu regit

quos nō inter seruos

sed inter amicos con-

scribit. vnde. Jam n̄

dicam vos seruos p̄

amicos z̄.

Per cognatio-

nes z̄. Aug. De-

rito queritur quare

p̄ est tribus d̄ scđz

p̄ pinq̄ates eorū. v̄l

populū eorum. scđm

domos familiarū eo-

rum. scđm capita. fm̄

numeri nominū eo-

rum; z̄ hec quinq̄ si-

militer oīo repetunt

donec omnes tribus

p̄pleant; quasi aliud

h̄i scđm p̄ pinq̄ates

eorum. aliud fm̄ populos. aliud scđm domos familiarū. aliud fm̄ nume-
rum nominū. aliud scđm capita; cū potius videantur alijs verbis idem
significare hec omnia. Quinī ergo ipse numerus aliqd significat. vt hic
idem quinques varie repeatat. Nam iste numerus. id ē. quinarius sicut
quinq̄ libris moysi in veteri t. maxime cōmendat. Illa. vero. iij. q̄ dein
ceps cōnectuntur. i. masculina. a. xx. annis. z̄ supra. omnis qui procedit in
virtute. e. recognitione eoꝝ. quānis z̄ ipsa per omnes tribus eodē modo
repetatur. habent necessariā differentiā. Unū em ageretur de numero vni
uersi multitudinis ad vnam tribum p̄tinentis; discernendus erat sexus.
Ideo positum est. omnia masculina. Et ne parunli etiā cōputaretur; ad
iunctum est a. xx. annis. z̄ supra. Et ne imbellis senectus numeraret; addi-
tum est. omnis qui p̄cedit in virtute. Et omnia cōcluduntur verbo cīns
operis quod siebat; vt dicat recognitione eoꝝ. Recognitione em siebat. cum
hec hominū v̄l nominū milia cōputaretur. Quinq̄s igit illa. p̄ pinq̄ates
populi. com⁹ familiarū. z̄ nūs hoīm. z̄ capit. z̄ ista. iij. sexus. grās. xp̄us.
recognitione. fortassis in ipso numero aliquid significant. Si enim hoīm nu-
mero alter multiplicet ex altero vt quīque quaterni aut quater quini
ducantur viginti fiunt. Quoz numero etiā adolescentiū grās illa signa-
qui numerus memorat q̄n̄ intratur ad terram. p̄missionis. z̄ dicit illa grās
xx. annos; quez nō declinauerit in dexterā; aut in sinistrā. vbi videntur
mibi significari fideles ex vtroq̄ testamento fidem veram tenentes. Nā
vetus testamentū quinq̄ libris moysi maxime excellit. z̄ nouum quattuor
euangelij.

Auncesimo. Isido. A vicesimo anno numerātur qui ad bellum eli-
guntur. quia ab hac etate contra vnumquenq̄ vīctorum bella nascuntur.
Ideoq̄ ad pugnam eliguntur; vt pugnent contra libidinem; ne luxuria
supererentur.

[†] spiritale. [†] gloria perfectorum est principium. et in perfectione sanctorum imperfectio est.
Tbellum quinquaginta nonae milia trecenti. **D**e filiis gad per generatones et familias ac domos cognitionum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a. xx. annis et supra. omnes qui ad bella procederent
[†] bene videntes sensibus corporis. quadraginta quinque milia exercitū. l. **D**e filiis iuda per generatones et familias ac domos cognitionum suarum per nomina singulorum a vicesimo anno et supra. omnes qui alii digni numero.
poterant ad bella procedere recentes. [†] spiritalem intelligentiam legis habentes. in septenario enim spiritus: in denario lex significatis sunt. Septuaginta quatuor milia exercitū. **D**e filiis ysachar per generationes et familias ac domos cognitionum suarum per nomina singulorum a vicesimo anno et supra. omnes qui ad bella procederent recentes. [†] numerat deus multitudinem stellarum. et cognitionum suarum per nomina singulorum omnibus eis nomina vocat. [†] novo instructi testamento. quinque et quattuor milia quadrinquenti. **D**e filiis zabulon per generatones et familias ac domos cognitionum suarum recentes sunt per nomina singulorum a vicesimo anno et supra. omnes qui poterant ad bella procedere quinque sancti gratia perfecti. [†] numerati. quatuor principali bus virtutibus perfecti. quintaseptem milia quadrinquenti. **D**e filiis ioseph: filiorum ephraym per generatones et familias ac domos cognitionum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a. xx. anno et supra. omnes qui poterant ad bella procedere quinque in modestia corporalium sensuum perfecti. la procedere quadraginta milia quingenti. **D**orro filiorum manasse per generatones et familias ac domos cognitionum suarum recentes sunt per nomina singulorum a vicesimo anno et supra. omnes qui poterant ad bella procedere tri-

S dilectionē dei et proximi amplectentes:
gintaduo milia ducenti. **D**e filiis
beniamīn per generatōes et fami-
lias ac domos cognitionum sua-
rum recensiti sunt nominibus sin-
gulorum a. xx. anno et supra. om-
nes qui ad bella poterant proce-
dere trigintaquicq; milia quadri-
genti. **D**e filiis dan per genera-
tōes et familiās ac domos cogna-
tionū suarum recensiti sunt nomi-
nibus singulorū a vicesimo anno
et supra. omnes q̄ poterant ad bel-
la procedere. **T**riūficiūs p̄fectōes
la pcedere. **T**eragita duo milia
s prialibūs dōis pucci: et ad dexterā dī locādi
septingenti. **D**e filiis aser per ge-
nerationes et familiās ac domos
cognitionū suarum recensiti sunt
per nomina singulorū a vicesimo
anno et supra. omnes qui poterāt
ad bella procedere quadraginta
milia. et mille quingenti. **D**e filiis
neptalim per generatōes et fami-
liās ac domus cognitionū suarū
recensiti sunt nominibus singulo-
rum a. xx. anno et supra. omnes q̄
poterāt ad bella procedere quin-
tū fidei trinitatis armati. **T**riūficiūs
scuto fidei que
in quatuor euāgelus p̄tinēt: perfecte munūti.
quaginta tria milia q̄dringenti.
Triūficiūs nouit iustus animas uimenterum suorū.
Dij sūt quos numerauerūt moy-
ses et aarō et duodecim p̄incipes
israel singulos per domos cogna-
tionum suarū. **F**ueruntq; simul fi-
liorū israel per domos et familiās
suas a vicesimo anno et supra: qui
poterāt ad bella pcedere sercēta
fidei trinitatis. fortū.
Tria milia virorum quingenti. l.
qua sacerdotalis dignitas a plebeia multitu-
ine remota est: ut in exemplū boni eminat.
Leuitē autem in tribu familiarū
suarū nō sunt numerati cum eis.
Locutusq; est dñs ad moysen di-
sacerdotalē ordinē et ministros ecclesie.
Tribū leui nō numerare.

Criginta ~~z.~~
Bonī coniugātī. qz
ad significandū trice
nariū index & pollex
blando osculo cōm
gūtur. Unde aliud
tricesimū. aliud sexā
gesimū. aliud vero
centesimū.

Seragita duo
zc. Hilb. Non puto
silentio pretereundū
q modo minores sū-
me numerozum et mi-
noris sacramenti pre-
cedunt. Maiores vero
et maioris dignitatis
succedunt. vel ecōuer-
so. Honore em̄ sein/
vicem milites xp̄i pre-
ueniunt. et superiores
in vicem arbitrantur.
Andacius quoq; co-
grediunt cōiugati q;̄
continētes. cōtinētes
q;̄ vnges. et maioris
sunt meriti. Aliquādo
vero itermiscent sum-
me candor virgi-
nitatis abhorreat am-
plexum coniugij. et in
necessitatibus carnis
virginitati et cōtinen-
tię ministrant cōiuga-
ti; ut diuini exercitus
sit cor vñi. et aīa vna
Septingenti

Septingenti
Spiritualibus tonis
puecti. et ad texteraz
tei locadi. Centena
rius enim numerus pri-
mus in textera copi-
atur. pollice et idicei
coronam flexis. vñ. Ja-
terfa pputat annos
Tribum leui.
Raba. In tribu leui
sacerdotalis ordo si-
gnatur. qui super ta-
bernaculū testimonij
constituit: ut ecclesie
scz in q condita sunt
dei testamenta curaz
gerant. et omia. vasa
id est. fideles ad spiri-
tale ministerium electi:
sine errore et viciorū
sorte permaneant. **H**ic
enī ordo quidqd ad
ceremonias legis per-
tinet: procurare debet.
Ipsius est enī p̄lm
docere. quo scdm le-
gez honeste et ordina-
te in ecclēsia vivant.
Ipsi tabernaculū por-
tant: et utensilia eius
Quia sacerdotes cō-
patiendo; infirmorū
mores tolerādo; et cō-
solando: quasi hume-
ris laboris et patiētis
ad securitatem.

Deponent. Id est. sermone et exemplo disponent quomodo quisque humiliatus in profectu virtutum gradatur.

Quisquis exterminatur. **A**ng. Alienigena qui accesserit moriatur. **H**ic alienigena intelligendum est etiam de illis filiis israel qui non fuerant de illa tribu; quam tabernaculo deseruire precepit. i. qui non fuerint de tribu leui. **M**irum est autem quomodo abusive alienigena dicitur. quod magis alterius generis homines significat; et allogenae; et non magis allophilos quod significat alterius tribus homines quo nomine magis utitur scriptura in aliarum gentium hominibus ut allophili appellen tur; quasi aliarum tribuum homines.

Calle. Qui ad sacram ministerium indigens accedit; pnam presumptiois non erudit. **N**emo enim debet sibi sumere honorem nisi quod vocatur a deo tanquam aaron. **V**nus oportet qui sacerdotum usurpauit lepra per cassus est.

Unusquisque per tur. **A**ll. **O**rig. **U**nusquisque secundum signa icedat in castris hoc precepit moyses immo deus per moy sen. **P**otest aut fieri ut emulatione bonorum operum ab inferioribus signis ad meliora et magnificiora perueniamus. **S**i enim in promptu habuerimus studium meliorum et posteriora obliuiscemus ad anterioria extedamur; in resurrectione mortuorum (ubi sicut stella differt a stella cuiusque merita resplendebunt) ab inferioribus ad meliora signa et fulgentiora transferemur; et splendentioribus stellis exhibimur. **E**t etiam in tantum potest in hac vita humana natura proficere; ut in resurrectione mortuorum non solum stellarum; sed etiam solis splendori valeat equari; quia subgebunt iusti sicut sol in regno dei. **H**inc ergo est quod supponit. secundum signa sua per domos familiarium suarum. **D**icit per domos familiarum in grecio idem est sermo quem ponit ibi apostolus. ex quibus omnis paternitas in celo et terra nominatur. **Q**nas ergo paternitates paulus; familias dicit latinus interpres. **H**ic sunt ergo paternitates vel familie quas paulus iam ostendit in celis. moyses sub figuris legalibus describit in terris; hinc quas incedere nos monet ut possimus paternitatibus celestibus sociari. **S**unt enim familie et paternitate in celo; ex quibus forte est illa quae paulus ecclesiam primitivam ascriptam in celis nominat. **L**ui sociabimur; si oia secundum ordinem gerimus; si nihil inquietum; nihil inordinatum; nihil inbone sum inveniatur in nobis.

Locutusque est et. **A**ll. **O**rig. **L**ocutusque est dominus ad moysen et aaron dicens homo secundum ordinem suum incedat et secundum signa sua secundum domos familiarium suarum castra collocet filii israel ex aduerso et. **D**ocuit quod exercitus dei de terra egypci eriens; et per desertum transiens visitatus est. i. numeratus per moysen et aaron; et per singulas tribus sequestratus sub certo numero censitus; quod nos exponentes formam diximus esse prescriptam; quomodo populus dei egredens de egypcio huius mundi; et festinans ad terram promissionis; i. ad locum virtutum; et ad gloriam regnum celorum; quibus ordinibus et meritorum gradibus deducatur. **E**t per hunc ostendimus futuros bonorum magnificientiam in lege adumbrata. **H**ec vero lectio docet qualiter ab his qui deo sunt mancipati; nec implicant se secularibus negotiis; cōponantur ordo castorum dices. **H**omo secundum ordinem suum; et hinc signa sua et. **P**aulus quoque dicit. Omnia ordinate fiant; et secundum ordinem unus ergo est dei spiritus qui in paulo et in moysi loquitur. Secundum ordinem moyses incedi iubet in castris; paulus in ecclesia secundum ordinem omnia fieri. **E**t moyses quod legi ministrabat; in castris custodiri ordinem iubet. **P**au-

lus vero enāgeliū minister; non solum in actibus; sed etiam in habitu ordinatus vult esse christianum dicens. **M**ulieres similiter in habitu ordinato. **V**nde arbitror; quod non solum in officiis et habitu seruari ordinem voluit; sed significat etiam aliquem ordinem in anima; de quo dicitur; quod unusquisque icedere debet in ordinem; qui precipue ex operi fructibus indicatur; nec minus ex magnificientia sensuum. **S**epem accidit ut qui humilem sensum gerit; et terrena sapit; excelsū sacerdotij gradum vel cathedram doctoris obsideat. **E**t qui spiritualis est; et a terrenis tam liber et omnia examinare possit; et a nemine indica ri; in inferioris ordinem ministerij teneat; vel in plebis multitudine relinquit. **S**ed hoc est legalis et euangelij statuta contemnere; et nihil secundum ordinem gerere.

Ori. **U**nusquisque nostrum etiam de cibo et potu solitus; et omnem curam gerens in secularibus; nam aut duas horas deo deputatis; et ad orationem in ecclesiam veniens; vel in transitu verbū dei audiens; non in cedit secundum ordinem. nec audit preceptum quod dicit ut omnia secundum ordinem fiant. **O**rdo enim est primus querere regnum dei et iusticiam eius; et credere quod secundo loco hoc nobis a domino apponantur. **O**mnes ergo hoc incedere secundum ordinem suum sacerdos; diaconus; virgo; et quicunque in professione religionis videntur. **S**i enim petulans quid et protinus gesserit; continuo arguet eos moyses dicens. **H**omo secundum suum ordinem incedat et. **A**gnoscat ergo unusquisque ordinem suum; et quid sit dignum suo ordinis intelligat; et ita libertus actus et sermones. in celum quoque et habitum; et cum ordinis sui professione conueniat; ne propter eum nomen dei blasphemetur.

Ori. **S**ecundum signa sua et. **Q**uibuscumque prietas designat verbi gratia. **O**mnes sunt similes; sed est propria cuiusque distinctio; vel in cultu; vel in statura; vel in habitu; vel in positione; per quod paulus; quia paulus est designatur; et petrus; quia petrus est et non paulus. **E**t vox eius unusquisque signi diversitas datur; ut ex voce et loquela agnoscas illum qui loquitur. **S**ic arbitror; esse in animis etiam signa diversa; et alterius quidem animi motus lenior; est; mitis; placidus; tranquillus; equalis. Alterius turbidus; elatus; asperior; incitator; petulantior. **A**lius circumspectus; causus; prouidus; sollicitus; impiger. **A**lius desidiosus; remissus; negligens; levantis. **I**n his aliis plus; aliis minus. **E**t fortassis quanta in specie virtus diversitas; tanta et in animis. **V**nde salomon. Sicut diversi sunt virtus a virtutibus; ita et diversa sunt corda hominum. **S**ed quisque secundum sua signa incedat; ne is cuius humilia et despacta sunt signa incedat elatio; quod animi sui depositant signa. **O**mnes qui litteras norunt; sciunt esse viginti quattuor; si greca. Vigintitria; si latina litterarum elementa didicentes; et ex his omnia scribunt. **A**liud tamen signum alpha quod paulus scripterit habet; aliud quod petrus; unde et cyrographa singulorum manibus scripta; proprie signis et indicis agnoscentur; et cum sint eadem elementa; est tamen in similitudine litterarum dissimilitudo signorum. **V**eni ergo ad motus mentis et animorum quibus concitantur ad aliquid gerendum. Intere cyrographa et vide quomodo animus pauli; posuit castitatem; et animus petri. **S**ed est propria quedam castitas petri; et alia castitas pauli; eis eadem videatur. **P**auli enim castitas est; que requirit macerari corpus; et subiecti seruituti; et adhuc dicat. **N**e forte cum alijs predicatoro reprobat. alterius castitas istud non timet. **J**usticia quoque habet aliquid propriatis in paulo; habet et in petro; et sic ceterae virtutes. **S**i ergo in his nonibus

que exempli causa posuimus: potest fieri ut cum unum sint spiritu per spiritum dei: sit tamen aliqua diversitas in ipsarum proprietate virtutum: quia tomagis reliqui homines propria signa in motibus aminorum: et quinque virtutibus gerunt.

Pergyrum tabernaculi.

Rab. Circa tabernaculum omnes filii israel castra metati sunt: termini per singulas plagas: et non superius vel ter sit aliquid ex illis. **Iudas ysachar zebulon ad orientem.** **Rutens** symeon: gad ad meridiem. **Ephraim beni aman et manasse ad occidentem.** **Dan aser et neptalem ad aquilonem.** Tabernaculum vero ecclesiae: tam ventis quod non restat: meti significat. **Principes** autem iuxta tabernaculum castram: patriarchas: vel apostolos significant quod precebus et doctrina munus ecclesiae.

Universi qui. Hys multis tribubus iudas presidet. scilicet regalis tribus te qua ortus est christus humani generis rex et salvator.

Meridianam plaga. Hec significat antiquam dei plebem quae lucem euan gelij suscipiens amorem reditoris feruebat. **Leuitur auctem.** Tabernaculi erectio: vel de positio ecclesie situm significat: quod credere in eis erigitur in negotiis deponitur: in quibusdam ordinibus sacris sublimatur: in alijs iudicio sacerdotum excommunicatione humiliatur.

Ad occidentalem. **Raba.** Quatuor plague mundi per quas castra filiorum israel disponuntur circa tabernaculum: conocatione et disposito ecclie significat. **Dicens enim ubi est introitum tabernaculi initium bone conversionis et confessionis: et percepti onem baptismi: et pri mitiunam ecclesiam ex**

primis que in iherusalem primum ab apostolis fundata est: huic plague tribus iuda ysachar et zebulon deputantur: quia confessores christi in habitaculum fortitudinis rabi pro eterna mercede laborent: per illum habent introitum qui ait: Ego sum hostium: per me si quis introierit saluat. Ego sum lux mundi: de quo et zacharias. Visitauit nos oriens ex alto

Plaga vero australis quam respicit meridianum latus tabernaculi: antiqui te piebem significat: quae lucem legis accipiens amore creatoris feruebat. Ibi iuben: symeon: et gad castra metati sunt: quia sancti patres intuitum mentis ad videndum

dei voluntatem aciebant: et obedientie studabant: accincti armis iusticie: ut demonio meridiani possint resistere. **Plaga vero aquilonis quam respicit alterum latum tabernaculi: tenet frigore infidelitatis usq; ad aduentum Christi torquentem gentium multitudinem** fuit elias: **Phanuel filius duellus.** Et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta quinq; milia sexcenti quinquaginta. Omnes qui recensiti sunt in castris ruben centumquinquaginta milia mille quadringenti. l. per turmas suas in secundo loco proficiscuntur. **Leuitur autem tabernaculum testimonij per officia leuitarum et turmas eorum.** **Quomodo erigetur: ita et deponetur.** Singuli per loca et ordines suos proficiscuntur. **Ad occidentalem platem erunt castra filiorum ephraim.** quorum princeps fuit eliasma filius ammuni: et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta milia quingenti: et cum eis tribus filiorum manasse: quorum princeps fuit gamaliel filius phadassur. **Cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt triginta duo milia ducenti.** **In tribu filiorum beniamini princeps fuit abidan filius gedeonis: et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt xxxv milia quingenti.** **Dicitur quod est numerati sunt in castris ephraei. ceterum octo milia. et c. per turmas suas terciis proficiscuntur.** **Ad aquilonis pre-**

dicti: in oblatione mortis tradentur impij: ad dexteram dei locabuntur iusti.

Ad aquilonis. Hec plaga significat multitudinem gentium usque ad christum frigore infidelitatis torquentem: sed repulsi indecis iudicio de in ecclesia dilatata eternam beatitudinem expectat.

Sacerdotum qui rē Raba. Quattuor filij aaron cum eo in sacerdotiū electi sunt; sed duobus in statu suo manentibus; alijs igne diuino exstī sunt; q̄r ignem alienū obtulerunt. Līcet enim multi ex quattuor par partibus orbis in ecclesiā s̄ h̄līmari sacerdotiū gerere videantur; illi tātū i ministerio persistūt qui vtriusq̄ testamēti sanam doctrinam spiritu sancti igne ex aminatam p̄dīcant et pro dilectione dei et prīmi quidqd pos sunt elaborant. Qui vero alienā doctrinā ſecularis ſcientiē magisterio confeſtam in dīcunt; et ſeculari cū p̄dītate accensi diuinū officium faciūt; igne diuīne vltionis consumuntur.

caſtramētati ſunt filij dan quoꝝ uiz
prīnceps fuit aiezer fili⁹ amīſad-
dai. Cunctus exercit⁹ pugnator⁹
eius qui numerati ſunt ſexaginta
duo milia ſeptingenti. Juxta eū
fixere tētoria de tribu aſer. quoꝝ
prīnceps fuit p̄hegiel filius ocran

Applica tribū. Aug. accipe tribum leni. et statue e. i. con. aaron sa. et ministra bunt ei. et custodiant custodias eius. et cu stodias filiorum isrl ante tabernaculū te stimōij. Quas phila cas grecas dixit. nni custodias et excubias interpretati sunt. Ps nimurum vigilię meli us dicūtur: que solēt in castris ternarū bo rarum obseruationē babere. Unde. quar ta vigilia noctis ve nit ad eos ambulās supra mare. i. post no nam horam noctis. p^o tres. s. vigilias. Et in multis locis scriptu raru^z nostri vigilias interpretati sunt: quas greci philacis dicunt ubi nulla dubitatio est spacia nocturni tē poris significari. Qd puto et hic accipiēdū Quomodo em leui te inbētur obseruare custodias aaron. et cu stodias filiorum isrl id est. philacis. Pisi forte dictū est: ne p tarent ab obseruan dis vigilijs: que pro pri obseruari in ca stris solent. ppter ho norem quo seruiebāt tabernaculo imunes esse debere. cū et ipos oporteret ppter opa tabernaculi nō min ricissim obseruare vi gilias q obseruarent i alijs circūquaqz castris filiorum israel.

C. .III.
Esunt gene
ratōes aarō t moysi.

oposteret ppter opa
tabernaculi nō min⁹
ricissim obseruare vi
gilias q̄ obseruarent ī alijs circū quacq̄ castris filiorum israel.
Externum qui. Aug. Alienigena qui tetigerit morietur. Queren-
dum qnomodo dixerit in leuitico. Qui tetigerit tabernaculum sanctifica-
bitur: cum hic dicat alienigena qui tetigerit morietur. volens intelligi eos
qui nō essent de tribu leui. An forte hic tetigerit ad obsequiu⁹ duxerit ser-
uitutis. quod a solis leuitis deberi tabernaculo precepit: hinc cīn loqbat.
Ego tuli leuitas. Aug. Quid est q̄ leuitas pro primogenitus fili-

orum israel sibi deputat dēns; ita ut primogenitis populi numeratis qui plures innenti sunt q̄d erat numer⁹ leuitarū argento redimerentur quinq; siclis pro uno datis. qd pro pecoribus non ē factū. Et cum pecora leuitarum pro primogenitis pecorū israel sibi esse voluerit: quomodo deinceps

i die qua locutus est dñs ad moy
sen in monte synai. Et hec nomia
filiorum aaron. Primumogenitus
eius nadab: de hinc abiu. et elea
zar. et ythamar. Hec nomina fili
orum aaron sacerdotū qui vnci
sunt. et quoꝝ replete et consecrate
sunt manus ut sacerdotio fungi
rentur. Mortui sunt enim nadab
et abiu: cum offerrent ignem alie
num in conspectu dei i deserto sy
nai absq; liberis: functiq; sunt sa
cerdotio eleazar et ythamar coram
aaron patre suo. Locutusq; ē do
minus ad moysen dicens: Appli
ca tribum leui et fac stare i conspe
ctu aaron sacerdotis ut ministrēt
ei et excubent et obseruent quidqd
ad cultum pertinet multitudinis
coram tabernaculo testimonij. et
custodiant vasa tabernaculi serui
entes ministerio ei. Dabisq; do
no leuitas aaron et filiis eius qui
bus traditi sunt a filiis isrl. Aarō
autem et filios eius constitues su
per cultum sacerdotij. Externus
qui ad ministrandū accesserit mo
rietur. Locutusq; est dominus ad
moysen dicens. Ego tuli leuitas
et quānis nō sint primogeniti. sed apud deū nī
privilegio nativitatis: sed pposito mentis iudi
cantur primiū.
a filiis israel. pro omni primoge-

¶mat⁹ perurata diuitis p̄tētis cecitate suscepit. Ex p̄posito enī cordis qđ
deo patuit; prinsq; i hoc mūndo nascētur; aut aliqd agerent boni vel ma-
li dictū ē. Jacob dilexi; esau aut̄ odio habui. Filij ergo leui primogeniti
non sunt scđm carnē; sed pro primogenitis assumuntur. vt sit plus; p̄ pri-
mogenito assumi qđ primogenitum nasci.

Lxx. Ex medio filiorum israel &c. Tercius est leui iter filios israel; de quo ergo medio sumus leuites. Unusq[ue] sunamite fiducialiter regi israel

respondentem. In medio ipsi mei ego habito. Et de christo iohannes 3 di centem. medius vestru3 stat quē vos nescitis. Ponto ergo eum qui nunq̄ declinauit ad dexterā vel ad sinistrā dici posse mediū3 stare. qui peccatum non fecit: nec iniuentus est dolus in ore eius. et quia semper stat: mediū3 stare dicitur. Qui vero imitator eius est. sicut sunamitis. stare quidē non dicitur. quia aliquando aut ad dexteram inclinatur: aut ad sinistrā. Ne mo enim mundus a sorde: nec si vnius diei fuerit vita eius) habitare tam dicitur in medio populi. Leuitē ergo asſumuntur de medio filiorum israel. Leuitē enim sunt qui non cognoverūt dexterā et sinistrā suam: sed sequentes moysen. i.e. legem dei: non pepererunt patri vel m̄ri. Et tu ergo si veniēte temptationē. et ira peccati non inclinaueris ad dexteram vel ad sinistrā: nec preuenari teris legē dei: I3 stes medius fixus et stabilis: nec curues genua tua peccato: nec pecus caput. i. stulticieſ equaris ymagineſ: assumeri te medio filiorum israel et in pri mitiorū numero col acatur.

nito qui aperit vuluam ī filijs isrl
Eruntq̄ leuitē mei. Meū est enīz omne primogenitum. Ex quo per cussi primogenitos in terra egipci sanctificaui mihi quidqd primu3 nascitur in israel. Ab homine usq̄ ad pecus mei sunt. ego domin⁹. Locutusq̄ est dominus ad moyſen in deserto synai dices: Nume ra filios leui per domos patrum suorum et familias. omne3 masculum ab uno mēſe et supra. Nume

Caperit uulua
Non quicunq; agit
uulua primatu di-
gnus est. unde alie-
nati sunt peccatores
a uulua cr:a. v.lo.
sunt fal. **Q**uomodo
enim quis errare po-
nit a via dei statum
ranit moyses vt preceperat domi-
nus. t uenti sunt filij leui per no-
mina sua: **G**ersson t caath t mera-
ri. **f**ilij gerso: lobni. t semei. **f**ilij
alias lebni.

ut de ventre matris exirent: aut quomodo potuit falsa loqui nuper editus
puer: Necessarium est ergo ventrem et vulvam tales requirere cui possit
conuenire. Alienati sunt peccatores a vulva et. Et illa erit vulva quam
aperit omnis primitus qui sanctificatur domino. Aperuit dominus vulvas
lyc que erat clausa: et peperit patriarchas. Similiter et rachel ut pareret.
etiam ipsa cuius visus erat perspicax: et decorus aspectus. In multis vero
scripture locis inuenies aperiri vulvas: quarum si singulas pro locis consi-
deres: inuenies quomodo errant peccatores a vulva: et alij aperientes vulvam
sanctificantur in ordine primitiorum.

Ex quo percussi. Ori. Quia non prius sanctificati sunt primogeniti israel: quod percuterentur primogeniti egyptiorum: et quasi causam sanctificationis horum interitus ponit eorum. unde et hic intelligendum est esse quosdam etiam primogenitos in egyptiis. i. contrariis potestatibus quasi electos in malitia: et primos inter demones. qui nisi percussi fuerint et extinti: israelitarum primogeniti sanctificari non possunt. **H**os autem percussit dominus meus christus hic: qui est primogenitus omnis creature. qui principatus et potestates traduxit triumphans eos in cruce. **A**liter enim sanctificatio priminalis ad nos venire non posset. Ut autem nobis primogenitorum sanctificationes daret: effectus est primogenitus ex mortuis. ut sit primatus tenet in omnibus. et nos credentes resurrectioni sue pro primitiis assumeret: et in primitiis ordinis collocaret.

Connumeram filios zc. Ori. Recenseamus attentius quō distribuuntur
duodecim tribus p turmas ternas in quattuor partes. et per singulas celi-
plagas certa statōe consistunt. et inueniemus iudā ab oriente cū ysachar.
et zabulon. Ruben ad occidente. cum symone et gad. In meridie effrem
cū beniamin et manasse. In aquilone vero dan cū neptalin et aser. Qui
bus quasi per quattuor cardines terre in circōitu locatis: in medio eorum
(ut deo proximi) circa tabernaculū dei constituunt leuitē. In castris qđē
iuda: que sunt ab oriente moyses et aaron. In castris vero ruben: gerson.
In castris vero beniamin: caath. **D**ibi dan castra constituit: locatus est
merari. Et ita in medio filiorum israel ex omni parte per circōitu quasi in
serti ceteris et innixi videntur esse filij leui. Obliviscere ergo paulisper ter-

rena: et supra ipsum celum gressu mentis incede. Ibi require tabernaculum dei ubi precursor pro nobis introiuit hiesus et assistit nunc vultui dei interpellans pro nobis Ibi require quaternos ordines et statios castrorum. Ibi israhelitica agmina et excubias cerne sanctorum. Ibi primituorum sacramenta timare. Sed ego non audeo illuc solus ascendere. precedat paulus cuius et mibi viam ostendat. Ipse vero apostolorum maximus sciens multas esse non solum in terris sed et in celis ecclesiis (ex quibus septem quasdam iohann

caath: amram. ⁊ iessaar. hebron
⁊ oziel. **F**iliij merari. moo li. ⁊ musi
De gerson fuerūt duę familię lob
nitica. ⁊ semeitica: quarū numera
tus est populus serus masculini
ab uno mense ⁊ supra. septem mi
lia quingenti. **H**ij post taberna
culum castrametabuntur ad occi
dentem sub príncipe heliasaph.
alias heliasaph.
filio lael. ⁊ habebunt excubias in
tabernaculo federis. ipsum taber
naculuz ⁊ operūmentū eius tento
rium quod trahitur ante fores te
stimonij federis ⁊ cortinas atrij.
tentorium quoq; quod appendit
i itroitu atrij tabernaculi. ⁊ qdqd

Dicit ad ecclesiā primi
tiuorū. **P**repara ergo te; et emitte quantū vales; si forte actibus vita mo-
ribus fide et institutis p̄ficias ubi possis accedere ad ecclesiā primitiū.
Si paulo inferior es; accede ad multitudineꝝ angeloy laudantiū. vel ad
ciuitatē dei viuentis c̄elestem hierusalem. vel saltem ad montem syon; vt
in monte salueris. **L**antū est: ne ī terra resideas. ne ī vallib⁹ maneas. ne
in demersis et hūilib⁹ p̄scueres. **I**ta assumunt̄ primogeniti leui q̄ m̄istrat̄
deo. et altari eius et tabernaclo excubijs perpetuis diuina m̄isteria celebrat̄.
Cleui. Leui additus. vel assumptus. **H**ic est ordo doctoz. qui p̄ gra-
tiam dei de mundo electus ad seruitū divinū: ceteris angeloy vniuitur. **V**n
Ego vos elegi de mundo. et alibi. **S**ed sunt sicut angeli dei in celo.
Persona et saeculo. **T**ra secundū et tertium.

Gerson et caath Tres filij leui significant p̄dicatores sancte trinitatis· confessione infligentes· fide· et spe· et caritate mirabiles. Interpretatur enim gerson aduena. Caath pāna· vel molares dentes. Merari· amara; vel amaritudo. Minister enim dei aduenam se et peregrinum in mundo cogno scit· et patiens est. Verbum dei dente discretionis molit; secundum auditorum capacitates· et seculum sibi amarum ostendit· alios a voluptatibus reno cat. Huius ab uno mēse nūantur· quod initium vite deo debet plectrare; ne post multa scelera promoti faciat blasphemari nomen dei. Vñ. Oportet episcopum irreprehensibile esse et ceterum.

Hui post r̄c. Filioꝝ leui ordo cōueniens ostendit. vbi. s. q̄ priimi sūt
in ordine: oriētis plagā obseruēt. Moyses ⁊ aaron cū filijs habentes cu-
stodiā sanctuarij i medio filioꝝ isrl. Laathite. vñ moyses ⁊ aarō orti sūt:
meridianā plagam obtineant; sub cura eleazarī sacerdotis q̄ maior est in
filijs aaron. Post hos gerisonitē ad occidentalē plagā sub cura eleazarī
Rouissimi meranitē ad septentrionalē plagam sub custodia ythamar filii
aaron minoris. In hijs ḥo moraliter exprimitur q̄ ministri ecclesię debet
diligenter ordinē sūn seruare; nec maiora appetere q̄s appr̄ius loc⁹ exposcit
Ad occidentē. Vbi dies claudit̄ astra occidunt. In hijs significat̄
q̄ ministri tabernac̄ ili debet co ncupiscentiā fugere carnalia desideria
dei adiutorio mortificare. diem ultimum ⁊ finem laboris expectare. vt
mortui mundo viuentes deo dicere possint. Nisi autem absit gloriari

Ad meridianam plagā. Hęc significat post lucem scientię percep-
tiam prédicatores verbū patientię z solacię tebere cum discretōne proximis
mis impēdere. Sub
eleazaro. i. dei adiu-
torio. scđnum illud.
Nisi dominus edi-
ficauerit domum in-
uanum laborauerint
qui edific. e.
ad ritum altaris pertinet funes
tabernaculi z omnia utensilia ei⁹
Sequatio caath habebit popu-

Con plaga se-
ptemtrionali. Extremi me-
rante sub ythamar
(qui interpretat' ama-
rus. vel ubi palma) **p**lagā aquilonis fo-
titi sunt; ubi glacial'
horror perdurat. In q̄
monent' ecclesiā mini-
stri: ne securitate tor-
peant. quia licet per
ianuam fidei iam in
ecclesiā intrauerint
lumen scientiē perce-
perint; desideria car-
nis mortificauerint;
et nondū tamen ad p-
fectam suavitatem. i.
ad eternāz beatitudi-
nem preuenierūt. Re-
stat aliquid amarū.
cum illo certandū est
qui ad aquilonez di-
rigit solium suum. cu-
ius duriciam molliri
impossibile ē. **V**nde
Lor eius indurabit'
quasi lapis rē. Cum
autem superabit' ade-
pta palma exultādū
est z letandū.

Ad orientale. Orientalis plaga or tum fidei significat . vbi moyse qui inter pretatur assumptus te aq . et aarō mons fortitudinis; cum fi lijs suis calorameta buntur. Qui enim in ecclesia presunt; qui bus claves regni cele stis commissae sunt; debent introitum ordinem cognoscere . et alijs pra dicare. Quia oportet quæc in lucem fidei per portam confessio nis ad aquam baptissimi intrare : ut te aqua assumptus; sit filius adoptionis . et robore constantie gignens filios boni operis. In troitum fidei per quæ in eccliam ingressus est diligenter custodi at: ne ociosus et inut lis abiciatur.

Cligrint duo milia. Apte numero viginti.ij. lenite titulant. Hoc enim numero comprehenduntur hebreæ elementa. et scdm quosdam libri veteris testamenti. Ministri dei hac prescriptione monentur scdm leges dei vivere et docere: nec ullo modo excedere.

DNumera primoge. Ori. Multe sunt numerorum differentie que-

ad ritum altaris pertinet funes
tabernaculi et omnia utensilia eius
Cognatio caath habebit popu-
los amramitas . et iessaaritas . et
hebronitas . et ozielitas . **N**e sunt
familiae caathitarum recensite per no-
mina sua . omnes generis masculi-
ni ab uno mense et supra . octo mi-
lia sexcenti . **H**abebunt excubias
sanctuarij . et castra metabuntur
ad meridianam plagam . **P**rincep-
ps eorum erit elisaphan filius oziel
et custodiant arcam mensamque et
candelabrum . altaria et vasa san-
ctuarij in quibus ministratur . et
velum cunctaque huiuscemodi suppel-
lectilem . **P**rincep autem principum
leuitarum eleazar filius aaron sa-
cerdotis erit super excubitores cu-
stodie sanctuarij . **A**tuero de mera-
ri erunt populi moolite et musite .
recensiti per nomina sua omnes
generis masculini ab uno mense
et supra . sex milia ducenti . **P**rin-
ceps eorum suriel filius abiahel .
^{s alias abiahel.}
in plaga septentrionali castra me-
tabuntur . eruntque sub custodia eo-
rum tabule tabernaculi . et vectes
et columnae ac bases earum . et oia-
que ad cultus huiusmodi pertinet :
columnaque atrij per circuitum cum
basibus suis et paxilli cum funib[us].

scribuntur de filiis israel. sed post numerum filiorum israel: numerantur secundum leuitem. Non enim fuerant recensiti cum eis. et habetur eorum segregatus et recessus numerus.

Castrametabuntur ante tabernaculum sedes. i. ad orientalem placitam. moyses et aaron cum filiis suis habentes custodiā sanctuarij in medio filiorū israel. **Q**uisquis alienus accesserit morietur. **D**omines levite quos numerauerunt moyses et aaron iuxta preceptum domini per familias suas in genero masculino a mense uno. et supra fuerunt viginti duo milia. **E**t ait dominus moysi. **N**umera primogenitos sex masculini de filiis israel a mense uno et supra. et habebis summam eorum. **T**olle ergo levitas mihi pro omni primogenito filiorum israel. **E**go sum dominus. et pecora eorum per universis primogenitis pecorū filiorū israel. **R**ecensuit moyses sicut preceperat dominus primogenitos filiorū israel: et fuerunt masculi per nomia sua a mense uno et supra. viginti duo milia ducenti. lxx. tres. **L**ocutusque est dominus ad moysen dicens. **T**olle levitas pro primogenitis filiorū israel. et pecora levitarū pro peccatis eorum: eruntque levite mei. **E**go sum dominus. In principio autem ducetorū lxx. triū que excedunt numerū levitarum de primogenitis filiorū israel accipies quinque siclos per singula

creaturarum rationibus mysticis summa colligit. In his vero quæ ex abundantia primogenitis israel inueniuntur; etiam misterium humanae generationis exponit.

Quinque sicclos. Misticce. Quisquis initium cōuersationis voluntatis vel operationis vult deo consecrare: quinque sensus corporis debet

diligenter custodire ne placitum in errorem aut immunda desideria deficiat. Sed iuxta sicutum sanctuarium qui est oboli. xx. id est. secundum decalogi doctrinam; que in duobus preceptis caritatis consistit; omnia opera sua referat in dominum summi sacerdotis et filiorum eius. // C. .III.

Colle. **T**ri. Cum in tres ordines dividitur filii leui; et tribus non minus principum singuli ordines censentur; etiam in ipsis diversitates quedam non sine mysteriis ascribuntur. Nam filiorum caeth primus ordo ponitur; quod ex ipso de se credit moyses et aaron quibus summa sacerdotia committitur. Ex ipso enim nascitur aaron ex quo nascitur moyses et aaron. Secundus ordo est ger son qui prius quodcumque est nativitate. At enim scriptura filij autem leviorum gerson caeth et merari. Sed ex filio aaron ab aeth duo rufi ordes diriguntur; et hi qui ex aaron descendunt sacerdotio manifestantur. Vigesimo quarto namen hyrcanus doceatur. nullum his dies et tabernaculum numeratum concludatur. Vigesimo quinto namen in scriptura. nullus casus aliusque sequitur. Nam viginti duo namen quidam apud hebreos elementa traduntur. Et litterarum ab aliis vix ad iacob et a iudeo semine minime continentibus allumine vi gemitu patres habiles membra. Laudatio etiam omnium creaturarum di species istrae. et numeri col ligi. Propter hoc ergo lenitatem et qui te lenientem et per suos genitos filium fratrem faciat numero interclusum. Unde in filiis fratrum adducatur uoces septuaginta tres non octo videtur humani generis in came que ratio sciret alienigenam tuum talium nonne nescius uulsa contumeliam. Sed non posse ad partem inveniatur. Et quod enim melius enduit transfigurata vocem loquens dicit illud inservientem et auctoritate magistrorum. Et inde deinceps et colliguntur: summa fidei docentes et res ipsas illas quibus humano genere in hunc modum poterat ingredi. Et ita in virginibus et deo omnius summa. Et hinc vero caput et hanc sententiam hanc etiam in tabernaculo.

Ori. **T**ri. **I**cclviii. **E**cclviii. **D**icitur numerus filiorum caeth. Ecce alius ordo numerorum introducitur. Numerati sunt iam filii leui ab uno mense et supra; Hunc autem numeratur filii leui a vice primo anno. sed non ut in ceteris et supra. sed usque ad quinquagesimum annum. et fit iste principius numerus et electus. Additur autem hiis predictis omnis qui procedit ad ministrandum ad opera tabernaculi testimonij. isti sunt qui numerantur meliore et precioso numero. Sicut enim in filiis israel dicebat. omnis qui procedit ad bellum de filiis israel. ita hic omnis qui procedit ad ministerium ut faciat opera in tabernaculo testimonij.

In tabernaculo. **O**ri. Tabernaculum testimonij sunt omnes sancti qui sub testimonio dei censentur. In hoc tabernaculo sunt quidam meritis et gratia celios et ex his aliqui candelabrum dicuntur forte apostoli qui illuminant accedentes ad deum. et alii qui in hoc tabernaculo dei in gredientibus lumen scientie et doctrine ostendunt. alii sunt mensa; qui pane dei pascunt animas eluentes et sitiens iusticias. alii altare incensi; qui orationibus et ieiunis vacant die ac nocte in templo dei. Huius vero quibus archana mysteria deus credit: archana dicuntur testamenti dei. Qui autem cum omni fiducia per preces et supplications deum hominibus re-

propiciant; et pro delictis populi interueniunt: propiciatoriū sunt. Qui meruerunt multitudinem scientie; et abundantes dignitas in agnitione dei: cherubim possunt intelligi. Cherubim enim plenitudo scientie interpretatur. Sed hos omnes qui per haec singula designantur portari necesse est et in humeris. Ut ego opinor. angeli qui ordinati sunt propter eos qui hereditatem capiunt salutis eos portant. Cum autem solitum fuerit tabernaculum hoc et ceperimus ingredi ad illa sanctaz pergere ad locum promissionis; hi que vere sunt sancti et in sanctis sanctorum habentur: angelis portantibus incedunt; et usquequo requiecat tabernaculum dei portant in humeris; et extolluntur in manibus. Unde. Quoniam angelis suis mandant de te; ut in manibus tollant te et. Quod dyabolus de salvatore intelligentem putauit. sed ex ecclesiasticis malitia eloquitur. Quia mystica non intellexit. Neque enim saluatoris angelis idigebat ut non offendat. Angelis autem suis mandat deus pro populo suo ut non offendat pedem suum ad lapidem. Hinc paulus ait. Sed nos qui vivimus qui reliqui sumus simul rapiemur cum illis in nubibus obviis christi in aera. Rapiuntur ergo ab angelis qui penitus purgati et leues a temptationibus effecti sunt. Portantur ergo et collunguntur in tabernaculo a quibusdam et atria et cetera. Quid refert scriptura non ab israelis: sed a leuitis.

per domos et familias suas a tri
et quinto. **S**iclus habet obolos viginti. Da
bisque pecuniam aaron et filii eius
preciosum eorum qui supra sunt. Tulerit
ergo pecuniam eorum moyses quod
fuerant amplius. et quos redeme
rant a leuitis pro primogenitis fi
liorum israel mille trecentorum. Et
quinque siclorum iuxta podium san
ctuarium. et dedit eam aaron et filii
eius iuxta verbum quod precepit
sibi dominus.

C. .III.
Lectusq[ue] est
dominus ad moysen
et aaron dicens: Tolle summa fi
liorum caeth de medio leuitarum

Involuentur. Ne forte aliqui videant nudam et moriantur. Ex
terminatur enim qui ineffabilia sacramenta contingit nisi meritis et scien
tia in sacerdotij gradum promotus fuerit.

Ori. **S**eptem quodam species numerantur que operari precipiuntur. Primo autem ut omnium preciosior arca testamenti operariatur velo. sed et pelle desuper iunctina tegatur. additur etiam aliud velamen desuper iacintinum. Secundo mensa operatur. Tercio candelabrum. Quarto alterum aureum. Quinto vasum ministerij. Sexto operimentum altaris cum qui busdam velamentis opponitur. Septimo operatur et labrum. et nihil horum nudum relinquitur. Deinde additur. Nolite exterminare de tribu sua ple
tem caeth. ut si exterminando se scirent. si forte ad haec mouenda manus suas mitterentur. nisi unumquodque eorum prius fuerit a sacerdotibus tectum. Redeamus ergo ad tabernaculum ecclesie dei uiuetis; et videamus quomodo oportet obseruari haec singula a sacerdotibus christi. Si quis vere sacerdos est: cui sacra vasorum id est ministeriorum secreta sapientie commissa sunt: discat quomodo haec oporteat intra velamen conscientie custodiare. nec facile in publicum proferre: aut si res poscit proferre: et impioribus tradere: ne nuda proferat: et ne aperta ostendat et penitus patet: alioquin homicidium facit et exterminat plebem. Exterminatur enim omnis qui secreta et ineffabilia sacramenta contigerit nondum meritis et scientia in sacerdotij gradum translatus. Solis enim filii aaron id est sacerdotibus arcum. et mensam. et candelabrum. et que supradicta sunt: nuda vide concessum est. Alii autem haec opera videant: immo velata in humeris potest.

Et operientur. Filii aaron sacerdotes: quibus omnia nuda et aperta vide concessa sunt.

Panēs semper. **A**ng. Et panēs qui semper super eam erunt. nō utiqz iudez semp; sed similes eorum. quia illi auferebantur; et recentes quo tidie ponebantur. dum tamē sine panibus mensa non relinqueret. Ideo dixit qui semper sup eam erunt. i. qui semper panēs nō qd illi semp.

Necnon et altare. **A**lia littera. Et super altare aureum adoperient vestimentū iacintinū. et adoperient illud oportēto pellicio iacintino.

Nollet ista locutio videri; quā velut absurdam et non integrā latini in-

terpretes trāfserre uo
luerunt. i. super alta
re aureum adoperiet
vestimentū iacintinū
tāqz tebuerit dici.
et altare aureum adope
rient vestimentū iacin
tino; nō adoperient ve
stimentū iacintinū
hoc videtur significa
re qd ipsum vestimen
tum iacintinū ali
unde adoperiretur.
Sed nūbi videat nō
tam genus locutōnis
esse qd subobscurus
señus. hoc enī intel
ligi potest. Sup alta
re aureum adoperient
vestimentū iacintinū
et ipsum vestimentū
iacintinū alia re ope
riendum p̄ceperit;
qd vestimentum iam
super altare eset. ac
sic breviter vtriqz cō
pletebent. vt vestimē
to iacintio altare ope
riendum. et vestimen
tum iacintinū alio te
gnine operiendum.
Subiuxit teniqz vñ
opiri velle vestimen
tum iacintinū; cum
adiecit. et adoperient
illud oportēto pel
lico iacintino.

Tunc irabūt
ii. c. **O**ri. Qui licet
non sint sacerdotes;
quia eis tamē primi
sunt in humeris suis
ista portare possunt.
alij ḥo sarcinas suas
et ministeria in plan
stris ponunt. **L**ū enī
offertur a singulis
tribub⁹ plaustra; qd
tuor ex his accipiunt
filii merari. duo ḥo
filii gerson. Illi vero
q meliores sunt. plau
stra non accipiunt. Intuere ergo cuiusmodi dñmio sit in officijs dñm⁹ et
ministerijs. et quomodo que sacrificata sunt non portantur ab animali
bus mutis; sed rationales tebent esse homines qui in humeris suis portat
vasa quibus ministrantur sanctoz sancta. Grauiora vero et duriora non
tam rationalibus qd mutis animalibus imponuntur. et in ipsis aliqua est
differētia. Qui enim duriora et grauiora obseruant ministeria; plura ha
bent animalia. Quattuo; plaustra datur filii merari. Filii aut gerson
qui erant ppinqz filii caath; duo tantum. Unde ostenditur q operib⁹
durioribus et grossioribus plures sunt qui velut animalia inserviunt. Ad
ea vero que rationalibus procurantur; pauci de min⁹ instructis accedunt.
Nam ad illa que misticā sunt et secreta (solis sacerdotibus patent) nō so
lum nullus animalis homo accedit; sed nec ipsi qui habent aliquid exer
citi⁹ et eruditioñis; nondum tamen meritis et vita ad sacerdotalem gratiā
condescenderunt. Nec solum per speculum ea et in enigmate vident; sed

et operta et velata suscipiunt. et humeris portant vt ea magis actu qd scien
tie revelatione cognoscant. Tales ergo nos exhibeamus; qui digni effici
amur ordine sacerdotij; ne velut irrationalibus onera grauia imponant
sed tanqz rationales et sancti sacerdotali⁹ officijs deputemur. **D**ens enī
sancta et regale sacerdotium sumus. tantū vt acceptam gratiam vite meri
tis equantes digni habeamur sancto ministerio. vt cum discesserimus te
hac vita; mereamur assumi inter sacerdotes dei. et ministrantes arce t. in
archanis. scz ministe
rijs reuelata facie glo
riam tei speculemur
et ingrediamur terrā
sanctam. cuius heres
ditatem prestabit nobis
dominus noster
bichus christus.

Nolite perde
re. **O**ri. Nolite exter
minare plebez caath
et. Intellige pri⁹ col
locationem taberna
cili; t. sancta sanctoz
que interiecto a san
ctis velamine dirimū
tur. que videre nō li
cer nisi solis sacerdo
tib⁹. Postea ḥo qd
modo mouētibus ca
stra filii israel soluit
tabernaculum; aarō
et filii eius sacerdotes
intra sancta sanctoz
operiunt singula ope
rimentis suis; et opta
ibidem relinquentes
introducent filios ca
ath huic officiō tepe
tatos. et faciunt eos
eleuare hūeris suis;
que operiū man⁹ sa
cerdotalis. Ideo di
citur a domino. Ne
exterminetis te tribu
sua plebem caath. qd
in eo exterminandi
essent; si sancta sancto
rum nuda et patetia
contigissent; que nec
intueri fas erat. Si
qd dignus est ex his
qui deo ministrat di
uina capere et videre
misteria; que videre
ceteri non valent. hic
aaron. et filii eius tel
liguntur esse; qui in
gredi possunt ad ea
que alij adire fas nō
est. **N**on solum reuelas
ta patet arca testame
ti. et vna habens manna. Hic considerat ppiciatorum. cherubim. mesam
sanctam. candelabrum luminis. et altare incensi; qui scz verbo tei et sapiē
tig misterij opera dat; et teo soli in sanctis vacat. Sciat sane non sibi esse
licitum apenre ea quibus non licet; sed opta ceteris minus capacibus tra
dere portāda humeris. Cum enim ex verbis mysticis pfecti doctores ope
ra iniungunt polis; et plebs implet que mandantur; sed nō intelligit ratio
nem; opta sancta sanctorum super humeros portantur. Moyses intellige
bat que esset vera circūcisio. quod vñ pascha. que vere neomenie. vera
sabbata. et tamen ea per rerum corporalium species adumbrabat. Et cu
z sciret verum pascha immolandum esse xp̄m; ouem corporalem imolari mā
dabat in pascha. Et de faring azimis diem festum agi; cum sciret diem fe
stum agendū esse in azimis sinceritatis et virtutis. Hec et huicmodi erant
sancta sanctoz que cu moyses portanda ceteris traderet. i. reb⁹ et operib⁹
iplenda; velata tñ cōi sermone trādebat. **N**umeri aut opa significat.

Quinquagin
ta. **I**n hoc quoqz
libro te bohem sp
lijs quidam offerte
dona tui quinque
simam portionem; qui
non pōcederunt ad
bellum. **Q**uidā ḥo
quinquaginta. **I**n
geni quoqz vñ te
trahit te idagē
si sodomos; si forte
pīat ad venā per
unechinōni mu
fincipio abdā
a quinque uno
cepto pro indigē
tū implere dicas
Si unītū fuerit qu
quaginta in cuncte nō saluab⁹. ppter
tū lentea in fontis vñqz ad quinqua
opera inducere. intrare in sancta san
cti. et traducere caab⁹ portanda bun

Alii nulla curio. *z.* In ecclesiasticis quoq; observationibus sunt que omnibus facere necesse est: non tamen ratio omnibus patet. *Q*uod enim genua flectimus orantes: et ex omnibus celi plagiis ad solam orientis plagiam vel partem conuersi oramus: non facile pater cuiq;. Eucharistie quoq; prcipiente: vel eo ritu quo geritur explicande: vel eoq; que geruntur in baptismo verborum

gestorum ordinum: i, terrogationum: et re sponsionum: quis fa cile explicet rationem? *H*ec tamen (licet ve lata) humeris porta mus: cum ita imple mus ut a magno po tifice et filiis eius tra dita: et commendata suscepimus: nisi quis sit inter nos aaron aut filius aaron: qui bus conceditur hec n u da perspicere: ita tamen scienti sibi velada esse nisi exterrit dari et i opus proferri ratio poscerit.

Atriginta. In cenariorum qui tenario ter multiplicato com ponitur: integratatem fidei et pfectio[n]e ope ris significat: sine qui bus nemo accedet te tet ad diuinam mini steria. *J*oseph trice mani egypti suscepit gubernacula. *E*t da uid regnum: qd. lxx. id est perpetua quiete dignus co[m]pletum. *E*t ezechiel prophetie do na p[re]merit. *E*t quia per fidem adiuverat de tent ligamiter ferri: et premia sublimiter sperari: arce vel tem pli altitudine: et tabernaculi longitudine. xxx. cubitis mensuratur.

Quinquaginta *z.* In hoc quoq; libro de hostium spolijs quidam offerunt dona dei quinquagesimam portionem: qui non processerunt ad bellum. *Q*uidam vero quingentesimam. In geneli quoq; vbi de tractabat te indulgentia sodomy: si forte possent ad veniam peruenire: huiusmodi misericordi consci[er]ta abracta a quinq[ue]gesimo uno cepit pro indulgentia domino supplicare dicentes. *S*i innati fuerint quinquaginta in ciuitate non salubris: ppter l. ciuitatem: *z.* Oportet ergo operari lenitas in sanctis vsq; ad quinquaginta annos. Inferiores quidem opera-meliores vero opera operum. Horum autem superiorum spiritualibus officijs deservire: et introire in sancta sanctorum: et ibi operire que operienda sunt: et tradere filiis caeth portanda humeris et manibus cibendis.

intrabunt. ipi[us]q; disponent opera singulorum: et dividunt quid portare quis debeat. Alii nulla curio sitate videant que sunt in sanctuario priusq; inuoluuntur: alioquin morientur. Locutusq; est dominus ad moysen dicens: Tolle summam etiam filiorum gerson per domos ac familias ac cognationes suas. a s. lxx. a vicequo anno et supra. triginta annis et supra usq; ad annos quinquaginta. Numera omnes qui ingrediuntur et ministrant in tabernaculo federis. Hoc est officium familiæ gersonitarum ut portent cortinas tabernaculi et tectum federis. operimentum aliud: et super omnia velamen iacintum: tetrorum quoq; quod pendet in introitu tabernaculi federis: cortinas atrij et velum in introitu quod est ante tabernaculum. Omnia que ad altare pertinent funiculos et vasa ministerij iubente aaron et filiis eius: portabunt filii gerson: et scient singuli cui debeat oneri mancipari. Hic est cultus familiæ gersonitarum in tabernaculo federis. Eruntq; sub manu ythamar filii aaron sacerdotis. Recesuerunt igitur moyses et aaron: et principes synagogæ filios caeth per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra: usq; ad quinquagesimum annum. omnes qui ingrediuntur ad ministerium tabernacli federis et inueniuntur sunt duo milia septingen ti. quinquaginta. Hic est numerus populi caeth qui intrat tabernaculum federis. Nos numerauit moyses et aaron iuxta sermones domini per manum moysi. Numerati sunt et filii gerson per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra: usq; ad annum quinquagesimum. oes q; ingrediuntur

Omnes qui ingrediuntur *z.* Ori. Dicitur de leuitis et operantur a vicequo anno et supra: usq; ad quinquagesimum annum. Omnis inquit qui procedit ad opus operum: et ad opera que portantur tabernaculi testimonij *z.* Nota distinctionem sermoni. Vnde de operibus filiorum israel loquitur: non dicit opera operum: sed sola opera. vbi vero

de officijs levitarum dixit opera operum. Sicut enim sunt sancta: et sancta sanctorum: sic sunt opera: et opera operum. Unde mihi videt quod moyses ubi sensit esse quedam opera visibilia quibus in esset mystica intelligētia: hec non soli opera: sed opera operum dixit. Que vero communia et presentis temporis itellexit: hec tantum opera nominavit. Sunt ergo opera operum (sicut in presenti lectione vel in exodo et in ceteris locis sub occultis significatur ministerijs: et partim in presenti: et partim in futuro explendit) que non nullum: sed lolis lenitatis tradenda mandantur: s. a vicequo anno: usq; ad quinquagesimum. Quia in vigintiquinq; sensuum quinq; pfectio declaratur: ut quinque quinta numeretur. Quid indicat eum vocari ad opera operum in ministerio per agendam: qui omni p[re]multiplicatis et purificatis sensibus inuenitur perfectus.

Ad annos quinquaginta. Quin quagesimus autem annus remissionem et indulgentiam significat. Nam quinquagesimus annus est qui in bilens apud bebegos dicitur: in quo possessorum servitutis et debiti fit remissio. Et quinquagesimus dies post pascha festum traditur in lege. Et dominus in euangelio inducens debitores cum parabolam remissionis et indulgentie doceret: unum in quinquaginta et aliud in quingentis denariis fuisse dicit obno-

xios. Quinquaginta autem et quingenti cognati est numerus. Decades enim quinquaginta faciunt quingentos.

Aliter quoq; hic numerus sacratus est. Septem enim septimanis si addatur viuis numeri perfectio. I. faciunt dies. Septuaginta quoq; septimanis. si addatur viuis decade consummatio sunt quingenti.

Dominem leprosum. **A**ll. **R**aba. Leprosi sunt heretici varijs pecatorum maculis polluti: non habentes uniformem colorem doctrine vel fidei: nec abscondunt imperitiā: sed ostendunt. Nulla vero falsa doctrina est que non aliqua vera aliquando admisceat. Vera ergo falsis permixta in aliqua disputatione vel narratione cuiuslibet: tanquam in unius corporis colore apparentia: significant leprosum tanquam veris falsis colorib; locis humanā corpora variatē.

Locutusq; ē **z**c. **V**ir sive **z**c. **R**ab. **M**isticus. **H**oc capitulo ammonemur ut siquid per negligētiā delinquimus: per confessionem & penitentiā diluamus: & dāmū restituamus. **S**i autē proximo dāmū in tūlūmus: corā illo p̄nitemus: & dāmū restituamus. **S**i hō non supereſt: cōfitemoſo penitēdo elemosinal largiendo. dñō lat̄ faciamus.

Aug. Alia litera. **V**ir sive mulier qui cūq; fecerit ab omnibus peccatis humānis: & despiciens teſpererit & deliquerit: anima illa annuncia bit peccati ſum qd peccauit: & reſtituet delictum: caput & qntas eius adhacit ſup illud & redret cui de liquit. **S**i autē nō fuerit homini p̄im⁹ ita vt reddat illi delictū ad ipsum: delictū qd redditur domino ſacerdotis erit: excepto ariete p̄iſcione: p̄ quē exorabit ī illo p eo. **H**ic ea peccata intelligēda ſunt: quoꝝ in hijs rebus perpetratio ē: que pecunia reſtitui possent. **N**ō ei aliter diceret quomō reſtituenda ſunt: niſi dāmni pecuniaris fuſſent. **J**ubet em̄ reſtui caput & quintas: id ē: totū illud quid quid est: & quintam eius partes. Excepto ariete qui fuerit offerrēdus in ſacrificium ad expiandum delictū. **J**ubet autē qd reſtituitur ſacerdotis eſſe: id ē: ip̄m caput & quintam: ſi non eſt proximus ei in quem commiſſum eſt. **V**bi intelligitur tunc domino reddendū qd ſit ſacerdotis ſi non supereſt qui dāmnum paſſus eſt: nec proximus ei: id ē: heres: ſed de ipſo homine nibil dicit. **S**ed cum dicit. **S**i nō fuerit ei proximus: breuiter iſinuāt tunc queri: p̄im⁹ eius ſi ipſe non fuerit. **S**i autē nec proximus eſt: domino reſtituetur: ne impunitum remaneat admissus. **N**on tamē

vt minifrent in tabernaculo ſede riſ. & inuenient ſunt duo milia ſexce ti triginta. **D**ic eſt populus gero nitarum quoſ numerauerūt moy ſes & aaron iuxta verbū domini. **N**umerati ſunt & filii merari per cognationes & domos patrū ſuo rum a triginta annis & ſupra vſq; ad annum quinquagesimū. om̄is qui ingrediuntur ad explendos ri tūs tabernaculi ſederis. & inueni ſunt tria milia ducenti. **D**ic eſt nu merus filioꝝ merari quoſ recen ſuerūt moyſes & aaron iuxta p̄ceptum domini per manū moyſi. **D**imes qui recensiſti ſunt de leui tis. & quoſ recēſeri fecit ad nomē moyſes & aarō & principes israel per cognationes & domos patrū ſuoꝝ a triginta annis & ſupra. vſq; ad annum quinquagesimū ingre dientes ad ministerium taberna culi & onera portanda. fuerunt ſi mul octo milia quingenti & octo ginta. **I**uxta verbū domini recē ſuiteoſ moyſes vñiquęꝝ iuxta officium ſuū & onera ſua ſicut p̄cepereat ei dominus.

Locutusq; ē **C. .V.**
dominus ad moyſen

non cedat in ſacrificium: ſed ſit ſacerdotis: ſic ſane verba scripture diſting uenda ſunt. **S**i autē non fuerit homini proximus: ita vt reddat illi de lictum ad ipsum. Locutionis enī eſt quod addidit ad ip̄m. **A**ut forte ad ipsum dixit qd ad ipsum pertineat. i. ipſe poſſideat. Deinde ſequitur. De lictum qd redditur domino ſacerdotis eſt. Delictum autem dicit: cū red

ditur ea res quoꝝ per delictum ablaſta eſt.

Locutusq; ē **z**c. **A**ugust.

dicens: **P**recipe filiis iſrl' vt ejici t̄ ſ ecclie ne viā polluat inoccētū. t̄ ſ he retacum. **A**nt de caſtris om̄iem leproſum t̄ ſ ſupfluſ cogitationib; abundat. ſ qui ſe luxu carnalū deſideriorū ciuitat. t̄ ſ ope. & qui ſemine fluit & pollutusq; eſt t̄ ſ qui ſ. mortuoz in peccatis impietatum et exempla ſequitur: et corū ſordibus iſquinatur. Super t̄ mortuō tam masculum qd ecclie. ſ cota ſeminam ejicite de caſtris ne con gione morū. t̄ ſ nocentes cū innocentibus. tam inenit ſea cuꝝ habitauerint vo bſicū. **F**eceruntq; ita fili⁹ iſrael. & eiecerunt eos extra caſtra ſicut locutus erat domin⁹ moyſi. Locutusq; eſt dominus ad moyſen di cēs: **L**oquere ad filios iſrael: **V**ir ſine mulier cum fecerint ex omnibus peccatis que ſolēt hominib; accidere: & per negligentiaz trans gressi fuerint mandatum domini atq; deliquerint: peccatum ſuum confitebuntur & reddent ip̄m ca ſ id eſt co ſenu corporis quo malum intui mū bona reddere ſtudeamus. **P**ut: **q**uartāq; partem deſuper ei in quem peccauerint. **S**in autē ſi non fuerit qd recipiat dabunt dñō & erit ſacerdotis. excepto ariete qd patrī. t̄ ſ humanī generis. **O**ffertur pro expiacione vt ſit pla ſ boni voluntatis verborū et operū. **C**abilis hostia. **D**imes quoq; p̄i veri iſraelite qui mente deum aſpiciunt. amittit quas offerunt fili⁹ iſrael ad ſ qui ſeipſum p nobis obtulit ſpōte. ſ no ad alium. **I**ſacerdotem pertinent: & quidqd ecclie. ſ patrī. **I**n ſanctuario offertur a ſingulis. ſ christi: quia ad eum dignitatem et gratiam & traditur manibus ſacerdotis pertinet quidquid in ecclie offertur. ip̄ius eſt. Locutusq; eſt domin⁹

cauit. & reſtituet delictum. caput & quintas eius. Forte ergo t̄m: qd annun ciavit. & ideo nō eo dāmno plectendus fuit quo ſurez comprehenſiū vñcomi cū plecti oportet.

Excepto ariete. Arieti oblatio christi paſſionem ſignificat: i. qua maxime confidimus: quia ſine eo nibil poſſumus. Ipſe eſt ſacerdos qui

Numeri.

nos patri per oblati
onem carnis sua rego
aliam **Y** illi munera
nostra offerim quo
intercedente veniam
meremur.

Ad facerdotem.
Christum s. cui dicit
Tu es facerdos i. et
num secundum ordinem
mechisdeeb. **E**ccl. s.
indicio cuncta reser
mansine forte indicet
rem incertaz. **V**nde
Nolite ante tempus
indicare quo aduers
veniat dñs **Z**.

Farinę ordea
cez. Rab. **F**arina
ordeacea scientia ve
teris legis significat.
quæ bene ordeo com
paratur. **Q**uia sicut
ordeum magno labo
re a paleis purgatu
ad farinam perduci
ita littera legis cōtri
ta mola discretionis
farinam sensus spiri
tū emittit: et recie de
cima pars sati offert
quia lex tecem p̄ce
p̄is constat: cuius de
cima pars quodlibet
mandatum est: cōtra
qd̄ prana vxor egisse
dicitur. **O**ffert ergo
mulier facerdoti cum
oblatōe decimā par
tis: cuius christi iudicō
scđm legem diuinū
datā damnāda aut
liberanda reseruat.

Nō infundet
Rab. **Z**. **N**ō decet
oleo adulatiois: vñ
discreti misericordiæ
nec thure superflue
laudis: vel inordina
te orationis impen
tentis liniri: sed zelo
instigie scđz p̄ceptū
domini vicium istan
ter et ordinate perse
qui.

Aqua sancta.
Huius aquæ miseric
cerdos p̄au. ter. de
pa. ta: cū xp̄i decreto
cōmemoratio patri
archarum p̄phetarū
et apostolorum intro
missa reperitur.

Scribetq; sa
cerdos **Z**. **Q**uia
scđz pena peccatorum
in scriptura sancta ex
planatur. **Q**uicq; autem
eam pie et fide
liter haurient: suppli
cia peccatorum que in
ea narrantur ptine
scens et abstines a pec

ad moysen dicens: **L**oquere filiū
israel et dices ad eos. **T**u cuius
subditus: qui magistro in omnibus obediens
debuit: sicut vxor viro suo.

Vxor errauerit: maritusq; contem
nens: dormierit cuj; altero viro.
Vel de.

et hoc maritus comprehendere ne
loquitur. **I**udicatio fidei.
quiuerit: sed latet adulterium: et
iudicatio. s. ordine coniuncta. **V**el a vero
magistro.

Itestibus argui non potest: quia
aperto scđz actu hereticis.

non est inuenta in stupro: si spiri
tus zelus. s. iustitia et ouis perdite. **V**el legit
tum magistrum.
Zelotipie concitauerit viruz
contra vxorem suam: que vel pol
luta est: vel falsa suspitione appre
titur: adducet eam ad facerdotes
et offeret oblatōe pro illa decimā
partem sati farine ordeacea. **N**ō
adulationis vel indiscrete misericordie.
fundet super eam oleum: nec ipo
net thus: quia sacrificiū zelotipie

est: et oblatio inuestigans adulte
ria: quia diuinū iudicio iudicanda seruantur.
rūm. **O**fferet igitur ea sacerdos

et statuet coraz domino. Assumet
diuinam sapientiam comprehensam. s. in vili li
tera legis.

q; aquam sanctam in vase fictili.
et pauxillū terre de paumento ta
bernaculi mittet in eam. **L**ungz ste
terit mulier in conspectu domini
discooperiet caput eius: et ponet
super manus illius sacrificium re
cordatōis: et oblationē zelotipie.
Vel peccati vndeccā ostendentes.

Ipse autem tenebit q; amarissimas
in quibus cum execratione
maledicta concessit: adiurabitq;
eam: et dicet: **S**i nō dormiuit vir
alienus tecum: et si nō es polluta
deserto mariti thoro: nō tenebūt
te aquæ istæ amarissimæ in quas ma
ledicta concessi. **S**in autem declina
sti a viro tuo atq; polluta es: et co
cubisti cum altero viro: his ma
ledictionibus subiacebis. **D**et te
dominus in maledictōes et exem

plum cunctoz i populo suo. **P**u
trescere faciat femur tuū: et tumēs
vterus tuus dirumpatur. **I**ngre
diantur aque maledictę in ventrē
tuū: et vtero tumescere putrescat
femur tuum. **E**t respondebit mu
lier amen amen. **S**cribetq; sacer
dos in libello ista maledicta: et de
lebit ea aquis amarissimis in q;

maledicta concessit: **D**abitq; ei bi
hoc sit cum sancte trinitatis confessio in fa
bere. **Q**uas cū exhausterit: tollet
eritatio legis inuenitur: que digne in arca fidei of
fertur.

Sacerdos de manu eius sacrificiū
adulationis. **Z**elotipie: et eleuabit illud coram
domino: imponetq; illud sup alta
re: ita dumtarat ut prius pugillū
sacrificij tollat de eo quod offerit.
et incēdat super altare: et sic potu
det mulieri aquas amarissimas.

Quas cum biberit: si polluta est:
et contempto viro adulterij rea: p
transibūt eam aque maledictōis.
Vel carnalis voluptas et accus.
et inflato vêtre cōputrescat femur.

Eritq; mulier in maledictionē et i
timoris et abstinentie. **E**xemplum omni populo. q; si pol
luta non fuerit: erit innoxia et faci
bona opera. **I**sta est lex zelotipie.

Si declinauerit mulier a viro suo
et si polluta fuerit: maritusq; zelo
tipie spiritu cōcitatus adduxerit
eam in conspectu domini: et fecerit
ei sacerdos iuxta omnia que scri
pta sunt: marit⁹ absq; culpa erit.
et illa recipiet iniquitatem suam.

C. .VI.
Locutusq; **Z**.
Tunc et omni.
Si. In duodecima
mansione id ē. synai
precipit nazareis ut
vinum et sicerā: et om
ne qd̄ febriare potest
non bibant neq; co
medant. In prouer
bijs quoq; precipitur
ut potentes et iraci
vinum non bibant:
ne obliuiscantur sapi
entia. In nazareis cō
tinuentum vita signa
tur bis. vinū prohibi
etur id est luxuria.
Et sicerā. i. omis
luptas terrena. **G**ice
ra enī et diverso cō
fici genere: sicut vo
luptas ex diversa vi
cionez passione. Illi
enī non bibunt vi
num: sed sicerā bibūt
qui ad decipiendos
homines umbras qd̄
dam et ymagines sumu
lant virtutum. **V**na
passa respicuntur: qui
ad humanos oculos
abstinentie pallore i
siciuntur: vt gloriam
cipient ab hominib
acetum bibunt qui
post vitę sanctitatem
ad retusitatem p̄ete
ritorum labuntur vi
ciorum: et corruptōne
veteris nequit te
lectantur.

C. .VI.

catis: sicut ei aq; ama
rissima i salutē. **Q**ui
autem contempserit
inflato ventre cōpu
treficit femur eius: et
erit in maledictionē
et in exemplum: quia
iusto dei iudicio pu
nietur: et erit ei in ob
probriū desideria sua
et actus.

Dabitq; ei bi
bere. Ut manifeste
tur peccatum illius: vel
hic ad correctionem:
vel i futuro ad dam
nationem. **R**ibil cū
occultum qd̄ nō reue
letur: hinc dominus
ait. **S**ermo quē locu
tus sū nobis: ille vos
indicabit in noniss
vio die.

C. .VI.

Locutusq; **Z**.
Tunc et omni.
Si. In duodecima
mansione id ē. synai
precipit nazareis ut
vinum et sicerā: et om
ne qd̄ febriare potest
non bibant neq; co
medant. In prouer
bijs quoq; precipitur
ut potentes et iraci
vinum non bibant:
ne obliuiscantur sapi
entia. In nazareis cō
tinuentum vita signa
tur bis. vinū prohibi
etur id est luxuria.

Et sicerā. i. omis
luptas terrena. **G**ice
ra enī et diverso cō
fici genere: sicut vo
luptas ex diversa vi
cionez passione. Illi
enī non bibunt vi
num: sed sicerā bibūt
qui ad decipiendos
homines umbras qd̄
dam et ymagines sumu
lant virtutum. **V**na
passa respicuntur: qui
ad humanos oculos
abstinentie pallore i
siciuntur: vt gloriam
cipient ab hominib
acetum bibunt qui
post vitę sanctitatem
ad retusitatem p̄ete
ritorum labuntur vi
ciorum: et corruptōne
veteris nequit te
lectantur.

Nouacula non. Id est: nec dolium nec malitia in mente retinebūne polluantur. s. cesaries capitū id est: cogitatio mentis. Sed innocentiaz teneat vñq; ad finem vite. Alter enim non erit votum acceptabile. Qui autem persuerauerit saluus erit.

Super mortuum non. Id est: mortuum in peccatis non imitabit: nec ini quitatis eius viā in greditur: ne perdat laborem suum. Non enim qui inchoat: sed qui consummat coro nabitur.

Nec super patris. Id est: nullus carualis retrahat affectus: omnis persona omnis dignitas: omnis consanguinitas christi seruitio postponenda.

Consecratio dei. Id est: spiritus sancti gratia ī corde eius diffusa est. Vñ Polite cōtristare spiritum sanctū ī quo sanguini estis omnes.

Omnis dies. Id est: vñq; in finem persueret sine contamineatione peccati atq; delicti.

Sin autem mortuus. Id est: si mortali peccato pollutus imitari voluit: et vñq; ad consensum descendit: sciat necesse ei continentiam esse pollutam et caput radēdū id est: metu purgandam a prava cogitatione et noxia delectatione.

Radet illico. Tempore lcz cōputatiois quo cognoscit se delinquisse: statim se emendare studeat: et semper similes ruinā timeat.

Duos tūrtures. Tūrtures castitatez pulli columbārum simplicitatem significant. Qui ergo vult ad resurrectōes bonoz perenire: offerat vñ sacerdoti. id

est: christo castitatem mentis et corporis et simplicitatem in fide catholica per quam ī eccliam intrat: ut per tanti pontificis opitulationem expiet.

Et deprecabitur. Adiutorius noster apud patrem. Vel quia faciet nos te precari: scđm illud. Spiritus postulat pro nobis genitibus inenarrabilibus.

Cult dies priores. Nihil te pristina conuersatione presumat: sed in sola dei gratia cōfidat cuius dono percipit venia et requie sempiterna.

Polluta est sanctificatio. Cum couersus fuerit iustus a iustitia sua: et fecerit iniquitatem: omnes iusticię eius obliuioni tradentur.

Ista est lex zc. Post h̄ legilator nazarenū instruxit quomodo mundetur: si eius consecratio super mortuo polluantur: addit quomodo post completum votū se p̄fendent domino cum oblatione gratias reddi-

s. ita quo est luxuria. dominō cōsecreare: a vino et omni s. mentē. s. qualibet voluptate terrena quod potest liebriare abstinebūt s. relabendo in voluptatem preterit vice.

Acetuz et vino et ex qualibet alia

potione et quidquid de tua expri

mitur non bibent. Quas recentes

s. ne pallescant abstinētia pro vana gloria.

Siccacoz no comedent cunctis die

bus quibus ex uoto domino con

secrantur. Quidquid ex vinea eē

potest ab tua passa vñq; ad acinū

no comedent. Omni tempore se

parationis sue nouacula no tran

sibit super caput eius vñq; ad cō

pletum diem quo domino conse

cratur. Sanctus erit crescente cē

sarie capitū eius. Omni tempore

consecrationis sue super mortuū

non ingredietur: nec super patris

quidē et matris et fratris sororisq;

funere cōtaminabitur: qz cōsecre

tio dei sui sup caput eius est. Om

oībus diebus.

Nois dies separationis sue ianctus

erit domino. Sin autem mortuus

fuerit subito quispiam coram eo

polluetur caput cōsecreationis ei

quod radet illico et in eadē die pur

gatiois sue et rursus septima. In

quo tempus resurrectionis significatur.

Octauo autem die offeret duos tur

tures. vel duos pullos columba

rum: mistice innens continentis vitam cum oblatione operis. et mun dicia cordis in fine bono domino placitram.

Agnū anniculū. Hunc offert q totā spem suā in eius īmolatōe ponit: te quo d. Ecce agn⁹ tei. ecce q tollit peccā mūdi. Hunc ī holocan

stum offert cum pro ei amore carnē mor tificando totam vitā suaz ardore caritatis incensam domino cō secat.

August. Aliā litte

ra. Et offeret mun

suum domino agnū

anniculū sine vice

in holocausto.

et agrā anniculām

sine vice vñā in pec

cātum. Hoc quida

transferte noluerunt

velut locutionē insi

tātam vitantes: et di

xerunt: pro peccato et

non in peccatum: cū

sit sensus in ea locuti

one no perturbād

In peccatum enī di

cātum est: quia quod

pro peccato offerebā

tur: peccatum voca

batur. Unde. Eum

qui non nouerat pec

cātū: pro nobis pecca

tum fecit: i. sacrificiū

pro peccato. Sicut er

go agnus ī holocan

stoma: sic et agnū in

peccātū: et ipm pre

cesset peccātū: i. sacrificiū

pro peccato. Sic

te ariete qd sequi

salutare dicit: tanq;

sit ipse salutare: cum

sit sacrificium saluta

ris: qd postea repetē

do manifestat. Qd et

illud pro peccato di

cit: qd prīus dixerat

i. p̄cām. Et hoc sacri

ficiū salutaris: qd

pus dixerat i. salutare

Raba. Tropol.

Agnū offert in holo

caustū: qd teo exhibet

simplicitatem cordis

cū deuotōe caritatis

Quem: qd inōcētē ex

emplī oīdit. Atieē

vō pacificā hostiā:

cā se ī via tei bene re

git: et carnē rebelle

aī imperio subiicit.

Et ouem. Quem offert pro peccato: qui xp̄m inōcentem, pro peccato

humani generis fideliter credit oblatum.

Et ariete. Hoc fit cā ipm esse confidit qd p dispensatōem carnis cele

stria et terrestria pacificauit: euacuans omnem principatum et potestatem:

quē dēns exaltauit: et donavit illi nomē qd est super omne nomen zc.

Et lagana. Veterē legē: spūalō dictatā et tpatā ad virilitatē bāanā

Abiq; fermeto. Quia spūalis grā ī lege et ī euāgeliō recte intelli

gentib; patet.

Duce offeret. Veritum et laborē cuiusq; meditationē et obseruatōe

nem legis in conspectu tei reminendo presentans ad ingressū vite ce

lestis: pacto boni operis certamine.

Ariete vero zc. Dignū sc̄ ostendens mercede quicās perpetuas

tanq̄ principē sui vel alio:ū r̄ ducē optimum; qui se bene rexit r̄ duxit in semita mandatorū dei; scđm doctrinam scripturarum; r̄ gratiam spiritua lumen carismatum.

Hore. Quid est q̄ nazarei capillos nutritur; nisi q̄ per vitā magne continentie p̄f̄sumptionū cogitatōes crescent. Sed quid est q̄ deuotōe completa nazareus caput radere; r̄ capillos in igne sacrificij ponere intē usi q̄ nū ad perfectōis summā pertingimus; cum sic exteriora vicia vin cimis; vt etiā cogitationes superflua a mente resecessimus; q̄s igne sacrificij crema re:est diuinī amoris flamma īcendere; vt totū cor in dei amo re ardeat; r̄ cogitatio nes superflua crema q̄nā nazarei capilos teuorōis pfecti one consumat.

Ecclesiasticū. Fortitudines s. operis coctam r̄ probatam igne tribulatiōis facit summus sa cerdos sanctum suū offere deo patri.

Et laganum. Scientiam sc̄z legis dono spiritu sancti. innans in opere con summare.

Eleuabit. Bōa t̄q̄ p̄tinēs operatis ē p̄f̄sentabit; r̄ perpetua mercede faciet remunerari.

Sacerdotis erunt. Quia ad eī gloriā pertinet qd̄; quid nazareus bene voluerit r̄ opere con summavit. Ipse enī est qui operatur ī nobis r̄ velle r̄ perficere.

Posthēc. Id est. post rectam intentionem: discretā pro missionem: opis per fectionē: mercedis re tributionem.

Bibere uinū. Plene r̄ libere han tire spiritale donum. unde. Torrente vo luptatis tue potabis eos.

Locutusq̄ est z. Moyses legem. aaron sacerdotum.

r̄ filiū eius ordinem ecclēsī significant. Docet ergo dominus per legez sa cerdotum ordinem quomodo populu predicatione edificant; frequēti ora tione r̄ benedictōe confirmant.

Raba. Moyses multiplicez habet significatōem. Figuram habet iū daici populi: dum tenet caudam serpentis. Significat enim indeos ī fine mundi ad fidem xp̄i venturos. Legem quoq̄ significat sicut supra ostē dūmus. Christi ḡsonam gerit: electos suos de spirituali egypto per aquaz baptisimi liberantis. s. dum populum de egypto per mare rubruz educit: dum tabernaculum compleat: erigit r̄ vngit.

Benedicat tibi. Notandum q̄ in hac benedictione nomen domi tercio inducitur: vt sancta trinitas intelligatur: a quo r̄ per quem. r̄ i quo omnia bona sunt perenda r̄ impetranda: quia ex ipso r̄ per ipm r̄ in ipso sunt omnia.

Et custodiat. Benedictionē quā percepisti sua conseruet grati a.

canistruz azimoz r̄ libamēta que ex more debentur. Tunc radetur s̄ mens. s̄ abstinentis a cogitationibus superfluis nazareus ante hostium taberna culi fedēris cesarie consecratiois s̄ presumptionum cogitationes. sue: tolletq̄ capillos eī: r̄ ponet s̄ diuinī amoris.

sup ignem qui ē suppositus sacri ficio pacificoꝝ. r̄ armum coctum s̄ mysteria scripturarum obscura reuelando. arietis r̄ torramq̄ absq̄ fermento s̄ scientia scripture.

vnam de canistro. r̄ laganum azi mum vnum. r̄ tradet in manibus s̄ .i. cum cum corruptōe carnis spoliauerit. et onere curarum liberauerit.

nazarei postq̄ rasū fuerit caput eius. Suscepta q̄ rursum ab eo s̄ patris.

eleuabit in aspectu domini. r̄ san sculuz quod separari iussum est r̄ carnal voluntatis mortificatio. r̄ p̄dicta.

Iste. Post hēc nazareo p̄t bibere vinum. Ista ē lex nazarei cū voverit oblationē suam domino s̄ abstinentie cōsiderate. r̄ que sc̄z sponte tempe cōsideratōis sue: r̄ exceptis faciet.

bis que inuenierit manus eius. Juxta q̄d mente deuouerat ita faciet ad perfectionē sanctificatōis sue. Locutusq̄ est dominus ad moysen dicens: Loquere aaron

Risi dominus custodierit cūitatē: frustra viglat qui custodit eam. **O**stendat. Ostensio vultus dei. p̄p̄ciatio est. r̄ verē salutis ostēlio. vnde. Ostendat faciem tuā r̄ salutē crūmis.

Conuertat z. Conuersio vultus significat misericordiam. auersio iram. Vnde. Respice ī me r̄ miserere mei. Et alibi. Quare auertis facie tuā. r̄ obliuī. in opie nostrę. Rogandum est ergo ut cuius auxiliū auer timus q̄ nobis peccando; per pietatē suam vultum suum super nos illumina re dignetur; vt enī ab inimicis enēs tri byat perpetuā pacē.

Invoabunt Sacerdotum est no men domī invocare. domī autē qd̄ petet p̄ficere. Nemo ergo libi tribuat: qd̄ sola trinitas cui vult p̄stat.

C. .VII. **T**abernaculū. All. Ecclesiā. vel p̄fectos in quibus aro mata virtutum r̄ orationē aduentur. vel humanitatem ch̄risti ī qua hostiā nostrē redemptōis patri exhibuit. Ipse enim sacerdos ipse hostia. r̄ altare: quia ī potesta te mortē tenens propria voluntate fusce pit. Vñ. Nemo tollit animā meā a me: sed ego pono eam: r̄ iterum sum eam.

Prinicipes israel z. Priarchē. p̄phete. apli. qui doctrina. exemplo. r̄ bñ opando. deo grata munera obtulerunt. r̄ ad constructionē ecclēsī quidquid boni potuerūt. leto animo contulerūt. Possunt etiā tropologice principes dici: qui aplica doctrina instructi: tā corporis sensibus: q̄ animi affectib⁹ recte principiantur. Quoru dona deo gratissima que vñanimiter plata. Vñ. Si cōsenserint duo ex vobis super terrā de omni re quācūq̄ petierūt fiet illis a patre meo.

Ser plausta. Plausta que filii israel levitis ad subuentionē tabernaculi obtulerūt: tēporalia solacia significant: que tenoti populi p̄dicatōibus cōpensant: vt sine cura r̄ impedimento diuino vacent oblego vt r̄ qui euangelium annunciant: de euangelio uiuant. Si enim seminat spiritualia: non est magnum si metunt temporalia.

Plausta tecta. fide r̄ misericordie affectu ornata: vt deo sunt accepta. Duodecim sunt bōnes. Qui enim ī obsequio sanctoꝝ laborant sub iugo apostolice doctrine: omnia honeste r̄ ordinate faciunt. Vel bōnes doctores accipimus qui in agro domini digne operantur. De quibus dicitur. Non alligabis os bōnis triturantis. Qui enim apostolicam normam viuendo r̄ p̄dicando conservant: dupli bōno honozandi sunt.

Tūnum bouem. Quia vñitas fidei r̄ simplicitas intentōis cū pio labore in doctōrib⁹ maxime placet. Neq̄ silenduz q̄ duodenarius vñ quēq̄ boiem: r̄ temporis plenitudinem: r̄ situm orbis videtur complecti.

Homo enim tribus in anima. et quattuor in corpore qualitatibus consistit. Si autem tria per quattuor; vel eorum multiplices: duodenarius exhibet Mundus quoque duodecim ventis terminatur. Et annus duodecim mensibus. et horis duodecim dies. Ex his omnibus colligimus omnem horum in omni loco in omni tempore ad tabernaculum dei cum debito obsequio properare debere.

Filiis autem caath. Superius scriptum est quod filii caath portare

hunc apparet tebet tabernaculus sedes sancti factorum arcus altare mensam can. velabrum. et oia vas sa eorum palliis immoluta. Hermonitanus vero officia eccl. portare contutas tabernaculi. et tecum et operimentum aliud. et super omnia velamen iacintum. tentorium quod pedet in introitu tabernaculi. cortinas atrij. et omnia que pertinet ad altare gennum. funiculos et vas ministerij. De raritarum quoque portare tabulas tabernaculi. recte eius. columnas quoque atrij per circuitum cui balibus. parvillis. et funibus suis. Nota ergo quod sancta sunt non imponuntur portanda mutis animalibus. sed rationabiliter. Quae ergo duriora sunt et graviora: mutis animalibus imponuntur. et in ipsis est differencia. Qui enim duriora et graviora observant ministeria: plura habent animalia. Quattuor enim planstra dantur filii mercari. Filiis vero gerson: qui filii caath proximi sunt: duo sufficiunt. Unde ostenditur quod operibus durioribus et grossioribus plures velut animalia inserviant. Ad ea vero quod rationalibus procurantur: pauci de minus eruditis accedunt. Distincta vero secreta solis sacerdotibus patent. nullus animalis accedit: nec ipi qui habere aliquid exercitum et eruditum videntur.

Obtulerunt. Unusquisque pro posse suo fidem. doctrinam. et operatorem bonam ad profectum et honorabilem tebet offere.

Unctum est. Tempore incarnationis: quando post resurrecti et ascensionis suscepimus discipuli spiritus sancti effusione.

Duces. Predicatores: recti itineris duces. Qui licet eandem fidem doctrinam et boni operis eadem exempla offerant: pro diversitate tamen loci et tempis oblationes distribuunt.

Acetabulum et. Hoc habent os angustum. et angustiam littere legis et obscuritatem prophetarum significant.

Varia vasa ad offerenda libamina facta. varia sunt distinctioes verbi pro varia capacitate auditorum. Alter enim sapientes: alter insipientes: alter divites: alter pauperes: alter sani: alter infirmi: docendi sunt: alter ruris: populus indeorum sub umbra legis: alter christianus in virtute euangelii.

Phiala argen. Spiritalis scientia in lege et in euangelio est: quod spirituali grana munistrante ad salutem hominum scripta et prolatas est: hinc rite sacrificium fit: quod nihil tam acceptum deo quod meditatio legis cum executione opens.

Ex Phiala primum de vitro facta. hya. lim enim grece vitrum latine. et in summo latitudo: luce euangelij significat: qua omnia legis et prophetarum sunt explanata misteria. Apostolicam quoque doctrinam qua omnia legis enigmata clara erunt. Bene autem acetabula sunt centum triginta siclorum argenti: ppter decalogum legis: et etatem legillam que centum virginis anno fuit. Phiala quoque septuaginta siclorum ubi tenari numerus septies multiplicatus ostendit mandata prophetantem gratiam esse complenda: quod in novo testamento maneficius datus est.

Mortariolum. Cor electorum diuinam sapientiam plenum continentis aromata viratum. Unde dicitur. Quia multitudinis credentium erat cor unum et anima una.

Ex dece. Quia cum impletione tecum mandatorum oportet doctrinam et orationis emitunt: ut tenetur eternae vite accipere me reantur.

Bouem de armamento et. Hoc diversas personas predictorum patrum significant: qui nobis in exempla sunt. Alii enim doctoris officiis functi: ali in ducatu et regnum subditorum prelati: ali simpliciter: et mansuetudine conuersationis vel sanctissimi vel gratissimi aliij penitentia et fortis

ter et condigne acta acceptissimi.

Tropologice. Bouem offert qui utilem in ecclesia dei proximis labore impendit: arietem qui se et alios in via iusticie dirigit: agnum anniculum qui simplex est et innocens. Hoc omnia in holocaustu pro solo dei amore. et desiderio eternae vite. Hycum pro peccato offert: qui pro peccatis suis penitente et orare non desistit. In sacrificio pacifico offert duos boues: quod cum bonis opibus ipleat duo precepta caritatis: dei: et dilectionis: custodiendo mandata eius: et proximi consulendo necessitatibus: in quibus tota lex pendet et propheta. Offert autem arietes: et hyrcos: et agnos anniculos. v. qui: v. sensus corporis in via beatitudinis fornicat et a peccatis cōpescit: et simplicitatis exempla apponit.

filij suar. Tercio die princeps filiorum zabolō heliab filius belon obtulit acetabulū argētū appen dens centū tr̄ginta siclos. phialam argenteā habentē. lxx. siclos ad pondus sanctuarij. vtrūq; plenum simila conspersa oleo i sacrificiū. Mortariolū aureū appendens decē siclos plenum incēso. Bouem de armento et arietē et agnum anniculum in holocaustū. byrcūq; pro peccato. et i sacrificio pacificorū boues duos. arietes quinq; byrcos. v. agnos anniculos quinq;. Nec fuit oblatio salamiel filii surisaddai. Die sexto princeps filiorum gad helisaphat fili⁹ duel obtulit acetabulū argenteū. appendens centū tr̄gita siclos. phialā argenteam habentē septuaginta siclos ad pōdus sanctuarii. vtrūq; plenū simila conspersa oleo in sacrificium. Mortariolū aureū appendens decē siclos plenū incēso. Bouem de armento et arietē et agnum anniculum i holocaustū. byrcūq; pro peccato. et in hostias pacificorū boues duos. arietes. v. byrcos quinq;. agnos anniculos quinq;. Nec fuit oblatio helisaphat filii duel. Die septimo princeps filiōz ephrayim he lisama filius ammiud obtulit acetabulum argenteū appendens. c. xxx. siclos. phialam argenteā habentē septuaginta siclos ad pondus sanctuarii. vtrūq; plenū simila conspersa oleo in sacrificium. Mortariolū aureū appendens decē siclos plenū incēso. Bouē de armento. et arietē. et agnum anniculum in holocaustū. byrcūq; pro peccato. et in hostias pacificorū boues duos. arietes quinq; byrcos. v. agnos anniculos quinq;. Nec fuit oblatio helisama filii ammiud. Die octavo princeps filiōz

clos plenum incenso. Bouem de armento. et arietē. et agnum anni culum in holocaustū. byrcūq; pro peccato. et i sacrificio pacificorū boues duos. arietes quinq; byrcos. v. agnos anniculos quinq;. Nec fuit oblatio salamiel filii surisaddai. ^{f al-helisaph.} Die sexto princeps filiorum gad helisaphat fili⁹ duel obtulit acetabulū argenteū. appendens centū tr̄gita siclos. phialā argenteam habentē septuaginta siclos ad pōdus sanctuarii. vtrūq; plenū simila conspersa oleo in sacrificium. Mortariolū aureū appendens decē siclos plenū incēso. Bouem de armento et arietē et agnum anniculum i holocaustū. byrcūq; pro peccato. et in hostias pacificorū boues duos. arietes. v. byrcos quinq;. agnos anniculos quinq;. Nec fuit oblatio helisaphat filii duel. Die septimo princeps filiōz ephrayim he lisama filius ammiud obtulit acetabulum argenteū appendens. c. xxx. siclos. phialam argenteā habentē septuaginta siclos ad pondus sanctuarii. vtrūq; plenū simila conspersa oleo in sacrificium. Mortariolū aureū appendens decē siclos plenū incēso. Bouē de armento. et arietē. et agnum anniculum in holocaustū. byrcūq; pro peccato. et in hostias pacificorū boues duos. arietes quinq; byrcos. v. agnos anniculos quinq;. Nec fuit oblatio helisama filii ammiud. Die octavo princeps filiōz

manasse gamaliel fili⁹ phadassur
obtulit acetabulū argenteum ap-
pendens centum triginta siclos.
phialam argenteā habētē septu-
aginta siclos ad pōdus sanctuarij
vtrunq; plenum simila conspersa
oleo in sacrificium. Mortariolum
aureum appendens decez siclos
plenum incenso. Boueſ de armē
to ⁊ arietem ⁊ agnum anniculum
in holocaustū. hyrcūq; pro pecca-
to. ⁊ in hostias pacificoꝝ boues
duos. arietes quinq;. hyrcos. v.
agnos anniculos qnq;. Nec fuit
oblatio gamaliel fili⁹ phadassur.
Die nono princeps filioꝝ benia-
min abidan filius gedeonis obtu-
lit acetabulum argenteū appen-
dens centū triginta siclos. phia-
lam argenteā habētem septuagin-
ta siclos ad pondus sanctuarij.
vtrunq; plenum simila conspersa
oleo in sacrificium. Mortariolum
aureum appendens decez siclos
plenum incenso. bouem de armē
to ⁊ arietē. ⁊ agnum anniculum in
holocaustū. hyrcūq; pro peccato.
⁊ in hostias pacificoꝝ boues duos
arietes qnq;. hyrcos. v. agnos an-
niculos quinq;. Nec fuit oblatio
abidan fili⁹ gedeois. **D**ie decimo
princeps filiorū dan abiezer fili⁹
amisaddai obtulit acetabulū ar-
gentum appendens centū. xxx.
siclos. phialam argenteā habētē
septuaginta siclos ad pōdus san-
ctuarij vtrunq; plenū simila con-
spersa oleo i sacrificium. Morta-
riolum aureū appendens decez si-

clos plenum i censō. bouem de ar-
mento et arietem et agnū annicu-
lum in holocaustum. hyrcūq; pro
peccato. et in hostias pacificorum
boves duos. arietes quinq;. hyr-
cos quinq;. agnos anniculos. v.
Nec fuit oblatio abiezer filij ami-
saddai. **D**ie vnde cimo princeps
filiorum aser phegiel fili⁹ ochran
obtulit acetabulū argenteum ap-
pendēs centū triginta siclos. phi-
alam argenteā septuaginta siclos.
habentem ad pondus sanctuarij
vtrūq; plenū simila cōspersa oleo
in sacrificium. **M**ortariolū aureū
appendens decē siclos plenū in-
censo. boue⁹ de armento et arietē
et agnum anniculū in holocaustū
hyrcūq; pro peccato. et in hostias
pacificoru⁹ boves duos. arietes
quinq; hyrcos quinq; agnos an-
niculos quinq;. **N**ec fuit oblatio
phegiel filij ochran. **D**ie duodeci-
mo princeps filiorum neptalim.
s. al. abira.
achira filius henon obtulit aceta-
bulum argenteū appendens cen-
tum. xxx. siclos. phialam argēteā
habentem septuaginta siclos ad
pondus sanctuarij. vtrūq; plenū
simila conspersa oleo in sacrificiū
Mortariolū aureū appendens
decem siclos plenū i censō. Bouē
de armento et arietē et agnū anni-
culum in holocaustū. hyrcūq; p
peccato. et in hostias pacificoru⁹
duos boves. arietes quinq;. hyr-
cos quinq;. agnos anniculos. v.
Nec fuit oblatō achira filii henō
Nec in dedicatōe altaris oblata

Duo milia quadringenti. All. In vasis argenteis que omnia duo milia et quadringetos siclos pondere sanctuarij habent; perfecta doctrinam verbi tui: que in duobus testamētis consistit accipimus. cui si recte obedierimus: quadriga virtutū i. prudētia. iusticia. fortitudine. et temperantia. ad eternam beatitudinem nos perducit. **Vilenarius enim duplatus ostendit** qd: duo testamento nobis ad beatitudinem viam demonstrant. **Quadrige** vero qd cum pfectione bonorum operū in quadriga virtutum illuc pueniamus. nisi enīz bonis actibus curratur illuc non peruenitur.

Mortariola.

All. Mortariola aurea duodecim. quoz singula tenos siclos habet: et simul omnia auri centū viginti siclos: corda electorū significant scientiam legis in omnibus servare scdm apostolicā doctrinam. **Duodes** cies enim deni. c. xx. faciunt quo numero primiua ecclesia in bieusale spiritū paraditū accepit. **Vñ** subditur pōdere sanctuarij. **Sanctuarium** enim ecclesia est: cui regulam fidei et intelligentie sequentes oia que in lege z prophetis scripta sunt: nobis subiuria esse credimus. **Quidquid aut extra** ecclesie unitatē sentitur et intelligitur aut seruatur: aie damnationem patit.

Boues de ar.

Boues. arietes et agni. duodenario nō comprehensi: illos significant qui vel ioficio doctoris vel principatu aliquius bonus. vel simpliciter viuentes oia scdm doctrinam apostolicā et propheticā agere student.

Agri duodecim. **Hij** sunt qd pe-

nitentiam student scdm regulam apostolice fidei perficere.

Boues. xxiij. In his spiritualis scientia cū bonorum operū pfectione significantur: qz. xxiij. quot horis cursus dici pagitur. lumen scientie et fidei omni christiano necessariū esse significant.

Sixaginta. Sexagenarius i. sexies denarius perfectō mādatorum monifrat. **Necessitas** est enim ut prelati subdi et penitentes omnia scdm ecclesie doctrinā faciant: quatinus oblatio eoz ritum et ordinem teat pacificoz: ut tui gratiam mereantur nō offendam.

Lungz ingredetur. Greg. Quid est qd moyses crebro intrat et itinisi qd is qui intus in contemplationem rapitur: foris infirmantū negotijs vrgetur. Intus archana tui considerat: foris onera carnalium portat. Qui de rebus dubijs semper ad tabernaculū recurrit: corā testimoniū arca domini consultit: exempluz prebens doctoribz: ut cū foris ambigunt quid disponant: ad mentē quasi ad tabernaculū semp redeat: et velut coram arca testimoniū teum consulant. Sed de his in quibus dubitant apud scientias sacri eloquij paginas requirant. Unde. Christus i monte orationi inberet: miracula in urbibus exercet: imitationis viam bonis rectoribus sternens: ut si iam summa cōtemplando appetunt: necessitatibz tamen infirmantium cōpatiendo misseantur. Quia tunc ad alta caritas

mirabiliter surgit: cā ad ima p̄ximorum misericorditer se attrahit. Et quo benigne descendit ad infima: valenter recurrit ad summa.

De propiciatorio. Quia per gratiam dñm p̄piciatiōis post culam p̄enitentia apertum nobis tēus viam veritatis.

Quier duos cherubin. Quia per angelicam visionem nō in sua sublantia apparet de' moyli. Unde. Lex ordinata per angelos in manu mediatoris. Vel quia per vitruos testamentum consona voce ad fidēz veritatis nos erudit. Vel quia p̄ filiū qui in medio duum testamentoū ī carne apparuit: locutus est pater hūano generi.

C. .VIII.

Septē lucernas. Septem dona spiritus sancti: que in christo semper manserunt: et in membris p̄ voluntate eius distributa sunt.

Ad mensam.

Beda. Mēsa et can delabuz temporalia dei benefia quibus reficimur et illumina mur: ut bis confortati crescente gratia meritoz: ad panē angelorum in celis mādu candum: et videndā veram tui lucem perueniamus. Hec sūt extra velum: quia in hac tāta vita scripturis et doctoribus et ceteris sacramentis idē gen? In futuro autem dominus palam de patre nobis annūciabit: i. palam patrē ostendet nobis. Lat. tū tabernaculi meridianum antiquā dei plebz significat: que prior lucez dñm cognitionis et fernorez dilectionis accepit.

Septētrionale vero congregatam de genibus ecclesiam que dūti in tenebris māsi.

Recte ergo cāde-

labrum quod est in

parte australi gratiam priori populo dataz significat. Densa vero i pte aquilonis data nobis benefia dei. Bene ergo candelabrum cōtra mensam positum: quia scriptura legis et prophetarum ad gratiam euangelij respicit perhibens ei testimonium.

Super candelabrum. Christum. scz. primo genitum de radice iesse: super quem requieuit spiritus sapientie et intellectus: spiritus consilij et fortitudinis z.

Ex auro. Quia christus specialiter immunis a peccato: et operibus iusticie preclarus: et membra innocentiam que ut valent imitantur in futuro perficiuntur.

Ductili. Quia christus ex conceptione et nativitate perfectus deus et homo extitit: passionum dolores pertulit: et sic ad resurrectōnis gloriam peruenit: et omnes qui pie vivere volunt in illo quasi metallum feriendo dilatatum per passionis contumelias ad immortalitatis gratiam perueniunt.

Stipes. Christus. scilicet de quo procedunt calamii: quia ab ipso accipiunt insti quidquid habent boni. Unde. Sine me nichil potestis facere.

Tolle leuitas. Misice. Ordinem ecclesiasticum instruit; quomodo
rite prouehatur ad dignitatem sacerdotij.

Pilos carnis. Greg. Pilis caris sunt quilibet superflua huius carnis
vel vite veteris cogitationes. Quas sic a mente icidimur; ut de amissione cari
nullo dolore fatigemur. Leuita autem assumptus dicit. Oportet ergo leui
tas omnes pilos carnis suos radere. qui qui in obsequiis dei assumuntur; ante
oculos dei a cunctis carnis cogitationibus mundus det. apparere ne illici
tas cogitationes mens
pferat et pulcram animam
specie quasi pilis fu
scantibus deformem
reddat. Sed quia uis
virtus sancte conser
vationis quilibet ene
xerit; adhuc tamen ci
te retulaste vite na
scitur quod toleret. vnu
z ipsi leuitarum pilis ra
di precipiantur non
enelitis. Nasil enim pilis
carne radices rema
net et crescent ut itez
recidatur. Quia ma
gno studio superflue
cogitationes ampu
tande sunt; sed ampu
tari funditus non pos
sunt. Semp et gene
rantur superflua; que
spiritus ferro sollicitu
dinis recidat. Et in
nobis subtili agi
mus. cum speculatio
nis alta penetrans.

Lauerint. Nu
dauernet scz opera;
ut in conspectu tei sit
coram cōuersatio mun
da; et coram hominibus
ireprehensibilis.

Bouem. Me
diatorum tei et bovin
cuius immolatio pec
cata nostra deleta sunt
In vitroqz bone iecar
ratio eius significat.
Una enim passio Christi;
sed duo nobis impe
travit expiationem. s.
a peccatis et sanctifi
cationem. ut nos offer
ret deo sanctificatos
quidem carne; vivi
cos autem spiritu.
Unde paulus. Et
ablii estis. sed sanctifi
cati estis in no
mine domini Ihesu.
Possuntque hos du
os boues; quorum
vnius pro peccato; al
ter offertur in holocau
stus; dum actionem spes exprimi. quoniam una quod male gessum per penitentia la
mentum abluiimus. altera bonorum operum et virtutum fructibus gratiam
tei et premium beatitudinis promeremur.

Libamentum. Sacramentum passionis; quod spirituali scientia inter
lectum atque tractatum fidelibus saluberrimum et deo gratissimum est. Si ta
men talibus mysterijs precipendis minister dei intus forisque se mundum
et dignum prebuerit.

Et applicabis. Applicantur leuita coram tabernaculo federis; cui
electi ad officium altaris secundum apostolicas doctrinas perducuntur. quia in
veniunt tabernaculum intratur. si s. iuxta doctrinam et exempla sanctorum
bene incepint; et usque ad finem perseverauerint.

Et cuncta que ex vitroqz calamoqz
latere nascebantur. Juxta exemplum
quod dominus ostendit moysi ita ope
ratus est candelabrum. Et locutus
est dominus ad moysen dicens:
Tolle leuitas de medio filiorum israel
et purificabis eos intra hunc ritum
et baptisimi. vel lacrimarum quibus abluiuntur
peccato cum macule.
Aspergantur aqua lustrationis et
et non euclat. quia remanent radices vnde
tertii crescunt. et cogitationes veteris vite.
Tradant omnes pilos carnis suos.
Cumque lauerint vestimenta sua et
et dñe corpus. et patriarcharum et populi
mundati fuerint tollat boue et de
coru. genitum.
Armentis et libamentu eius simila
oleo conspersam. Bouem autem
alterum de armento accipies pro
peccato. et applicabis leuitas cor
am tabernaculo federis conuoca
ta omni multitudine filiorum israel.
Cumque leuite fuerint coram domino: po
nent filii israel manus suas super eos. et
venus montanus. i. chrus. et
offeret aaron leuitas munus in con
spectu domini a filiis israel; ut ser
uiant in ministerio eius. Leuita
quoque ponent manus suas super
capita bouum; et quibus unum facies
pro peccato. et alterum in holocau
stum domini; ut depreceris per eis

Donent. Quia electioni denotionis suae debent assensum prebere;
et ad imperium eorum bonis operibus instare.

A filius israel. Sub multorum scz testimonio et cognitione facien
da est electio; ut examinatio digna celebretur; ut nemo reprehendere possit.

Debet enim testimonium habere bonum etiam ab his qui foris sunt.

Leuita quoque tecum. Quia ministri domini proprio labore initia bono
rum operum domino consecrare festinant; ut sine penitentia sit agenda;

sine studiis virtutum
exercenda efficaciter
piscant.

Separabis.

Non debet minister
domini contentus esse
populari disciplina.
Noribus et doctri
na separatus et spe
cabilis det est.

Omne primo

genitu i. Ali. Ori.

Primogenita egypti
priorum viatorum pa
mordia sunt; quibus
humana vita corru
pitur. Omnis enim ani
ma cum ad supplementu
m statis perueniret
et velut quedam natu
ralis leti ea sua iura
defendere ciperit; pri
mos motus secundum de
sideria carnis produ
cit; quos concupisce
re carnis vel ira fo
mitate vis iacentia co
miserit. Unde quod
proprium et precipuum
de christo dicit. Bu
tirum et mel comedet
priusque faciat aut p
ferat maligna; eligit
bonum. Quoniam pri
usque sciat puer bonum
aut malum resistet ma
licie; ut eligat quod bo
num est. Haud aut
de semetipso dicit. De
licta iumentutis me
zig. m. ne. me. Quia
ergo prius ait in mo
tus secundum carnem plati
in peccatum ruunt;
merito egyptiorum pri
mitiu dicuntur que
extinguuntur. Sed re
liqui vite conuersatio
emendacionem dini
gat eum.

Exodus viiij.
que sunt primogeni
ta dyaboli. vel open
bus carnis; quibus
inquinatur natura;

boni mores substituendi sunt. Præterea minister dei debet perfectionibus
monibus instrui. quod multitudine plebis. Ideo enim pro primogenita egypti
priorum primogenita israelitarum offeruntur; et pro primogenita filiorum
israel: leuita in servitium domini assumuntur; ut pro peccatrice vita iusta
et pro iusta sancta et probata et perfecta exhibetur. ut altari bus christi et di
uinis mysterijs versus leuita digne possit aptari.

Ut seruant tecum. Videat minister domini quod necessarium sit eis officij
sui iura custodire. Nec terrenis lucris; vel voluptatibus inibiare; quibus
proprium est tabernaculo deseruire; et pro populo orare; ne sit in eo plaga
disperdens. alioquin et se et populum in perditorem precipitant. et dicunt eis.
Munus non suscipiam de manu vestra.

Viigintiquinqz. **I**si. A vicesimo et quinto anno mandant leuites tabernaculo seruire. et a quinquagenario custodes vasorum sunt. Per vicenum et quintum annum; iquo nos inuentur oritur; contra viuimque quod vicioz bella signantur. Per quinquagenarium iterna quies domito bello mentis signat. Per vala tabernaculi fideium anic. Leuites ergo a vicesi moquinto anno tabernaculo seruunt. et a quinquagenario custodes vasorum sunt. ut qui adhuc impugnantur viciorum certamina per consensum delectatibus tolent: alioz curam suscipere non possumunt. Cum vero temptari omni bella subegerint cum apud seiam te intra tranquillitate sunt securi: animam custodiad sortiant. Sed quis hec pfecte subigat cum paulus dicat: video aliam legem in membris meis repugnante legi mentis meae. Et aliud est bella fortiter peti: aliud enerviter expugnari. In ipsis excitatur virtus ne extollit debet: in illis omni modo extinguitur ne subsistant.

C. .IX. **F**aciant. **P**ro. Faciant filii israhel passim tempore suo: xiiij. die in b. Et c. i re teri testamento tribu indicia paschale ipsos obseruerunt: ut post equinoctium: s. et mense primo tercia eius se primaria: i. a vespere quattuordecime lunae quod est initium quindecimatis tunc ad vesperam id est terminum. Et primae lunae celebretur: quarta regula nobis est a resurrectione Christi imposita; ut cum equinoctio transuerso lunam primi mensis decimoquarto oriendi viderimus: non statim pascha faciamus sed dominicam diem quo ipse pascha: i. transitum de morte ad vitam resurgendo celebavit: expectantes in ipso pascha: celebremus. Si quis obiecerit non equinoctium memoriam: sed tantum primi mensis et tercie septimanis postulat: sciat quod eti equinoctium nominatum non exprimit: in hoc enim quod plenilunio primi mensis pascha fieri praecipit: equinoctium transuersum deponit. Non constat eam que prima transuerso lunam ostendit: primi mensis existere lunam. Quotiens ergo diem dominicam motu aduentate quindecima luna habemus: nihil nostrum tempus paschale dissonat a legali: quamvis alijs sacramentoz generibus pascha colim. Quotiens vero secundo vel tercio vel quarto vel quinto vel sexto vel septimo ab hinc die id est dominicus occurrit: nec tunc legem et prophetas soluimus. Nam sic tot paschalium obseruantia ceremoniarum: ita etiam tempus quo agi precepita est: sacra mysteria redolent. In primis enim equinoctium transuerso iuxta legis decreta curamus: ut solennitas in qua Christus destruta potestate tenebit mundum lucis iter apertus: ipso tempore ordine foris ostendat quod itus habeat. Et quod nobis eternae beatitudinis lumine promittit: tunc maxime celebrabit: c. annuo: proficiens incremento: primam lumen noctis umbra viseremus. Deinde primu mensim anni: quod nouo vocatur: in quo pascha celebremus: attendimus. In quo: s. mundus iste formatus: et primus homo in paradisi sede locatus: quod per hanc solennitatem primam stolam et primum regnum a quo in longinquam regionem dissecessum nos recepturos speramus. Vnde per Celos autem nouos: et terram nouam: et promissa illi expectamus. Et alibi. Ecce non facio omnia.

Be. Deinde terciam septimanam obseruanus: quod dominice resurrectionem cognitum: quod tertio die facta est: et tertio tempore seculi: i. cum gratia celestialis aduentu tota eius in carne dispensatio per resurrectionis gloriam consummata mundo apparet. Prima enim seculi tempora lege naturali per patres. media

et lauerunt vestimenta sua. Eleua uitque eos aaron in conspectu domini et orauit pro eis: ut purificati ingererentur ad officia sua in tabernaculo federis coram aaron et filiis eius sicut precepérat dominus mosoli. Locutusque est dominus ad moysen dicens: Hec est lex leuitarum: s. cum insurgunt eum viciorum bella. **V**iigintiquinqz annis: et supra ieruant: s. in eccllesia non presentes ingredietur: ut ministri i. tabernaculo federis. Lunqz quinquaginta annis etatis impleuerit: s. sopito viciorum bello. s. custodes omnis. Seruire cessabunt: eruntque mistri fratrum suorum in tabernaculo federis ut custodiant quod sibi fuerint commendata opera autem ipsa

lege litterali: vel prophetis: extrema carissimate spirituali per seipsu illustrantur. **B**eda. Ipa quoque lunae conuersio sacramenti celeste nobis significat Luna enim rotundi scandatis a sole lumine accipit. Ideo semper dimidio orbis ad solem habet: lucida est. Altero vero dimidio semper obscura. A prima usque ad quindecimam lucis incrementum ad terras: defectum vero habet ad celos. Habet a quindecima usque ad nouissimam conuersio: que enim conuersio recte paschalis gaudij significat mysteria: quibus omnibus mentis nostrae gloria a terrenis auertere: et ad solam gratiam celestis lucem suspendere docemur. Vel crescentes ad humanos oculos lumine lunae virtutem gratiam: quibus apparet dominus in carne mundo refulgit: insinuat.

Dicitus est dominus ad moysen in deserto synai anno secundo postquam egressi sunt de terra Egypti mense primo dicens: Faciant filii israel phase in tempe suo decima quarta die mensis huius ad vesperam iuxta omnes ceremonias et instauraciones eius. Precepitque moyses filios israel ut facerent phase. Qui fecerunt tempe suo: xiiij. die mensis ad vesperam in monte synai. Iuxta omnia que mandauerat dominus

vltimum terre.

Bene autem luna cum ad nos crescit oculos: paulatim a sole recedit: cum vero ad celos: paribus spaciis ad eum reddit. Hoc est enim quod ait. Exiui a patre et veni in mundum: et iterum relinquo mundum et vado ad patrem. Et danid ait. A summo celo egredio eius: et occido: et adsum: et quia ergo luna lucis incrementum quod etiemsit a sole ad nos crescit: resolutus Christi in carnem et usque ad passionem doctrinam et virtutes significat. Et autem quod ad solem rediens: paulatim ad innubile nobis celi faciem recolligit: resurrectionis et posterioris glorie miracula demonstrat. Verito quindecima pars gaudio adaptatur.

Be. Hoc quidem pasche vel phase a lege assumptis indicij: heredes nostri testamenti etiam diem dominicam adnectimus: quia et conditio primi lucis excellit: et triumpho dominice resurrectiois.

Be. Septem quoque dies lunae: i. a quindecima die usque ad vicesimam primam per quos ea dominica naturali ordine occurrit: universitate ecclesie per totum mundum paschalibus mysteriis redempte significat. Septenarius enim universitate significat. Unde. Septem in die laudem duci tibi hoc est. Semper laus eius in ore meo. Unde et iohannes septem ecclesiis asie scribens: universalis ecclesie mysteria demonstrat: unde singulis horum septem vigilanter repetit. Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesiis: quasi quod vni dico omnibus dico.

Ide. In nomine quoque pasche: vel phase ammonemur moraliter: ut de vicis ad virtutes transeamus. In mense autem nouo: (in quo adulti fructus aduentu suo prouinciant veterum cessationem) ut exauimus veterem hominem cum actibus suis: et induamus nouum: et vegetati diversari varietate virtutum: carnosus foliis velut ameno arboris adumbrato: veluti: tamen lete et fructifer segetes pullulemus. In plenilunio: ut perfecti splendorum fidei et sensus gerentes a peccati tenebris segregemur. In reuersa luce ad celos: quod a quindecima luna incipit: ut quanto magni sumus humilietur in omnibus dicentes: gratia dei sum id quod sum. Quae gratia supni

distinctionis terret. Alter. Columna nubis in heremo populum prebeat splendore ignis non in die; sed in nocte radans. quia christus sine conuersationis exemplo ducat sequentibus praestans; de iusticia sua confidentibus nulla luce claruit. peccatorum suorum tenebras agnoscuntibus igne sui amoris infusit.

C. Per uerbum

Significatiōem nūbis; quae erat signūz diuinæ voluntatis; sic vox loquentis.

C. X.

Factibi duas tubas et. Isid. et paulo post. Cum cōsilis clangor icrepue rit: monebunt castra et. Per duas tubas ererant ducitur: quod per duo testamenta. vel duo caritatis precepta ad proinceptus fidei populus enocatur. Quod ideo argēt; tecum fieri precipiuntur ut predicatorum verba eloquij nitor refilgeant; et auditorum mentem nulla sui obscuritate confundant. Sed aut duciles: quia ne cesset est ut qui ventram vitam predicāt: per tribulationū presentium tensiones creescant. Bene aut dicitur. Cum concilis clangor icrepuerit monebunt castra. Quia cum subtilior et minor predicatorum tractatur: auditorum mentes ad temptationem certaminis ardenter extinguitur.

Si semel clangueris. Rab. Semel tubis clangere est verbum doctrinæ similitudinem fidei: et concordiam sensus catholicis perficeret. Ad hunc sonum principes et capita multitudinis debent conuenire: ut qui presunt ceteris fidei et dilectione uniti de salute sua et suorum fideliiter dispergant pacis et concordie exemplum demonstrant. Ne sit in eis zelus et contentio sed idipsum dicat omnes in eodem sensu et in eadem scientia.

Primi. Quibus

Iez. lux fidei primum infusit. Ordinatis ergo euangelij predicatoribus: primum eis dicitur. In viam gentium ne abieritis: sed ite ad oves quae perierrunt dominum israel: quibus ipse Christus presenti alter euangelium predicanit. Post resurrectionem vero discipulis apparens ait. Euntes docete omnes gentes et. Tribus ergo iuda cum ceteris qui secum ad orientem habebant pauprem castra mouebat. Deinde ceteri secundum ordinem suum. Quia primum in iudea oportuit primituam ecclesiā construi: post decūntis or-

tabernaculū protegebat: tunc proficisci ebani filii israel. et in loco ubi stetisset nubes: ibi castrametabātur. Ad imperium domini proficiebantur: quibus conuocare possis multitudinem quando mouenda sunt castra. Lungi inter pueris tubis congregabitur ad te ois turba ad hostiū tabernaculi federis. Si semel clangueris: venient ad te principes et capita multitudinis israel. Si autem prolixior atque cōsisus clangor increpuerit mouebunt castra primi qui sunt ad orientale plagā. In secundo autem soitu et pari vultatu tubē levabunt tentoria qui habitant ad meridiē et iuxta hunc modum reliqui facient vultibus tubis in perfectōem. Quando autem congregandū est populus: simplex tubarū clangor erit et non concise vultabunt. Filii autem qui prout sacerdoti euangelium predicare aaron sacerdotis clangent tubis. Eritque hoc legitimū sempiternū in generationibus viris. Si exercitatis ad bellū de terra vestra cōtra hostes qui dimicant aduersus vos clangetis vultibus tubis. et erit recordatio viri coram domino deo vro porestate. et demonum. ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum. Si quis habebitis epulum

C. .X.

bis nationibus gentes ad fidem conuocari.

Quando autem congregandū est. Raba. In conuocatiōe populi simplex tubarum clangor et coetus esse inbetur: quia qui multitudinem verbi fidei predicat: simpliciter et apte debet loqui ut multi intelligant et edificantur. Si si oblitus et isolatus dicauerit: auditorem recedat vacui. Unde paulus.

Frates si venero ad vos linguis loquens quid prodiero nisi loquaris aut in reuelatione aut in sciencia aut in prophetia. aut in doctrina et. Et paulo post. Omnia ad edificationem fiant. Verbum enim nūmis obscurum vel ambiguū vulgi more debet dici: ut intelligatur etiam ab idōnis. Quid enim prodest locutiōis integritas: si audientes non edificant: pro nihil enim loquimur si ab his propter quos loquimur non intelligimus. Qui ergo docet: vitet omnia verba que non docent: et si pro eis que intelliguntur dicere potest inter gratias magis eligat. Si vero non lunt: et in presenti non occurserunt: utatur verbis minus integris: dum modo res integre docentur et discantur. Nec solum in primis collocutionibus: sed magis cum populus conuocatur. Et autem optimus discendi moodus quo fit ut qui audiunt: veritatem audiat et intelligat: bene ingenij insignis indoles in verbis veni amare: non verba. Quid enim prodest clangis auræ si non appetiat: et quid obest ligne si apertat: Nihil enim querim: nisi ut pateat quod clangus est. **Filiī aaron.** Predicatores: et verbum dei predicant: et viam iusticie audiitoribus demonstrant: ut in semita mandatorum dei boni operis gressum ponant: et iter impiorum fugiant.

Clangetis. Subditos: et ad penitentiā et ad compunctionem lacrimarū exortando: et corda auditorum ad dei misericordiā implorando. **Si quando habuimus te.** Raba. Nota quia in aduersis et prosperis tubis clangere præcepit: quod omne tempus conuenit verbo dei. Modo enim legendum est: modo teo cantandum est. Modo orare: modo docere: modo exhortari: modo increpare conuenit. Quia secundum qualitatem auditorum temporis est sermo doctorum. Unde. Benedic dominum in omni tempore.

Splans ei⁹ in o. m. Et alibi. Predica verbū iusta oportine iportune ſc.

Anno ſecundo. mēſe ſecundo. vi. d. m. ſc. Hiero. Duodecim

mālione vēnētū ſi
lij iſrael in dēfertū
ſynai die quadragē
ſimo ſeptimo et quo
de egypto exiēnt.
Vñ in exodo. Men
ſe tertio egressionis fi
liorum iſrael te egypto
pro. In hac die tran
ſiēnt in ſolitudinē
ſynai. profecti⁹ fili
iſrael te raphidim;
venerunt in teſerū
ſynai. et caſtratati
ſut in heremo. et moy
les ascenit ad teū.
Vocauitq; eum do
minus de monte ſc.
Et rursum. Vadei
quit ad populuſ tuū
et ſacrificia eos hodie
et cras. et lauent uesti
menta ſua. ſintq; pa
rati in diem terciū
ſc. Supputemus nu
merum; et inueniem⁹
quinquagēmo die
egressionis legem da
ta in monte ſynai. vñ
et penthecoſteſ ſolen
niatas celebraſ. et enā
geliſ sacramenta ſpi
rituſ sancti deſcenſio
ne cōpletur. In hac
mālione media ps
exodi et totus leuitic⁹
et numeroſ procepta
no modica. et per ſin
gulas populi tribus
distributio. et oblatō
principum deſcripta
ſunt. Interpretatur
autē ſynai rubi. non
vnuſ. vi ſupra in ſo
litudine ſi. plures
vt ibi principum ſit
hic perfectio. Ibi ſo
litarius numerus. hic
multiplex. aliud ē em
inam. aliud omnes
gras poſſidere. Iſra
el igitur poſt familiā
re aū domino ſer
monem iuxta montē
ſynai cōmoratus. an
no vno et diebus q̄t
tuo mira diſpoſitio
caſtro egleſius eſt i
ſolitudinē pharan q̄
interpretatur onager
vel feritas. ibiſ ſuc
cubuit male testis fa
ſtidiens celeſtem pa
nem. et egyptioſ car
ues teſiderā. qndo
multos ſubitū deno
rauit incendium. et intercedente moſe flāma vorax cōſumpſit humum.
Lunc accipiunt co turnices. et vſq; ad nauſeā teuorāt. Eligiunt ſeptra
ginta pſbiteri. et uadūt ad hoſtiū tabernaculi. duo remanet heſtad et me
dad. nō imperi negligentes. ſed būilitate ſubmiſſi dū ſe honore arbitran
tur iudignos. vnde et abſentes prophetant. Saturatoq; populo; cum

et dies festos et kalendas: canetis
tubis ſuper holocaustis et pacifi
cis victimis: vt ſint vobis i recor
dationē dei yeftri. Ego dominus
deus yester. Anno ſecundo mēſe
ſecundo. vicesima die mensis ele
uata eſt nubes de tabernaculo fe
deris. Profecti⁹ ſunt fili⁹ iſrael
per turmas ſuas de dēferto ſynai.
et recubuit nubes in ſolitudine
ſonager vel feritas.
Moueruntq; prūni ca
stra iuxta imperium dñi in manu
moysi. Filii iuda per turmas ſuas
quoꝝ princeps erat naaſon filius
aminadab. In tribu filioꝝ yſach
ar princeps erat nathanael filius
ſuar. In tribu zabulon erat prin
ceps beliab filius belon. Deposi
tumq; eſt tabernaculū: quod por
tantes egressi ſunt fili⁹ geron et
merari. Profecti⁹ ſunt et fili⁹ ru
ben per turmas. et ordinē ſuum.
quoꝝ princeps erat heliſur filius
ſedeur. In tribu autē filioꝝ ſyme
on princeps ſalamiel filius ſuri
ſaddai. Horro in tribu gad erat
princeps heliſaphat filius duel.
Profecti⁹ ſunt et caathite portā
tes ſanctuarium. Tādiu taberna
culum portabatur donec veniret
ad erectionis locum. Mouerunt
caſtra et fili⁹ ephraim per turmas
ſuas in quoruſ exercitu princeps

ad buſeſca eſſet in ore eoy ira dei ascendit ſup eos: et occidit pinguis eoꝝ
et electos iſrael ipediuit ne ad malū velociter curreret. vnde dictus ē locus

ſepulchra cōcupiſcē
ſue iuxta. lxx. memo
rię teſiderij. Et hiſ

doceunt q̄ ſecularem
ſcientiam relinqui⁹

et egyptias ollas cō
teplimus: no debere

muruſurare cōtra ce
leſtem ſcripturę panē

nec virulentias egypti
ptioꝝ qui ſunt magna

rūz carnū. ſed ſimpli

cem manuē cibū gre
re. Si autē eſt vole
rimus repeteſ: voꝝ

būm⁹ vſq; ad nauſeā

et ſtatim dñi igne cor
quibimur. et dīderū

nolū vertet i tunu
loſ: vt ſim ſepulchra

tealbata. que foris

apparet hoſibus ſpe
ciola: intus aut plena

ſit oſſibus mortuorū

et omni ſpurcia.

Proficiſcimur
ad lo. q. d. d. Gre.

Plerungs ſuadē elat

iſtilia melius poſ

ſumus. ſi pfectū eoz

nobiſ. poti⁹ q̄ illis p

furū dicam⁹. ſi coꝝ

meliorationeſ nobis

potiſ q̄ illis ipendi

poſtulam⁹. Facile ē

ei⁹ elatio ad bonū ſe

ctitur. ſi inſtricio eius

alij. pdeſſe credit⁹. vñ

moyses q̄ regente dō

et dōce columnā pge

bat: cī cognati ſuū

a gentilitatis queri

tioꝝ veſſet educere: et

tei dñi ſubingare:

ait: Proficiſcimur
ad locū quē dñs da

turus eſt nobis ſc.

Cū ille mīdisset. Non

vadā teū ſc.

Nicō adiunxit. Noli nos re

linquere. Tu enī no

ſti in quibus locis p

deſertū caſtra ponere

debeamus ſc.

Don moysi mentē ignoſ

itia itineris anguſtia

bat: quā ad ppetie

ſcientiā cogitō dñi

nitatis expanderat:

quē colūnā et diuina

collocutō inſtruebat

Sed vir. puidus da

to auditoſ loquens

ſolatiū perij: vt da

ret. requirebat dñeſ

in via: cui dux fieret

ad viā. Egit ergo vt ſuperbus auditoſ voci ad meliora ſuadenti eo ma

gis fieret denotus: quo putaret neceſſariuſ. et vñ exhortatorē ſuum p̄ce

dere crederet: inde ſe verbiſ exhortantiſ inclinaret.

Arca ſederis. Raba. Arca ſederis domini preceſedit filiis iſrael

per treſ dies. puidens loca caſtroꝝ. q̄ incarnatio domini electis ab initio

mundi ut pſſent
vige dōgi. anſ. pa
catuſ ad lancū terra
verat orbi. queſ
pensiſ figura partes
veraſ ſuſiūt. ou
tate vā ſuſiūt. ou
bis tenebrat. Via
igritur dūrū ſanſ
minimis ſiſ. Tri
bus tempos. ſc. gra
na. calen. ventus. t
infiaſ ſequenti te
moſtrat. Nubes quoq;
Proteccio dñi: g
trum. inſtant. gra
clar. ab initio mi
di refondit. et ad
curi queſi. adiſit.
Lung⁹ eleua
retur. Eſcipio moy
ſi reatoſ plib⁹ pro
vocant. vi ſemper
ſolū. conſilium ſibi
grati. ſympoſio ope
ra. vi. conſiſtatio
tonino. conſtant.
vi. prias ora. pote
gar. amicos. teſſi
lat.

C. XI.
Murmur po
puli. Raba. Mur
murante plo ignis
domini acoſſe te
uocat. q̄ ignis domi
mali. vñ ſuſiūt in fu
turo illo. etiā. q̄ ſuſiūt
qui lingui ſiſma
ta. et ſeſuſiūt. murmu
rante vel retribuit.
Vnde pſipientiam
dicit. ſoluto ſuſiūt
linguis in diſtinc
tione. Ignis reuocat certe
mam p̄i. caſſo. ſi
nem. p̄. pfectio aci
onum. Vnde. Dñs
iudicabit extremitate
re. Qui aut vñ ad
morti in ſocrem p
ſeuſiūt. etiam iia
q̄ in coſpo veſſat
pena perpetua.

Deponeſ po
fig. Gre. Lamia
mentes pao amore ſe
cali vora. quādī q̄ ſi
gā. molia. et tele
ſtabili ſore parate
ſunt. Don in bac vi
tare ſiſma appre
hendit. etiam iia
tione a mundi latere
dī ſuſiūt. et quies
voluntatis pſſat.
vñ ſuſiūt. iniquiſ
do ſuſiūt. gander. Ploſ a
pſam. ſc. ſuſiūt. dū ſeſſi
olias cura. p̄pōſo. p̄oſo. cōſ

mundi iter presentis
vite dirigit atque du-
catur ad sanctam terram
veraciter tribuit que
prius in figura patres
veteris testamenti du-
cebant; et nunc in veri-
tate viam iustitiae no-
bis demonstrat. **Via**
igietur dierum sancte
trinitatis fides est. **Eri-**
bus temporibus ante
legem. sed lege sub gra-
tia callem veritatis et
iusticie sequentibus de-
monstrat.

Nubes quoque
Protectio domini: quod
spiritus sancti gratia
electos ab initio mundi
defendit; et ad futuram
quietem custodit.
Cumque eleua-
retur Exemplum moy-
si rectores plebis pro
vocantur: ut semper
soliciti commissum sibi
gregem in principio ope-
ris et in confirmatione
domino comedent;
ut proprias oves prote-
gat: inimicos depel-
lat.

C. XI.
Murmur populi. Raba. Mur-
murante populo ignis
domini accensus de-
uo: at: quod ignis domi-
multe vltionis in fu-
turo illos excruciat:
qui lingua flammati-
ta a gehenna murmu-
rant vel tetrabunt.
Vnde per sapientiam
dicit. Busurro et bi-
linguis maledictus est.
Ignis teuorat extremam
partem castrop: si-
nem: per presentium acti-
onum. Vnde. Domus
iudicabit extremam ter-
re. Qui autem regnus ad
mortem incorrectus per
seuerauerit: tam in aia
quod in corpore vretur
pena perpetua.

Pepones por-
tig. Hie. Carnalium
mentes pro amore se-
culi dura quedam quod
quodam mollia et tele-
crabilia ferre parate
sunt. Num in hac vi-
ta rem culmam appre-
hendere conant: cessa-
tionem a mundi labore
domus imperat: quietis
dulcedinem persuaderet.
et in resana iniquorum mens plus assequi aspera carnaliter: quod tenere blan-
da spiritualiter gaudet. Plus acerbitate fatigatis: quod quietis dulcedine
pascitur. Sic israelites domum refectionem manu defunderent: ab egypto
ellas carnis pepones portos: cepasque cupiebant. Significat enim manna

per dies tres prouidens castrop
locum. Nubes quoque domini su-
per eos erat per diem cu[m] incede-
rent. **Cumque eleuare** tur arca dice-
bat moyses: Surge domine et dis-
sipentur inimici tui. et fugiant qui
oderunt te a facie tua. **Cum autem**
deponeret aiebat: Reuertere do-
mine ad multitudinem exercitum israel.

Tercia ortu
C. XI.
est murmur populi: quod
dolentium pro labore contra dominum
quis cum audisset iratus est. et accen-
sus in eos ignis domini: deuora-
uit extremam castrop partem. **Cum**
que clamasset populus ad moysen
orauit moyses ad dominum et ab-
sorp[er] est ignis. vocauitque nomem
loci illius licensio: eo quod successus
fuissest contra eos ignis domini.
Vulgus quippe pmiscunt quod
ascenderat cum eis flagravit desi-
derio carnium sedens et flens iun-
ctis sibi pariter filiis israel. et ait:
Quis dabit nobis ad uescenduz
carnalia opera vltis tribulationum laboribus
coquenda.
carnes? Recordamur piscium quos
comedebamus in egypto gratis
in mente nobis ueniunt cucumis
et terrene dulcedines. et difficultates vi-
te presentis que non sine luctu agatur: et tamquam cum
lacrimis amatur.
res et pepones: porriques et cepes et
allia: anima nostra arida est. nihil
aliud respicunt oculi nostri nisi
manus. Erat autem manus quasi semen
coriandri coloris bdellij. Circui-
t in nube carnis.

batque populus. et colligens illud
fragebat mola. siue terebat in mor-
tario. coquens in olla. et faciens ex
eo tortulas saporis quasi panis
oleatij. **Cumque** descendenter nocte
super castra ros descenderat par-
ter et manu. Audiuuit ergo moyses
populum flentem per familias et sin-
gulos per hostia tentorij sui. Ira
tusque est furor domini valde: sed
et moysi intoleranda res visa est.
Et ait ad dominum: Cur afflixisti
seruum tuum? Quare non inuenio
gratiā coraz te? **Et cur imposuisti**
pondus universi populi huius super
me? **Nuquid** ego concepi omnes
hanc multitudinem. vel genui eas:
vt dicas michi: porta eos in sinu
tuo sicut portare solet nutritur san-
tulū. et defer in terras per quae iurasti
patriis eorum? **Vnde** mihi carnes
ut dem tantę multitudini? **Flent**
coram me dicentes: Da nobis car-
nes ut comedamus. Non possimus
solus sustinere omnem hunc populum:
quia gravis est michi. **Sin** aliter
tibi videtur obsecro ut interficias
me. et inueniam gratiam in oculis tuis:
ne tatis afficiar malum. **Et dixit do-**
minus ad moysen. **Congrega** mihi
electos. **Septuaginta** viros de senioribus
israel quos tu nosti per senes populi
sunt ac magistrorum. et duces eos ad ho-
stium tabernaculi federis. faciesque
in nube carnis.

et retraxit de spiritu quod erat super moysen. et iposuit super lxx viros. Descendens
et eni in nube carnis christi: diffusa est per fidem spiritus sancti gratia super po-
pulos. et septuaginta gentium linguis electos. venitos super oes domini illud
virtutis celestis que quondam fuerat in moysi et prophetis.

gratias suauissimi sa-
poris ad refectionem
vitae interioris bii va-
cantibus desup data
Ollae carnis carnalia
opera vltis tribulati-
onum laboribus quasi
ignibus excoquenda.
Depones: terrenas
dulcedines. **Pozzi.**
et cepes: quod in lacrimis
comedunt. difficulta-
te presentis vite: que
non sine luctu agitur:
et cum lacrimis amatur
Manna igitur testi-
tes cum reponib[us] et car-
nibus porros cepasque
quesierunt: quod querentes
mentes dulcia gratia
per quiete dona despici-
cunt: pro carnalibus
voluptatibus laborio-
sa huic vita itinera
etiam lacrimis plena
cōcupiscunt: cōtemnit
habere ubi spirituali-
ter gaudet: et deside-
rantes appetunt ubi
carnaliter gemat.

Congrega mihi lxx. iii. de se. is.
zc. **Hec.** Sicut ple-
tus inuenies dicente
qui nulla consilij gra-
uitate p[ro]muntur: ita
senes non eos scriptura
vocat qui sola gravi-
tate temporum: sed mox
grauitate matrum sunt.
Vnde senectus vene-
rabilis est non duntur
nam: neque numero an-
no computata. **Ca-**
ni autem sunt sensus ho-
minis: et etas senectu-
tis vita inaculata.
Hinc ad moysen dicit.
Congrega mibi lxx.
viros de se. is. quos
tu nosti per senes populi
sunt. In quibus verbis
senectus cordis nota-
cum tales inventi ele-
gi senes qui sciuntur
Si enim corporis sene-
ctus quereres: a tatis
sciri poterant a quantis
videri. **Cum** vero dicit
quod tu nosti per senes
populi sunt: patet quia
senectus mentis non
corporis eligatur.

Cum descendat
Isi. In tredecimā
missione descendit spiritus
super septuaginta vi-
ros electos. et domi-
nus descendit de nube

Et auferam de. Aug. Alia littera. Et auferam de spiritu qui in te est: et ponam super eos: et sustinebo tecum impetu populi: et non portabis illos tu solus. Et plerique latini non erit in grecis et transstulerunt: sed dixerunt. Auferam de spiritu tuo qui est in te: et ponam super eos: aut ponam in eis: et fecerunt sensum laboriosum ad intelligendum. Putari enim potest de spiritu ipsius hominis dictum: quo humana natura copletur corpore adiuncto: que constat ex corpe et spiritu: que etiam anima dicunt. Unde paulus. Quis dominus scit que sunt homines: nisi spiritus hominis qui in ipso est? Sic et que dei sunt ne me sciat nisi spiritus tui. Et quod postea adiungit. Nos autem non spiritu huius mundi accipimus: sed spiritu qui ex teo est: omnis spiritu qui ex teo est: omnis spiritu cuius pateps fit spiritus domini per gratiam dei. Quoniam possit etiam sicut alijs interpretati sunt intelligi spiritus dei: cuius dicitur de spiritu tuo qui est in te: quod sit etiam noster qui dei est: cum accipimus enim scire te iudee dictum est: in spiritu et virtute helie. Non enim anima helie in eum fuerat renoluta. Quid si quidam heretici opinantur: quid dicunt in eo quod scriptum est. Spiritus helie re quicuit super heliem: cum iam ille haberet animam suam: nisi quod dictum est de spiritu tui: et etiam per illum operaretur talia: qualia per heliem operabantur: non ab illo recedens ut isti posset implere aut prius: mino: et in illo ut posset in isto esse. Deus enim est qui possit esse in omnibus tantus vel totus: in quibus per illum gratiam esse voluerit. Nunc autem cum scriptum sit. Et auferam de spiritu qui est super te: nec dictum sit de spiritu tuo: facilius soluit: quod intelligimus nihil aliud significare voluisse nisi ex eodem spiritu gratia illos quos habituros adiutorium ex quo habebat moyses: ut et isti haberent quantum deus vellit: non ut ideo moyses manus haberet.

Sexcenta milia. Aug. Alia littera. Sexcenta milia peditum in quibus sum in ipsis: et tu dixisti: carnes dabo eis. Queritur utrum hoc moyses diffidendo dixerit: an querendo. Sed si putauerimus enim diffidendo dixisse: queritur cur hoc ei non exprobaverit dominus: sicut quod ad petram unde profluit aqua: videtur de domini potestate dubitasse. Si autem dixerim cum modum quiescisse quo fieret: Responsio domini qua dicitur. Numquid manus domini non sufficiet: quasi redarguentis videatur quod illi non creditisset. Sed melius puto intelligi dominum ita respondisse: tanquam modum quem ille quereret dicere noluerit: sed potius opere ipso potentiam suam demonstrare. Poterat enim et marie dicenti: Quo fiet istud: quoniam virum non cognoscet: a calumniis obiecto: quod minus crediderit: cum illa modum quiesceret: non te virtute dei dubitauerit. Quid autem responsum est illi. Spiritus sanctus superveniet in te: et vir: alti: ob: tibi: poterat etiam sic responderi: quoniam hic. Numquid spiritus sancto impossibile est: qui superueniet in te: acsi idem sensus coheretur. Sed zacharias talia dicens: incredulitas arguitur: et vocis oppressa pugna plectitur. Deus enim non de verbis: sed de cordibus iudicat: alioquin poterat moyses censari: nisi in eum clara esset dei sententia per diffidendo talia dicerit. Audit me increduli. Numquid de petra ista educimus vos

bis aquam: deinde sequitur. Et elevata moyses manu sua: percussit petram virga bis et ad hoc illam virginem in qua tanta miracula fecerat sumpsit eam petram percussit: atque inde solite virtutis est consecutus effectus. Verba ergo quibus ait. Numquid ex hac petra educimus vobis aquam: possent ac cipi sic tanquam diceretur. Nempe ex hac petra secundum vestram incredulitate aqua educi non potest: ut denique percutiendo offendetur dominus potius iste fieri: quod illi in infidelitate non crederet. Maxime quia dixerat. Audite me increduli. Sed deus qui inspecto est cordis quo animo dicta fuerint indicavit ait enim: Quoniam non credidist sancti dicere me in conspectu filiorum israel et. Ac per hoc intelligit moyses ita dixisse tanquam ad unum certum pulsaret: ut si non sequeretur effectus: hoc predixisse putaretur. Cum ait: Numquid ex hac petra educimus vobis aquam: quod in animo eius omnino latet: nisi dei sententia predictisset. Ecce contrario ergo debemus hic intelligere verba moysi de promissis carnis querentis quoniam fieret: non dissidentis fusse quando sententia dei secuta non est quae vnde dicaret: sed potius quod doceret.

Clenit igitur moyses et narrauit populo verba domini. congregans septuaginta viros de senioribus israel: quos stare fecit circa tabernaculum. descendit dominus per nubes et locutus est ad eum. auferes de spiritu qui erat in moy pro puritate cor se et dans. lxx. viris. Lunq; redi et capacitate intelligentiae. pro laudem vite eorum exponit. quieuisset in eis spiritus prophetauerunt nec ultra cessauerunt.

doctor eccliesie si de phisionibus mysteriis tractat: et occulta sapientie inter profectos pferat: intus est. Cum vero ad turbas loquitur ea quae proficiunt his qui foris sunt: et quae vulgus potest audire: foras exit et loquitur ad plenum verba dei. Intus erat paulus cum diceret: Sapientia loquitur inter personas. Ad plenum vero procedens ait: Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: et qui furabat iam non furetur: et similia et.

Cauferens de spiritu. Quid intelligendus est quasi materialem et corpoream substantiam: in lxx. portiones secuerit: et unicuique particulari dederit. Impium enim est intelligere hoc de natura spiritus sancti. Sed moyses spiritus qui erat in eo quasi clarissimi luminis lucerna fuit: ex qua septuaginta deus accedit: ad quos principalis luminis splendor aduenit: et origo ipsius nihil danni ex diriuendo accepit.

Requieuisset. Ori. Et requieuit super eos spiritus: et permanecerunt omnes et. Non legitur requieuisse spiritus nisi in sanctis. Requiescit enim in his qui mundo sunt corde: qui purificant animas a peccato. Sic ut non habitat in corpore subdito peccatis: etiam si habitauit aliquem. Non enim potest pati societatem mali. Certum est autem in tempore peccati esse in corde cuiuscumque spiritum malum: et agere partes suas. Cum datur ei locus per cogitationes malas et concupiscentias: contristatus (ut ita dicam) fugatur spiritus sanctus. Unde. Nolite contristare spiritum sanctum in quo signati estis et. Peccates ergo contristamus spiritum sanctum. Bene agentes requiem ei paramus. Quod ergo ait de septuaginta presbiteris: quod spiritus requieuit in eis: laudem vite eorum et virtutes exposuit.

Ori. Et requieuit in eis vel super eos spiritus: et pro et. Continuo

operatur formane nec occidat. In omibus ergo quod in falcatore: per quod de flos te radice eius ascenderint et. Hinc cum quia super septuaginta virum teferunt nomine non potest prouidetur. Apparet. Dic quoque iherusalem: Qui misericordia tua in iherusalem iaq. hic datur mihi. Super quod videns spiritum te dicendum: manus tuas sup cunipole est. Addidit enim in manu tem sup cunipole est. hoc lignum in falso re: quod in alio non posset ostendere. Per illam solo duci est. Quia peccatum non fecit: invenit et in oculis. Quia enim solus est qui peccatum fecit: id in illo solo manus et pectora spiritus. Constat ergo reliqua omnes habentes sub pecato: nec cogitat ut spes peccatum dicamus spiritu manifestetur. Iste enim moyses cum spiritu acceptat spiritus pacasse certatur et dicitur: Audite me in credibili numero: quid te fratre ista perducamus aquam vobis. In his enim dicas in sanctificante pacem: non colligat et in virtute tua. Lunq; haec loquenter dicitur: sancto sed te spiritu peccatum loquitur. Lata est ergo alios peccatas aliquando habentes spiritum tui: aliquando non habentes. Hinc et daniel ait: Et spiritum suum: cum nunquam inferas a me in operatione: tamen vero tanquam ablatum recuperat spiritus principaliter confirmans. Secundum fons iudiciale vel templum sancto demonibus regula fecisse: et opera quippe etiam a deo ab eo mandata locuta est: non tam in eodem tempore: sed quoque postea: quando actus coniugales gloriantur. Alio enim placet: tamen indigne nec decet spiritus. Ramanerat. Non negligenter: sed diligenter: et indicantes peccata: non ignorans eos: sed autem ducens iniquos: et indicavit et. Duidi inquiri emularis praefacti. Talem enim predicatorum optat si quis non granum gloriam: sed autem logos non habens: et sonans: sonans: et perambulans: vellet o-

operatur spiritus: nec oculum patitur; ubi operandi materia digna suppetat. In omnibus ergo qui prophetauerunt requieuit spiritus; sed non sicut in salvatore; propter quod de eo dictum est. Exhibit virga de radice iesse: et flos de radice eius ascendet: et requieuit super eum spiritus domini. spiritus sanctus sa- et intel. Et vide enim quia super nullum alium spiritum domini requieuisse hac septemplici virtute describitur: quod divini spiritus substantia (quod uno nomine non poterat) diversis vocabulis explanatur: requiescere sive cum prophetat. Hinc quoque iohannes ait: Qui misit me baptisare in aqua dixit mihi. Sup quod videlicet spiritum descendenter et manem suum cum ipso est. Addidit enim et manem suum sive eum: ut esset hoc signum in salvatore: quod in alio non posset ostendere. Ne illo enim solo dicitur est. Quia peccatum non fecit: nec inuenit est deo in oculis. Quia enim solus est qui peccatum non fecit: ideo in illo solo maneat et permaneat spiritus. Constat ergo reliquias omnes fuisse sub peccato: nec congruit ut tibi peccati dicamus spiritum mansisse in eis. Ipse enim moyses cum spiritu accepisset seipsum peccasse testatur cum diceret: Audite me increduli: nunquid de petra ista predicemus aquam vobis? In his enim dictis non sanctificauit deum: sed non confititus est in virtute dei. Cum ergo loqueretur non de spiritu sancto: sed de spiritu peccati loquebatur. Certi est ergo alios prophetas aliquando babuisse spiritum dei: aliquando non habuisse. Hinc et daniel ait: Et spiritum sanctum tuum ne auferas a me: in quo ostendit quod potest auferri. In sequentibus vero tanquam ablatum reposcit. Redde mihi legem salutaris tui et spiritum principali confirmans me. Salomonem quoque nemo dicit nisi in spiritu sancto iudicasse: vel templum domino costruisse: aut rursus in spiritu sancto demonibus tepla fecisse: aut impius mulierib[us] latera flexisse. Propheta quippe etiam a domino abdito missus est in bethel: et in spiritu dei verba domini locutus est: non tamen in eodem spiritu preceptum domini premaricatus est: quo prohibitus erat manducare panem in bethel: ideo occisus est a leone. Ego autem licet non vobisqua[m] pronunciem: hec puto esse etiam quodam cōia hominum gesta: que quis peccato careant: non tam digna videntur quibus intersit spiritus sanctus: ut conubia legitima careant quidem peccato: non tamen quando actus coniugales geruntur: spiritus sanctus datur: etiam si propheta operatur: Alia enim plura sunt in quibus sola sufficit vis humana: nec res indiget neque decet spiritus sancti adesse presentiam.

Remanserat. Non negligenter precepit dominus: sed deuotioe militatis indignos se iudicantes perceptione tanti munera: ideo index cor dium deus dignos eos iudicauit et ostendit.

Quid inquit emularis pro me? Gregorius. Pia mens pastorum quia non priam gloriam: sed autoris querit: ab omnibus vult iunari quod facit. Fidelis enim predictor optat si fieri valeat: ut veritate quam solus loqui non sufficit: ora cunctorum sonent. Unde cum iohes duobus in castris remanentibus et prophetantibus vellet obsertere: ei per moysen dicitur. Quid

emularis pro me? Quis tribuat ut omnis populus prophetet: et det ei spiritum suum: prophetare eni[m] omnes voluit qui bonum quod habuit non inuidit. **C**oturnicu[m] multitudinem. Raba. Carnalis plus iudicorum humpto celesti cibo: carnes desideravit: sed deus ita iudicium contemperavit ut punire malos: nec fragilibus alimoniam denegaret: et in ipsa concessione aliquid spirituale innueret. Non enim ferarum non quadrupedum: nec terrestrium animalium esum tribuit: sed volucrum: ut discent

supererna magis deli-

derare quam terrena: spi-

ritalia quam corporalia.

Aiunt enim natura ex-

aqua procedit: sed in aere

habitatione adquisi-

tuit sibi. Qui ergo

volucres comedunt:

ab imis ad superna

cor lenare monentur

ut licet in terrenis cor

poribus degant: ait

semper celestia petat

scilicet illud apostoli.

In carne ambulantes

non secundum carnem milita-

mus. Nostra autem co-

ueratio in celis est.

Sepulcrum co-

cupiscentie. Ibi.

Terciadeclima man-

sio est in sepulcris co-

cupiscentie: ubi popula-

fastidiens celeste pa-

nem: carnes egyptias

desideravit: multis

quam subito voravit in-

cendum. Quibus do-

cemur ut qui conser-

vat seculi relinquimus: et egyptias ollas

id est: carnalium desi-

deriorum ferores: non

murmuremus contra

celestem panem: nec ut

rulentias egyptiorum

qui sunt magnarum

carnium: sed simplicem

manni ciborum: et pura

celestemque vitas aga-

mus. Si enim post per-

ceptas angelicas man-

nam: que est celestis

vita ut doctrina: rur-

sus carnes egyptias: id est: carnales seculi voluptates: et concupiscen-

tie pristinae appetitus nascam: statim igne domini torquemur: de-

sideriumque nostrum vertetur in tumulos: ut simus sepulcrum dealba-

ta: que foris pareret speciosa: itus plena sit ossibus mortuorum et oī spuria.

Tenerunt in afferoth. Hieronimus. Quartadecima mansio est in

solitudine pharan: que in atria vertitur. In hac aaron et maria propter

ethiopissam contra moysen murmurant. Et hoc prudens lector attende: et

post consummatam in duodenario virtute (quia superbuit israel et in se-

pelris concupiscentie carnes egyptias desideravit) rursum fundamentum

iacit: et atria: id est: vestibula virtutis ingreditur: ostendens nobis eos qui

stant posse cadere: et qui ceciderunt posse resurgere. Positus est enim ibs

in ruinam: et in resurrectionem multorum. Qui ait per prophetam. Nunquid

qui cadit non adjiciet ut resurgat?

Hieronimus. Quartadecima mansio est in solitudine afferoth. In hac aaron

et maria offendentes detrahentes fratrem ut uxorem alienigenam accepisset

et illico maria lepra percussa efflavit: quia sacerdotalis plebs christi sal-

uatoris aduersus ecclesiam de gentibus congregata derogans: lepra pec-

cati perfunditur. Nec credit ad dei tabernacula: donec plenitudo gentium

intraverit. Tunc enim pristinam recipiet sanitatem: cum septiformis spiritus

agnitus ad veniam reduxit eam.

Locutus est. Ori. Maria plebs iudaica: moyses lex domini est:

que transit ad connubium ethiopissae ecclesie: s. de gentibus congregatae.

Remanserat autem in castris duo viri quorum unus vocabatur heldad: et alter medad. super quos requieuit spiritus. Nam et ipsi scripti fuerant in castris: currit puer et nunciauit moysi dicentes: heldad et medad prophetant in castris. Statim ioseph filius minister moysi et electus a pluribus ait: Domine mi moyses prohibe eos. At ille. Quid inquit emula- tis prophetare omnes voluit qui bonum quod habuit non inuidit. Quis tribuat ut ois populus prophetet et det eis deus spiritum suum: Reversusque est moyses et maiores natu israel in castra. Venerans autem egrediens arreptas trans mare coturnices detulit: et dimisit in castra. itinere quantum uno die confici potest ex omni parte

C. .XII.

Locutus est.

Locutus est.

Hanc lex spiritualis accepit vxorem. et iō maria. i. synagoga indignatur. et tērabit cum aaron. cū sacerdotibus. s. et phariseis. Derogat ergo vñqz bodie plebs illa; et turpis ei videtur. q. circūcisionē carnis nō docet apud nos; nec obſeruātiā sabbati; vel neomenie; nec sacrificia sanguinis; sed cir cūcīlōnem co:dis; et oculū peccandi; et dies festos in azimis sinceritatis et veritatis; et sacrificia laudis; nec pecuniam; sed vicioꝝ victimas cedi. De his ergo tens dijudicat. et nuptias ethiopissē confirmat; et moysen cū ea li tener habitare linit. mariā d̄ caſtris ejicit et poro. i. longe facit et tabernaclo testimo nij. cum q̄ aaron ejici tur. et ipsa leprosa efficitur. Aspice illā ple tem. vide quanta le pia peccati in illa est. quāta intelligētē ca ligō. quāta obleruātē feditas. sed hęc le pia non est perpetua. Hbi enim cōpleri c̄ perit mundi septima na; reuocabit ad ca ſtra. In fine cū mun di cū plenitudo gen tium intrauerit; vel i troierit; omnis israel ſalvabitur; et marie le pra celsabit. Recipi et enim tecus fidei et splendore agnitiōis chalii. et restinet vultus eius; cū fieri vñus grec et vñ pastor.

Ori. Quia tetra reūt aaron et maria moysi correpti sunt. maria etiā leprosa ef ficitur. tāta enim fuit cura correcōnis; vt dum maria per septi manā fuisset i lepeꝝ; p̄l̄s dei nō ageret iter ad terram p̄missionis; nec mo seretur tabernaculū testimonij. In quo moneor ne tērabā fratri. ne te rogem; non ſolū ſanctis ſed etiam quibuslibet p̄mis. vnde. Sedēs ad uerſus frātē tuum tērabebas; et ad uerſus filii matris tue ponebas ſcan dulū. Et alibi. Detrahentē occulte aduersus proximum iuñ persequ bar. His diuinę scripture ſermonib⁹ velut quibusdā gladiis vtrūqz acutis obtrectandi et terogandi viciū refecatur. Lepra enim cōsequit tēractantes et cacologos.

Ori. Omnis etiā qui ſcripta moysi male intelligit; et spiritualē legē carnaliter ſuſcipit; tērabit ei etiā qui de verbis ſpiritus carnaliter ſentit. **M**istice. Non ſolum iudei ſed heretici qui nō recipiunt legē et pro p̄hetas tērabunt moysi. Qui impungunt etiā ei q̄ homicida fuit quia egyptium interfecit. et alia multa etiā in alios p̄phetas blaſphemō ore co cunnant. Ideo ſunt in anima leprosi. et ejiciuntur ab ecclēſia dei. Vel he retici qui tērabunt moysi. Vel ecclēſiſti qui tērabunt p̄mis.

Ethiopissam. Augu. De vtoꝝ moysi ethiopissa queritur vtrū ipſa sit filia iethro; an alteram duxerit vel ſuperduixerit? Sed ipſam firme credibile eſt. de madianitis quippe erat; qui in paralipomenon ethio pes dicuntur; q̄n cōtra eos pugnauit iofapbat. Nam in his locis dicitur eos pſecutus ipſis israel; rbi madianitē habitant; qui nūc ſaraceni vocātur. ſed nūc eos ethiopes ferē nemo appellat. ſicut ſolent locorum et genitū nomina plerūqz veritate mutan.

Siquis fuerit zc. Ori. Audite quantū beneficiū conferant obre ctantes. Nunquā enī inuenimus dñm tantū landasse moysen quantum nūc; cum tērabitur ei. **V**nde. Si fuerit p̄pheta quis vñtrū dño in vi ſionib⁹ agnoscet ei. et i ſomnijs loquar ei. non ſic famulo meo moysi zc. Vide quid ſibi p̄gne obtrectantes contulerint; quid illi landis. ſibi turpi tudinem. illi ſplendorē. ſibi lepram. illi gloriam. Ante tamen q̄ acciperet ethiopissam nō eſt ſcriptū q̄ in ſpecie locutus ſit ei deus; et non in enigma te. ea accepta; deus dicit. Os ad os loquar ad eum in ſpecie et non in enigma. Cum enim moysen cōiungitur noſtre ethiopissa; iam lex dei non in figura ſicut p̄mis; ſed in ipſa ſpecie veritatis agnoscitur. et que p̄mis in enig

mate ſignabatur; nunc in veritate compleetur. **V**nde. Cāmus quoniā patres noſtri omnes ſub nube fuerunt; et omnes in moysē baptizati ſunt i nube et mari zc. Vides q̄no paulus enigmata legis abſoluit. et ip̄s enigmatum docet; dicens; q̄ petra erat in enigmate apud moysen anteq̄ inn geretur ethiopissē) nunc in ſpecie petra xps eſt. **N**unc enī os ad os loqui tur p̄ legem deus. Ante in enigmate fuīt baptiſmuſ i nube et in mari; nūc in ſpecie regenerationis eſt i aqua et ſpiritu. **N**unc in enigmate erat māna cibis; nunc in ſpecie ſibi dei caro vere eſt cibis. **N**unc ē moy ſes ethiopissē inuenit; vel ip̄e ad nos; vñad ip̄sum deus; non io quid in enigmata ſed in ſpecie.

Audite sermones meos. **S**iquis fuerit inter vos p̄pheta domini i visione apparebo ei. vel per ſomnum loquar ad illū. et ait. At non talis ſeruus meus moyses qui in omni domo mea fideliffimus eſt. **D**re enim ad os loquor ei. **P**alā et nō per enigmata et figurā deū videt. **N**quare igitur non timuisti et ſeruus deus detracōribus. **T**rabere ſeruō meo moysi. **I**rat et cōtra eos abiit. **N**ubes quoqz recessit que erat ſuper tabernacu et ſe plebs iudaica. et ſe recende nube id ē dei uitatione. **L**ū. et ecce maria appariuit. candēs lepra quaſi nix. **L**unqz reſperixit eam aaron et vidiffet eam perfusa

gandi moysi; qui legem nō ſpiritualiter exponunt. **Q**ui enī audiunt ritum ſacrificioꝝ obleruātiā ſabbatoꝝ et ſimiliū in ecclēſia recitari; offenduntur; et dicunt; **Q**uid p̄ſunt nobis p̄cepta iudaica? **J**udgi de hiſ viderint. **D**anda eſt ergo opera ut lex ſpiritualiter intelligatur et explane tur; ne ab impiis derogetur moysi. **S**ed cōuertamur ad dñm ut auferat a nobis uelamen litterę; ne deformis videatur nobis uultus moysi; ſed decoris et gloriosus; ut non obtrectemus; ſed pro magnitudine ſenſuum eum glorificemus.

Nubes quoqz recessit. **O**ri. **E**t nubes recessit de tab. zc. **P**rius recessit nubes q̄ maria repleatur lepra; ut ostendatur quia ſi eſt i aliquo gratia ſpiritualitati; et obtrectat et detrahit; recedit ab eo post obtrectatio nem; et lepra replete anima ei. **N**am p̄l̄s ille prius habuit in ſe gloriam dei. **A**ll. **S**ed poſteq̄ in verum moysen. i. xpm extenderent linguas blaſphemantiū vel blaſphemiq̄; diſceſſit ab illis nubes; et transiit ad nos i mōtem excellū. cū ſaluator transformatus eſt; et nubes refuſiō ſe obumbras uirū diſcipulos; et vox de nube dixit. **H**ic eſt filius meus dilectus zc. **P**oſt hoc ergo maria facta eſt leproſa ſicut nix. **D**onec aderat nubes; non erat leproſa. dum enim uisitatio dei in p̄lo illo fuit; leproſus nō fuit.

Mora. **L**incamus et nos ne forte ſingemus a nobis hanc nubē male cogitādo; male loquēdo; male agendo; et appearat in nobis lepra p̄cū.

Lunqz reſperixit. **O**ri. Alia littera. **E**t reſperixit aaron ad maria et ecce maria erat leproſa zc. **V**ult in hoc oſtendere q̄ ip̄s ille formatus fuit in vulva matris ſynagogē; non tamē potuit puenire ad integrū partum. **S**icut aboſiſ ſe imperfectus partus eſt; ſic ille populus aliquāto ip̄e intra vulvam matris i ſynagogē i ſiſtitutō poſitus fuit. **S**ed peccatis intercedentibus integrē formari et vinificari non potuit. **I**deo abieci ſit peccatoſ cōſumente (ut ait) dimidiū carnis ei. **B**onus tñ dicitur aboſiſ non absolute; ſed aliquāt alijs compatus. **V**nū ecclēſi aſtes. **B**onus ē aboſiſ magis q̄ ille qui i vanitate incedit. **E**t alibi dicit. **B**onus eſſe morbos magis q̄ uiuentes. **Q**ibus ſi compares aboſiſ ſum; bonū dicas eſſe ſuper vtrūqz. **N**on aut̄ alios nominat uiuentes; q̄ de quibus dicit. **V**e rūtamen uiuēſa vanitas omnis homo uiuens. **N**on enim omnis vita

in vanitate est: sed que secundum carnem est: et secundum errores seculi et voluptates. Super hanc oīis homo est: qui huic vite mortuus est: et dicit: Nibi quā mundus crucifixus est et em. De quo dicitur. Mortui estis cuī xpō zc. Super hos dicit esse abortus: quod licet venisse videatur in carne: nulla tamen huīs vanitas summis initia. Alius videtur etiā isto melior: de quo dicit ecclesiastes. Et optimus sup hos qui nō dum natus ē: i. qui nec ad conclusionem vulnus carnalis et corpore nativitatis venit in vitam. Quātū dicit ecclesiastes:

Laudans omnes mor-

tuos magis q̄ viuos

et eos qui vivunt vsc̄

nunc euidenter ostendit q̄ eos dicat meli-

ores qui mortui sunt

mundo et inferiores

qui vivi sunt mundo

Ad litteras autē non

magis laudandi sūt

mortui q̄ viventes.

Laudatur enim q̄ si

co q̄ bona voluntate

egerit. Mors autem

comunis nulli ex vo-

luntate venit. Quā

ergo quis laudatur ī

eo quod contra ppo-

sūt pati: alioqñ lan-

dabitur pharao sub-

mersus in mari super

moysen: qui euanit: et

egypti sup plū dñi

qui siccō vestigio trā-

sinit. Si ergo reman-

cias scūlo: si abie-

cisti via: si non mo-

ueris ad peccatum: q̄si

mortuus eris. Mors

vite laudabilis: nam

de morte amuni que

de lege naturę venit:

nemo laudatur. Sci-

ens autē paulus ī su-

pradicis ordinibus

esse aliquę aborūsum

de scipio ait. Domi-

sime autē tanquā ab-

orūsum vīsus ē et mībi

Sup viventes se: et

super mortuos: post

eos tamē qui nō dum

nati sunt: numerantur.

Fuit ergo maria sic

aborūsum: non enim

potuit populus ille

ad perfectum in le-

ge formari. Unde

Pominem ad pfectū

adduxit ler. Quos-

dam etiā a fide lapsos et velut in aborūsum conuersos ad perfectę nativit-

atis instituta renocat apostolus. Filioli mei quos iterū parturio: donec f-

ps̄ in vobis zc.

Clamauitqz. Ori. Alia littera. Et pcamauit moyses ad dominū

dicens: domine pcor te sana eam zc. Quem oportebat orare pro sanitate

populi sui: nisi moysen? Forte hoc erat quod cū domino loquebatur ī mō

te transformato: petens ut cum plenitudo gentium introisset: omnis isra-

el salutis fieret.

Spūsset. Signum repudiū est in faciem conspuī. Unde proximus

qui repudiāt cōingūm: discalciātū in facie conspuīt. Hinc ysaias. Om-

nes gentes sicut gutta sinile: et sicut spūtū reputantur. Abiectus

est. Si enim cōsideres priorē honorem pontificalem ordinē insignia sa-

cerdotū: leuitica misteria: maiestatē templi: et eos cum cōlestib⁹ in terris

habere p̄sotia. Quis fuit ille bono: que gloria? Nūc autē m̄ltō tēdecōre

horrescunt sine templo: sine altari: sine sacrificio: sine p̄phetis: sine sacerdo-

tio: sine cōfessiōne: sine visitatione. Unde patr̄ q̄ pater conspūens p̄fudit vultus

et ignominia. Septem ergo diebus legentur extra castra: id est: q̄ septi-

manam mūdi huīs. In septimana autē diērum totius creature visibilis

videntur p̄ducti esse substantię. Lunc enim que nō erant facta sunt. In

septimana totius mundi quedam lecta et teo soli cognita dispensatioē

que tunc p̄ducta sunt: explicantur. In hac septimana (q̄ sequestrata est

maria) nō mouent ca-

stra filiorū israel: sed

stant ī uno loco con-

clusi: et nullus est eis

p̄fect⁹ donec mundet

maria a lepra sua.

Septem die-

bis. Ori. Maria q̄

dē interueniē aarō

pontifice septima die

curatur. Nos autē ob-

rectantes vsc̄ ad fi-

nem septimang mūdi

id est: vsc̄ ad resur-

rectionē permanebim⁹

leprosi: nisi dum p̄

intendi tempus ē cor-

rigamur conuersi ad

hiebum: et p̄ penitētiā

suplicantēs ei.

C. .XIII.

Dbaran. Ra.

Notandum q̄ pharā

nō est speciale nomē

mansionis: sed solita-

dinis plures mansio-

nes continentis: sicut

in catalogo māsiō-

num demonstratur;

cum dicit. Profecti

filiū israel te aeroth

castramēti sunt in

rethma: teinde ī re-

mōphares: sic ut om-

nes p̄ ordinem vsc̄

ad aliōgaber: et vsc̄

q̄ ad tricēsimāscū-

dam mansionē sub

p̄baran solitudis no-

mine mansiones com-

p̄bēntur: sunt a reth-

ma ergo que fuit ī or-

dine xv: vsc̄ ad tri-

cēsimā secundā hec

continentur.

Dbaran inter-

pretatur os visibile ī

quo potest intelligi: q̄

verbū caro factum

est: et inuisibilis vili-

bilis effectus: et hoc si-

gnificari q̄ postq̄ finis et perfectō omnī que erga illum populum ger-

ea erant: venit: tunc transiit et venit ad eum quem verbū carnem factū

ante nō credidit.

Mitte viros zc. Raba.

Unde decim exploratores mittunt ad san-

ctam terrā. Horis defertur in ligno: vbi et christi breuiter passio demō

stratur. Mūratur populus indeorum gigantum formidans impetum.

Pugnatur contra amalech et chanaanum volente deo: et vincitur. Au-

dit q̄ debeat ī terra sancta facere sacrificia. Dathan et abiron et filii chore

conlūgunt cōtra moysen et aaron: et terre voragine glutinunt. Inter mor-

tuos et viuentes pontifex mediū thribulū armatus ingreditur: et currēs

ira dei sacerdotis voce prohibetur. Virga aaron et florem profert et folia

et in eternam memoriam vires siccitas consecrat. Nec dum templū vel

editū: nec dum sacerdotes et levites sacrificia obtulerant: et partes eorum

misticus sermo describit. Vultu rufa in holocaustū crematur: et cinis ci-

piacularis aspersio est.

Ascendite ad meri. Ang. Alia lit. Et dixit ad eos. Ascendite de ista heremo. et videbitis terram que sit. et populus qui insidet super eas; si fortis est an infirmus. si pauci sunt an multi. Exposuisse intelligit quod dixerat. si possent est an infirmus. thoc est. si pauci sunt an multi. Quo enim possent de monte. pspicentes sentire humana. non virum fortitudinem. Potest et alius sensus multo esse congruentior. veritati. Ne ait ascendetis in monte in ipsam terram dicit: quam explorare volebant. Non enim possent facile exploratores intelligi: nisi pergrinantes omnia perquirerent. Ne si de vertice montis eos putauerimus colspexisse terram et explorasse; quoniam possent etquirere omnia quod moles precepit. Quo intrare ciuitates quas leguntur irrasse. et de illa valle botrum tollere. propter quem vallis botri dicit? In ipso ergo explorata terra; quia ipsa erat quae exploraretur. et ibi erat quidae depressiones loci: de qua valle botrus ablatus est.

Quæ portauerunt et. Isti. Botrum in ligno de terra. promissis duo ad uebunt. quod Christus pendens in ligno crucis: promissus gentibus: te tra genetricis marie secum carnem nat. Duo baniili: qui sub onere botri cedebant: uterque populus est: cuius prior iudaicus et: et aduersus ignarus pendentis gratie et pressus onere suspefi: cui subiectetur indicianti. Unde. Obscuratur oculi eorum ne videtur. et sibi incur. Qui vero posterior veniebat: populum gentium significabat: qui credens et christum ante oculos habens semper quem portat videt: et quasi seruus dominum et discipulum magistrum sequitur. Sed in illud. Si quis vult post me venire: tollat crucem suam et sequatur me. Hic est botrus qui effusum in salutem nostram vinum sanguinis sui crucis contumaciam perfudit: et expressum passionis sue calicem

ad considerandas terras chanaan. et dixit ad eos: Ascendite ad meridianam plagam. Cumque veneritis in terram i-contemplandam. ad montes considerate terram qualem sit. et populum qui habitator est ei? utrum fortis sit an infirmus. pauci numero an plures. ipsa terra bona an mala. urbes quales. mura te an absque muris. humus pinguis an sterilis. nemorosa an absque arboribus. Confortamini. et afferte nobis de fructibus terre. Erat autem tempus quando iam precoquæ vnde vesci possunt. Cumque ascendissent explorauerunt terram a deserto sin: usque rohob intrantibus emath. Ascenderuntque ad meridies. et venerunt in hebron. ubi erant achy man et sisai et tolmai filii enach: nam ebron septem annis ante thanum urbem egypci condita est. ppter est quod Christus qui de crucis usque ad torrem botri abscede ligno peperit.

runt palmitem cum vua sua quæ portauerunt in vecte duo viri. quibus figuratur ecclesia que Christus significat. De malo quoque granatis et de fiscis loci illius tulerunt qui appellatus est nehelescol. et torres botri eo quod botru inde portassent filii israel.

Reuersaque exploratores terram per quadraginta dies omni regione circumdata venerunt ad moysen et aaron et ad omnem ceterum filiorum israel in desertu pharan quod est in cades. Locutique eis et omni multitudini

appinavit ecclesia. Quem in malo granato sociæ munieris gratia lecta est mater ecclesia; habens intra se per granorum numerum multitudinem populi rum. per ruborem. et sanguinis Christi signaculum choruscantem habentem etiam diuerisa spiritus sancti caris maria; quibus se indigatos increduli indicantes: terra carnis Christi fluentem lacte et melle: accipere non meruerunt. quod per fidem eius servii. et Christiani consecuti sunt. de cuius doctrina dicitur. Dulcia facibus meis eloqua tua. Ficum cujus botro de terra. promissis at tulerunt. et ymagines legis cui figura Christi de quo enim dicitur. Frater meus ut botrys cypri: quod nec Christus sine lege. nec lex sine Christo potest.

De malis quoque gratia. Quae legem significat: quod nec Christus sine lege. nec lex sine Christo.

Exploratores terræ. Isti. Exploratores qui ad terram reverentur missi terrae sunt ipsi ne crederet posse habere terram promissa: scribas et phariseos significantur. Sic enim illi per moyle missi sunt ut soli fecunditas temi sollicite considerarent: sic isti per legem et prophetas ut per scriptriarum inuestigationes domini specula rentur aduentum: in quo erat terra et caro sancta: in qua regnum dei et virtutes spiritus tuandi fructus et vita geruam consequi possent. Sic sicut illi desperatione terruerunt ipsi ne crederet deo promittenti: sic isti sua seruit ipsi indeceps ne Christo crederet: ad Egyptum huius seculi redire cupientes. manu fidei repudiantes: et querentes ollas peccatorum nigras. et capas blasphemiarum repudiatas: et pepones viciorum et libidinum corruptione marcentes.

In desertum pharan. Ra. Solutudo pharan deceps et octo mansiones continet. In qua ultima renesi exploratores ad moysen renunciaverunt quod viderunt portantes botrum cum malis granatis et fiscis.

Gitur uoci feras omnis turba fluit nocte illa. et murmurati sunt contra moysen et aaron cuncti filii Israel

Et in sequentibus scriptum est. Profecti te affongater crastrametati sit in deserto sin. Hec est cades que non sancta ut pleriq; estimant: sed mutata vel translata inter pretat. In hac mansione moritur maria et sepelit: et propter aquas contradictis moyses et aaron offendunt dominum: et phibentur transire iorelanem.

Terra quā circuimus valde bona est. Ori. Quę terra ista sancta quidē et bona: sed ab impiis habitata: Qui sūt hostes q̄ habitant terra sanctoꝝ?

Quomodo ejcendi ut succendant vel habent sancti? Euāglia p̄mittunt sanctis regna celoꝝ. Et apls dicit. Nostra autē cōversatio in celis est.

In celis est ergo h̄reditas que p̄mittit sanctis. Putas ergo quia ibi nūc nullus habitatoꝝ sit qui debeat expellere a diebus iobis baptiste regnū celoꝝ vni patit̄. Et illi essent inde alioꝝ expellendi: nunquā diceret q̄ vim esse di-ripiendum regnū celorum. Et nisi cū ali quibꝝ nobis esset p̄-lūm̄ diceret apostolus. Non est nob̄ colluctatio aduersus carnē et sanguinē. De his etiā dicitur.

In egypto. et n̄ i hac yasta solitudine. Utinam peamus. et non inducat nos dominus in terram istam: ne cadam gladio. et uxores. ac liberi nostri ducantur captiuī. Nonne melius est reuerti in egyptum? Di-

xeruntq; alter ad alterū: Constituamus nobis duceꝝ et reuertamur in egyptum. Quo audito moyses et aaron ceciderunt proni in terrā coram omni multitudine filioruꝝ

israel. At vero ioseph filius nūn. et qui de tribu iuda.

Caleph filius iephone qui et ipi lustrauerant terram: sciderunt vestimenta sua. et ad omnē multitudinem filioꝝ israel locuti sūt. Terra quā circuimus valde bona est. Si p̄picus fuerit dñs inducit nos ī eam. et tradet humū lacte et melle manante. Nolite rebelles esse cōtra dominū. neq; timeatis popu-

lum terre huīus. quia sicut paneꝝ

compatiē ergo humane nātē et demoniacē nature nos locuste sumus.

Precipue si dubia sit fides nostra: et nos pterreat infidelitas: illi vere gy-
gantes erunt: nos locuste. Si vero sequimur iebsum: et verbis eius credi-
mus: tanq; nihil erunt in conspectu nostro. Mortatur enim nos: et dicit.

Si amat nos Deus introducet nos in terrā hanc: q; bona est et fructus eiꝝ mirabilis. Figura ergo p̄cessit in patribus. completur in nobis. eiecerūt illi ḡgantes: et consecuti sunt terram eōꝝ. omnē te. et iherusalē civitate. et mōte syon. Ad nos autē dicitur: Non accessistis ad ea que vīsibilia sunt: sed ad innibilia. Accessistis enī ad monte dei viventis: et ad ciuitatem celestē iherislē: et ad multitudinem angelorū. Et alibi. Iherusalē q̄ sursum ē: libera est: que est mater nostra. Iherusalē ergo celestem esse credimus: et ad typum huīus terrene: et que scripta sunt de hac terrena: ad illā celestem spiritualiter referimus. Et sicut illi de terrestri iherislē eiecerūt cha-
nigos et pherezos et ceteras gentes: ita et nos qui accessimus ad montes dei: et ad celestia regna necesse ē: ut expellamus de his p̄trarias potestates et spiritualia nequitigē celestibꝝ. Et sicut illi eiecerunt iebuseum de iherislē: et que vocabatur iebus: postea vocabat iherusalē: ita nos oportet prius ex-
pellere iebus: et sic coequi eis hereditatē. Illi armis visibi-

libus et corporalibus vincebant: nosq; innibilibus et spiritualibus. Unde Non est nobis collectatio aduersus carnem et sanguinē. Induite vos longam caritatis: et galeam salutis: et assumite scutū fidei: et gladiū spiritū qđ est verbum dei. Cū talibus armis sequēs iebsum ducem: sicut patres calauerunt cernicē gentiū: et tu calcabis cernices dñmonū. Ip̄e enī lequētibus se ait. Ecce dedi vobis potestate calcandi sup serpentes et scorpio-

nes. Vult ergo iebus semp̄ res mirabiles facere: vult te locustis vince-

re ḡgantes: et de his

que in terris sunt cele-

stes supare nequitas

Hoc ē fortasse qđ di-

citur: q̄ qui credit in

eum n̄ solū faciet illa-

que ipse fecit: h̄z et ma-

iora. Daꝝ enī mibi

videtur si h̄o ī carne

positus fragilis et ca-

datus: sicut tamē xp̄i

et verbo eius armat̄

super dñmonū legio-

nes: quāuis ipse sit q̄

vincit in nobis: plus

tamen esse dicit: q̄ p-

nos vincit: tantum ē

vt nos armis istis sp-

simus pati et armati-

et conuersatio nostra

semp̄ ī eglis sit: om̄is

motus nō sit: actus

cogitat̄: et sermo ce-

lestis sit. Quāto enī

illuc ardētus ascen-

temus: tanto illi p̄-

cipites descendēt: et q̄n-

to nos superiores: tā-

to illi inferiores. Si

vita nostra sancta et

scdm̄ teum sit: morte

defert illis. Si segnis

et luxuriosa: potentes

aduersum nos ḡgā

tes facit. Et quanto

nos dilatamur in ter-

ris: tanto illi latiora

spacia concedimus ī

cel. Augescam̄ ergo

vt illi minuantur: no-

bis ingredientibꝝ illi

pellantur: et ascendē-

tibus cadant.

Neq̄ timeatis

Aug. Caleph et ieb-

sus nātē loquēt̄ ad

p̄lin ne timeret̄ igre-

di terram p̄missionis

dixerūt. Nos autē ne timeritis p̄lin̄ terrē: qm̄ cibis nobis sunt: abcessit enim tempus ab eis. dñs autē in nobis: ne timeritis eos. Noniam dicūt̄ est: cibis nobis sunt: hoc est consumemus eos. Qd̄ vero additū est. Abcessit enim tps ab eis. dñs autē in nobis: diligenter non dixerunt abcessit ab eis dñs. Imp̄i enī fuerūt. Sed qm̄ etiā ip̄is occulta disp̄satōe datur tps floredi et regnandi: tempus ab eis discessit. Dñs autē in nobis nō dixerunt tps abcessit ab eis: et nostrū successit. Sz: dominus autē in nobis: non tempus. Illi enī tps habuerunt: isti dñm tēporum creator: em̄ tēordinatore et omnium dispensatōē.

Feriam igit̄. Om̄. Cōminatio hec non est iracunda: sed pp̄bia. Assumendus enī erat p̄lin̄ nationū: sed non p̄ moyses: excusavit ergo se moyses. Sciebat enī q̄ gens que p̄mittit non p̄ se vocanda erat: sed p̄ iebus: nec mosaicus: sed xp̄ianus populus erat appellandus. Ideo plur̄is exorat p̄ populo suo.

Om̄. Feriam igit̄. Fit cōminatio hec a dñō: non vt diuina natura passibilis: et irę subiecta ostendatur: sed vt moysi caritas quā erga p̄lin̄ babebat: et dei boītas que supra omnē mentē ē appararet. Scribitur enī deus irasci et cōminari: vt sciat homo tantū sibi esse l̄c̄ apud deū: in q̄

fiducie; ut si etiam aliqua indignatio sit in deo: humanis observationibus mitigetur: intentum deo impetrare posse hominem ut propria statuta conuerteret. Bonitas enim que sequit iracundiam: et moysi fiducia ostendit apud deum: et alienam ab iracundie vicio diuinam docet esse naturam. Et misterium in futuro explenduz cotinet sermo: per quem promittit deus quod alium populum hoc abiecto resusciteret.

Paruulos. Ori. Sed filii ipsorum qui sunt hic mecum: quicunque ignorant bonum vel malum est. **T**res nostri fuerunt populus ille prior: nos filii ipsorum sumus: illi quia peccaverunt abiecti sunt et cederunt: nos autem filii ipsorum: per ipsos surreximus et erexit nos sumus: qui nesciebamus bonum vel malum. Ex gentibus enim sumus: neque bona que ex deo veniunt noueramus: neque mala que ex peccato generantur. Unde. Vide autem severitatem et bonitatem dei: in eos quidem qui cederunt severitatem: et te autem bonitatem: si permanseris bonitate est.

Annus pro die. Ori. Quasi pro die annum recipies peccata vestra per xl annos. **T**imeo hoc ministerius discutere. **D**eo enim quod in hoc modo prehenditur ratio peccatorum et penarum. Si enim cuius peccatorum annos ascribitur ad penam per unius diei peccato et secundum rationem dierum quibus peccatur totidem annos numeris in suppliciis consumuntur: vero non forte nobis quod quotidie peccamus: nec ipsa seculorum sufficere possint ad penas iuendas.

In eo quod ipsa ille pro quadraginta dierum delicto: xl annis cruciatur in deserto: nec terram sanctam introire permittitur: similitudo futuri iudicij visitetur ostendit: ubi peccatorum ratio discutitur: ubi enim erit aliqua fortasse bonorum opim recompensatio: vel eorum que in vita sua quisque recepit: sicut de Lazarus dicitur.

Ori. Neget quis fortasse bonitati dei concordare: ut per diei peccato annum suppliciorum rependat: immo dicat etiam si diem per die reddat: quamvis istum: non videatur esse benignum. Sed si vulnus corpori inflatur: aut os confringatur: aut neruorum iunctura resoluatur: sub unius enim horum spacio solent hec corporibus accidere: et pluribus postmodum cruciatibus aut do-

ignis per noctem: quod occideris tam multitudine quasi unum hominem: et dicant: Non poterat introducere populum istum in terram pro qua iurauerat: idcirco occidit eos in solitudine. Magnificetur ergo fortis: alius sicut iurasti dicens: dominus patiens. **T**udo domini sicut iurasti. Domine paties et multe misericordie: auferens iniuriam et scelera: nullumque in omnium derelinquens. Qui visitas peccata patrum in filios in tercias et quartam generationes. **D**imitte obsecro peccatum populi tui huius secundum magnitudinem misericordie tuae: sicut picipius fuisti egredientibus de egypto usque ad locum istum. **D**ixit quod dominus: Dimisi eis iuxta verbum tuum. **C**uius ego et implebitur gloria domini in universa terra. f modum correctionis moderata Attamen omnes homines qui visione liberta despiciuntur: maestates meas: et signa mea que feci in egypto: et in solitudine: et temptauerunt me iam per vel in mortis. decem vices: nec obedierunt voci mee: non videbunt terram per quia iurauit patribus eorum: nec quisque ex illo qui detraxit mihi iurebitur eam.

Seruum meum caleph qui plenus alio spiritu secutus est me inducit in terram hanc quam circumiuit: et semel

loribus exactis multo vii tempore sanari. Quantum enim tumores in loco: tanta tormenta generantur. Si vero accidat ut in codice vulnera vel in cadauero fractura iterum quis vulneretur: et frequenter frangatur: quantum per quantos cruciatibus potest curari. **N**on autem tempore si tam potuerit ad sanitatem proceditur. Et vii aliquando ita curabitur: ut vel debilitate corporeis: vel feditatem effugiat cicatrix. **T**ra si ab exemplo corporis ad vulnera amig: quo quotiens peccat totiens vulneratur pecatis velut telis. **V**nus Assumite scutum fidei in quo possitis omnia tela maligni igneae ne quassima extinguerentur. **P**autem autem non solius vulnera iacent: sed et fracturas pedum cum laquei ganitur per vibibus eius: et suppliantur gressus eius. **P**ec et huiusmodi vulnera quanto tempore putas posse curari. **V**isi possimus per unumque peccatum videre quo anima vulneratur. **E**t mo malus vulneris infligit: sed non in lingua vulneratur anima etiam per cogitationes et concupiscentias malas. **F**rigidus autem et ceterius per opera peccati. **Q**ue omnia si videremus: et vulneratae animae canticis sentiremus: usque ad mortem resistemus contra peccatum. **S**ed sicut demonia vel mentes capti non sentiunt si vulnerentur (quia carent natura libi sensibus) ita cupi ditatibus secundi amores facti: vel viajus ebriati non sentimus quanta vulnera: quatas contumelias ante peccando acquirimus: et video cognita ratio est penitus: et curae et medicamentis temporibus extendit: et per unumque vulnerum qualitate placere medendi spacia per pagari. **S**ic ergo et dei equitas et benignitas in ipsius anime suppliciis evitatur: sicut et bec audiens qui peccavit resipiscit: et vel tra non peccet. **C**onservatio enim in presenti vita et fructuosa pene

tentia celerem confert medicinam. **Q**ue non solum vulneris preterit sanatio: sed ultra non finit animam peccato vulnerari.

Ori. Alius adhuciam. Si peccatorum sum: nunquam pena miseri ent eadem si semel peccauit: que si secundo et tertio et frequentius. Non pro modo enim et numero: et mensura peccati etiam pena quantitas metienda est. **V**nus potabit nos in lacrimis in mensura. **D**ensura autem erit quam quisque sibi in hac vita vel minus vel plus peccando gessit. **C**alix quoque in manu domini

veni metu rictum est
non solam et malum quod
emur facere: quod est
Si hoc in manu do
sit nocturnum aut canis
et emerit opere
presenta latrare suum
ra canem. **C**anis et
canis in manu
salutem. **D**icitur
enim adocuit qui in
tempore non milto
peccatum: moyle:
qui non pro populo illi
transducit. **E**t hoc
raffigurata moyle
sonder paucis gello
venia imperiale: et
multo magis credita
mox quod aducat no
stros bidus rem no
bis imperatur a pa

Dparatussum. **R**abbi. **D**omina per
vitam bonum nesci
et beatae felicitatis
etiam corda. **D**om
datus suis plumbi
bus suis ordines te
sua potesta considerare
et sic terram intrare
bunam felicitatem
fidelis: satiataris mo
rita respicit: contra
nostrum regem aut
liu illi contra dei ro
lantatem terrena inua
dere volunt. **Q**uid
sunt fontes qui pro
missione dei non
vult: et probabili su
cunt. **S**olventur
mallei: et dona
nisi qui bobus in mo
tus supponit: genit
esque plumbi vlt ad
bona. **M**alibus
populis lingers in
guinen etiam ne
goitantes: vel motus
bona ardoribus in
temperatur. **D**ener
go nequit: que nim
sanguinem finitur: et
terrenis nequit: in
placere non volunt: si
in peccatis plena ave
runt: et monte super
bi et ascendimus: et
ad omnes nos facili
ignis plenumque vs
et ad perpetuum ana
bona. **R**on ergo d
nobis plenummanus;
sed etiam infirmi
tati considerantes
poterit securum p
oia. **S**ic et omnes besties
plumbi sunt pergitamus.
Sacrificium simile et
memorandum: ut obsecru
Dero. Josephus. **L**

Numeri.

vini men dicitur esse plenus morto. Misericordia enim uniusquisque fit iudicium non solum ex malis que gessit: sed etiam ex bonis. Cum tamen virtus misericordia sit eius, quia ego puto peccatum malorum dicere non ad integrum extinquet.

Sed hec in manu dei sunt nostrum autem cunctum emendare et purificare. Propter ergo iugurta fuit ea cauere. Quia ut cōuersus ingenueris salutis eris. **H**abemus enim ad vocem tuam qui in terpellat pro nobis in illo praestantiores moyses: qui tamen pro populo illo exauditus est. Et fortasse poterea moyses scribut prior populo veniam impetrasset: ut multo magis confidamus quod ad vocem non responderet. **E**t fortasse poterea moyses scribut prior populo veniam impetrasset: ut multo magis confidamus quod ad vocem non responderet. **P**otius autem loquens vel vulnus uero uulnus frumentorum potest.

Darati sumus. Raba. O mira pteritas humanae metus et horrenda stultitia cecati cordis. **M**an, dat deus, permissioni bus suis credere: et de sua potentia considerare et sic terram intrare. humana stultitia diffidit: et salutaria montana respuit: contra rivo suum negat auxiliū illi contra dei voluntatem terrā innundare volunt. **Q**uibuscum similes sunt qui promissionibus dei non credunt: et phibita faciunt. **S**ed spiritale amalechites et chananei qui habitant in montibus superbie: percutientes eos sequuntur usque ad horam. Amalechites populus lingens sanguinem chananei negotiantur: et motus horam anathema interpretatur. **A**erig ergo nequitie que nimis sanguinem sitiunt: et terrenis negotiis implicare nos volunt: si in peccatis perseveraverimus: et monte superbie ascenderimus: coincidentes nos iaculisi ignitis psequeuntur usque ad perpetuum anathema. **N**on ergo de nobis presumamus: sed nostram infirmitatem considerantes tei pceptus sequamur propria. **S**icut enim omnes hostes superabimus: sic patrie celestis gaudia que nobis sunt percipiemus.

Sacrificium simile est. Fidem incarnationis Christi que in lege plenissime commendatur: vel oblationis decalogi.

Hiero. Josephus. Lex precipit in priuatis publicisque sacrificijs etiam

C. XV.

farinam mundissimam adjici: in agno quidem assarum mensuram in ariete duorum: in tauro triunum: et super altare etiam oleum mixtum. Nam et oleum offerunt immolantes: in bove quidem hinc medietatem: in arietem huius mensuram tertiam ptem: et quartam in agno. **H**inc autem mensura libato rum antiqua: fere eborum antiquos duos capiens secundum quam oleum offerebant: est autem (ut in Ruth legitur) ephy mensura trium modiorum: hinc autem (ut illi volunt: qui de ponderibus et mensuris scriperunt) sextarij mensuram tenet: qui ita nominatur quod sexta pars est congrua.

Subie. uerticem montis. Arca autem testamenti domini moysesque non recesserunt de castris. Desceditque amalechites et chananeus qui hababant in montibus: et percutiens eos atque concidens persecutus est eos usque horam.

C. XV.

Dicitus est dominus ad moysen dicens: Loquere filius israel et dices ad eos: Cum ingressi fueritis terram habitatois vestre quam ego dabo uobis: et feceritis oblatioes domino in holocaustu aut victimam pacificam uota soluētes: uel sponte offerentes munera: aut in solennitatibus uestris adolescentes odores suavitatis domino: de bobus sine de ouibus: offeret quicunque imolauerit victimas. **S**acrificium simile decima ptem ephy consperat: caritate et misericordia. **S**am oleo: quod mensuram habebit quartam partem hinc: et unum ad gratiam spiritalem scientiam in meditatione legis. **I**liba fundenda eiusdem mensuram dabit in holocaustu sine in victimas per agnos singulos. **E**t arietis erit sacrificium simile duarum decimalium que conspersa sit oleo tercię ptes hinc: et unum ad libamentum tercię ptes eiusdem mensurę offeret in

te. **V**nus. Estote ergo prius: si seruimus: et simili simile. **E**t stultitia enim et versutia teo abominabilis est.

Et arietis erit. Aug. In oblatione arietis unus decimae simile offeruntur: olei et vini tercia pars binum. **Q**uia aries rex ordinem significat: bene cum duabus tecimis offertur: cum quilibet decalogi legis intellectu

¶ precepta ei fecit ir
rita. Contritōe cōte
retur. Adiungit autē
quare cōterat dices;
peccati eius in illo. et
iō si tali peccato te
bitam contritōe ad
bitat penitēdo: co
contritum deus non
spernet. quis i g̃eo
dictum non sit; cōtri
tione cōteretur quia
ita potest accipi: qui
omnīmodo terendo
extinguatur; vel exte
ratur. ut nō sit. H̃z
anima immortalis ē.
et si qd extenrit oīo
efficeretur ut non sit;
non diceret de sapia
Oradus hostioꝝ ei
eterat pes tuus. H̃z
illa discretio conside
randa est: vñ nō nō
pecc. nisi apt. ignar
aut virtus. aut p̃tem
ñs. vnde nū longū
est disputare.

Luncq̃ eduxiſ
ſent e. &c. Si. Calū
niantur imp̃i q tam
atrociter iuſſu dei ab
omni poplo trucidā
tur. q ligna collegit
in sabbato. Sed oīa
in figura cōtingebat
illis. Scripta sūt aut
ad correctōe nostrā.
Qui enim diem sab
bati violare ausus ē:
dum ligna colligeret
et ideo punitus est: si
gnificauit euꝝ qui ho
die in christo signat
iuenitur agere carna
le opus. i. contrahere
ligna. ſenum. ſtipulā
in escam ignis eterni
Qui si fuerit tepe
bensus: lapidatur et
occiditur. quia a spi
ritualibus indicat.

Fimbris per.
Iubentur filii israel
in quattuor angulis
pallioꝝ biacintias ſim
biias facere: vt qnō i
corporibus circūciſio
signū est inducere gen
tis: ita et vestis aliquā
habet differentias.
et monocantur qui p̃
cepto di habitu a ce
teris gentibus diffe
runt: et religione dif
ferre. Nos quoꝝ in
ſtruimur quia māda
ta que videntur esse
minima in habitu le
gis: si ppter vitā cele
ſtē (quā vitā biacintia
significat) fiant
multi pſcient. Qui

dominum rebellis fuit: peribit de
ſ de numero. ſ eoū qui ad dei p̃tent.
populo ſuo. verbum enī domini
contempsit. et p̃ceptū illius fecit
irritum: idcirco delebitur. et porta
bit iniq̃uitatē ſuā. Factum est aut
cum eſſent filii israel i ſolitudine:
et inueniſſent hominem colligente li
gna i die ſabbati: obtulerūt eum
moysi et aaron. et vniuerſe multitu
dini. Qui recluſerunt eum in car
cerem. nesciētes quid ſuper eo fa
cere deberent. Dixitq̃ domin⁹ ad
moysen: Morte moriatur homo
ſentētis ſp̃uālū. Obruat eum lapidibus oī
turba extra caſtra. Luncq̃ eduxiſ
ſent eum foras obruerunt eū lapi
dibus. et mortuus eſt. ſicut p̃ce
perat dñs. Dixit quoꝝ dominus
ad moysen: Loquere filiis israel
et dices ad eos: vt faciant ſibi ſim
biias p angulos pallioꝝ ponētes
i eis vittas biacintias. Quas
cum viderint recordentur omniū
mandatoꝝ domini ne sequantur
cogitatōes ſuas. et oculos per res
varias fornicatēs: ſed magis me
mores p̃ceptoꝝ domini faciant
ea. ſintq̃ sancti deo ſuo. ego dñs
deus vester. qui eduxi vos de ter
ra egypti ut eſſem deus uester.

Ec. // XVI.
Ece autem
chore filius iſuar. fi
lii caath filii leui. et dathan atzabi
ron. filii heliab. hon quoq̃ filius
alias phelech. Surrexe
runt contra moysen. alij quoq̃ fi
lioꝝ israel ducenti quinquaginta
viri proceres synagogę. et qui tpe

conciliū per nomina vocabantur.
Luncq̃ ſtetiſſent aduersum moysē
et aaron dixerūt: Sufficiat nobis
qz omnis multiudo sanctoꝝ eſt.
et in iſp̃is eſt dominus. Cur eleua
mini ſuper populuꝝ domini? Qd
cum audiſſet moyses: cecidit pro
nus in faciem. Locutusq̃ eſt ad
chore. et ad omnem multitudinē:
Mane iquit notuz faciet domin⁹
qui ad ſe pertineant. et sanctos ap
plicabit ſibi. et quos elegerit ap
propinquabunt ei. Hoc igitur fa
cite: Collat unusq̃ ſq̃ thuribulū
ſuum tu chore. et omne concilium
tuuꝝ. et haſto cras igne de altari
ponite deſup thimiamā corā dño
et quēcūq̃ elegerit ip̃e erit ſanc⁹.
Multuꝝ erigimini filiij leui. Dixit
qz rursuꝝ ad chore: Audite filij le
ui. Nunquid parum uobis eſt q
ſepauit uos deus israel ab omni
populo et iunxit ſibi ut ſeruaretis
ei i cultu tabernaculi. et ſtaretis co
ram frequētia populi. et minifra
retis ei. Idcirco ad ſe fecit acce
dere te. et om̃is fratres tuos filios
leui ut uobis etiā ſacerdotū uen
dicetis. et om̃is globus tuus ſtet
cōtra dñm: Quid eſt enī aarō ut
murmuretiſ contra cū? Misit er
go moyses ut uocaret dathan et
abiron filios heliab. Qui repon
derunt: Non uenimus. Nunquid
parum eſt tibi q eduxisti nos de
terra egypti que lacte et melle ma
nabat ut occideres in derto. niſi
et dñatus fueris nostri? Reuera
induxisti nos in terram que fluit

enī ſpernit minima
paulatiꝝ defuit. Si
ue ergo manducem⁹
ſue bibamus. ſue qd
aliud agamus: om̃ia
in gloriam dei facia
mus.

C. .XVI.
Tlocaret da
tha et. Aug. Quid
eſt q dathan et abi
ron in ſeditōe vocati
a moysē ſuperbe et
iuriōe repondētes:
Quonid pufillū
hoc: quoniam iduixiſ
nos in terrā ſuentez
lac et mel. interficere
noſi heremo: quoniam
p̃ges nobis. p̃nceps
es. et tu in terrā ſuuen
tem lac et mel iduixiſ
nos. et dediſſi nobis
ſortē agri. et vineas.
Post hoc addideſ
oculos hominū illoꝝ^z
abſcidisseſ. nō ascen
dimus. Quoꝝ oculos
dixerunt: utrum po
puli iſrl: quasi ſi ita
pſtituſſeſ: oculos eoy
abſcidisseſ. i. ita te di
ligerent: ut oculos ſu
os eruerent: et tibi da
rent. fm illud aposto
li. Si fieri poſſet ocu
los uſtros erueris
et dediſſetis mihi. Et
deinde plenā contu
maciam addiderunt
Non ascendimus. i.
non uenimus. q uo
cauerat eos. An po
tius oculos hominū
illoꝝ: id ē hōſtī:
qui nimis atroces et
terribiles nunciabā
tur. quāli. et ſi hoc fe
ciſſeſ: non obtempe
raremus tibi. niſi q
modus verbi aliud. p
alio poſitus ē. ut nō
dicerent ascendem⁹:
ſed non ascendimus
quād locutionis ge
nere.

Recedite a tabernaculis. *Au.* Alia littera. Ascendite vos de medio sina goge istius et. **P**otandum est tunc inter dominum corporalem fieri separatem cum iam vindicta iminet malis. Sic noe cum domo sua a ceteris se paratur diluvio pitius. sic loth cum suis separatur a sodomis. ne celitus consumedis sic ipsi ipse ab egypti pitiis marinis fluctibus obruendis. sic isti nunc a sinagoga chore dathan et abiron: qui se prius per seditionem ab rumpere voluerunt: cu quibus tamen sancti ante viuentes et conuersantes: et cu ceteris quos repbat deo: contaminari minime ab eis potuerunt. **R**ecese se separare in illi sunt: quoniam vindictam dominus differebat. vel talem adhibebat quoniam innocentes pectori non possent. sicut serpentem mosib; vel strage morientium qua deus quem volebat sicut volebat alio peccabat intacto. non sic aq; diluvii aut ignea pluvia: aut aqua maris: aut hyatu terre: quo pmiros poterat patiter absunere (non quod deus ibi suos servare non posset). **S**ed quod opus erat temptatio miraculi: ubi separatio posset fieri) ut vel aq; vel ignis: vel hyatus terre quos inuenisset anterret. et sic i fine a zizaniis separabuntur frumenta. ut malos cremaatis flammis iusti fulgeant sicut sol in regno patris sui. **D**irupta est terra. *Ibid.* Per dathan et abyron et chore significatur heretici et schismatici: qui multos secum trahentes tecum pueri: contemnentes sacerdotes christi: et se a clero plebisque sociate segregantes: costruere audierunt ecclesias: et aliud altare precessimus alteram illicitis vocibus faciunt: dominicis hostiis veritatem per falsa sacrificia apphanentes. **E**t quod contra dei voluntatem et ordinatem nituntur: obtemperant audaciam terrae copagibus ruptis viuentes absorbentur: nec induces sed omnes complices et factores in eterno igne preparata ultione peribunt.

Descenderunt. *Aug. Alia lit.* Et descenderunt ipsi et oia quecumque

riuis lactis et mellis: et dedisti nobis possessiones agros et vineas. **A**n et oculos nostros vis eruerem: non venimus. **I**ratuimusque moyses valde ait ad dominum: Ne respicias sacrificia eorum. **T**u scis quod nec assellum quidem in qua acceperimus ab eis. nec afflixeris quemquam eorum. **D**ixitque ad chore: Tu et ois congregatio tua state secundum coram domino. et aaron die crastino separabis. **L**ollite singuli thuribula vestra. et ponite super ea incensum offerentes domino ducenta quinquaginta thuribula: aaron quoque te neat thuribulum suum. **N**on cum fecissent stantibus moyses et aaron: et coadunassent aduersus eos omnem multitudinem ad hostium tabernaculi apparuit cunctis gloria domini. **L**ocutusque dominus ad moysen et aaron ait: Sepamini de medio congregationis huius ut eos repente disperdam. **N**on ceciderunt proni in faciem atque dixerunt: Fortissime deus spirituum viuenter carnis: num uno peccante contra oes ira tua desequietur? **E**t ait dominus ad moysen: Precepi viuenter populo: ut sepetur a tabernaculis chore et dathan et abyron. Surrexitque moyses et abiit ad dathan et abyron. et sequentibus eum senioribus israel dixit ad turbaz. Recedite a taber-

naculis hominum impiorum. et nolite tangere quae ad eos pertinent: ne in uoluamini peccatis eorum. **C**unquaque recessisset a tentoriis per circuitus eorum dathan et abyron egressi stabant in introitu papilionum suorum cum uxoribus et liberis. omniaque frequetia. **E**t ait moyses: In hoc scietis quod dominus miserit me ut facerem viuenter que cernitis et non ex proprio ea corde protulerim. **S**i proueta hominum morte iterierint: et visitauerit eos plaga qua et certe visitari solet: non misit me dominus. **S**in autem nouam rem fecerit dominus ut aperiatur terra os suum. deglutiatur eos. et omnia que ad illos pertinet in inferiores partes terre. descendenterque viuenter in infernum scietis quod blasphemauerunt dominum. **C**onfestim igitur ut cessauit loqui dirupta est terra sub pedibus eorum. et aperiens os suum denorauit illos cum tabernaculis suis. et viuenter substantia. **D**escenderuntque viuenter in infernum operi humo et perierunt de medio multitudinis. **A**tuero omnis israel qui stabat per gyrum fugit a clamore peuentium dicens: Ne forte et nos terra deglutiatur. **S**ed ignis egressus a domino interfecit ducentos quinq; ginta viros qui offerebant incensum. **L**ocutusque est dominus ad moysen dicens: *et non aaron.* Precepi eleazar filio

sunt eis viuentes ad inferos. **N**otandum sed locum terrenum dictos esse inferos. in inferioribus terrae partibus sub vano enim intellectu nomine inferorum ponitur. et maxime in mortuis hoc accipit solet. **S**ed quoniam istos viuentes dicuntur est ad inferos descendisse: et ipsa narratione appetit quid factum fuerat manifestum est hic inferiores partes terrae vocabulo nominari: compatione huic supponit terrae in cuius facie viuenter. **S**icut in comparatione superioris celum: ubi sanctus demoratio est angelorum: peccantes angelos in huic aeris detrusos caligine scriptura dicit tanquam carceribus inferi punientos referuntur. **P**recipe eleazar. *Aug. Alia lit.* Et dicit dominus ad moysen et ad eleazar filium aaron sacerdotem: Lollite thuribula crea de medio exterritorum: et ignis alium hunc semina ibi quod sacrificauerunt thuribula peccatorum horum in animabus suis. et facies laminationes dictiles circumpositiones altaria quoniam oblata sunt ante dominum et sanctificata sunt. et facta sunt in signum filii israel. **C**ur non ad moysen et aaron sicut in superioribus dominis locutus est: sed ad moysen et ad eleazar filium aaron. **H**ec mihi causa interit occurrit quoniam questione erat de propagatione sacerdotum. id est de quo genere esse debarent: unde illi ex alio genere: quod sibi sacerdotium usurpari aucti sunt: mirabilis supplicio pierunt. **N**on ad aaron: qui iam sumus sacerdos erat: sed ad eleazar voluit loqui deus: qui ei succedere debet: et secundum iam sacerdotio fungebat: ut sic seriem generis commendaret quoniam successionibus sacerdotum esse debet. **V**nde in sequentibus addit. **E**t accepit eleazar filius aaron thuribula quanta obtulerunt qui exstiterunt: et addidit ea in circumpositione altaris memoriae filii israel: ut non accedat quisque alienigena: qui non est de semine aaron imponere incensum ante dominum: et non erit sicut chore: sicut conspiratio eius est. **H**oc ergo modo voluit deus non sacerdotum quod iam erat in aaron: sed successionis propagatione comedere.

Ob vero sit item lignum quod quia latifolium locutione inservit sententia sanctificata in qua et templum datum est et collat chrysobrule officium habet in doctrina. *Et* quis oblitus in aliis alienis igitur et deba illis quod sanctificata sunt lapidines facti calcis et os altare circundant: quod oblate sunt ovum domini et significata. **H**oc autem videlicet figuram quod habet illa area viuenter cui pertinet aliud etiam non importans: et in taliter a tre aliis nam venient circa pax in omnium tre non sanctos circubile ostium. **E**t videlicet factum est ma solis lucis basatur: et si ali quid tale fuerit etiam non videtur. **T**unc quia veritate fit alienum oblatum per minus existant. **S**i qua vero in ipsius generatione verbis et divisione figura facta inveniatur non respondeat sanctificata et cuius sunt a domino obligata. **D**icitur. Postea i alio modo vocatur altare. **E**ra dictum populo: aut argetea dicuntur: et argenteum igne probatum. **I**sta vero quod dicuntur gentes sonans: aut cymbalum vocis si adhuciam ad aliquid dicatio melius ipsa veritas marionis aut balisticis amonitis signatur velut ipsa companione aperte simpliciter: et nullus etiam fatus non tam datur tam etiam catholicum corradicantes sed exercitum datur. **V**erbi facti sunt: quia aperte hebrei manifesta fidelium et ininde aurum operi refulgere: et perducentem amplius hebreorum: et deinde: compatione maius metas sanctorem: **Q**uidam dicitur: **H**oc tempore ritu studient: **J**ohannes tempore ritu animi fine obsecrare: **G**loria non potest resplendere: **S**ed nulli aliquo instigator: **E**t de noe scriptis et in quo ostenduntur quoniam non est in terram compatione. **S**unt sacerdotum ratio: sicut in sacerdotio se deinceps: **E**t deinde: compatione maius metas sanctorem: **Q**uidam dicitur: **H**oc tempore ritu studient: **J**ohannes tempore ritu animi fine obsecrare: **G**loria non potest resplendere: **S**ed nulli aliquo instigator: **E**t de noe scriptis et in quo ostenduntur quoniam non est in terram compatione. **S**unt sacerdotum ratio: sicut in sacerdotio se deinceps:

O vero ait alienum ignem semina ibi sparge intelligendū est. Et quod ad dicitur quia sacrificaverunt thuribula peccatorum horum in animabō suis locutione inusitata senectū expresa est. Sed notandum non modo dicta sacrificaria in pena eoꝝ a quibus hoc peccatum fuerat perpetratum. qꝝ p eos exemplum datum est ceteris qꝝ pertinenter.

Tollat thuribula. Ori. Choro figuram gerit eoꝝ qui cōtra ecclesiasticā fidem & doctrinam veritatis insurgunt. Hic cum cōtu suo in basilis greis obtulit incēsum alieni ignis.

Iubetur ergo a domino

dispergī ignis. & de battis qꝝ sanctificata sunt: laminas fieri ductiles. & ex eis altare circūdari. qꝝ oblata sunt coram domino & sanctificata. **Hoc aut** videt figurari qꝝ battilla greis diuinę scripturę figurā teneant cui heretici alieni ignem imponentes i-intelligentiā a teo alie nam: & veritati cōtra riā: incensum teo nō suave: sed execrabilē offerunt. Et ideo forma nostris sacerdotibus datur: vt si alii quid tale furent exortū: qꝝ a veritate sunt aliena: ab ecclisia penitus excludant. Si qua vero in ipsis hereticis verbis et diuinę scripturę sensibō inueniuntur: non respuantur: sanctifica ta enim sunt: & domino oblata.

Ori. Potest & alio modo itēlīgi qđ de batillis precipitū peccatorum ut socientur altari. Erea dicunt: quia rbi vera fides & integra verbi dei predicatione: aut argēta dicunt: aut aurea. ut fulgor auri declarat fidei puritatem. & argentum igne. pbatum: eloquia dñi igne examinata significet. Ista vero que dicuntur crea: in sono tñi vocis cōsistunt: & sunt ut gramē tum sonans: aut cymbalum tinniens. Ista vero battilla grea. i-heretico: nō voces si adhibeamus ad altare dei rbi diuinus ignis: rbi vera fidei predicatione: melius ipsa veritas ex falloꝝ comparatōe fulgebūt. Si enī dicta marcionis aut basilidis aut cuiuslibet hereticis sermonibus veritatis & testimonijs scripturarū velut diuini altaris igne cōfutem: in me evidētior: ex ipsa compatione apparet eoꝝ ipietas. Si enī doctrinā ecclasticā esset simplex: nullis extrinsecus hereticorū dogmatū assertionibus scinderet: non tam clara & tam examinata videretur fides nostra. Ideo doctrinam catholicam cōtradicentes oppugnant: vt fides nostra nō oicio torpescat: sed exercitūs elimet. **Vnde.** Oportet hereses esse: vt qui pbatū sūt manifesti fiant: quasi oportet hereticorū batillis altare circūdari: vt fiat omnibus manifesta fidelium & infidelium differentia. Cū enī fides ecclasticā velut aurū cōperit refulgere: & predicatione eius ut argētū signe. pbatum resplenduerit: turpī hereticorū voces obscuri gris vilitate sordebunt. Bona enī ex dēteriori compatione magis noscuntur. Quis sciret bonam esse lucem: nisi tenebras sentirem? Quis nossit mellis dulcedinem: nisi gustasset amaritudinem? Ipsum teniqꝝ dyabolū & cōtraria potestates sūt auferas: virtutes animi sine oblitūte nō poterunt enitescere. Sic & sacerdotū fidelium gloria nō potest resplendere: nisi eam infidelium reprobatōe & pena cōmetet. Singuli quoqꝝ iūstorum magis ex cōparatōe ceterorum clari videntur apud teū. De noe scriptū est qꝝ esset iūstus & pfectus in generatione sua: in quo ostenditur qꝝ nō ex integrō perfectus: sed in generatōe sua: i-ad ceterorum compationes. Similiter lōth quanto quotidie dēteriores fiebāt sodomitū: tanto iūstior apparebat. Et cum regressi essent qui terrā inspererant: & decē menticulosis sermonibōs desperatōes plo cōfūsissent: duo id est: caleph & bieslus bona nūni cōfūscent: & in pposito manere suaderent: imortale eis meritum contulit non tam sua confessio qꝝ formido sodalitū. Non enim tam magnifice i-eis virtus animi clarūsset: nisi reliquorū ignaviae formido patuisset.

Eo qꝝ oblatum. Aug. Circūpositionē vero altari cur. s. et eis fieri voluit: addidit dicens: qꝝ oblata sunt in signū filiis israel. Non ergo ī eis reprobare voluit qꝝ a talibus oblata sunt: sed hoc poti⁹ cogitari & attendi ante quē oblata sunt: i-qua ante dñm. vt plus in eis valeret nomen dñi ante quē oblata sunt: qđ pessimum meritum coꝝ a quibus oblata sunt. **Hoc** autē & in exodo cōmemoravit scripture: quando altare fabricatum dicit.

Vnde intelligitur genera rerū gestarū distributa esse per libros: nō ordo temporum cōtextus.

Rā & de virga aarō quō res gesta sit: vt florens & germinans electōnē sacerdotij eius diuinis idicaret: in hoc libro legit̄ & tamē ī exodo dicit̄. vt in sanctis sacerdotiꝝ cū manna in arca posueretur: qđ p̄cipit de tabernaculo fabri cando. qđ lōge ante p̄ceptū est: qđ ipsiꝝ tabernaculū fabricatum pfectumqꝝ consisteret. **S**tetit autē pri mo mēse secūdi anni ex quo de egypto ex̄gressi sunt: & liber iste incipit a secundo mēse eiusdem anni scđi: eiusdē mensis primo die. **V**nde clari est ista (si librorū ordinē cōsideremus) p̄ reca pitulationē: p̄ p̄teritorum recordatiōem cōmemorant: que putant qui minus diligenter intendunt: co-

dem facta ordine quo narrantur.

Tulit ergo eleazar. Ori. Apud deum nūbil est ociosum: sed que putantur abūcēda aliquid operis necessarij habent. Refert ergo scripture quia ex p̄cepto dei accepit eleazar battilla grea que obtulerant qꝝ existi sunt. & fecerunt ex eis circulos. & apposuerunt eos altari in cōmemorātēz filiis israel. vt non accedat alienigena imponere incensum coram domino. Non enim sunt cōsilia diuinā sicut cōsilia humana. si apud homines indi caretur hec causa. & apud ecclasiā principes de his (verbi gratia) qđ diuersa ab ecclesijs docentes diuinę sententię vel vindictę p̄tulerunt vītoꝝ nonne indicaretur vt que locuti sunt: que docuerūt: que scripserunt vīversa cū vīnīserorum cīneribōs disperirent?

Sicut passus est. Ori. Postoris quoqꝝ datur exemplū: ne quis p̄sumptōe supbi spiritus nō sibi a deo datum manus pontificatus ināderet. Sed illi cedar quē nō ambitio humana: non fauor corruptus: nec largitio damnanda ascuerit.

Moyses et aaron. Ori. In sodomis quidē administris decem requirebantur: p̄ quos vix saluarent qui habitabant pentapoli. Qunc aut si duo innēmant tales: qualis fuit moyses & aaron: sufficiunt ut tota gens israelitā saluetur. Quid ergo amplius ē in his duobus: que tanta virtus: qđ meriti: & sexcenta milia & ea ampli⁹ liberent? Ego arbitror qꝝ in moysi lex significatur: que docet hoīem sciam & dei amore. In aarō plo deus indignatur: & iam vltio p̄edit: & redeunte lege dei ī cor nostrum q̄ moneat & doceat nos cōuerteri ad p̄nitētiā: & satissimē p̄ delictis: cōtinuo ira cessabit: & pp̄cibabitur dñs: qualis moysi & aaron. p nobis intercedētibꝝ & pro vīnīsero plo supplicantibus. Si autē indurētur corda nostra: nec cōuertamur nec humiliemur in conspectu dñi vt in cōfessione supplicatio num iram mitigemus: sed ecōtra dicamus. Nō est cura deo de vita mortaliū: nec pertinent hec ad dñm: reliquit nos olim: nec ista nouit: non ē moyses & aaron in nobis: legis & scientiā & fructus p̄gnitientiꝝ: per quos in teritum possimus euadere.

Operuit nubes. Ori. Non enī legimus antea qꝝ obtererit nubes tabernaculū: & apparuerit maiestas dñi: & receperit intra nubem moyses & aaron: nisi cū populus in eos surrexerit & lapidare voluit. Discamus ex hoc quanta sit utilitas in p̄secutione xp̄ianis: quomō p̄tegrat eos deus: &

Infundatur spiritus sanctus. Tunc enim adest maxime gloria domini: cum hominum scientia concitatur: et tunc pacem habemus apud deum: cum ab hominibus propter iusticiam expugnatur: ubi enim abundat peccatum: superabundat et gravis. Opuit ergo eos nubes tabernaculi: et irruit synagoga super moysen et aaron: et aperuit gloria domini. Quoniam magni meriti sunt: et virtutibus prelatae: non aperaret eis gloria domini nisi in tribulacione et periculo: et pene in ipsa morte. Apostolus etiam in his glorias domini consequi meruit: unde enumerat se super ceteros in tribulationibus fuisse: ter lapidatum esse: et naufragia perulisse: et pericula maris ac fluminum.

Recedite de me.

Oratio. Jubenter ergo moyses et aaron exire de medio synagoge: ut intereat. Sed videmus quid faciat. Sancti sunt et perfecti et magis euangelij quam legis discipuli: ideo diligunt eum inimicos: et orant pro persecutoribus. Illis enim irruentibus: isti periclitunt in faciem et ait moyses ad aaron Assume batillum: et ipse super illud ignem: incensum dicit. Vi deant ergo qui teum pater criminantur et legem: quoniam moyses et aaron priores fecerunt: quod postmodum euangelium docuit. Videamus ergo qui deinceps pater criminantur et legem: quoniam moyses et aaron priores fecerunt: quod postmodum euangelium docuit. Videamus ergo qui deinceps pater criminantur et legem: quoniam moyses et aaron priores fecerunt: quod postmodum euangelium docuit. Videamus ergo qui deinceps pater criminantur et legem: quoniam moyses et aaron priores fecerunt: quod postmodum euangelium docuit. Videamus ergo qui deinceps pater criminantur et legem: quoniam moyses et aaron priores fecerunt: quod postmodum euangelium docuit. Nec retinet nomino legem: si eam spiritualiter intelligam. Illis tamen lexis est testamentum: qui eam carnaliter intelligunt. Illis verus est et senior: quia vires suas obtinere non potest. Nobis autem qui eam spiritualiter exponimus semper nostra est: et utrumque nobis nouum testamentum est: non tempis etate: sed intelligentie nominare. Unde iobes ait. Mandatum novum domino vobis ut diligatis inimicum: cum sciret datum esse mandatum dilectionis in lege. Sed quod caritas nunc cadit: nec mandatum veritatis veterascit: sed non est pronunciat. Semper enim obseruantes nosos facit in spiritu: peccatori autem et caritatis federa non seruanti etiam euangelia veterascunt. Nec potest ei nouum esse: qui non deponit veterem hominem et induit nouum secundum deum creatum. Mortatur moyses pontificem magnum ut offerat in castris incensum: et oret pro populo. Jam enim cepit populus vastari. In spiritu videbat moyses que gerebant. Intellige propter Iacob in castris pro ordinem tribuum et familiali dispositum: virtute vero quandam a deo missam: non passum: sed ex prima parte cepisse propter vastare: et procedentem pro ordinem mortis stragez. Considera post hec pontificem induit vestem pontificali: et portantem batillum atque ignem cum incenso tendere ad locum quo pro angelum vastante mors per uenerat: et stantem ubi mors sine tederat prius: et iminebat postremis. Intuere stantem pontificem: et obiecto quadam viuentes a mortuis dirimentem: et virtutem reproducuntis eius: et incensi mysterium erubuisse angelum vastatorem: et in hoc morte finitam et vita reparata. Considerata vero historia: ascende ad verbi huius celiora fastigia: et vide quoniam verus pontifex hiebus assumpto batillo carnis: et superposito igni altaris anima: et magna fissa: adiecto etiam incenso: qui est spiritus immaculatus: medius inter vienos et mortuos stetit: et morte compescuit: destruens eum qui habebat mortis imperium: ut qui credit eum: non moriatur sed vivat in eterno. Hoc ergo ministerium postea futurum iam tunc qui propter vastabat expanit: agnoscet sanguinem batilli ignis incensi: et qualis offerenda erat deo hostia ab eo qui medius vienos et mortuos considerat: preuidebat. Illos ymagno saluavit: ad nos salutis veritas puenit. Non enim indumenta pontificis purpurea lancea bisulca: et cetera erubuerunt ille angelus: sed futura magni pontificis

indumenta intellerit: et cessit: quibus universa creatura inferior est. Puto autem quod non solum primo adventu domini forma ista completa sit: sed etiam in secundo complebitur: venient iterum filii homines: et quosdam inuenient mortuos et quosdam viuentes. Et possumus intelligere quod non nulli in hoc vite statim inueniantur: cum multi precesserint mortui. Vel mortuos corpora intelligamus viuentes autem annos: et tunc forte medius vienos et mortuos stabit chasus: cum statuet oves a dextris: pedes autem a sinistris: et dicet his qui a textris.

Venite benedicti prius mei. Hunc autem qui a sinistris. Ite maleficii in igne eternum. Hunc enim mortui qui in ignem eternum mittuntur: viui autem qui mittuntur ad regnum.

Et stans inter. Gregorius. Aaron ut ibi placaret: ibi rubrum sumpsum atque iter viuentes et mortuos stetit: qui sacerdotis est negotium deo orationes fundere: et pro peccatoribus ut relurgatur. Vnde. Intret oratio mea sic incensum in conspectu tuo.

Eccl. locutus est dominus ad moysen dicens: Loquere ad filios israel et accipe ab eis viugas singulas et cognationes suas. a cunctis principibus tribuum viugas duodecim. et universi quisque nomine subscribes virge sue. Nomine autem

tuos: quod natus et mortuus: sicut thunibulum passionis accipiens: et in odore suavitatis predebens: suspedit ignis eterni primitus: et inimicorum perdit mortem.

Et plaga cessauit. Oratio. Alia littera. Et cessauit vastatio: vel fractio quod magis conuenit. Contractio enim fit in fictilibus vasibus que sunt peccatores. Vnde. Filius syon qui sunt honorabiles: et in anno etati quo reputati sunt in vas fictilia: et cetera. Et in magna domo sum linea vas et fictilia: et alia ad honorem: alia ad contumeliam: quae confringi possunt. Vnde apostolus de vasibus fictilibus. Quis emundauerit se ab his: erit vas ad honorem sanctificatum et vtile domino: et ad omne opus bonum paratum. In quo ostendit quia vas quod sit: quod que sit: unus et idem homo sit. Intellige ergo propositum hominis esse quod operatur: rehucque pretre hominis esse ipsum: et quod sit ad honorem vel ad contumeliam. Cum ergo sensus noster que bona sunt elegit: et ad bona conservatoz trahit: facit nos vas vtile. Cum autem neglexerit: et deciderit propositum nostrum a bonis: efficietur vas in contumeliam. Si intellectus noster luteus sit: et de luto semper et de terrenis cogitetur: efficietur vas fictile: et opus manuum figuli. Vnde. Numquid segmentum dicit ei qui se finxit: quare sic me fecisti: luteus enim et terrenus sensus non capit mysteria.

Dicitur etiam corpus noster vas fictile: vel litera legis: et eo quod apostolus ait. Habentes thesaurum istum in vasibus fictilibus. Quia in corpe positis thesauri gratia per spiritum sanctum dominum largitur. Et in sermonibus legis qui continentur: quod nulla arte grammatica expositi videtur: recordatus est thesaurus sapientie et scientie dei.

C. XVII. Ac cunctis principibus. Omnes principes habent virgas: quia sine ea propter regere non potest: unde paulus: quia principes proli erat: dicebat: Quid vultis in virga veniam ad vos: an in caritate?

Oratio. Omnes principes tribuum necesse est ut habeant viugas. Unus solus est pontifex aaron cuius viuga germinauit: hic est Christus cuius viuga crucis non solus germinauit: sed etiam floruit: et credentium fructus attulit: nubes inquit: qui fructus primo in dimento amarus: secundum munitur: tertio passat. Talis ergo est in auditorio Christi et prophetarum doctrina. Prima facties littere amara est: que circumcisione precipit: et sacrificia et cetera que oia-

C. Numeri.

tanq̄ amaram nucis cōtīcēm pīce. Secundo ad mūnīmentū tēstē pīcēs in quo etiā vel moralis doctrīna; vel ratio cōtīnētī significatur; q̄ necessaria sunt ad custodiā eoz q̄ seruātur intrīscus. Frangenda in quandoq; z soluēda. abstinentia enim cibi z castigatio corporis corrupti bili corpori necessaria sunt. Cum aut̄ confractum fuerit z resolutū; z relur rectis tpe icorruptibile z spiritale; nō iam labore afflictōis nec abstinentie castigatoe; sed qualitate sui nulla iam corporis corruptela dñabatur. Nū ergo necessaria est abstinentia; sed postmodum non querenda. Tercio loco iūenes abscōditū mīsteriōz sapientiēz z sciētiēz dei sensum; quo nutriantur anq̄ sanctoꝝ etiā ī futurō. Hic est em̄ pontificalis fructū de quo pīmittitur his q̄ elūrūt z sūnt iūsticiā q̄ saturabūtūt. Sic ergo ī omnibz scripturis triplicis sacramenti ratio pīcurrit; sic z sapientia monet ut dēlīnbam̄ eā ī corde nostro tripli citer. sic tres pītēos fōdit ysaa: quorum tercū latitudō; vel amplitudo noīatur. Quia vero sacerdōtale sacramētū ī virga nucis; pīto biere mīam (qui erat de sacerdotibus ex ana thōth) vīdīss̄ virga nuceam̄; z pīphetasse q̄ scripta sunt qđē de vīga nucea vel de lebete; vel de olla sūcēsa. q̄li p̄ hēc ostēret ī virga nucea esse vitam; z ī lebete succēlo mortis. Vīta ēi z mōs pīnūt ante faciem nostrā. Et est vita xp̄s ī sacramēto nucis. mōs aut̄ dyabolus ī figura lebetis. Si ergo peccaueris; ent̄ pars tua cā lebete accēso. Si bene egeris; ī virga nucea cā pontifice magno. In canticis quoꝝ canticoꝝ sponsa dicitur dēlīnbēre ī ortū nucis; z cum nucibz sacerdotalium pīmoꝝ copiā iūenēt. Germīnabit virga. Orl. Unū fructū pīmisit deus ī virga; et dedit plura; et liberalitate tei largiōz pīmissionibz attēndamus. Erit inquit homo quemq; elegēt; virga eī germinabit. Vbi vero ad rem venīt nō loc tñm pīmissū implētū; sed multa addūtūt; ait enī: „pīduxit frondes; z pīlūt flores; z germinauit nucis; solū aut̄ germe pīmissū ē. Sicut in his pīmissionē suaꝝ deus ī qua druplē dedit; z multa plūra z pīcēsiora largitus est q̄ pīmisit; ī omnibz locis scripture rbi aliq̄ pīmissio cōtinētūt; ī futurō multipliciter pīparabitur; z vere cōplebit illud; qđ oculis nō vīdīt; z auris nō audiūt; nec ī cor hōis ascēdet. Sine ergo terrā sine celum dixeris; sine solem hunc z fulgorē vīsibilis lumenis. Om̄ia hēc oculis vīdīt; z auris audiūt. Transgredere ergo oīa que vīdes; que andis; quidqđ etiā cogitari potest; z scito illud repositū esse dīligentibus deū; qđ nec ad cogitatōnēm cordis tui potest ascendere. Unde pīnūlī ī his pīmissionibz corporalē cogitandū. Ratio enim materiē corporalis sensum cogitantis nō effugīt; sed que ī sola tei sapia cōtīnēt. Inuenit germinasse virga aaron. Bre. Cum aaron ad sacerdotū qui ī tribu leui fuerat despiceret; dignusq; alius qui offerret holocausta crederetur; duodecim virge iuxta duo decim tribus ī tabernaclo ponīt iubentur; z virga leui vīnūt; z quid virtutis aarō ī munere haberet ostendit. In quo inuenit q̄ om̄nes qui vīsq; ad fiē mundi iacēmus ī morte; quasi virge reliquie ī ariditate remanēmus. Sed cunctis virgiſi ariditate remanētibz; virga leui ad florem redīt; q̄ corpus dñi veri; ī sacerdotis ī mortis ariditate positiū ī florem resurrectōis erupit; quo flore

C. XVIII.

aaron recte sacerdos ēste ostendit; q̄i bac resurrectōis gloria redēptō; q̄ de tribu iuda z leui ortus ēst; intercessor p̄ nobis ēste monstratur. Virge rī; tribuum ī ariditate pīmanent; quia corpus domini post mortē vivit; sed nostra adhuc corpora vīsq; ī finē mūdi differunt a gloria resurrectōis. Orl. Virga arida germinat; cum corpus extīctū renīscit; cui quatuor pīstabunt seminātū ī corruptōe surget ī icorruptōe. Seminātū ī infirmitate surget ī virtute. Seminātū ī ignominia; surget ī gloria. Seminātū corpus aīale; surget spūale. Hec quattuor virga aridi corporis ī resurrectōe germinabit.

Virgam. Bre. Carnem xp̄i; que de radice īesse līcīla et mortificata cito reuixit; post ariditatem mortis. In virga regnatis potētia; ī flore pulchritudo. Ind. Ego flos campi z līliū cōualīū. Alij hanc virginem que ī sine humore horūt marī ēste putant; q̄ ī sine coītū edidit verbum dei. In Egredietur virga ī radice īesse; z f̄ de rāe; al. xp̄s sc̄z qui futūrē typū pīferens passionis; candido fidei lumī ac passiōis sanguine purpurabat. Flos virginū; corona martini; gratia cōtinentium.

Et turgētibus sc̄. Orl. Hac pī ratione qua pīmissio nūz bona maiora pīmissionibz dāntur; pīne que peccato ab pīficiunt; multipli cati cruciātibz īfētuntur. Qūi quis ter-

cūm aliquid posse fieri cogit; collīgens aliqua solatia ī bis que ī cōmīnationē dāntūt continentur. rbi trīduo pīnūtūtā ēst futura mortis vīstatio; z ī sex horas brevīatū ēst tempus supplicij. Sed hēc ibi proficere possunt; rbi penitētī tempus z satīfactōis locus concedit. Scribitur tamen quia deus māis recidit peccata ī terciā z quartā progeniem; bonū autē faciens misericordiā nō solum ī terciā z quartā; sed sc̄dītūtā ī mille generatōes.

Orl. Possimus etiā sic intelligere eoz que ī virga germinauerint differentias. Qui ī christo credit; pīmo moritur; z postea renascit. et sic virga arida germinat. Primum germe ēst pīma ī christo confessio. Secundo frondescit; rbi renatus donū gratiæ; z spiritus sanctificatiōem recipit. Inde assert flores; rbi proficit z suauitate moyz decoratur; z frāgrantiā misericordiæ z benignitatis effundit. Tandē assert fructus iusticie quibus nō solū ipse vīnat; sed vitam alīs pīteat; pīferendo. s̄ ex se vībum fidei z sciētiē dei vt alios lucrat. Sic ergo singuli fideles de virga aaron qui ēst xp̄s germinant; quoꝝ quattuor iste differentiæ alīs scripture locis vīlūt etates q̄tūor designantur. Unde iohes ait. Scripti vobis pueri; z scripti vobis adolescentes; z scripti vobis iūenes; z scripti vobis patres. In quibus nō corporalis etatis; sed anime pīsectus differentias ponit; sicut obseruamus ī germine sacerdotalis virge. Valēt aut̄ hec om̄nia nō tam ī virga aaron q̄ in ea que exiūt de radice īesse; z flos de radice eius ascēdet; sup quē requiescit spiritus dñi. Nec videtur ociosum q̄ virga dicitur exire z flos ascēdere. Qūānis enī vīnūt ī christus p̄ substātiā; singulis tamen diversis efficiunt; pīt̄ egeris ī quo op̄atur. Qui segniōt ēst pī disciplina; fit ei virga; z ī virga nō ascēdere dicit; sed exire. Exēndūt ēst enī ei qui ēst segniōt; z transītūtā ad alium statū sicut virga ī sc̄eritate rigidioris doctrine cōpulso. In iusto vero q̄ sicut

palma floret; ascēdere dicit̄ xp̄s. Siquis ergo verberibus indiget; etit ad eum in virga. Qui aut̄ p̄ficit ad iusticiā; ascēdit ei ī flore v̄sc̄ quo afferat fructus sp̄ns qui sunt caritas; gaudium; paix; patia; et cetera virtutes.

Tu et filii tui. Aug. Alia littera. Tu et filii tui et domus patris tui accipietis peccata sanctoz; et peccata sacerdotij vestri. Hęc sunt peccata sanctoz; que appellatur sacrificia pro peccatis. Peccata vero sanctoz dictū est; non que sancti cōmittunt; sed ab eo q̄ sunt sancta. Dictū est sanctoz; q̄ in sancti offerunt et peccata dicuntur sacrificia pro peccatis; iō appellata sunt peccata sacerdotij vestri. Et peccata sacerdotij vestri id ē eadem ipsa que offeruntur pro peccatis. Sicut etiā ī leuitico teclarat; et p̄tinere dicit ad sacerdotem.

Dri. Alia littera. Tu et filii tui et domus patris tui tecū sume tis peccata sanctoz. Qui meliores sunt; inferiorculpas suscipiunt. Vñ. Vos q̄ fortiores etsi si immo rum imbecillitates sustinet. Isrlita si peccet; i· laicus ip̄e suu nō potest auferre peccatum; sed requirit letitiam; vel sacerdotem; vel pontificem ut peccatorum remissio nem accipiat. Sacerdos aut̄ ant pontifex si delinquit; ip̄e suu potest purgare peccatum; si tamē non peccet in teum. De huiusmodi enī peccatis nō facile videns in legis literis remissionē peccatorum significari.

Dri. Ihesus pontifex noster qui penetravit celo; cū filijs suis i· aplis et martiribus sumit peccata sanctoz. Venit enim ut peccata mundi tolleat morte sua. Filii quoq̄ eoz auferunt peccata sanctorum. Unde paul⁹ libenter impendat pro animabus vestris. Et alibi. Ego enī iam imolor hostia vero ad hoc imolatur; ut eoz pro quibus ingulatur; peccata purgentur. De martiribus iohannes in apocalipsi scribit. Quia animi corū qui ingulati sunt; ppter nomen ihesu assūtūt altario. Qui aut̄ assūtūt altario; ostendit sacerdotis fungi officio; i· pro p̄li peccato supplicare. Vereor ergo ne forte ex quo martires nō sunt; et hostiis sanctoz nō offeruntur pro peccatis nřis; non fiat remissio; et accidat nobis; qđ te se dicunt indig. Quia nō habentes altare; neq̄ tēplū neq̄ sacerdotiū; et ideo nec hostias offerentes; peccata nostra inquiunt manent in nobis; ideo veniā nō cōle quimus. Pos aut̄ dicere debemus q̄ hostiis martiriū nō offeruntur pro nobis; ideo manent in nobis peccata nostra. Non meremur enim p̄seutōes pati; ppter christū. Sciens enī dyabolus p̄ passionē martyrum remissionē peccatorum fieri; non vult nobis persecutōem gentium publicam mouere; quia inuidet glorie nostrae; vel fortassis scit nos deus ydoneos non esse martino.

Dri. Querendū est quomodo aliqui sancti dicant̄ et te peccatis eoz scribantur. Non enī (vt putant quidā) statim qui sanctus esse cōperit; p̄care nō potest et cōtinuo esse sine peccato. Dicitur enī p̄ ezechielem: A sanctis meis incipientis. Si enī sancti sine peccato sunt; quomodo primi succumbunt in supplicio peccatoroz; et alibi. Justus in principio sermonis sui ipse sui accusator fit. Apostolus quoq̄ qui i· principio ep̄stole scribit omnib⁹ qui sunt romē dilectis dei vocatis sanctis postea eisdē dicit. Nolite ppter cibum soluere opus dei. Et ad corinthios. Paulus vocatus apls ihesu xp̄i ecclesie dei que est corinthi sanctificatis in xp̄o ihesu vocatis sanctis postea eisdē dicit. Cum enī sint inter vos emulatōes et cōtentōes; nōne carnales estis; et sc̄m boiem ambulatis; et paulo post. Omnino auditur inter vos fornicatio; q̄lis nec inter gentes; et vos inflati estis. In quo nullum inūnem relinquit; dum alijs fornicatiōem; alijs inflationē superbie crimen ascribit; et multa huiusmodi; et peiora in sequentibus ponit. Sed sanctoz multe differentiē sunt. Sancti enī dicuntur bi ijdēmz peccato

res; qui le deo voverunt; et sepauerunt a vulgo vitam suam; vt dño seruit. Huiusmodi homo sc̄m hoc q̄ ceteris actibus circūlatis se dño mancipauit; sanctus dicit. Sed forte i· hoc q̄ dño seruit; nō ita gerit om̄a vt cōpetit; sed in aliquibus delinquit. Si enim qui separat se ab oībus actibus et disciplinā medicinae vel philosophiae cōsequatur; nō continuo ita p̄fectus est; vt nō peccet in aliquo īmo plurima delinquendo vit ad p̄fectō p̄uenit; et tamē cū ad huiusmodi scolas se tradidit; certū est eum inter medicos et ph̄os numerari. Ita qui mancipatur studijs sanctiatis sc̄m hoc quod apposuit sanctus apellatur. Sc̄d̄ hoc dño q̄ necesse est enī ī multis delinquare; dum vnu et disciplina et diligētia absconditūt cōsuētudo peccāti; p̄cator dicitur.

Tu et filii tui simul sustinebis sacrificia pro peccatis oblata que debentur sacerdotibus. Alienigena nō miscebitur vobis. Excubate in custodiis sanctuariorū; et in ministerio altaris: ne oriantur indignatio super filios isrl. Ego dedi vobis fratres vestros leuitas de medio filioz israel; et tradidi donuz dño ut seruant in ministeriis tabernaculi eius. Tu autē et filii tui custodite sacerdotiū vestrū; et omnia q̄ ad cultum altaris pertinent et intra

enī; sed sanctoz p̄ca sumunt. Hęc enī est q̄ peccatum suū p̄ pontificē curat.

Tu autem et filii tū. Ori. Alia littera. Tu aut̄ et filii tui tecum ī cōspectu tabernaculi testimonij obseruate custodias vestras et altaris tabernaculi tū. Obseruare diligenter conuenit que scripta sunt; et eos p̄cipue q̄ in ordine sacerdotali gloriantur. Qui aut̄ obseruet et faciat que sacerdotibus mandata sunt; et qui vtatur ordine et ore sacerdotali opera vero non obseruet; solum nosse potest qui scrutatur corda et renes. Mandantur aut̄ obseruari nō solū ea que foris sunt; sed p̄cipue que ītra velum sunt; q̄si cura sit sacerdotibus evidētia et manifesta diuinæ legis mādata implere et misteria abscondita omni p̄spicacia ītrueri. Si vero ad boiem velet referre tabernaculū testimonij (paulus enī corpus bois tabernaculū dicit) interiora velaminis vbi inaccessibilita teguntur; p̄ principale cordis dicem̄; qđ solum recipe potest misteria veritatis. Duo dño altaria; i· interius et exteriorū (qm̄ altare oratōis indicūt est) illud puto significare qđ dicit apls. Oratio spiritu; oratio et mente. Cū enī in corde oranero; ad altare interius īgregior. Vñ. Tu aut̄ cum oraueris ītra ī cubiculū tuū; et clande hostiū et ora patrē tuū ī abscondito. Qui ita orat; ingreditur ad altare incensi qđ ī iterius. Qui dño clara voce; et verbis cū sono platis et edificet audiētes; spiritu orat; et offert hostiam ī altario qđ īt foris ad holocanthū populi cōstitutū. Operet ergo sacerdotes ea p̄cipue curare; que ita relinquentur; ne quid ibi pollutiū inueniāt; īteriorē sc̄m boiem et cordis secreta; et ibi īmaculata permaneat. Cherubim et p̄cipitorū sc̄a est intelligenda trinitatis. Cherubim quides multitudo i· p̄fectio scientie interpretatur; et que est alia p̄fectio scientie; nisi agnoscit patrē et filium et spiritū sanctū. Hęc ergo curanda sunt a sacerdotibus; ut īcōtaminata et illeſa seruent. Arca aurea ī qua sunt tabule testamenti mensa nostra ē; in qua legem dei descriptam habere debemus. Hęc debet esse aurea; i· pura et p̄ciosa; in qua lex dei sit scripta; nō atramēto; sed sp̄n dei vivi; non in tabulū lapideis; sed in tabulis cordis carnalibus. Vñ. Qui ostendunt opus legis scriptū ī cordib⁹ suis. Scriptis aut̄ de ī cordibus eoz digitō legē naturalē; quā dedit dñs humano generi; et in cunctis mentibus scriptis. Vñ initia summissa; et semina quedā ad p̄scrutandā veritatē; que si bene excolamus fructū vite afferent nobis.

Tu aut̄ et filii tui. All. Perfectiores si ecclesia et sancti doctores

quoz officium est sacramenta dñina manibus conrectare; et vasa sancta id est scripturz misticz verba ventilare; et ad intellectu producere. Letera autem turba meditetur diligenter que capte potest; et que magistroz discreto iubet.

Si quis exterius. Non de tribu leui. Ozyas enī de tribu iuda; quia usurpauit sacerdotū lepra pcessus est.

Locutus ē dominus z̄. Ori, Aliq lit. Locutus ē dñs ad aaron dicens: Ecce dedi vobis ad cōseruandum primitias. Alij tamē ad obseruandū sed vtrius ad pseruādū.

Querendū est autē q̄o scđm legem primitiē obseruent. Nō enim ut custodiāt sacerdotes accipiunt; sed ut consumant. hoc s̄ ad legem litterę non applicatur; sed ad legem spiritus. Spiritales enī primitiē cōseruari possunt; litterales non possunt. Christus' primitiē est vere; que ad conseruandum nobis date sunt. Beatus est enī ut anima que christum suscepit semp cōseruet; et semper habeat. Que autē offerebantur in lege consumebantur; et in ventre digerebantur in secessum. Has autē primitias q̄ manducauerit; et gustauerit panē qui de celo descendit; nō moriet in eternum. Hic est enim panis qui cum semp comedatur sp̄ gmanet; immo augetur. Quanto enim amplius verbū dei sumptus; tanto abundabit.

Primitiarum. Primitiē litterales cōlumuntur; spirituales custodiuntur. Quanto enī verbum dei amplius sumptus; tanto abundabit.

Omnia que sanctificantur a s̄. if. Ori. Aliq littera. Ex omibz que sanctificantur mibi a filiis israel z̄. Non vult deus accipe primitias nisi a sanctificatis israel. Inueniunt enim apud gentiles opa digna deo. Excoluerunt enī aliqui virtutes animi; et phia in nonnullis aliquid egit. Ex illis vult deus benefacta suscipere quoz mens videt deū; et qui sancti sunt p̄ fidem dei. Gentilis autē siquid honestū habeat in moribz (quia nō deo; sed sibi ascribit) nō sanctificatur; nec inter primitias recipitur.

Ori. Videtur autē scđm litterā prosepositos excludere. solos autē sanctificatos ex filiis israel vult offere primitias. Puto autē profelitum ex eo dico; q̄ n̄ licet ei ecclesia ingredi. Scriptū est enim nō abominaberis ydu meum; q̄ frater tuus est; nec egyptius; q̄ incola fuisti in terra eius. Filii si nati fuerint eis; tercia generatione intrabunt in ecclesiam dei. Donec ergo fructus nō affert egyptius vel ydumens; nec facit filios primi; et secundi; et tercie generatiois; non ingreditur in ecclesiam. sed filioz generatio ingredi facit. Notandum autē q̄ nō dicit: si nati fuerint eis filii vel filie; sed: filii nati fuerint eis. Soli filii sunt qui faciunt patres in ecclesia itroire.

Ori. Ter etiam in anno apparere iubetur omne masculinum noufū minum.

A filiis. Non a filiabus. Non enī oiciose alibi nominat cū filijs etiā filias; alibi filiarū non facit mentionē. Que tamē specialiter; nō ad sexū sed ad discretōm animarū referenda sunt.

Ori. Difficile inuenies sanctos quibus deus extimū prebeat testi monū filias genuisse. Abram ysaacq; nō genuerūt filias. Sol⁹ iacob unam filiā genuit; et ipsa fratribus et parentibz opprobriū fuit; et vindicta furorem fratribus incitauit.

De cōergo accipies z̄. Idem. Et hoc sit vobis ex his que sanctificantur sanctis te sacrificijs z̄. Spiritus sanctus ita sanctus est ut nō sit sanctificatus. Non enī aliunde accedit ei sanctificatio; nec initii sanctitatis acceptit. Idem de patre et filio intelligendū est. Sola enī trinitas substantia est; que nō extrinsecus; sed sui natura sancta est. Omnis enī creatura vel sp̄u sancti dignatione vel meritorū ratōe sanctificata sancta dicit. Unde. Sancti estote q̄ ego sanctus sum z̄. Non enī eadem sanctitas ī deo et homine ponenda. Deo deus enī dicit: q̄ sanctus est hominibus autē quasi qui nō semp fuerunt iubetur ut sicut sancti. Vbi autē habem⁹ nos sancti estote. in grecō babetur sancti efficiunti. Sed nostri interpres in differenter estote. p̄ efficiunti posuerunt. Unusquisq; ergo nostrū ex quo se deo vero corde emancipauit; sanctus efficitur. Vere autē et semper sanctus solus est deus. Unde. Qui enī sanctificat et qui sanctificant ex uno oēs. Non autē putas esse contrariū quod de xp̄o legim⁹. que pater sanctificant et misit in hunc mundū. Qui enī sanctificatur scđm carnē xp̄s est; nō scđz spiritum. Secundū sp̄m pariter et scđm carnē dicit: Ego sanctifico meipsum pro eis; ut qui sanctificant scđm spiritū intelligatur. qui autē sanctificant km̄

carnē. vnuſ tamen et idem xp̄s. Ab omnibz ergo fructibus sanctificate sunt offerende primitiē; sed spirituali pontifici. Fructus autē spiritus est: caritas; gaudium; pax; patientia z̄. Hūt autē primitiē caritatis. ut diligat deū et toto corde; et ex tota anima; et ex tota mente. Et hoc caritatis fructu scđo habere debeo; ut diligam; p̄imum sicut meipsum. Ille ergo primitiē caritatis deo offeruntur p̄ pontificē; que scđo loco sunt; meis vlibus relinquuntur; tertio autē loco ex hoc fructu diligere debeo etiā iūnimos meos.

Ori. Primitiē

omnium gregū sacerdotibus lex mandat offerri. ita ut omnis qui possider agnū vienam et oliuē ortū; et siquid exercetur in terris; et q̄ peculia cuiusq; pecoris nutrit; offerat deo omne qd̄ p̄imum est. Deo enī offerri dicit qd̄ sacerdotibus datur. hoc enim ex lege docetur q̄ nemo legit̄ utile

fructibz vel pecoribz; nisi deo. i sacerdotibus ex singulis primitiē offerant. Hanc ergo legem scđm litteram sicut alia nōnulla necessario obseruādā puto. Sunt enī aliqua mandata etiā in nouo testamēto necessario obseruanda. Sunt tñ qui dicant: Si aliquid obseruat scđm litterā; cur non omnia? Si vero spiritualiter intelligenda; spiritualiter sunt omnia discutenda. Nos autē vtriusq; assertionis insolentia tempantes; quid in his observandū sit autoritate scripturarū p̄feremus. Scriptū est enī. Lex domini irreprehensibilis convertens animas; testi. do. si. sa. p̄. par. Preceptū domini luci. il. o. timor. domini castus pma. i. se. se. Justicia domini recte. Igit. corda. Judicia domini vera z̄. Nisi essent hec singula diuersa; nō p̄prias distinctiones vniuersiū scriptura dedit; ut aliud de lege domini. aliud de mādato. aliud de iustificationibz. aliud de iudicis diceret. Aliud ergo lex. aliud preceptum. aliud testimonīa. aliud iudiciorū. aliud iustificatio. Unū alibi. Hec est lex et mandata. et iustificationes. et precepta. et testimonīa. et iudicia que p̄cepit dñs moysi. Diligentius ergo bis que recitantur i lege intendamus. Sicibz enī scribitur esse mandatum; nō cōtinuo lex accipienda est. Iustificationes quoq; non statim lex aut mandatum putande sunt. Testimonīum enim aut iusticia non cōfusū vnu ex ceteris; sed distincte accipiendū est. Cum ergo dicitur q̄ lex habet vmbram futurō; non iō mandatum vel iusticia vel iudicia vmbra sunt futurō. Nec est enim scriptū hoc est mādatū paschē; sed hec est lex paschē. In oue ergo corporali debet intelligere vmbram esse futuri boni. et q̄ paschā nostrum immolatus est xp̄s. Similiter etiam inuenies de azimis et de alij festoz dierū obseruantibz scriptū. Quia ergo hec omnia sub legi titulo scribuntur in lege; q̄ re debo que sunt azima futurō bonorum; et inuenio apostoliū dicentem. Non in fermento veteri neq; in fermento malicie et nequit z̄. Scriptū est quoq;. Hec est lex circūcisionis. Quero ergo quid circūcisionis vmbra bonorum contineatur futurō; ne mibi in vmbra circūcisionis dicat paulus. Si circūcidimini christus vobis nihil prodest. Hec ergo singula que non scđm litteram obseruādā dicit apostolus: inuenies apud moyū scriptū titulo signari.

Ori. Vbi vero dicit: Non occides. nō adū iterabis. et huīusmodi. legis titulum non p̄cūmisit. Hec enim mandata sunt; et ideo nō exanimunt apud discipulos euangelij; sed implentur. Non enim mandatur; sed lex vmbram habere futurō dicitur bonorū.

Ori. Notandum vero q̄ lex dupliciter dicitur. Generaliter enī omnia hec mandatum: iustificationes. precepta. testimonīa. iudicia. lex dicuntur. Specialiter autē aliqua pars eorū que in lege scripta sunt; ut supradicta. Generaliter vero lex significatur cum dicitur. Non enim soluere legē; sed adimplere. Et alibi. Plenitudo legis est dilectio. Omnia enī que in lege scripta sunt; legem nominavit.

Ori. Alibi quoq; in iste inquit sectare qd̄ iustū est. Et qd̄ opus est etiā in his allegorianis querere; cum edificet litterā?

Ori. Quero quoq; si aliqua que scđm litteram sunt stare possunt; necessario etiā allegorice intelligantur. Scriptū est enim in lege. Propter hoc relinquit homo patrē et matrē; et adh̄berebit uxori sūg z̄. Et hec allegorica mysteria cōtineant paulus p̄nūciat dicens: Mysterium hoc magnum est z̄. Q̄ autē oportebat etiā km̄ litteram custodiri ip̄e dñs ostēdit dicens: Scriptū est. Propter hoc relinquit homo patrē et matrē; et adh̄berit uxori sūg; et erunt duo in carne vna. Qd̄ ergo deus cōiunxit homo non sepet. Q̄ autē abraam duos filios habuit. vnuū de ancilla. et vnuū

de libera· quis dubitat scđm litterā stare; Adiecit aut̄ apostolus· h̄c aut̄ sunt allegorica.

Omnis oblatio z. Ori. Est aut̄ sapientis scribez & docti te regno dei vt sciat te his thesanis pferre noua & vetera & qđo penit̄ litterā occidentem abiiciat; z spiritū vivificantem requirat vt confirmet vitem et necessariam litterę doctrinā· aut manente hystoria; etiā misticā sensum introducat· sicut in presenti loco.

Ori. Utile ē enī sacerdotib⁹ euāgelij offere primicias· vt qui euāgeliū annū ciant de euāgeliō vivunt. Imp̄i est enī ut qui ingreditur eccl̄esiē deservire; nō offerat sacerdotib⁹ primicias de fructib⁹ terē quos tedit dñs; solēn suum pducendo & pluvias ministrando. Qui enī sibi datos fructus a deo cre-

Omis oblatio & sacrificiū & quid quid pro peccato atq̄ delicto reditum mihi: & cedet i sancta sanctorum: tuū erit & filioz tuorum. In sanctuario meo comedes illud. & sanctis i fidei.

Mares tantum edent ex eo quia consecratum est dño. Primitias

dit; scit munerādo sacerdotes; honore deuī de muneribus suis. Unde vebis scribez & pharisiū ypocrīte qui decimatis mentam & cymīnum & anetum; & pretēntiū que majora sunt legis; ypocrīte b̄c oportet fieri; & illa nō obmitti. Vult ergo dñs h̄c scđm litterā non obmitti. Ad discipulos quoq̄ ait; Nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄ scribarum & phariseorum nō intrabitis in regnū celoz. Quod ergo vult a phariseis; multomagis a discipul. Qd aut̄ a discipulis non vult fieri; nec a phariseis. Unde dictum est antiquis nō occides; hoc seruant pharisei; discipulis aut̄ dicit.

Ori. Christus nos redemit de maledicto legis; nō de maledicto mandati vel testimoniū vel iudicioz; ne s̄ subiecti essemus circumcisioz carnis; & sabbatoz obseruatōi & hanusīndi que cōtentur in lege; nō in mādatis Abundat ergo iusticia nostra plusq̄ scribarū & phariseorū; Si illi de fructibus terre gustare nō audent; priusq̄ primicias sacerdotibus offerant; & levitas tecum separant. Ego aut̄ nihil horum faciens fructibus terre ita abutur; vt sacerdos & levita & dei altare nō sentiat.

Ori. Petrus quoq̄ & paulus qđ se primicias credentiū offerunt. Un̄ paulus dicit. Quia ab hierusalē v̄q̄ ad illūrūm replēter euāgeliū xpi; vbi nō nominat̄ est christus; ne sup alienum fundamētū edificaret. Omnes ergo quos docuit tanq̄ fructus suos offert; & quotidie querit nos agros quos excolat; & nona rura que seminet. Unde ait: Cupio venire ad vos vt aliquem fructū habeam in vobis sicut in ceteris gentibus. Et his omnibus electa queque lignat; & singularum ecclesiārum eligit & offert primicias.

Ori. Quisquis etiā doctor qđ docet p̄dīcāt & iſtruit auditores agn̄ eccl̄eſiū; & credentiū corda videat excolare. Habet quoq̄ culturę ſug fructū; & in fructū electum aliquē & p̄cipuum quē quasi primicias offerat & aliū p̄ primogenitiū alium p̄ tecimis.

Ori. Habet forte aliquis primogenitos & inferiores; quos neq̄ p̄ primicias neq̄ p̄ primogenitiū; sed p̄ tecimis possit offerre.

Iure perpetuo. Quomodo potest eternū esse qđ visibilē ē? Que enim vident tempalia sunt; primicias aut̄ que offeruntur aaron; visibles sunt; circumcisōem quoq̄ & azima & pascha visibile; est necesse eternū nō esse; sed tempale. Invisibilis ergo circumcisō que in occulto est; eterna est; & azima sinceritatis & veritatis. Sic & hec ei qui non in manifesto sed ioc culto indeus qui spiritū nō littera legem custodit; scđm interiorem hoīem legitima eterna dicuntur.

Omnem medullam z. Ori. Ostendimus mādatū de primicias frugum vel pecor̄ tebere etiā scđm litterā stare; videamus quo spiritualiter intelligatur. Hic enī ait. Omnes primicias olei· vini· & frumenti· horū· omnium primicias que oblatæ fuerint dñi tibi ea tradidi. Si aut̄ omnes primicias ad pontificē p̄tinēt; pontifex requirēdus est ad quē p̄tinere tebāt etiam ille primicias quas in alijs locis etiā inuenimus. De xpo aut̄ legim⁹ qđ sit primicias mortuorum; est ergo in aliqua parte primicias. Dicit etiam apostolus de quibusdā qđ sunt primicias asyē & alijs achaijē primicias. Cōsiderans ergo est p̄ singulas eccl̄eſias aliquos primicias nominari; de quibus est cornelius qui cesariensis eccl̄eſia cum his qui cū eo spiritū sanctū suscep-

perit primicias dicitur; & forte omnī gentium de quibus primū creditur & primus spirum scđm meruit. Ager aut̄ mundus dicitur. Ager autem nō terre solū sed corda humana; quē angeli exceperunt excolendū. Cultus ergo ſue fructus ipſi p̄fident; eos s̄ qui ſub procuratorib⁹ & autorib⁹ agunt; & nondū ad summā etatis p̄fectōem p̄uenierunt. Perficiōs xpo tanq̄ electos & preciuos offert primicias pontifici magno. Inuenimus ipsum cornelius ante p̄ficiōm iocūm verbi vel gratiā baptulū a petro ſuſci

peret; aucilis ab angelō qđ orationē eius & elemosine ascendiſ ſent ad deū. unde p̄ angelum videtur qđ primicias deo oblatas.

O Christus eſt p̄missio primiciarum. Cor nelī primicias gentū. Alij primicias eccl̄eſia rum ſicut quidā p̄missione asyē alijs achaiae. **Ori.** Aderit vniuersitas quosq̄ angeloz in coſummatō ſeculi i mādicio; p̄ducens ſeculū eis qđ p̄fuerit; qđ iunt quos iſtruit; p̄ q̄ bus ſemp vidit facie

patrius qui in cēlis eſt. Et puto ibi inquirendū vtrū culturę hoīum angel⁹ defuerit; an culturę angelicę nō digna bāana ſerigntia responderit. Erit ergo & in hoc iudicium dei virū negligētia ministrorū qui i ministeriū & ad iutoriū mīſiū ſunt ppter eos qui hereditates accipiunt ſalutis; au noſtra ignaria tot lapsi nobis eueniant. Erit ergo etiā in homines & angelos iudicium dei. Et forte iudicabūtur aliqui cū paulo; & cōferentur labōrū & fructibus eius qui ex multitudine credentiū veniunt; & forte inneniet fortior aliquib⁹ angelis. **Vñ.** An nescitis quoniam angelos iudicabūmus; nō qđ paulus iudicet angelos; ſed opus pauli iudicabit aliquos. **H**inc fortassis petrus aiebat. In quē cōcupiſcūt angeli etiam cōſpicere. Quānis etiā apōſtoli angelis vrantur adiutoriib⁹ ad p̄dīcātōis officiū cōſummandū. Unde in actibus apōſtolorū dicebat; qđ angelus petri eſet qui ad hoīum pulſaret. Similiter ergo intelligitur eſse angelus pauli & cuiuslibet apōſtoli; & ſingulorū p̄ ordinē vel p̄ meritis; quos in laborib⁹ & doctrina vel apōſtolorū vel reliquo & doctoř necesse ē primas p̄tes habere & animarū que p̄ eos p̄fecerunt fructum cū bis per quos operati ſunt ad aream dñi comp̄ortare. Erit ergo in congregatiōne fructum· i. in electōe credentiū qui fuit illius eccl̄eſie p̄cipiūs & eximius primicias. Superior vero illius eccl̄eſie primogenitiū ab illo archangelo oblatas. Omne ergo quod adumbratū eſt in lege (qđ lex vmbra habet futuroz bonoru) alio quodam modo p̄ angeloz ministeria in futuroz bonorum veritate cōp̄bitur; vt que formata ſunt in iſrl̄ qui eſt scđm carnem; i veris israelitū implentur. Nōmē enī israelitū ad angelos p̄uenit qui verius israel appellātur; quanto verius ſunt mens vidēs deū. hoc enī israel interpretatur. Si cut enim quēdā nomina gentiū vel principiū ad angelos malos referuntur; vt pharao rex egypti. Nabuchodonosor rex babiloniā; vel assiriū. Ita qđ de sanctis viris & de gente religiosa ſcribuntur & ad sanctos angelos referuntur; vnde ysaiaſ de nabuch. Ei iudicāt glādiū ſuper gente magnam & ſup̄ principem assyrioz; & alibi. quāli de principe cūlādā gentis. Quomodo cecidit lucifer qui mane oriebatur? Qd aut̄ in genēli legimus deū ad angelos loquentē. Venite confundamius lingua eoz; putandū eſt qđ diversi angeli diuerſas in hominib⁹ linguis & loquelas opati ſunt. Verbi gratia. Unus vni homini lingua impressit babiloniā; alius egyptiā; alius grecā; & ſic diuerſari gentium ipſi p̄ncipes fuerūt qui lingue & loquela videbāntur autores. Manserat aut̄ lingua p̄ adam p̄mītū ſtātū i. hebreo in ea p̄te hominū; que non angelī vel principis ſed dei portio eſt.

Ori. Offerūt qđ angeli er nobis primicias & excolit quicq̄ qđ ſtudioſe ab errorib⁹ gentiū converit ad deū. & eſt quicq̄ in portio ſe vel cura illius vel illius angelī. Ei ſicut ab initio cum diſperget deus filios adam; ſtatuit fines gentiū iuxta numerū filiorū vel angelorū dei. & queque gens ſub illo vel illo angelo facta eſt. Israel aut̄ pars domini & ſumipius hereditatis eius. Ita credo in fine mundi huīus & i initio alterius ſeculi futuriū; vt iterū diuidat excelsus filios adam & qui non poterunt tam mundi eſſe corde; vt ipſum videant deū & eſſe portio dñi. vel sanctos angelos vi deant & ſint ſcđm numerū angelorū dei. Optabile eſt ergo ita proficeret quicq̄; vt inter primicias vel primogenita eligatur; & deo offeratur tanq̄

par eius. Si minus vel sanctoꝝ angelooꝝ pars esse mereatur. Numodo non inueniatur inter illos te qui iibꝝ dicuntur. Introibunt in inferiora terretra· in ma· gla· par· vul· erunt· hoc est· demonii. Hę sunt enim vultus que exterminant vineas· et quibus erat herodes· de quo dicitur. Itē dici te vulpi huic. Refugiamus ergo terrenos actus et intelligentia terrenam ne introeamus in inferiora terra. Introeunt enim qui legem dei et missi onum bona terrena intelligentia excipiunt· et non excitant animas terreno rum ad expectationem celestium· ut querat q̄ sursum sunt· non que sup terram.

Ori. Offerunt angelis primis vniuersis q̄ credo gentis sue et ecclesie sue quibus id hannes in apocalipsi scribere videt. angelus sacerdotus episcopi similis et laudat eum. Offerit ergo quicquid pri mittas gentis sue et ecclesie que ei dispensanda commissa est. Ut forte extrinsecus et alijs angeli sunt; qui ex omnibus gentibus fideles congregent. Et consideremus ne forte sic in aliqua civitate ubi nondum christiani sunt; si quis doceat istud et postea ibi princeps episcopū fiat: ita sancti a angeli eos quos ediversis gentibus congreguerunt. Qui ministeriū ad bonas et angelicas laboras ut forentur fratribus gaudijs indicabimur aliquos. Huc fecit officium. Quis enim officium omnium est quod p̄t illis quod p̄t aliis et ceteris in latribus et ymas p̄t bēte eo operari sunt ad cunctum· et electio summa. Superioribus annis. Unde ergo nō sunt reges eorum quos regunt et proficeret faciunt. Ipsi ergo offerunt quicquid pontifici quicquid amīliam fi liis pontificis· i. super nobis virtutibus et archangelis· quos dā lenitus i. paulo in sevioribus· si angelici ordines ut israelite distincti sunt· cū ipsi dicantur vniuersis et exemplari deferire celestium. Foris ergo in futuro cū omnes fructus congregabuntur ad arcām: erunt quicquid portio veri pontificis i. xp̄i· alijs leuitarum; vel angelis vel alijs celestibus viri et iubilis segregati· quicquid et portio hominum: qui in hac vita prudentes tei dispensatores fuerint. Unde ei cui dī crediderat quicquid minas· et fecerat decem· ait. Esto potestate habens sup te civitates eccl. Que cui hic potestas sup ciuitates intelligitur nisi gubernacula animarū. Unde mihi videtur q̄ inter angelos· alijs principatum et potestates super alios gerant. Alij subiaceant; et obtemperent protestari. Sic nec ille cui potestas· i. ciuitatum· vel quicquid datur· immittere ad banc puenit potestate. Omnia ergo apud deum ratōe· et iudicio sunt; nec ad gratiam· sed pro merito· aliis princeps multoꝝ esse ponit· aliis principiū subiectus.

Idem. Agri angelooꝝ corda nostra sunt· quicquid eorum ex agro que colit· offerit primis domino.

Ori. Sicut xp̄s est rex regum: ita primis primis: que non pontificiam: sed te oblatas sunt· quia sc̄p̄m hostiam obtulit deo: et surgens a mortuis sedet ad terram tei. Dicitur autem primis et primogenitus totius creature. Quod vtrā sic q̄ singulas creaturas intelligi debet: ut iter homines primis dominum dicitur et intelligitur: an celstior et divinior intelligentia: non est presentis temporis prosequi.

Sed et si micerer ego magnū et summo pontifice dignū offerte sensum: ut ex his que loquimur et decem aliquid egregium summo pontifici pla-

ceret: poterat angelus qui preget ecclie ex omnibus dictis nostris aliqd eligere· et loco primogenitorum vel primis: de agello nostri cordis domino offerte. Sed vtrā p̄ bis que loquimur dānari nō mereamur· sufficiet nobis hec gratia.

Uniuersa frugum initia q̄ gignit̄
s̄ corda humana.
humus et domino deportatur ce-
dent in usus tuos. Qui mundus
est i domo tua vescetur eis. Omne
qđ ex voto reddiderint filii israel
q̄ primogeniti sunt qui cū mulieribus nō
sunt coquinati vel martires.
tuū erit. Quidquid primū erum-
per de vulna cuncte carnis quaz
offerunt dño. siue ex hominibus
siue de pecoribus fuerit: tui iuris
erit. ita dumtaxat ut pro hominis
primogenito precium accipias. et
omne animal qđ iminū est redi-
mi facias. cui redēptio erit post
vnū mensem: si clavis argenti. v. pon-
dere sanctuarij. Siclus vigili obo-
los habet. Primogenitū autem bo-
vis et ouis et caprē non facias re-
dumi quia sanctificata sunt dño.
Sanguinem tñ eorum fundes sup
altare. et adipē adolebis in odorē

suauissimus dño. Carnes vero in
usum tuū cedent· sicut pectusculū
consecratum· et armus dexter tua

erunt. Omnis primogenitus sanctuarij:
† s̄ archageli· angeli· apostoli· et quilibet docto-
res ecclie.
quas offerunt † filii israel dño tibi
dedi· et filii ac filiabus tuis iure
sapientium cōdumenti.
pactū salis ē sempiternū
† s̄ episcopis. † s̄ sacerdotibus dyacombus.
coraz̄ domino tibi ac filii tuis.

Dixitq̄ domin⁹ ad aaron: In ter-
ra eorū nihil possidebitis· nec ha-
bebitis p̄tēm inter eos. Ego pars
hereditatis mee et calicis mee eccl.
et hereditas tua· in medio filiorū

israel. Filii autem leui dedi om-
ni qui cōtulerent post cōmūnū viuāt. † s̄ veri-
nes decimas tisi aelis in possessio-
nem pro ministerio quo seruiunt
mibi in tabernaculo fēderis: ut n̄
accedat ultra filii israel ad taber-
naculum· nec cōmittant peccata
mortiferum: solis filii leui mibi
in tabernaculo seruentibus· et

Quidquid pri-
mu. Ori. Dilexunt forte illi primogeniti
dici qui cū mulieribus nō
sunt coquinati. vel etiam martires.
Primogeniti quoq̄ ecclie possunt dici vir-
gines: tecum vero q̄ post cōmūnū coni-
nentes sunt.

Omnes primi-
tias eccl. Raba. In
viroq̄ testamēto mi-
nistris altaris oblati-
ones et decimē ad ne-
cessaria tribuunt: ne

terrenis possessionib⁹ audēat ibiare: nec lucū de misterio ḡtere. vñ. Gra-
tis accepistis: gratis date. Nolite possidere aurū neq̄ argentū neq̄ pe-
cuniam. Distice autem decimē obseruantiam legis significant: vel since-
ritatem integratitatis fidei· vel p̄fectionem boni operis que maxime habere
debet qui ministerio divino se exhibent. In denario enim numero crea-
ture et creatoris cognitio cōprehenditur: quia septenarius respicit ad hu-
manam naturam· tribus sc̄p̄ vim animę ostendentibus. Unde. Diliges
dominum deum tuū ex toto corde tuo· et ex tota anima tua· et ex tota forti-
tudine tua. Corpus autem ex quartuor constat elementis. Septenarius autem
si ternario numero fidem et confessionem trinitatis exprimenti adiunxitur;
denarium complebit.

Pactum salis. Rab. Pactum salis nominat oblationū vniuersi-
tatem que ad ministerium vel ad ius sacerdotum pertinet. Unde i leuitico
Quidquid obuleris sacrificij salis concides eccl. Distice offeruntur sapien-
tiam conuenire sacerdotibus et predicatoribus diuinę legis: non secularē
sed apostolicā· de qua paulus dicit: Sapientiam loquimur inter perfe-
ctos· sapientiam non huīs seculi eccl. De qua apostolis dicit: Nos effis
sal terre. Sicut enim omnis cibis sale conditur: sic omnis sc̄p̄mo aposto-
lica sapientia. Aaron ergo et filii eius pactum est salis sempiternū: quia
non solum episcopis necessaria est sapientia: sed etiam presbiteris· dyaco-
nibus· et omnibus ordinibus· et hoc coram deo: id est· ut pura et simplex
sine versutis et malitia deo placeat. Sapientia enim huīus mundi ibimi
ca est deo.

C. **XIX.**

Locutus est **zc.** Aug. Et locutus est dominus ad moysen et aaron dicens: **I**sta est distinctio legis: quecumque constituit dominus **zc.** Non est distinctio nisi inter duo vel plura. **D**istinctio eius singularitas non recipit: nec distinctio eius cuiuslibet rei memoravit: sed addidit legis: nec cuiuscumque legis. **A**llidue enim in scriptura legitur te una quaeque re: te qua legitime praecepit hec est lex istius: vel illius: non universalis lex: que continet omnium que legi time precepit. **H**ic vero cu dixisse: **H**ec est distinctio legis: ad immiti: quecumque continentur deus: precepit deo: non creando. **Q**uidam enim quecumque precepit deus transmiserunt. **S**i ergo hec est distinctio legis que cumque fecerit dominus: magna est ista distinctione: et recte intelligitur duo testamenta intelligere: vel distinctionem. **E**adem sunt enim in veteri et in novo testamento: ibi obum brata: hic renata. **N**on enim tantum sacramenta diversa sunt: sed etiam promissa: ibi videntur tripalia propria: quibus spiritualia premissa occulte significantur: hic autem manifesta spiritualia promittuntur et eterna. **T**em porarium enim bonorum et carnalium et spiritualium atque gemitorum: que certior distinctione est quam passio christi. In cuius morte claruit non transitoriam felicitatem: per magnum munere spiritus mundum et optrandit: cum unigenito filio (quem tanta pati voluntate) ergo aliud de te a se peti et expectari optat distinctione declaravit. **H**anc ergo passionem velut distinctiones duorum testamentorum: hoc quod in inuenient rufa mactatoe dicitur: satis congrue figurat. **L**ocutus est dominus ad moysen et aaron dicens: **I**sta est distinctio legis quecumque constituit dominus creans: sicut celum et terram et mare et omnia que in eis sunt: sed quecumque constituit dominus dicens: in duobus testamento: ut deinde sequatur: **L**oqueretur filius israel: et accipiant a te inuenient rufam sine vicio. **I**nuenient rufam carnem christi significat. **S**exus femininus infirmitates carnalem rufam passionis. **N**on autem ait accipiant a te in ipso moyse figuram ostendit legis: quia secundum legem vidi sunt sibi occidere christum: quod soluebat sabbatum: et obseruatorem legis prophetaebat.

Vaccinam. Per masculum fortitudinem: per feminam infirmitas significatur. Per vaccinam infirmitas dominicae incarnatiois ad sacrificium assumpta figuratur. Mortuus est enim ex infirmitate: sed vixit ex virtute dei. **V**accinam rufam: rubram: et sanguine passionis. **V**nde. **D**ilectus mens candidus et rubicundus. **C**andidus: et ex diuinitate: rubicundus: et sanguine candidus etiam per iustitiam vite.

Obre. **M**ora. **V**accinam rufam mactamus: cum carnem a lascivia voluptatis extinguiimus: quia cum hyssopo ligno cedri et coco offerimus: quia cum maceratore corporis sacrificium fiduci spei et caritatis adolemus.

Nulla sit macula. **A**ug. **S**ine vicio. **H**anc enim carnem ceteros hostiis significabat: ubi similiter sine vicio pecora immolari iubebantur. **E**rat enim in similitudine carnis peccati: sed non caro peccati. **S**ed hic ubi continentur legis distinctionem volunt deus commendare: parvum fuit dicere sine vicio: nisi diceretur quod non habet in se vicium. **N**on si repetendi causa dicuntur est: forte non frustra est quod ea rem ipsa repetitio firmius commendavit. quod non aberret a vero: et ideo additum intelligatur: quod non habet in se vicium: cum iam dictum est inuenient sine vicino.

area et torculari dederitis primicias: et comedetis eas in omnibus locis vestris. **N**ihil aliud possunt debent: decimaru oblatioe pertinenti quas in usus eorum et necessaria separauit. **L**ocutus est deus ad moysen dicens: Preceipe leuitis atque denuncia. **C**um acceperitis decimas a filiis israel: quas dedi vobis primitias earum offerte domino: et decimam prem decime: ut reputetur vobis in oblatione primitiorum tam de areis quam de torcularibus: et in universis quorum accipitis primitias offerte domino: et date ea aaron sacerdoti. **O**mnia que offers ex decimis: et in donaria: domini separabis: optima et electa cuncta erunt. **D**icesque ad eos: Si preclaras et meliora quecumque obtuleritis ex decimis: reputabitur vobis quasi

C. **XIX.**

Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens: **I**sta est religio uictime quam constituit dominus. Preceipe filiis israel ut adducant ad te quod ois operio eius precepta. **V**accinam rufam etatis integrum: in quo qui peccatum non fecerit: nec inuenient est dolore eius ad nulla sit macula: nec portauerit in unctionem: tradesque eam eleazar sacerdoti. Qui educta extra castra: immolabit in conspectu omnium: et tingens digitum in sanguine eius

ad tempus quod tu eras: sed ad posteros huins sacerdotij passionem totum peruenturam.

Qui eductam est. **A**ug. **Q**uia extra portas passus est christus: ut nos a coheretate presentis vite quali a ciuitate educeret.

Aug. Et ejusdem eam extra castra. **S**ic electus est dominus passus extra ciuitatem.

Aug. In locum mundum: quia non habuit carnem malam. Et occidentem eam in conspectu eius: sic occisa est caro christi in conspectu eorum qui futuri erant in novo testamento domini sacerdotes.

Immolabit. **M**oral. **V**accinam rufam (cuius cinis est expiatio propter) immolare non potest: nisi qui terrena opera non fecerit: unctiones telici non trahent: et vinculis peccatoe ligatus non fuerit.

In conspectu omnium. **O**bre. **Q**uia christus in conspectu omnium quasi extinxerit. **I**n conspectu patris immolatus: quod ante oculos hominum pena hoc ante oculos patris sacrificium fuit.

Et tingens digitum est. **A**ug. **A**lia lit. **E**t accipiet eleazar sanguinem eius: et asperget contra faciem testimonij a sanguine eius septies. **Q**uia christus secundum scripturas fudit sanguinem in remissionem peccatorum: ideo contra faciem tabernaculi testimonij: quod non aliter declaratum est quam fuerit dominus testimonio pronunciatum. **E**t ideo septies: quia ipse numerus ad mutationem pertinet spiritalem.

Obre. In dīgito dīcretio opationis signatur. In sanguine vacce dīgitum tingere est in passione domini nostra opa consecrare. vt passionem eius quā cognoscimus imitemur. **P**assus est enim vobis relinques ex emplūm vt sequamur vestigia eius.

Obre. Eleazar sacerdos imolat; in sanguine digitum tingit. qd plebs iudea et reproboz parte humilitatem domini vscq ad passionem persecuta est. In electis vero opationē humilitatis eius imitata. Et asperget cōtre fores tabernaculi

Tabernaculū sy-
nagogam significat.

Qui ergo tinxerit dī-
gitū cōtra fores taber-
naculi asperget id ē.
quisquis passiois ei⁹
vias imitatur. syna-
goge non credenti et
resistēt p exempla bo-
na et pīdicationē re-
ctam signum bene vi-
nendi pībeat.

Asperget. **O**rc.
Id ē. resistēt plebi
pīdicationē re-
ctam et opera passio-
nis xpī exempla mon-
strabit.

Septem vicibus. Quia septē dona spiritus sancti: que p̄ christi
sanguinem super ecclesiē populos distribuuntur; in quo ab omni delicto
purgantur.

Gregor. Septem vicibus z̄. In septenario pfectio significatur. vel
accipitur. Unde et septem diebus uniusculm tempus impletur. et spiritus
sanctus septiformis vocatur. Septem ergo vicibus in sanguine digitum
intingeret est pfecta opatione mysterium passionis imitari. Et septē vicibus
contra synagogam aspergere est perfecta pīdicationē passionem infidelis-
bus nūcīare.

Cōburetq eam cūctis z̄. Greg. Per pelle et carnē et sanguinem et fūnum sacrificia in veteri testamento habita; que infirmitates dñi
nūcīabānt. significantur. Quia omnia postmodū spiritualiter a patribꝫ
intellecta iuxta exterius misterium stercore sunt vocata. Unde paulus.
Omnia arbitror; vt stercore que traduntur flammæ. Quānis enim primū
caraliter sunt exhibita; postmodū per spiritum sanctum intelligentiē igne
sunt consumpta.

Aug. Et cremabunt eam in conspectu eius. Puto qd crematio ad si-
gnūm pertinet resurrectōis. Natura enim est ignis ut in superna moueat
et in ipsum conuertitur qd crematur. Nam et ipm̄ cremare te ḡeo in lati-
num ductum verbum est a suspensione. Qd vero additum est in conse-
ptu eius i-in conspectu sacerdotis. significare videtur quia illis apparuit
reincorpore xpī qui futuri erant ad regale sacerdotium.

Cām pelle z̄. Aug. Quod uero sequitur pellis ei⁹ et carnes et san-
guis eius cum stercore cōburetur. Id expositum est quomodo cremabitur
et significatum est qd non solum substantia mortalis corporis xpī que cō-
memoratione pellis et carnium et sanguis intimata est; sed etiā contumelia
et cibicio plebis que in stercore significatur; conuertetur in gloriā quā cō-
busonis flamma significat.

Obre. Per pelle et carnem exterior xpī operatio significatur. Per
sanguinem subtilis et eterna virtus exterior facta viuificans. Per fūmū
lassitudo-sitūs-efūries-timor mortis et quecumq ex humanitate pati vo-
luit. Quidquid enī defecti mortalitatis habuit; quasi fūmū in eo abiici
endam fuit; que omnia igni cremandā sunt. i-iuxta veritatē spiritus sancti
intelligenda. vt que ab eo corporaliter gesta sit p̄ incorporeū diuinitatis
spiritum disposita sentiantur.

Lignum quoq cedrinū. Cedrus lignum altum et imputribi-
le est. **H**yssopus herba valde humilis; que tñ inflationē ammonet pulmo-
nis. Per cedrum ergo alta pseuerans contemplatio per hyssopum man-
sueti cordis humilitas signatur. Qui enim cōtemplatione ad superna tol-
litur; per humilitatis compassionem debet cōdescendere inferioribꝫ nec se
et eo quod habet erigit; sed his qui illud nō habent pīdicando libenter
impedit.

Aug. Et accipiet sacerdos lignum cedrinū et hyssopum et coccinum
et mittet in medium combustionis iuuenię z̄. **L**ignum cedrinū spes ē;
que in supernis firmiter habitat. **H**yssopus fides que ē humilis herba ra-
dicibus herens in petra. **C**occinum caritas; quod fernorē spiritus igneo
colore teſſetur. **H**ec tria telemus mittere in resurrectōem xpī tanqz i me-

dium cōbustionis illius; vt cum illo sit abscondita vita nostra.

Obre. Potest intelligi per cedrum spes; que alia petit. Per hyssopū
(que etiā odore stomachi imundiciam purgat) fides; que nimis aduersa
equanimiter tolerat; et quidquid ex anteactis peccatis contracutum fuerat
mundat. Per coccum vero caritas. Unusquisq igitur nostri i flammā
que vaccanī vorat cedrum-hyssopum. et coccum bis tinctum mittat. i-i la-
crificio dominice passionis fidem. spem. et caritatē exhibeat; ne passionem

redemptoris sui sine
causa audiat. Hinc
panthys. Quic autē
manet fides. spes. ca-
ritas.

Maior autē
bis est caritas. Und
et hic coccus extrem⁹

ponitur quia fide et
spē completa; cuz ad

eternam patriam ve-
nerimus; sola i nobis
caritas ad ultimum

multiplicatur.

Obre. Mittatur
i flammā que vaccā
vorat cedrus i perse-
uerantia et altitudo

noſtre cōtemplatiōis
comburatur igne do-

minice passionis. Mittatur hyssopus i humilitas cordis nostri. veritatē
manuētudinis trahat ex admixtione dominice passionis. Mittatur coc-
cus bis tinctus i caritas que nos ad amandum deum et proximū excitat.
assidue nos contemplari passionem dominicam cōpellat; vt in ipa discat
opera recta que faciat.

Hyssopum. Isid. Baptismū. quia hyssopo tincto sanguine agni
aspergebantur.

Coccus bis tinctum. Isidor. Coccus bis tinctus; sanguis
christi; quo mente et corpore abluiuntur. Hectria purgant cedrus; id est fi-
des crucis-hyssopus baptismus vel martirii. Coccus sanguinis dominici
sacramentum.

Obre. In cocco bis tincto virt⁹ caritatis exprimitur; que flama sancti
amoris lucens; duobus pīceptis exhiberi iubetur. dilectione s̄-tei et pī-
mi. Bis tinctus ergo coccus est; cum caritas dupli pīcepto formata; vt
sic diligatur deus; ne deseratur proximus. et sic proximus; ne contemna-
tur deus.

Sacerdos. **O**bre. Omnes qui in xpī credimus sacerdotes sumus;
Unde. Vos autētis genit⁹ electum; regale sacerdotium z̄. Alta ergo
que p̄ contemplationē sentimus; et qd ex mansuetudine būilitatis agim⁹
qd per ignem caritatis exhibemus; passionis xpī sanguine tingere debe-
mus. vt omne qd in nobis est; illum imitetur a quo est. qd extra imitatiōes
passionis non tam virtus qd vicium est.

Obre. Potest iste sacerdos qui vaccē carnes. pelle. sanguinē. fūmū
et cōburet; ordinem iudaici sacerdotij cum plebe supposita in necem dñi
consentientis significare; unde sequitur. et tunc demum lotis vestibus; et
corpore suo.

Et tunc demum z̄. Idem. Potest intelligi qd iste sacerdos et lot⁹
lit vestibus; et tamē vscq ad vesperam imundus. quia iudaicus populus
et p̄ eoꝫ qui crediderunt mundus; ex parte eorū qui nō crediderūt vscq
ad vesperam permanet imundus. Lauat ergo vestimenta et corpus; quia
credendo exteriora opa et interiorē mentē a prauis actionibus mundat
et plene tunc ad castra revertitur; cum ad finem perfecte reuocatur. Et qd
indea in infidelitate partim pdurante ad fidem gentilitatis ingreditur; et
mysteria diuinē incarnatiōis intelligit recte subdit. Colliget autē cineres
vaccē vir mundus z̄.

Aug. Lauabit vestimenta sua sacerdos; et lauabit corpus suū aqua.
et postea introbit castra. et imundus erit sacerdos vscq ad vesperam. La-
uatio vestimentoz et corporis mundatio est exterioruz et interiorum hoc fa-
cerdos. Deinde sequitur; qui comburet eam lauabit vestimenta sua. et la-
uabit corpus suū aqua. et imundus erit vscq ad vesperam. In eo qui
comburi eos figuratos arbitror; qui christi carnem sepelierūt resurrectōi
eam velut cōmationi mandantes.

Vscq ad uesperam. Aug. Ad vesperam sacerdos irat. quia in-
fidelis populus qui vscq ad vesperam i fine mundi extra mandata vite;
velut extra castra positus est; prauis operibus commaculatus; aqua ba-
ptisimi et penitentia lotus; ad cognitionem in fine mundi quas in castra
renvertitur.

Colliget autem. Aug. Et congregabit homo mundus cineres, iu
nentes reliquias, i. imperfectos, et combustionis, i. famam que secura est passi
onem et resurrectem Christi, qd sunt reliquiae homini pacifico. Cenit erat Christus
qd velut mortuus ab infidelibus condemnabatur, et tamen mundabat qd
resurrexisse ab fidelibus credebat. Et quia haec fama in ceteris gentibus
que non erant de consilio iudeorum maxime clamit, dictum est congregabit
homo mundus cinerem iuvence. Mundus, s. ab imperfecto et chaluti que in
deos fecit reos, et reponet in loco mundus
id est honorabilitate tra
ctabit, tam extra ca
stra, qd extra celebra
tionem iudaicę consue
tuinis euangelicus
sermo clamat.

Dbre. Vaccam sa
cerdos cōburit, cine
res vir mundus colli
git, qd ifirmitate domini
indeus mactauit, sub
tilia ei mysteria gen
tis intelligit.

Mundi sunt qui
passione Christi gentibus
predicant.

Effundet eos
Quia gentilis sacra
menta que agnouit
predicare non cessat;
sed nescientibus ma
nifestat.

Dbre. Vir mun
dus i. loco purissimo
vaccē cineres fundit:
dum quilibet doctus
ex gentilitate assum
ptus: mundus p. humi
litate gentilium corda
recongit, et mysteria eius
redemptoris tradere
no desistit. Qd cum
agit fides gentium
multiplicatur: diuina
virtus agnoscitur: di
sciplina preceptorum
tenet. Unde subdit
vt sint multitudini fi
lio et Israel i. custodiā
Israel enim interpre
tatur vir videns terram
Et bene cōuersa gen
tilitas Israel dicit, que teum iam fide contemplatur.

Extra castra. Quia omnis gentilitas extra legem, extra sacrificium,
extra synagogam.

Purissimo. Quia pranis ac pollutis mentibz no sunt secreta domini
incarnationis tradenda; sed his qd ad fidem venientes cor mundauerunt.
Multitudini filiorum. Aug. Ali littera. Et erit synagoge filio et
Israel in conservatōem. Aq aspergionis purificatio est. Postea declarat
plenus quēadmodum et hoc cineres siebat aqua aspergionis unde munda
bantur a contractu mortuorum, i. ab iniquitate huius mundi vnde vel mor
tice vita. Sed mirum est quod sequitur. Et qui congregat inquit cine
rem iuvence, lauabit vestimenta sua, et immundus erit usq ad vesperam.
Quomodo erit ex hoc immundus, qui mundus accesserat, nisi quia et hi qd
sibi videntur mundi in fide christiana agnoscunt quia omnes peccaverunt et
egent gloria regni iustificati gratis per sanguinem ipsius. Hunc tamē vesti
menta sua lauare dixit, non etiam corpus, credo qd illius cineris cōgrega
tione et repositione in loco mundo (si hoc spiritualiter intelligentur) iam in
trinsecus vult intelligi fuisse mundatum. Sic cornelius audiens et credens
qd predicauit petrus, ita mundatus est ut ante visibile baptismum cum
suis qui aderant domum accipet spiritus sancti. Sed nec visibile sacramē
tū cōtēni potuit, ut abluit etiā extirpē lauaret quodammodo vestimenta sua.

In custodiā. Quia subtiliora sacramenta mundis gentilium cor
dibus tradita in mentis iunctōem vertuntur. Quia dum secretæ et subti

lia operationis illius per imitatōem attendimus: per hoc nobis mundi
ciam prouidens.

Propter operatōem in custodiā nostram sunt cineres; propter ba
ptismum vero in aquam aspergionis.

Tunc cineres in nostram custodiā prude custodimus; cuz redemptorē
nostrū p. iniquitatibz nostris passa consideramus solite. Perpendim⁹
enī qd retribuat bonis, qui voluit mori, p. malis, qd ad iusticiā fidei ad
ducti eius ḡte debemus; qui in iniquitate positi in cessionē mor
tis eius accepimus.

Nobis hoc.
asperius hac cōmixtione non fue
rit: polluet tabernaculum domini, et

fregit sanctoz.

peribit ex israel. Quia aqua expi
ationis non est aspersus: immun

dus erit: et manebit spurcicia eius

super eū. Ista est lex hominis qui

moritur in tabernaculo. Omnes

qui ingrediuntur tentoriū illius:

et vniuersa uasa que ibi sunt: pol
luta erunt septem dieb⁹.

Vas qd

non habuerit oculum nec ligatu
ram desuper: immundus erit.

Si nescio quid intel
ligat, nisi qd omis ho

post remissionē plen
sumā peccatorū pma
nendo i. bac vita con
trahit aliquid vñ sit

immundus usq ad finē
vitæ, vbi enī dies iste

erit septem diebus. Tolle, qd de

cineribus cōbustionis atq pecca
ti: et mittent aquas uiuas sup eos

in uas: in quibus cū ho mundus

plonā porat. S. fidē. Sal. exco.

tinxerit hysopuz: asperget ea om̄e

bic purificabit die tertio, et die septimo et mundus erit. Et hic nihil aliud itel
ligo nisi tacitū mortui hois ē iniquitatē. Septē vero dierū immundiciā ppi
aiam et corpus dictā. animam in ternario corp⁹ in eternario. Secundum b. dā
arbitrio: p. p̄bām. In trib⁹ et quatuor iniquitatibz non aduersabor.

Si die tertio zc. Aug. Si autē purificat⁹ no fuerit die tertio, et die

septē no erit mundus. Dis qd terigerit mortuū ab oī animā corporis, et mortu⁹

fuerit tacto mortuo anteq̄ sit; vel fuerit purificatus: tabernaculum domini pol
luit, exteret aia illa ex isrl. Notandum qd difficultate repente bis libris aliqd
evidenter de vita aie p. morte fuisse cōscriptū. Sic ergo cū dicit. Si fuit

mortu⁹ ante purificatoꝝ, manere illo immundiciā, et exteri animā illam et

isrl: i. cōsortio poli dei. Quid aliud intelligi vult; nisi mauere ante penā
etia polt morte, si dū viuit mundata ut fuit hoc sacramento quo Christus p
rismus figuratur. Num aqua aspergionis inquit no est aspersa sup eū: imm
mundus est, adhuc immundiciā eius ia ipso ē. Adhuc i. etiā polt morte.

Polluet taber. Quantū i. se est secundum illud. Spiritu nolite extin
guere, cum extingui ille no possit. Nam si ex hoc tabernaculuz immundū
factum vellit intelligi: mundari iubet.

Vas quod no habuerit operculū. Gre. Legimē operculi: vñ
gatura, et censura discipline qua quisq no pmitur: qd vas immundū pol
luit, reprobat. Quasi enī vas sine opculo vel ligatura polluit: qui per
studū ostentatōis patens nullo velamine taciturnitatis operetur.

Siquis in agro. Aug. Alia lit. Omnis qui terigerit sup faciem

campi vulneratum
aut mortuū iat occi
siōis os ut mem
mēta. qd intelligit vulneratum
aut mortuū. Si ou
tius voluntariū
vulneratum: aliq mor
tuum canundū ē
putetur immundus ē
etia qui tenet val
erūrum vnum; qd
vñq absurdum est.
S. qd palliat i mor
tū illi vulnerat: et
iobis mortuū intelligit
vulneratum mortuū
iudicium: vñ vulner
ante p̄mitit mortuū
locu vulnerare.
Lauabit ete zc.
Exaudiatur refinan
tia: et lanabit aq
iūndus et vñq
ad vesperum. illa ē
qd algemeina illa
illa qd luit vñ
menta sua. Et lana
bim aquaz p
to spiritalē intelligi
dā p significati
no p sp̄cāt. qd
sue ratio vñdū
eratīatōis vñdū
futuro. Sed qd la
cramēo baptizū re
cte ablutū (qd illa
significat respa.
Qui tetigerit
cadaver. Augusti.
Qui tetigerit mori
cīnam zc. Incipit di
cere quo immū facti
hoīcs: qd illa asp̄lo
nis purificent. Qui
tetigerit inq̄ mortuū
oīs animā hoīs immu
da erit septē diebus
hic purificabit die tertio, et die septimo et mundus erit. Et hic nihil aliud itel
ligo nisi tacitū mortui hois ē iniquitatē. Septē vero dierū immundiciā ppi
aiam et corpus dictā. animam in ternario corp⁹ in eternario. Secundum b. dā
arbitrio: p. p̄bām. In trib⁹ et quatuor iniquitatibz non aduersabor.

Si die tertio zc. Aug. Si autē purificat⁹ no fuerit die tertio, et die

septē no erit mundus. Dis qd terigerit mortuū ab oī animā corporis, et mortu⁹

fuerit tacto mortuo anteq̄ sit; vel fuerit purificatus: tabernaculum domini pol
luit, exteret aia illa ex isrl. Notandum qd difficultate repente bis libris aliqd
evidenter de vita aie p. morte fuisse cōscriptū. Sic ergo cū dicit. Si fuit

mortu⁹ ante purificatoꝝ, manere illo immundiciā, et exteri animā illam et

isrl: i. cōsortio poli dei. Quid aliud intelligi vult; nisi mauere ante penā
etia polt morte, si dū viuit mundata ut fuit hoc sacramento quo Christus p
rismus figuratur. Num aqua aspergionis inquit no est aspersa sup eū: imm
mundus est, adhuc immundiciā eius ia ipso ē. Adhuc i. etiā polt morte.

Polluet taber. Quantū i. se est secundum illud. Spiritu nolite extin
guere, cum extingui ille no possit. Nam si ex hoc tabernaculuz immundū
factum vellit intelligi: mundari iubet.

Vas quod no habuerit operculū. Gre. Legimē operculi: vñ
gatura, et censura discipline qua quisq no pmitur: qd vas immundū pol
luit, reprobat. Quasi enī vas sine opculo vel ligatura polluit: qui per
studū ostentatōis patens nullo velamine taciturnitatis operetur.

Siquis in agro. Aug. Alia lit. Omnis qui terigerit sup faciem

campi vulneratum. aut mortuum aut occisi. si hōis os aut monumētū ē. Querit qd intelligit vulneratum. aut mortuum. Si enī aliud voluit intelligi vulneratum: alid mortuum: cauendum ē ne putetur immundus ē etiā qui tetigerit vulneratum vivum: qd vñqz absurdum est. Sz qz possunt et mortui esse vulnerati: et ipsos mortuos intelligit discriuisse. vt aut vulneratum mortuū intelligam: i. vulnerare pemptū: aut mortuū sine vulnerare.

Lauabit et se ē. Et lanabit vestimenta sua: et lanabit aqua. et immundus erit usqz ad vesperam. Alia ē aqua aspersio: et alia illa qua lauit vestimenta sua. Et lauabitur aqua: quaz per spiritū intelligendam p significat ēm nō p apparet. Nā sine dubio visibilis erat: sicut oēs umbra futurop. Sed qui lauamento baptismi recte abluitur (qd illa aspersio aqua figurabat) mundatur spiritualiter vt sit mundus corpe et sp̄i. Qd b̄s op̄o dixit aqua aspergi: q̄ berba diximus significari fidei: qd alius occurrit nisi qd scriptum ē. fide purificans corda eoz. Non enī prodet baptismus: si defit fides. A viro autem mūndo dixit hē fieri. vbi significant mini stri portantes psonā dñi: qui vere vir mūndus est. Nam te his ministris sequentib⁹ dicet. Et quicqz asperget aqua aspersio lauabit vestimenta sua id ē. obseruat et corpore. Et qui tetigerit aqua aspersio immundus erit usqz ad vesperā: et omne quod enī tetigerit immundū: immundus erit: et alia q̄ tetigerit immunda erit usqz ad vesperam.

tentorū: et cunctam supellectilem et hoies huiuscmodi contagione pollutos. Atqz hoc mō mundus lustrabit imundū tercō et septimo die. Expiatusqz die septimo. lauabit et se et vestimenta sua. et immundus erit usqz ad vesperā. Hicqz hoc ritu non fuerit expiatus: peri bit anima illi de medio ecclesie. quia sanctuarū domini polluit: et nō est aqua lustratōis aspersus. Erit hoc prēceptū legitimū semper. Ipe quoqz qui asperget aqua lauabit vestimenta sua. Omnis qui tetigerit aquas expiatōis immundus erit usqz ad vesperā. Quidquid tetigerit immundus: immundus faciet. et anima que horum quipiam tetigerit: immunda erit usqz ad vesperam.

Teneruntqz filij isrl et omnis multitudo in desertum syn mense primo et mansit populus in cades. Mortuaqz ē ibi maria et sepulta in eodem loco. Unqz indigeret aqua populus. coierūt aduersum moysen et aaron. et uersi in seditionem dixerunt: Utinam perissemus inter fratres nostros coram domino. Cur eduxisti ecclesiam dominū solitudinem: ut et nos et iumenta nostra moriamur? Quare nos fecistis ascendere de egypto. et ad-

C. :XX.
Cleueruntqz filii ē. Isi. Tricesima tercia mālio ē in deserto syn. hec ē cades. Sin aut interpretat sancta. p antifrasim: sic dicit lucus cū nomine lucent. vel bellū cū sit horridū. In hac mansione morietur maria: et sepe

duristis in locū istum pessimum. qui seri non potest. qui nec sicum gignit nec vineas. nec malagrana ta: Insuper et aquā non habet ad bibendum: Ingressusqz moyses et aarō dimissa multitudine tabernaculū fedēris: corruerūt promī in terram. clamauerūtqz ad deūz atqz dixerunt: Dñe deus audi clamorem populi huius. et aperi eis thesaurū tuū. fontem aquę viue: vt satiati cesseret murmuratio eoz. Et apparuit gloria dñi super eos. Locutusqz est dñs ad moysen dicens: Colle virgam et cōgega populu tu et aaron frater tuus. et loquimini ad petrā coram eis. et illa dabit aqua. Unqz eduxeris aquā de petra: bibet omnis multitudo et iumenta eius. Tūlit igitur moyses virgam que erat in conspectu dñi sicut precepérat ei: cōgregata multitudine ante petram. Dixitqz eis: Audite rebelles et increduli. Num de petra hac vobis aquaz poterim⁹ ejcere? Unqz eleuasset iudeus sub lege moysi positus. ligno crucis affixit: s̄z enī tei virtutē esse n̄ credidit. Sed sicut pessima petra manavit aqua sufficientib⁹ sic plaga dñicē passim effecta ē vita cōtentibus. Hac ergo carnalē d̄ tei diuinitate dubitatōz i. p̄i xp̄i altitudine d̄ moriūtē: cū mortē carnis moysi mōte p̄ci pat fieri. Sicut enim petra xp̄s ita et mons xp̄s: petra būlis fortitudo: mons eminēs magitudo. Prudētia ei carnis uinit: cū tāqz petra pessima xp̄i būlitas i. cruce p̄temnit: xp̄s enī crucifix?

iudicis scandalū. genibus autē stulticia. Prudētia carnis morit: cū tangz mōtis eminētia xp̄s excelsus agnoscit. Ipsis enim vocatis iudicis et genis xp̄s tei virtus et tei sapientia est.

D̄ec est aqua ē. Aug. Quod de aqua illa dictū est que de petra

lit. que significat pro pheniam mortuā. sic moyses et aarō legis et sacerdotij finē: q̄ n̄ valent ad terrā. p̄missionis peruenire: nec p̄lin de solitudine huius mūndi deducere. qd facit solus xp̄s. i. saluator dei filius.

Percutiēs uirga. Aug. Qd petra aqua educta est apla exposuit dicens: Ecce omnes eundē potū spiritalem biberūt. bibeant enī de spiritali cōsequēti eos petra. petra autē erat christ⁹. Significata ergo de xp̄o. p̄fūens grā spiritalis: q̄ iterio irrigatur sitis. Sz q̄ v̄ga petra p̄cutitur: crux xp̄i figurat. ligno enī accedente ad petram gratia manavit: et q̄ bis p̄cutitur cūdēt⁹ significat crucē. Duo enī ligna sūt crux.

Quia non credidistis. Isi. Hic moyses dñm offēdit et p̄biberūt ordeūtē trāire turbas enī mūrūre p̄fī: dubitāter petra v̄ga p̄cussit. q̄ n̄ posset de aquam de petra educere. qd fecerat arte. Hic moyses iudicauit p̄lin sub lege positiū significat. Nā sic moyses petra virga p̄cuties tei virtute dubitauit: ita ille p̄plus sub lege per moysen data positus xp̄m ligno crucis affixit: s̄z enī tei virtutē esse n̄ credidit. Sed sicut pessima petra manavit aqua sufficientib⁹ sic plaga dñicē passim effecta ē vita cōtentibus. Hac ergo carnalē d̄ tei diuinitate dubitatōz i. p̄i xp̄i altitudine d̄ moriūtē carnis moysi mōte p̄ci pat fieri. Sicut enim petra xp̄s ita et mons xp̄s: petra būlis fortitudo: mons eminēs magitudo. Prudētia ei carnis uinit: cū tāqz petra pessima xp̄i būlitas i. cruce p̄temnit: xp̄s enī crucifix?

Profluxit hec ē aqua
contradicōis quia mā
ledixerunt filij israel
ante dominū. et sancti
ficatus est in ipsis.
Prius maledixerūt
quādo locuti sunt cō
tra beneficium dei: quo
educti erāt d̄ egypto
et postea sanctificat⁹
est in ipsis: cū in mira
culo ei⁹ sanctitas de
clarata est. **A**n forte
duo genera hominū
demonstravit cōtradi
centium gratię xp̄i: et
pcipientiū. vt illis sit
aqua cōtradictōis.
istis sanctificationis.
De ipso enim dicit.
In signum cui con
tradicetur.

Con monte hor
Tricelimaq̄ta man-
sio est in monte hor i
extremis finib⁹ edom
in quē ascendit aarō
iuxta preceptū dñi.
z moetus est anno
qdragesimo egressio
nis israel de egypto.
scz quo nouus plūs
terram promissionis
itratur erat. **E**t quā
quā in mōte sacerdo-
tium eleazar filio re-
liquerit; z lex eos qui
eam impleuerint ad
summū pducat: ipsa
tarē sublimitas nou-
est trās iordanę; sed
in extremis terrenoz
operum finibus. **E**t
plangit eum popul⁹
triginta diebus. aarō
plangitur. biesus ḥo
non plangitur. In le-
ge descensus ad inse-
ros. in euangelio ad
paradisuz ascensus.

iurgati sunt filij israel cōtra dñm.
et sanctificatus est in eis. Misit in
terea nuncios moyses de cades
ad regem edom qai dicerent hec
mandat frater tuus israel. Nosti
enī labore qui apprehendit nos:
quomodo descenderūt patres nři
in egyptum. et habitauerimus ibi
multo tpe. Afflixerintq; nos. egypti
ptij et patres nostros. et quomodo
clamauerimus ad dñm et exaudi
erit nos. miseritq; angelū q; eduxer
it nos de egypto. Ecce i urbe ca
des. que ē in extremis finib⁹ tuis
positi: obsecramus ut nobis tran
sire liceat p terrā tuā. non ibimus
per agros. nec p vineas. nec bibe
ciū dabimus. qđ declarat in sequentibus.
mus aq;s de puteis tuis. sed gra
diemur via publica. nec ad derte
ram nec ad sinistraz declinantes
donec transeam⁹ terminos tuos.

Lui respondit edom: **N**on transi
bis per me alioquin armatus oc-
curram tibi. **D**ixeruntque filii israel.
Per tritam gradiemur viam. et si
biberimus aquas tuas nos et pe-
cata nostra: dabimus quod iustum
est. **N**ulla erit in precio difficultas
tantum velociter trahemus. At ille
respondebit: **N**on transibitis. Statim
que egressus est obuius cum infinita
multitudine. et manu forti: nec
voluit acquiescere deprecanti ut
concederet transitum per fines suos.
Quia obrem diuertit ab eo israel.
Cunque castra mouissent de cades
venerunt in monte hor qui est in
finibus terrae edom. ubi locutus
est dominus ad moysen dicens: **P**er

gat inquit aaron ad populos suos.
Non enim iterabit terrā quā dedi filiis israel: eo q̄ i credulus fuerit orи meo ad aquas contradictionis.
Zolle aaron et filium eius cuз eo- et duces eos in monte hor. **L**unq; nudaueris patrē veste sua indues ea eleazarū filiū eius. et aaron col ligetur et morietur ibi. **F**ecit moy ses ut preceperat dominus. et ascē derunt in monte hor coraz omni multitudine. **L**ucq; aarō spoliasset vestibns suis: induit eis eleazarū filiū eius. **I**llo mortuo in motis supercilio descendit cū eleazarō.
Omnis autem multitudo vidēs oc cubuisse aarō: fleuit sup co triginta dieb⁹ p̄ cūctas familias suas.

C. **XXI.**
Wod cū au
dasset chananēus rex
arad qui habitabat ad meridiem
venisse sc̄z israel: per exploratorū
viam pugnauit cōtra illum: z vi-
ctor existens duxit ex eo p̄dām
At israel voto se dñō obligās ait:
Ti tradideris ppl̄m istūz i manu
mea delebo yrbes ciuis. **E**xaudi-
uitq; dñs preces israel. z tradidit
chananēuz quē ille interfecit sub
uersis urbibus ciuis. z uocauit no-
men loci illius horma. i. anathe-
ma. **P**rofeci sunt aut̄ z de mōte
hor p uiam que ducit ad mare ru-
brum ut circūirent terram edom.
z tedere cepit ppl̄m itineris ac la-
boris. **L**ocutusq; est contra dñm
z moysen. ait: **C**ur eduxisti nos de
egypto ut moreremur i solitudine?

C. **XXI.** **Quod cum au-**
disset. Audiret cha-
nang⁹ q̄ venisset isrl⁹
in locum explorato ⁊
vbi quondā offendit
ppls: iniuit p̄gūm: ⁊
captiuum duxit isrl⁹.
Rursumq; in eodez
loco pugnat: ex vo-
to victor vincitur. vi-
cti superant. In quo
intelligitur ut cū nos
di auxilio destitutos
invaderint hostes et ca-
ptiuauerit: nō despe-
remus. pōt enim fieri
ut vincamus vbi vi-
cti sumus.
C. Anathema.
Aug. Et anathema
tizauit eū ⁊ ciuitates
eius: ⁊ vocatum ē no-
men loci illi⁹ anathe-
ma. vt nihil in victor
in r̄sus suos auferret
sed totum i⁹ p̄gā vo-
neret. Esten. anathe-
matizare qđ vulgo
dicit deuotare. Oni-
go aut̄ huīis verbi ē
i⁹ greca lingua ab his
rebus que votū ⁊ per-
solute i⁹ p̄missē ⁊ red-
dite: sūm̄ ponebant
i⁹ templis. apotoiana
thome i⁹ sursuz pone-
re. vel figendo. vel su-
pendendo.

Crofecti sunt
xc. Tricelima quinta
mansio est i salmona
Tricelima sexta man-
sio est i phinon. **H**e-
dug i ordine historie
no inueniuntur. In
his mortuo aaron:
muriaturat isrl cōtra
dñm i moylen. **M**a-
na fastidit a serpenti
bus vulnerat. **P**ul-
chre aāt salmona in-
terpretatur ymagin-
cula. qz ibi expressa ē
ymago christi per ser-
pentez genuum; qui in
ligno pepedit. **P**hi-
non vero interpretat
os quia cū passionē
ei cognoscimus; qd
corde credim⁹ ore p-
niciam⁹. **L**orde enī
creditur ad iustiam
ore autē confessio fit
ad salutem.

Fac serpentem eneum *zc.* *Iisid.* Morsus serpentium exaltato in inspecto gno serpente ianabantur. Quia *xps* antiquū serpentem in patibulo triumphauit. et venenū eius exclusit. ut q̄ vere explesq; ymaginē filij dei. et passionē eius cōspexerit. sanctetur. vnde. Sicut exaltauit moyses serpentem in deserto *zc.* Eneus serpens ī ligno suspenditur. quia ceteris mettallis est durabilis. et *xps* p̄ humanitatē ī serpente mortuus. viuit per diuinitatem quasi eneus.

Profectiq; filii israel castra metati sunt *zc.* Tri celum a septima māsio est in oboth; que vertit in magos vel pbitones. Quia p̄ ymaginem dei que in cor dis ratōe monstrat. et confessionē fidei q̄ ore p̄fertur. cōsurgit serpentes et malefice artes. Nos aut omni cū stodia seruantes cor nostrū. ne andiam? voces incantantium et carmina sirenarum obturamus aures.

Vnde egressi *zc.* Hiero. In ieabā rim. Aceruus. lapis domini transuentium. Hi sunt sancti qui p̄ hoc seculum ad alia manlionel transire festinant. Sunt enī sci lapides. qui volvunt super terrā leues et politi et rotunditate sua rotarū curribus similes. Hūt alij te via tollēdi. ne ambulantib; pedes offēdat. Vnde isaias. Enigite lapides de capite platearum.

Onus autem dicitur in finibus moab: et supra scriptum est in solitudine moab que respicit moab cōtra solis ortū: ostendit iuxta litterā q̄ hucusq; fuerint in finibus ydumeoꝝ. et nūc veniant ad terminū moab de alia. l. p̄ uincia ad aliam. Nō enī semp vni virtuti studendū est. Sed de virtute in virtute eundū. et de alia ad aliam transcendū. Herent enim libi: et ita cōnēx sunt: ut qui vna caruerit: omnibus careat. Hoc aut eoꝝ proprie est: qui solis iusticie ortum considerant.

Venerunt ad torrentē zareth *zc.* Tricesimā nona mansio fuit in dibongad. sicut in serie mansionum scriptum est: quod interpretatur fortiter intellecta temptatio. Sed pro hac in ordine histōne dicitur. quia de ieabā rim. venerunt ad torrentem zareth. Deinde castrametati sunt trans arnon: que est in solitudine finū amorēi: in terminis moabitū et amorēorum. Et postea venerunt ad puteum: ubi cecinerunt carmen hoc. Ascendit putoꝝ quē foderunt principes *zc.* Et de solitudine ī mathana. deinde ad torrentes dei. et post ad excelsa. et de excelsis ad vallē que est in regione moab. Hę loca in finibus amorēorum quidā interpretantes putāt non mansiones esse: sed transitus: nec p̄cūndicare tētere cathalogo māsionū extra ordinariam expositōem. Alij spiritualib; spiritualia compantes: nolunt regiones significari: sed per nomina locoꝝ pfectus virtutū: q̄ post in agos et congregatōes lapidum sepe veniamus ad torrentem zareth: qđ interpretatur aliena descendō. et in tēscensione positi trāseamus ad arnō id est: maledictōem que est posita in finibus amorēꝝ: qui amari hostes sunt. vel multa loquuntur. Si autē transeamus terminos moab (qui te incestu natus vel generat⁹ est: et a vero patre recessit) occurrit nobis putoꝝ quem nō plebeius: non ignobilis sodit: sed principes et duces: qui canētes xp̄bant quo transitū sunt ī deserto. l. in mathana. i. domū iude ad naasiblē. i. torrentes dei. deinde ad bamoth qđ interpretatur excelsa. vel adueniens morib; quādo cōformes efficiunt mortis in xp̄i. Postea occurrit nobis vallis humiliatis: que tamen in vertice montis phasga posita est: qui interpretatur dolatus. l. nūbil habens informe vel rude: qui respicit solūtū.

Dinem que hebraice dicitur sinen. quia in virtutum culmine positi: totius mundi ruinas. et omnū peccatorū respicimus rusticatē. Dibongad inter pretatur fortiter intellecta temptatio. Post dibongad pugnat p̄tra leon regem amōreꝝ. et og regem basan. Cum aut̄ venerimus ad sumum et berimus de fonte principum ascendentēes montes phasga: ne sup̄biamus: sed p̄positam nobis solitudinē timeamus.

In libro bellorum domini. Aug. Non dixit in quo libro scri

p̄tū sit. vel cuiꝝ pp̄bꝝ vel patriarche: neq; negandū est fusse īā libros. sine caldeōm. vnde egrēsus ē abra am. sine egyptioꝝ. vbi didicerat moies omnem illoꝝ sapientiam vel ciuitatē alterius gentis: in quoꝝ libo rum aliquo ponit b̄ esse scriptū. Qui tñ non ideo lit assūmen dus ī eas scripturas: quibus diuina cōmē datur autoritas. Li cuit enī diuīz auto ritati vnde voluit re rum testimonii sume re: sed nō ideo om̄ia que ibi scripta sit: ac cipienda confirmat.

Cur aut̄ b̄ loco istud cōmemorati sit: non evidēt apparet: nisi forte vt fines illic iter duas gentes constitu erentur: bellum actū est: qđ eiusdē loci ho mines ppter magnitudinem bellum dñi esse dixerūt: vt scrib̄etur in aliquo eoz libro bellum dñi.

Ex eo loco ap

paruit p̄u super quo loē do. *zc.* Oni. Quid est q̄ magnopere precipit dñs moyli polum cōgregare: vt tet aquas de putoꝝ bibere: quasi nō sponte ad bibendum cōueniret. At spiritus p̄ salomonē in puerib; Vide aqua de tuis vasis: et de putoꝝ tuorū fonte: et ne sup̄fundantur tibi aquae extra tuum fontem. Quāvis in alijs exēplarib; legerimus: et effundantur tibi aquae extra tuum putoꝝ. Habet ergo quisq; in semetipso putoꝝ. īmo putoꝝ multos et vasa aquae multa. Vn̄ ait. De vasis tuis: et de fonte putoꝝ tuorū. Habuit abraam putoꝝ. et ysac. In euangelio super putoꝝ sedebat salvator: requiescens post labore: et dicens. Quia si quis biberit ex aq; quas putoꝝ cōtinebat terrenus: sitiāt rūsus. Qui aut̄ biberit ex illis qđ dat hiesus: fiat in eo fons aquae vnḡ sa. in vi. eter. Alibi aut̄ dicitur. Qui credit in eum flumina de ventre eius fluent aquae vnḡ. Qui ergo credit ī eum non putoꝝ sed putoꝝ: non solum fontes sed flumina habebit ī se. Non que mortalē solent conferte vitam: sed qđ cōferant eternā. Scdm̄ hec ergo que in puerib; legimus: vbi putoꝝ cō fonte numerantur: vel no minantur: accipiendū est verbū tēi. Putoꝝ vero: si p̄fundum misteriū tegit: fons aut̄: si ad plūos effinit. Quāgendū est aut̄ quām̄ pluraliter putoꝝ: et singulariter fontem in puerib; dicit sapientia. Vide aquas de fonte putoꝝ tuorū: Videamus ergo quoꝝ putoꝝ vnum dixerit fontem. Ego putoꝝ q̄ scientia ingenitū patris vñ possit intelligi putoꝝ: et aliꝝ agnitio vnḡenitū filii: alius enim a patre filius: nec idēz qui et pater. Vn̄ Alius est qui testimoniuꝝ te me dicit pater. Tercius putoꝝ cognitio spiri tussanci. Alius enim est a patre et filio spiritus. Vn̄. Dicit vobis pater alium paraclitū spiritū veritatis. Est ergo hec trium personarū distincō in patre. et filio. et spiritus sancto: que ad plurāles putoꝝ numerū renocat. quoꝝ vnum est fons: qđ vna est substantia et natura trinitatis.

Ori. Possunt et illi putoꝝ videri de quoꝝ sc̄a dicit qui repletus ē sa piencia tēi. Ipse enī michi tedit eoꝝ que sunt scientiam veram: vt scirez scientiam mundanā: et elementorum virtutē: et initū et finem et medietates temporū: et vicissitudinē p̄mutatōes: et cōmutatōes: et p̄porū anni circulos.

z astrorum positiones naturas animalium et iras bestiarum etc. Vides quā sunt putei rerum scientia. Puteus est scientia virgultorum et forte cuiusque irriguli natura habet primum puteum. Item est puteus animalium scientia et hoc est quae species animalium propriam habet puteum et hoc singula quā profunda. I habent scientiam merito putei esse dicuntur. Et dum absconditū fuit misericordia xp̄i a seculis et generationibus recte hoc et scientia putei dicuntur. Cum autē credentibus manifestauit deus per spiritum sanctum efficiens

huc omnia fontes et flumina; ut iam non habeatur in occulto hoc sc̄ientia; sed niget credentes et satiet. Jo credo saluator dicit; qui qui credit in eum et aquā doctrinā eius biberit; non iam putes nec fons; sed fient in eo flumina aquae vīng. Hic enim unus putens. i. sermo dei efficitur putei et fontes et flumina; ita anima hominis que est ad ymaginem dei; potest in se habere et producere puteos et fontes et flumina. Sed putei qui sunt in anima nostra indigent fodiente et mūndantur; et quod terrenum est auferatur; ut venient ille rationabilium sensuum quas eis inseruit deus; pura et sincera fluenta; p̄ducant. Num enim terra tegit; non potest pura latice vīng p̄fluere. Ideo scriptum est; quia pueri abraam fodiebant puteos; sed operiebant eos terra p̄biliſt̄. Ylaac quoque qui hereditatem patris suscepit; patris putos fodit; et terram remouit quā iniecerant p̄biliſt̄. Notandum autē quia dum viueret abraam non ausi sunt p̄biliſt̄ replere puteos aut iniucere terrā; sed eo mortuo invaluerunt; et insidiati sunt puteis eius; sed reparantur per ylaac. Puer quoque abraac ad puteos inuenit rebeccam; quem interpretat patientia; huc efficitur vox ylaac; sed apud puteos. Similiter iacob eum ad mesopotamiam venit habens preceptū patris; nec alienigenam duceret vox; sed apud puteos iuvavit rachel; et moyses sephoram. Si ergo intellexisti quem et quales sunt locutorum voces; si vis patientiam ī cōtingū ducere; vel sumere; vel sapientiam et alias animi virtutes; et dicere quod de sapientia dictum est. Hanc quā mihi ducere vox; esto assidue circa puteos istos; et ibi reperies būnūlīmōi cōtingem; qui apud viuentis verbi fluenta certū est habitare virtutes. Sunt ergo multi putei intra animam; et alij plurimi ī singulis scripturās sermo nūbus et sensibus; est tñ hic eminentior quem foderunt; non quicunque hoīes; sed principes; et hoc sublimiores quos appellavit reges. Ideo in ymīnis canitur deo apud hunc putem; et scriptum est quoniam hic est putens super quo locutus est dñs moysi. Congrega populus et dabo ei aquā de puteo.

Congrega populum. Al. Lex conuocat te ad putem; xp̄im sc̄i dei filium; p̄p̄ia quidem substantia subiectem; uno tamen cū patre et spiritu veritatis fonte nominatum. Ad hunc ergo putem; i. ad xp̄i fidem conuocat te lex. Unde ipse dicit; quia moyses de me scripsit. Vocat autē ut bibamus aquas; et cantemus ei cantici; et corde credamus ad iusticiā. Zore confiteamur ad salutem.

Ascendat puteus. On. Initiate illi puteum; i. initium oīm ponite

putem; quia ipse est principium et primogenitus oīs creature. Vel sic; ut verba dirigantur ex persona moysi; ad p̄pli. Date initium cordi vīo; ut incipiat intelligere quid sit putens; de quo spirituales aquae hauiendis sunt; et reficiendis plūs creditum. Initiate ergo ei; i. israeli hunc putem; ut sensum mysticum si quis ex corde videt teum de profundis possit hauiire. Ad hunc putem moyses; i. lex congregat; ad quem videtur aliquis pertenire; sed nisi per moysen congregetur; non est deo acceptus. Marcion videtur sibi remissus; et basilides; et valentinus; sed quia non venerunt per moysen; nec acceperunt legem et p̄phetas; non possunt laudare teum de fontibus israel. Non veniunt ergo ad putem tales; quem foderunt principes et excuderunt reges. Est autē vallis salis; in qua sunt putei bituminis. Omnis autē heresis et omne peccatum in valle est; et in valle salsa. Decatū enī non ascendet sursum; sed semper ad ima; et ad inferiora descendit. Est ergo in valle positus salis et amarus omnis hereticus sensus; et omnis peccati actus. Quid enim dulce; quid suave potest habere peccatum? Si autē veneris ad hereticam sententiā et amaritudinē peccati; venisti ad puteos bituminis; quod est elca et nutrimentum ignis. Si gustaveris aquam de his puteis; si hereticum sensum et peccati amaritudinē re ceperis; fomenta ignis et gehennę incendia in te preparabis. Lalibus dī. Incide in lumine ignis vestri etc. Foderūt illum principes; et excuderūt reges; principes ergo foderunt; reges excuderunt; quod ab excendendo; non

excendendo dictum est. Excidi enī dicitur; quod in saeo ceditur vel format. Principes tanq̄ inferiorum foderunt; i. quasi in terra molliciem altitudinem quandā temeriterunt. Si vero quos reges appellant; quasi fortiores non solum terrę profundum; sed lati duriciam penetrant; ut perueniat ad profundiores aquas; et ipsas abyssi venas p̄scrutentur; scientes iudicia dei esse abyssum multum. Si sunt apostoli quos aliquis dicit. Nobis autē revelauit deus per spiritum sanctum. Spiritus enim omnia scrutatur etiam altera tei. Qui ergo per spiritum sanctum possunt alta scrutari; et penetrare; profunda mysteria puti; reges et dicuntur; quod putem in petra exciderunt; quia dura et difficultia scientia penetrant secreta. Foderūt ergo putem istum principes; et excuderunt reges gentium id est; apostoli; quod gentes congregauerunt ad obediendum fidei; et omnibus patefecerunt sc̄iam xp̄i; in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi. Implementerunt enim mandatum dei; docentes omnes gentes; et baptisantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Et per hoc exciderunt; i. patefecerunt scientiam putem. Nec quoque quem in manib; habemus; nobis putem est; et omnis scriptura legis et prophetarum; et evangelica quoque et apostolica simul unus putens est; quem non possunt foderi vel excidere nisi reges et principes; qui s. possunt auferre terrā; et mouere super ciem littere; et de inferiori petra ubi xp̄s est; spiritales sensus velut aquam vivam proferre. Reges dicuntur quia peccati regnum expulerunt; et instigacie regnum in membris suis posuerunt. Debet enim eum docere ceteros qui prius fecerit quem docet; unde. Qui fecerit et docuerit sic homines misericordia vocabitur in regno celorum. Magnum autē in regno esse; est regē esse.

Principes. Nostri idē vocari principes et reges. Vei principes potest intelligimus; i. p̄p̄ia sensum et p̄p̄iam de christo defossam in profunditatem littere collocauerūt; ideo de illis dicitur. Nisi occulti audieris; plorabit anima vestra; et alibi. Et magna multitudo tulcedinis tuetur domini; quā abscondisti timentibus te. Reges sunt apostoli quod p̄scrutant alia dei; et ecclias regum. Unū xp̄s dicitur rex regum.

Et parauerunt duces. On. Exciderunt inquit reges gentium in regno tuo; dum dominarentur eis. Non enim possunt foderi putem istū; nec latentes aquae vīng venas aperiunt; nisi prius dominii sint gentium barbarenum. Quidquid in eis serum fuit in actibus; quidquid barbarum in morib; domuerunt et subiecerunt regio sensui; ut non gentiliter sed legitime agant. Si vere sunt reges; profunda putem rimantes; et verbi dei arcana p̄scrutantes.

Profecti sunt. On. Profecti a puteo venerant in mathaniam; quod interpretat munera ipsorum. Fidem enim et affectum experit deus ab homine; unde. Et nunc israel; Quid dñs deus tuus poscit a te; nisi ut tu meas deum; et incedas in vijs eius; et diligas eum; etc. Nec munera oportet a nobis domino dari; postquam agnitionem bonitatis eius de altitudine putem biberimus. Notandum autem quod p̄p̄ia dicit; poscit a te; ut erubescant qui negant in arbitrio hominis esse ut saluerit. Quomodo enim posceret ab homine deus; nisi haberet homo in potestate sua quod poscenti debeat offerre? Sunt ergo quem dantur a deo; et quem ab homine. In homine fuit ut de una mīna ficeret quinq̄. Ex deo; ut minima haberet homo ex quod posset facere decem mīnas. Cum autem obtulit ex se; accepit ex deo non iam pecuniam; sed potestatem et regnum decem ciuitatum. Perit deus ab aliis; ut offerret ei filium suum; obtulit intrepidus impoluit super aram; cultū eduxit ad ingulandum; sed cotinus inhibetur; et aries pro filio datur ad victimā. Vides ergo quod quem deo offerunt; nobilis manet; sed expetitur ut affectus noster et fides probetur.

Qui de hoc puteo bibit; ad hoc proficit ut habeat munera quem deo offerat; de quibus in lege dicitur. Munera mea; datq̄ mea. Ex his ergo quem deus dedit offeratur deo; dicit autem agnitiones sui; et homo offert ei fidem suam et affectum.

Cum obtulerimus quem ex deo sunt; consequimur quem ex deo sunt. Cum enim nostram fidem et affectum obtulerimus; tunc ipse largitur diversa dona spiritus sancti; de quo dicitur. Omnia autē ex deo sunt.

In bamoth. Bamoth aduentus mortis; qua s. cōmorimur; ut cōmūnam illi per baptismū in morte. Qui enim ordinem salutaris viae teneret; det per hoc singula iter agere; et post multa ad hunc locū ventre.

Domi. Idem et bamoth inquit in nemus: quod est in campo moab a vertice montis celi qui respicit ad desertum. Si hoc itinere incedamus: quod non tam loco vocabulis: sed animo perfectibus astat: post omnia venimus in nemus: vel secundum alios in ranan: quod interpretatur a celsus: vel vertex montis. Per hec ergo venitur ad illud famosum paradisi nemus: et amenas telicias antiquae habitationis: vel ad perfectos et beatitudinis sumitatem: ut dicamus quod suscitavit nos cum eo: et sedere fecit in celstibus cum Christo. Videl quousque peruenitur a puto: quibus mansionib; immo profectibus iter animo paratur ad eum.

Misit autem. Idem. Misit israel legatos ad reges ammorreos: regem sui peribus: qui ait. Virtute mea faciam: et sapientia intellectu mei auferam fines gentium. Et ascendam in cœlum: et super sidera cœli ponam thronum meum. Ille quoque superbus et elatus quod vni genitus eius de quo scriptum est. Quia extolleretur super omnes quod dicitur aut quod colitur deus. Omnis ergo elatus filius elati huius est vel discipulus et imitator: unde. Ne forte elatus incidat iudicium dyaboli. In quo ostenditur quod omnis elatus sicut dyabolus condemnabitur. Nos ergo qui transire volumus per hunc mundum ut perueniamus ad sanctam terram sanctis promissam: mittimus verbis pacificis ad seon promittentes: quia non habitabimus in terra eius nec morabimur cum eo: sed transibimus tantum incedentes viam regiam: vel via regali: usquam declinantes: nec in agrum: nec in vineas: nec te lacu eius bibentes. Cum enim ad aquam baptizimi venimus: et primi fidei signacula suscipimus: dyabolo renunciamus et complices eius: et omnibus operibus eius: et omnibus servitutibus eius: et voluptatibus quod adumbrazatur cum dicitur. Quia non declinet israel in agrum: neque in vineam eius: neque bibat de lacu eius. Non enim ultra discipline dyabolice: non astrologice: non magice: vel illius doctrinae quod contra dei pietatem sit: bibit fidelis. Haec enim fontes suos: et bibet de fontibus israel: de fontibus saluatoris: non de lacu seon. Nec relinques fontem aquæ vineæ: congregat sibi lacus contractos vel contritos.

Ad seon regem. Seon. Qui interpretat arbor fructuosa: vel elatus. Hic est rex ammorreos: qui interpretantur in amaritudinem adducentes: vel loquentes. Hic dyabulus elatus et fructuosis: de quo dicitur. Venit princeps mundi huius: et in me non habet quicquam. Et alibi. Ecce princeps huius mundi mittetur foras: non quia creauit mundum: sed quia in mundo peccatores sunt: et ipse peccati princeps est secundum quod dicit. Quia ois mundus in maligno positus est: et ipse mundi princeps est.

Via regia. Quod dicit. Ego sum via veritas et vita. De quo dicit Deus iudicium tuum regi da. Hac incedendum est: et nusquam declinandum: nec in agrum nec in vineam: et nec ad opera nec ad sensus dyabolicos: voluntus pacifice transire per mundum. Sed hoc magis incitat principem mundi quod dicimus nos nolle manere cum eo vel morari vel aliquid eius contingeret. Inde irascitur: et mouet persecutes et pericula: cruciatus intentat. Ita dicit. Congregavit seon populus suum.

Exercitu. Principibus: et iudicibus mundi: et omnibus nequitie ministris: qui semper impugnant populum dei.

In iasa. In iasa: vel ysaar: quod interpretatur mandati impletio. Si enim veniamus ad impletionem mandatorum superamus superbum et elatum. Mandatus enim completere: et dyabolum et exercitum eius superare. Nihil enim nobis poterit nocere: si veniamus in ysaar: et si precepta domini nostri Ihesu christi seruemus.

In ore gladii. Viues est sermo dei: et efficax: et penetrabilior omni-

gladio. De quo dicit apostolus. Et gladium spiritus: quod est verbum dei. In buuis ore cadit seon: id est dyabulus.

Terra eius. Omnis terrena regio terra seon dicitur. Sed Christus et ecclesia eius in omni terra seon dominatur.

Ab arnon usque iebboc. Iebboc civitas finisque regni seon: sicut arnon initium. Interpretatur autem arnon maledictus eorum. Iebboc item. Necesse est enim ut qui vult exire de regno dyaboli luctetur cum eius ministris. Sed si vicerit iam non erit iebboc civitas sed sibi israelis. Hinc iacob cuius venisset ad quem locum: param est ei certamen: et ibi tota nocte luctat cum inualuisset rotatum est nomen eius israel.

Egressus est obuiam in desertum et venit in iasa: et pugnauit contra eum. A quo processus est in ore gladii: et possessa est terra eius ab arnon usque iebboc: et filios amon: quod fortis pressidio tenebatur termini ammonitarum. Tulit ergo israel omnes ciuitates eius: et habitauit in urbibus ammorrei in esebon scilicet cogitationes: et viculis eius. Urbs esebon fuit seon regis ammorrei: qui pugnauit contra regem moab: et tulit omnem

copererat: adiunxit hic israelitas: quibus ammorreorum terram dari oportebat. Nam edom cum similiter transitum negaret: non pugnauerunt cum illa gente israelites: id est filii iacob cum filiis esau: quia terram illam israelites non promiserat: sed declinaverunt ab eis.

Israel. Qui in Christo israel est: non in carne: sed in manifesto videns habitat in omnibus ciuitatibus ammorreorum: cum in toto orbe terrarum christi ecclesie propagantur. Sed et quisque nostrum prius fuit ciuitas regis seon: qui interpretatur elatus. Regnabat enim in nobis stultitia: superbia: impietas: et omnia que sunt ex parte dyaboli. Sed ubi expugnatus est fortis: et rasa eius direpta: effecti sumus ciuitates israel: et hereditas sanctorum si tamen excisa est in nobis penitus potestas que prius dominabatur: et auctor: instructiosa: et rex elatus: et sumus sub eo qui dicit. Discite a me quia misericordia est et humilio corde. In esebon et viculis eius. Singulatum ciuitates superbi et instructios regis enumerat: et principiam regni eius urbem esebon nominat: que interpretatur cogitationes. Mento ergo maxima pars regni dyabolica: et potestas eius plurima in cogitationibus regnat: quod de corde prodeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: et huiusmodi: que coquinant hominem. Necessario ergo ista ciuitas igne exuritur: que saluatoris venit mittere in terram: et vult ut accendatur.

Isl. In trigesima nona mansione geritur bellum contra seon regem ammorreum: et regem basan. Seon interpretatur temptationis oculorum. Hic est dyabulus qui transfiguratus vel angelum lucis: et per heres et sciata verisimilia mentitur: ut incautos fallat: hunc amorri: id est amari cantes habent regem. Nisi enim quodque simulatio veritatis precedat: non sunt heres amarantes nec scismata in ecclesia. Hunc regem quisque occidit: cum dannat simulationem: et diligit veritatem. Oportet interpretatur conclusio. Basan autem confusio. Id enim dyabulus agit ut concludat viam ad deum opponendo ydola ne credatur in christum. Conclusio perredit ut rex sequitur confusio tanquam plebs. Qui modo concluduntur ne credant in Christum: cum christus apparuerit confundentur. Ideo mansio hec id est: dibongad interpretatur fortiter intellecta temptationis: quod si supereretur simulatio que per scismam vel heres exacerbat ecclesiam: et conclusio que per sacrilegum claudit fiduci viam: temptationis intelligit: et intellecta fortis superaret.

Seon regis. Seon: et loquentis: qui enim sub dyabolo agunt: tamen loqui norunt: sed mania loquuntur: utpote astrologi: et aliqui pharisei. Fidelium autem regnum quod a deo est: non in sermone: sed in virtute dei.

Moab. Rab. Moab qui interpretatur de patre vel aqua paterna de

incestu et ebrietate cōceptus: quasi absente et nesciente patre: secularem sci-
entiam significat: que autorem sui sensum habet. Et quia ex te conditae
generatur: videtur nasci te patre. Sed qd adulter est: et aduersarius po-
puli dei: te incestu et spelunca et nocte generatur. Unde sedz ysaiam. In
nocte perit: i in errore sempiterno. Ar quoq; vbs moabitarii: que iterpre-
tatur aduersarius: significat qd hec sapientia teo inimica ecclesiastico ser-
mone contra te pugnante: veritatis igne consumit: a quo et habitatores et
celoz arnon deuora-
tur. Arnon enim male
dictio: vel illuminatio
eorum interpretatur.
Quia qui confidunt
in eloquacia vel sapi-
entia humana: que si
liis tenebraruz videb-
lucida: corrunt con-
sumuntur.

I Edcirco dicitur. Ori. Alia lira.
Propter hoc inquit
dicens enigmatis.
Venite in elebon ut
edificetur: et construa-
tur ciuitas seon: qm
ignis procellis de ele-
bon et flamma de ci-
uitate seon: et deo
ravit vsq; moab zc.
Seon erat rex: cuius
erat ciuitas elebon.
hic est ergo verboru-
ndo: ac si dicat enig-
matiste: Venite ut
edificetur et construat
elebon: que sunt ciui-
tas regis leon. Enig-
ma dicitur sermo fi-
gurat. Enigmatis
qui figura liter loqua-
tur: hi sunt lexi et pro-
phetie. Vn. Aperiatur
in parabolis os meum
loquar: propositos ab
initio. et ysaias. Erat
i iniqui verba libri bu-
ins: sicut verba libri
signati. Signatus est
liber: quia figuris per
plexus est et enigmati-
bus involutus. Ve-
nite in elebon ut edi-
ficietur: cecidit prima
subuersa et incensa: re-
edificanda est alia. Si
videas genitale in dedecore vitz et in religionis errore: dic qd hic sit elebon:
ciuitas in regno regis seon. Regnat enim in cogitationibus eius rex isru-
ctuosus et elatus. Ad hunc si accedit israel i ecclie filius adhuc iacu-
la verbi dei: distingens gladium spiritus contra eum: et defruat in eo omnia
unitates gentilium dogmatum: et omnes argumentationes elatorum igne ve-
ritatis exurat: dic quia subuersa est elebon ciuitas regis seon. Non tam
desertus relinquitur. Cum enim omnes filii israel cuenterint in hominibus
malas cogitationes et impios sensus: bonas cogitationes redificant et pio-
sensus: doctrinam veritatis inserunt: religionis ritum: vivendi ordinem:
et morum honestatem. Et tunc vere dicunt isti enigmatis: adiuuice. Ve-
nite edificemus elebon: que sunt ciuitas seon. Filii enim ecclie: quia legis
enigmata spiritualiter intelligunt: enigmatis dicuntur. Vn. Ecce consti-
tuere hodus super gentes et regia: eradicare et subuertere: redificant et planta-
re. Subuerit enim elebon: eradicat cogitationes impuras. Redificant autem
et replantat cogitationes castas: ut efficiatur elebon non ammorreo: sed
filiorum israel.

Ve tibi moab zc. Chamos interpretat congregans: vel quasi at-
trectario. Dibon abundantier intelligens temptationem: vel fluxus coru-
zophe sufflans vel spirans. Medeba de salm. Vz ergo illis qui in spi-

ritali moab confidentes: congregant sibi thesauros secularis sapientiae: et
engunt se contra potentiam dei: quoq; audacia non preualebit: sed fugiet:
et tradetur in captivitate regis spiritualium ammorreorum. Ingum enim iploz
disperiet ab elebon vsq; dibon: i a radice cogitationis vsq; ad profunditatem
intellectus defluet scientia eorum: lassiq; sufflantes vanitates ver-
borum: et spirantes fetidum odorem putridi sensus: in saltuum pertincent:
vbi non sunt arbores fructuose: sed bestie: contra quas dicit. Ne tradas
bestias animam confi-
tentem tibi.

Jazer. Ide-
titudinem eoz. For-
tissima lez heretico-
rum dogmata dyale-
tica arte costructa.

Et possederunt
Ab errore conuerter-
do: et precepta domi-
noscendo. ut de eoru-
correcte et profectu
celestem sibi patriam
acquirerent.

Drex basan

Ori. Ad og regē ba-
san nec legatos mis-
tere dignatur: nec pe-
tere ab eo ut trāseāt
p terram eius: sed sta-
tum cum eo pugnant
et superāt cum et popu-
lum eius. Basan in-
terpretat turpitudine.

Merito ergo: nec le-
gati mittuntur ad istā
gentem: nec transiūs
penitus per terram: et

Nullus enim nobis
transiūs: et accessus
tobet esse ad turpiti-
dinem: sed ab iusto
statim expugnāda et

omnino cauenda est.

Dgantē interpretat
conclusio: qui figu-
ram tenet omnium car-
naliū et materialiū

rerum: quarum desi-
derio detenta anima
excluditur a deo: con-
tra quos ita bellum

precipit gerendum:
ut non relinquatur
eo viuens. Nulla

ergo oportet reliqua:
filii isrl in regno tur-
pitudinis et dedecoris viuentem. Decet israeliticam virtutem resecare tur-
pia: et pia redificare et honesta. De regno autem seon non est scriptum: et
nullus viuus relinquitur: nec de regno moab. Forte enim et illis aliqui
bus indigemus: p vite huic exercitiis et agoniis: alioquin debuum: et
hoc mundo crise. De basan vero: i turpitudine nullo penitus indigen-
tia: omnia sunt opera turpitudinis. In nullo enim potest honestus
esse quod turpe est.

Videns autem balac. Aug. Qd dicit scriptura postq; vicit israel
ammorreos: et possedit omnes ciuitates eorum mississe legatos balac regem
moabitarii ad conductendū balaam qui malediceret plim israel. Satis
ostenditur non omnes moabitae venisse in condicōes seon regis ammor-
reorum: quando eos bello superauit. Siquidē remansit gens moabitarii
vsq; ad illud tempus vbi regnaret balac rex moab. Qd vero moab dicit
senioribus madian: i moabite senioribus madianitarum. Nunc ablingeret
synagoga hyc omnes qui in circuitu nostro sunt. Non una gens erat: sed
vicini ad vicinos dixerunt q pariter cauendū esset. Moab enim fuit filius
madian filius abrae te ebetura: nō vero gens erat sūt dug vicini.

Milit ergo zc. Ori. Bellum tibi imminet rex balac: oportet te ar-
ma et exercitum preparare: et armis instruatum occurre. Tu vero mittis ad

balaam diuini munera multa. et promittis maiora dices: **Veni.** maledic populum: qui exiit de egypto. Balaam vero refert hoc ad te. et venire probatur rex item mittit legatos. et spem omnem ponit in balaam: ut ipso pulum pro telis iaculetur maledicta. Si forte verbis supereretur populus: quem regis exercitus superare non poterat. Quid hec histioria consequentie vel consilij habet? **Quis** regum aliquando imminentे sibi prelio obmissis armis ad diuinum et aurulpicis verba cōfugit? Primo ergo factus est in quibusdam plus valere verba quam corpora. **Qd** enī exercitus nequit efficere: si verbis efficitur: nec dei et sanctis verbis: vel dei verbis: sed quibusdam verbis quae iter homines habentur: quod modo nominemus nescio. Sunt tamen inutili arte cōposita: cuius vocabulum sit quod cuique placuerit. Erat in egypto incantator et magi. **Quis** hominum potest fortitudine corporis virgam mutare in serpentinam: vel aquā in sanguinem: quod illi fecerūt. Fecerat enī moyses hoc primus. Sed quod sciebat rex egypti hec quadam arte fieri verborum: que habetur iter hominis: putauit hoc moysen non dei virtute: sed magica arte fecisse: et virtute dei factum simulasse. Convocat continuo egyptiorum incantatores et magos: qui iter cum qui virtute dei operabatur: et eos qui demones invocabant facit esse certamen: efficit similiter p̄traria virtus: sed serpens per dei virtutem factus absorbiuit alios. Non enī potuit virtus demoniaca malum quod ex bono fecerat restituere in bonum. Potuit ex virga facere serpentem: sed non virginem reddere ex serpente. Ideo consumuntur omnes ab ea: que dei virtute conuersa fuerat in serpentem: et per virtutem diuinā nature sue redditur: ut natura rerum fateretur. Verterunt incantatores egyptiorum aquā in sanguinem: sed non potuerunt sanguinem vertere in aquā. Dei autē virtus non aquā: sed totum flumen vertit in sanguinem: et orate moysē natura sue reddit. Producunt magi cinipes: sed non potuerūt eas repellere. Moyses autē prodixit et restituit. Contraria autē virtus male: aliud facere potest: sed restituere in integrum non potest. Sunt autē magorum differentiae: atque enī plus valent: aliū minus. Balaam famosus erat in arte magica: et in carminibus potens. Non enim habebat potestatem vel artes verborum ad benedicendū: sed ad maledicendū. Demones enim ad male: dicendū invitantur: non ad benedicendū. Quasi ergo expertus in talib⁹ in oriente erat opinatisimus. Alter enim non presumpsisset rex hoc posse fieri sermonibus: quod ferro et acie vix completeret. Certus ergo et frequenter expertus obmissis bellicis instrumentis: mittit ad eum dicens: Ecce populus exiit de egypto: et coopernit facies terre. **Vide** etiam rex audiſſe quia filii israel solent hostes vincere oratione: non armis: non tan ferro: sed precebus. Nulla enim israel contra pharaonem arma cōmonuit: sed dictum est ei: **Omis** pugnabit pro vobis: et vos tacebitis. Contra amalechitas quoque non tantum vis armorum: quantum moysi valuit oratio: hec audierat rex moab. Scriptum est enim. Audierunt gentes et irate sunt: dolores copre benderunt habitatores phylistim. Tunc festinaverūt duces edom: et principes moabitani. **Logit** autē ergo apud semetipsum dicens: Quia orationibus huius populi arma nulla possunt conferri: ideo mihi precies requirendae sunt: que possunt superare orationes istoz. Scriptum est ergo: et dixit moab ad seniores madian. Nunc ablinget synagoga hec omnes quae in circuitu nostro sunt: sicut ablingit vitulus herbam campi. Quia sic vitulus abrupit ore herbam campi: et lingua tanquam falce secat quaecunque inuenit: ita populus ore et labiis pugnat: et in verbis habet arma. **Mittit** ergo balac ad balaam ut opponat verba verbis: et precies precibus: nec ministeris si est in arte magica tale quid. **Esse** enim hanc artem designat scriptura: ut eam prohibeat: sicut demones esse significat: sed colli vetat: quod magorum magistri sunt spiritus maligni. Nullus enim sanctorum spirituum obtinet mago: non potest invocare magus michael: vel raphael: vel gabriel.

Vinus ergo potest invocare patrem: vel filium: vel spiritum sanctum. Nos soli accepimus potestatem hanc. Qui autem spiritus sancti p̄t̄c̄s effectus est: invincibilis spiritus invocare non debet: ne fugiat ab eo spiritus sanctus. Magi sunt qui invocant beelzebub. **Hoc** sciebat populus qui contra dominum menties ait: In beelzebub principe demoniorum exigit demonia. Salvator autem sciens verum esse quod beelzebub princeps sit demoniorum: in hoc non agit mendacij: sed respondit. **S**i ego in beelzebub exijo demonia: filii vestri in quo ejiciantur? **L**ostat ergo quodcumque maledicentes esse malos: qui invocati a magis assunt eis ad malum: non ad bonum: parati sunt autem maledicentes: teneant facere nesciunt. **H**ic ergo quodcumque in possessione verborum in amicicias cesserunt balaam: de quoque amicicis magnus fructus apud homines videbitur. **M**ittit ergo rex ad eum dicens: **Venite** huc: et maledic michi plim hunc. **Z**c.

Maledicta congesseris. **P**erreretur seniorum moab: et maiores natum ad divisiones precium: divisionis tu madian habentes divisionis precium in manibus. **L**ungo vernissent ad balaam et narrassent ei omnia verba balac: ille respondit. **M**anete hic nocte: et ego respondebo quidquid mihi dixerit dominus. **M**anentibus autem illis apud balaam venit deus et dixit ad eum: **Q**uid sibi volunt homines isti apud

Si quo modo possim. Videatur non ex integro confidere in balaam: fama virtutum que in populo dei factus sunt perterritus.

Conui quod bene dictus. **O**nus. **N**on credo cum scire quod quibusdam benedixisset balaam: benedicti essent: sed adulandi gratia hec dicere: ut arte eius extollens propriezib⁹ sibi faceret. **A**rs enim magica nescit benedicere: nec demones. **S**ed benedicere yslaq: et iacob: et omnes sancti. Impiorum nullus benedicere nonit.

Divinationis precium. **A**lij: divinacula in artibus: quae curiositas humana cōposuit. Sunt quaedam que scriptura divinacula nominavit. Gentilis autem cōsueta vel tripodas vel cortinas vel huiusmodi vocabulis appellat: que quasi ad hoc consecrata moueri ab eis et contractari solent. **S**ed divina scriptura ephod vernacula sermone nominat in prophetis: quod tradunt esse indumentum prophetantium. Aliud tamen in divina scriptura prophetia: aliud divinatio. Aut enim non erit anguratio in iacob neque divinatio in israel. Abdicatur ergo penitus divinatio: opere enim et ministerio demonum impletur. **I**gitur balaam acceptis divinaculis: cum sole rent ad se demones venire fugatos videt: et deinde adesse: que ideo dicitur interrogare: quia consuetos sibi parere non videt. **Venit** ergo deus ad balaam: non quia sit dignus: sed ut fringatur illi qui ad maledicendum et maledicendum adesse consueverant: hinc enim prouidebat deus populo suo.

Clenit deus. **Z**c. Non dicitur utrum in somnis hoc factum sit: quoniam per noctem factum esse constet. Postea enim dicit scriptura: exurgens balaam mā. **Z**c.

Nemo glorietur si sibi deus loquitur. Non enim quoniam modo loquendum sit cum talibus: cum loquatur etiam cum reprobis. Qui et cum per angelos loquitur: ipse loquitur.

Domi. **V**enit deus et ait ad eum. **Z**c. **P**otest obiecisci. **I**nnocet licet demones balaam: maledicat populo: invocati demones faciat quod possit: **N**unquid non potest deus defendere plim a demonibus viis eorum: et cōpescere? **Q**uid opus erat ut veniret ad balaam: et liberet demones: ne vel temptarent ledere plim? **L**icet ergo non omnia quae possunt occurrere: praferenda sunt: dicimus tamē quod non vult eos ante tempus damnare. **S**icut enim et ipsi quia tempus eorum propter seculum continet. **V**n. **V**enisti ante tempus torquere nos. **I**deo dyabolus non removit a principatu humi seculi: quod opera eius necessaria sunt ad perficiendū eorum qui coronandi sunt. **S**ic et reliquos demones non vult ante tempus apositi sui intentioē violenter abstrahere. **I**deo non permittit eos per balaam invocari: ne forte invocati testimoniū ante tempus: et teo defendantem plim: perimerentur. **A**lind est enim si expectat deus a teo aliquā temptationem: sicut iob: et certa distinctione potestatem accipiat: et dicatur ei: do tibi omnia eius in potestate: sed ipsum non cōtingas. **A**lind si in agro erigente: et adiuramentis quibusdam extorquentur: demones sine illa observatione deserviant. **I**n quo si cis libertas seruetur.

arbitrij; populum dei perderit si auferatur. hoc erit deo damnasse' creaturam rationalem; et ante tempus sintulisse indicium; et impendisse omnibus qui contra eos certantes poterant coronari. Si enim demonibus auferatur libertas arbitrij; nullus impugnabit athletas Christi; et nullum certamen erit nullum premium; nulla Victoria. Sic ergo agit Deus; ut populus adhuc ruidis; et qui nuper abstrahi cuperat a cultu demonum; demonibus non tradatur; et inuocati mago responsa non deferatur; et genus demonum arbitrij potestate nundetur. Non preuenit Deus; et balaam iuocare demones prohibet; si tamquam cupiditate cessasset. Sed quia persistit in desiderio pecunie; in dulcens potestatis; et arbitrij ire permittit; verbum tamquam iniecit in os eius; probibens maledictos fieri per demones; ut benedictionibus locum daret; et pro maledictis; pserre facit benedictiones; et prophetias; que edificant etiam reliquias gentes. Si enim prophetas eius a moysi scriptae sunt; quanto magis ab his qui cum eo habebant in mesopotamia; apud quosdam qui discipulos huius artis magnificus habebatur. Ex illo ferte mago genus et insitutio in partibus orientis vigere. Qui scripta habentes omnia que balaam proplexaverat; hoc inter cetera habebant. Quia orietur stella ex Iacob; et exurget homo ex Israele. Ideo magi nato domino; agnoverunt stellam; et intellexerunt impleri prophetiam magis quam iudei; qui sanctorum prophetarum vaticinia contemplaverunt. Illi ergo agnoscentes adesse tempus; venerunt et adorauerunt. Et ad magni fidei argumentum parvum puerum; quasi magnum regem venerantur.

Sic dicit Balac. Balac exclusio vel denegatio. In quo significatur mundi bujus aliqua contraria potestas; quae excludere et denegare cupit Israelem spiritualiter; nec virtutis ministeriis pontificibus et scribis et phariseis. Ipsos inuitat; mercede; promittit; illi vero sicut balaam cuncta simulant se ad dominum referre et zelo dei agere. Dicunt enim scriptare scripturas; et vide quod prophetia a galylea non surgit. Et nos legem habemus; et secundum legem debet mori quia filium dei se fecit.

Sic dederit mihi. Aug. Ait balaam iterum ad se missis honorariis nuncius. Si dederit mihi balac plenam domum suam anno et argento non potero immutare verbum. Nullum habet omnino peccatum; sed quod sequitur graue est peccatum. Nam enim constans esse debuit; cum deus dixisset. Non ibis cum eis. Nec eis spem dare quod posset dominus tanquam balaam munierit et honoribus flexus contra plenum quoniam benedictum dixerat suam mutare sententiam. Sed se victus cupiditate monstrauit; ubi sibi loqui dominum te bac reiterum voluit; de qua eius iam moverat voluntatem. Quid enim opus erat adiungere. Et nunc sustinet ibi nocte bac. Deus autem videns cupiditatem tenetam ministris promisit ire; ut iumento quo rebatur eius auariciam coiceret; hoc ipso eius confundens timentiam quod participationem domini per angelum factam; asina transgredi non auderet quam illa cupiditate transgredi conaretur; quae cupiditate timore supprimenter. Denit enim deus ad balaam nocte; et ait illi. Si vocare te venerunt homines; exurge sequere eos. Cur post istam permissionem domini iterum non consilue; sicut post illam prophetationem; nisi quod cupiditas eius apparebat; quae tamen more premereatur. Denique scriptura dicit et iratus est ammiratio deus; quia ibat; et insurrexit angelus domini; et cetera que sequuntur donec asina loqueatur. Quidam hic mirabilius videtur quam quod loquente asina territus non est; sed insuper ei; ut talibus ministris assuetus. Ira pseuerate respondit. Prostea illi angelus loquitur; arguens eius viam; quo tamen viso exteritus

adorauit. Deinde ire missus est ut per ipsum prophetia proferretur. Non enim omnino permisus est dicere quod volebat; sed quod spiritus cogebat. Ipse autem reprobus mansit; unde. Secuti viam balaam filii brevi; qui mercedem iniquitatis dilexit.

Clenit ergo deus. Molestus est deo balaam; et prope extorquet permitti sibi ut eat maledicere filii Israeles; et innocentem demones ad quem iam venerat deus.

Dicitur. Difficile est in explanatione historie quomodo cum dicitur venisse deus ad balaam noctu primo; et interrogasse qui essent homines qui venissent ad eum; et respondisset missus esse a balac dicente. Veni et maledic mihi populum. Respondebat deus. Non ibis cum eis. Secundo dicitur noctu nouissimo et dicitur se; ut iret cum eis. Tertio vero quod daret deus in ore eius hoc loqueretur. Et tertio eum occuruisse angelus dei. Quarto tamquam via eius iportuna videtur; ut cum etiam in tempore vellet nisi alia via declinasset; et tamquam culpatus quod ire voluerit; ab ipso ire permittitur; tantum ut verbum quod deus dederit in ore eius solum proferat. Sed priusquam venias ad rem dicendum; quod in bebius litteris

nomen dei hoc; deus vel dominus diverso dicitur scribi. Alter enim scribit qui cumque deus; deus; aliter deus de quo dicitur. Audi israel dominus tuus tens unus est. Iste ergo deus israel deus unus et creator omnium certo litterarum signo scribitur; quod apud illos tetragrammaton dicitur. Quando sub hunc signo scribitur nulla dubitatio est quin deus vero dicatur. Quando vero communibus litteris certum est; an deus vero an de quibus alio per dicitur. Aut ergo qui hebreus litteras legunt; deus hic non sub signo tetragrammatici esse positum; de quo qui potest requiratur. Quod autem deus dicit quod interrogans qui sunt isti homines; queritur cur ignorare videatur. Et iterum quod ait. Non maledicis plenum; et enim benedictus; quasi si dixerit. Non maledicis plenum meum. Nos interim dicemus; sapientia dei omnia ita esse disposita; ut nihil ociosum sit apud deum vel bonum vel malum. Malitia non fecit deus; tamquam cum ab aliis innentia prohibere possit non prohibet; sed cum ipsis viri ea ad necessarias causas; per ipsos enim in quibus est probatum qui ad virtutem gloriam tendunt. Si enim perimeretur malitia; non esset qui contrairet virtutibus; virtus autem si contraria non haberet; non claresceret; nec examinatio fieret; non probata vero nec examinata nec virtus esset. Tolle maliciam fratrum ioseph; et inuidiam; simul pinnes dispensationem dei; et quod in egypto per salutem omnium gentium gesta sunt. Si ioseph non distrahitur; somnium pharaonis non exponetur; nemo intelliget quod deus renelavit ei. Nemo frumenta in egypto congregabit; peribit egyptus et finitum regiones; et ipse israel et semen eius querens panem. Egyptum enim non ignorat; nec egredietur in mirabilibus dei; non fient plaga in egyptiis; neque virtutes quas fecit deus per moysen et aaron. Nemo mare rubrum sicco perde transibit; non dabatur manna; nec aqua de petra; nec lex in monte synai; que in exodo leuitico numeris; tenebrosum referuntur ad humani generis scientiam non venientem; terram promissionis nullus intrabit. Tolle regis balac maliciam quae maledici desiderat israel; et astutiam quae inuitat balaam ad denotandum populum; et auferes dispensationem dei; et prudenter ei fauorem; nesciis erunt propheti balaam. Aufer maliciam inde; et prudenter; auferes pariter et crucem Christi et passionem; nec exiuntur principatus et potestates; nec triumphant in ligno crucis. Si non fuisset mors Christi nec resurrectio eius; nec aliquis primogenitus ex mortuis; nec spes nobis fuisset resurrectio eius. Nonamus dyabolum non peccasse vel post peccatum malicie

voluntatem sedificare
boli; nec arca coena infinita; non erit agone; non
erit vitus tristis ad operem; sunt ad comedendum; vi
arbitrii neque calu neque
pessime vivit fieri non
timetur; non. Non
ergo tales esse conditi
ut fecerit; et men
te locis; quod non corp
pudicit; luci; iusticia
et ineffabili opacitate ratione dispiciat. Sic
in magnis virtutibus et
terribiliter; ut labore
timi; opa et labore
fa; condemnat opa
rari; que tamen nece
sari sunt; aut bona
obligaciones; et
fuerint; ut deus p
frank; aut caniculal
purgant; aut buo; sa
cunt; ut huius et
be teatibus; bala
ratio. Ita de quod
malitia non fecit
tamquam et possit
intendere; qui de
clinarentur a via re
cta auctore penitenti
lute; pudentis qui si et
illi inutili qui ex re
batur; faceret tamen
vilenis bis aduersus quod
ne vogli malitia in nobis
non intendendo; et quod illi in
venerant. Quod enim
spacio bonis; vitare ad
si et virtute que in te est al
lum illud; ut si quis fecit
ad gloriam. Sunt ergo
letabile et tam magnifica
dus. Opus enim manda
malum et vanum; virgul
pugnare opibus sanctis qu
onem et recti diuinam loca
ris quod belis plantis belu
ribus psalmi; compresa
ad societas mali; qui
aut in bancum; et vel in
in ea. Vel in officiis; et locis
scilicet procuratio; et sagitta; et
medicina; et verbi dei; vi per
mundo agit; poterit; et vi
paratum a conditore form
nus; pugnare; et leprosus
elle boni; gesta a malo; et
vi intelligamus quia apud
rum gena.

Sicut vocare. Bala
am; sicut hominem futura pugno.
Igitur veniente dominicalia
obligaciones quod respo
colloquio. Vide quo sapient
fuerit in geno; sed tota pe
nes pugnare; et mali operis et
pugnare; et mali operis et
cias; Redem legatis; iterum et res

voluntatem p̄didiisse: auferetur a vobis certamen aduersus astutias dyabolii: nec erit corona iusticie et victorie legitime certanti. Si desint oblistes: non erunt agones nec victoribus munera ponentur. Non solū ergo bonis virtutis ad opus bonū: sed etiā malis. Sunt vas ad honores: sunt ad cōtumeliam: utraq; tñ necessaria. Sunt autē rationabilia et liberi arbitrii neq; casu neq; fortuitu vnuſq; vas honoris efficiuntur. Qui p̄fessim vivit fiet vas cōtumelij: nō a conditore: sed a seneciplo causis cōtumelij datus. Non ergo tales esse conditores fecit: sed eoz mentes scđz p̄positū eoz puidetē sive iusticia et ineffabili quadā ratione dispensat. Hic in magnis vrbib; terrib; vītimis opa et laborio, sa condemnant ope rari: que tamē necēsaria sunt: aut forma cibis lauaci ad succēndendos ignes de seruant: ut vīl cōmoditate vel deliciis p̄fruaris: aut cuniculos purgant: aut huī fa ciunt: ut tibi fiat ī vībe delectabilis habitatione. Ita de quidē maliciā nō fecit: inē tamē ex p̄positū intentō eoꝝ qui de clinerunt a via recta auferre penit̄ no luit: puidens ꝑ si ēt illi inutilis qui ea vte batur: faceret tamē vtilem his aduersus quos exercebatur. Ideo refugere omnino debemus ne vñq; malicia in nobis inneniat. In alijs vero vincere: non eam p̄ mere studiū est: qz illi in quibus est aliquid necessariū operis conferunt vniuersitati. Nibil enim ociosum: nibil inane apud deūs: si enim bona sit p̄positio homis: virtutis ad bona: si mala: ad necessaria. Sed beatior eris si ex virtute que in te est aliquid boni huius vīte vniuersitas cōsequatur. Scđm illud: ut sītis sicut luminaria in hoc mundo vītē continentis ad gloriam. Sunt ergo necessaria luminaria huic mundo: et quid tam delectabile tam magnificū ꝑ opus solis et lunae a quibus illuminatur mundus? Opus ē enim mūndo etiā angelis qui sunt sup bestias et p̄fūnt anni malium nativitatū vīrgultoꝝ plantationūq; et ceterū incrementis et qui p̄fūnt opibus sanctis qui ēterne lucis intellectū et occulorum dei agnitiōnem et rēnū diuīnū scientiā doceant. Vide ergo ne inter angelos inneniatis qz bestijs p̄fūnt: si beluinā duxeris vitā: aut inter eos qui terrenis operibus p̄fūnt: si corporeā et terra dilexeris. Satage autē quō assimilari ad societatē michaelis qui oratiōes sanctoꝝ semper offert deo. Assumeris autē in hunc numerū vel in hoc officiū: si instes semp̄ orationi et vigiles in ea. Vel in officiū et societatē raphaelis qui medicinę p̄fēt: vulnerū sc̄ peccatis et sagittis dyabolū cum videris adhuc curationē sermonum et medicinā verbi dei: ut peccati vulnera p̄ patientiā sanes. Qui talia in hī mundo agit p̄fēt se ut in futuro vas electōis et vīle dñi ad omne opus paratum a conditore formetur: qui contraria gerit vas ad contumeliam vītē dispensatōis se p̄fēnit. Ideo puto ī diuinis voluminib; scripta esse bonoꝝ gesta et maloꝝ et ex sinistris textisq; actib; scripturas p̄textas: ut intelligamus quia apud tēnū ociosa non sunt nec malorum nec bonorum opera.

Non uocare zc. Balaam diuinus erat dēmonū: s. ministerio et arte magica hōnunq; futura p̄fēscens. Rogatur a balac: ut maledicat israel. Legati veniunt: diuinacula in manib; ferunt: stant: attontis gentes et obnire expectantes qd respōdeat balaam quē dignū diuinis credebant colloquijs. Vide quo sapientia dei vas ad contumeliam p̄paratū: p̄ficere fecit non vñi genti sed toti pene mūndo. Et huic cui solebant videri dēmones: p̄fibens iter mali operis videretur deus. Stupescit balaam et miratur p̄fibentis autoritatē. Non enī solebat malū dēmonib; displicere. Remittit legatos dicens: Nō se posse facere nisi verbum qd deus dederit in os eius. Redēunt legati: iterū requirunt: iterū molestus est: iterū cupit audire.

Nō enī facile cupidus mercede caret. Quid ergo audit secūdo? Si te uocare uenerint homines isti: Surge et uade cū eis. In quo voluntati cupiditatis eius cedit deus: scđm illud. Dimisit eos in deliderio cordis eoz zc. Consilium autē diuīne dispensationis expletur: dicitur enī ad eū verbū quodcūq; posuero in ore tuo hoc loquans. Si nō indignus fuisset: verbum suum dñi non in ore eius sed in corde posuisset. Sed qz in corde desideriū mercedis erat et pecunie cupiditas: verbum dñi nō in corde sed in ore posuitur. Agebatur enī mira dispensatio ut p̄phetarū vba ꝑ itra israeliticā aula continebatur p̄ balaam ad gentes puenirent cum ei omnes gentes crederet: et nationib; secreta de xpo mystria et thesaurum magnum p̄fēret: nō tam corde et sensu ꝑ ore et sermone.

Surrexit balaam zc. Orl. Alf. Si videoas cōtrariā potestatē dei poplū impugnantez intelligēt quis sit qui sedet super asinā. Et si videoas homines quō a dēmonib; precipitātur: intelligēt quē sit asina. Si enī intelligēt bisulū mittente discipulos ad asinaz alligataz et ad pullū vt soluat et adducat ut ipse sedeat sup eā: forsitan hec asina. ecclēsia prius portabat blasphemiam: sed a discipulis soluta xp̄m portat. vt cum ipsa ingrediatur hierusalem cōlestē. Unde. Ecce rex tuus uenit tibi mitis: et sedens super subiugalem credentes. s. ex indeis: et pullū nō uellum. s. ex gentibus credentes.

Stetitq; angelus domini. Qui aderat s. filiis israel: de quo scriptū est: angelus mens ibit tecum. Cernens asina angelū. Magus dēmones videt: asina angelū. non ꝑ sit digna videre sicut nec loqui: sed vt confutetur balaam. Unde mutum animal arguit: p̄petet dēmentiam.

Dre. Balaam puenire ad p̄positum tendit: sed eins votum animal cui presidet p̄fēdit: qz angelū asina vidit quē humana mens nō videt. Plerūq; caro p̄ molestias tarda flagello suo menti indicat deū quē ipsa carni presidens nō videbat. Ita vt anxietate spiritus p̄ficere in hoc mundo cupientes velociter tēdentes impedit: donec insūibilem qui sibi obuiat inotescat. Unde bene p̄ petrum dicit: correctionem habuit sic resūnie subiugale mutū: qd hoīs voce loquens p̄fibuit prop̄betē inſipiētā. Insan⁹ quippe homo subiugali muto corripit: qn̄ elata mens hūilitatis bonū qd tenere debeat qd afflita carne memoratur: sed būnas correctōnis bonū balaam non obtiuit: quia ad maledicendum p̄fēgens rocam nō mētem mutauit.

Pariet. Id est: maceris illius vinea in qua non erat angelus: qm̄ ab alia parte in fulcis vinearū: iuxta septuaginta. **A**d locum angustū. Nō iam in fulcis vinearū sed inter ipsas maceras: i. in via oblitū: vt nō posset ad dexterā neq; ad sinistrā ire. **C**ecidit sub pedibus. Quia lela non iuit retro in prem nō declinatur: qz nō ab altera pte terret aſ: s. in media via ī angusto erat angelus.

Aperuitq; Ut arguatur p̄ eam balaam et mutę pecudis vocib; cōfutetur qui diuinus videbatur et sapiens.

Et locuta est. Iid. Alf. Asina cui balaam sedet: angelum videt et loquit. Id est: bruta gentilitas quā quondā balaam i. seductor: ydolatrie quasi bruti animal et nulla ratōe renitēs quo voluit errore substravit: angelum vidit quē homo videre nō potuit: et vidiit et detulit: et locuta est vt agnosceret sub aduentu magni angelī: illā gentile plebem mutata duri cōstoliditatisq; natura solutis deo linguis locutaram.

Orl. Alf. Asina cui balaam sedebat (qz scriptura dicit: homies et in menta saluabis dō.) pars credentū pōt̄ intelligi ꝑ p̄stulticia vel īnocentia

animalibus comparatur. Unde, Non multi sapientes, non multi potentes, non multi nobiles; sed que stulta sunt mundi elegit deus ut confundat sapientes. Huius ergo a pessimis omnis scribis et phariseis subiecti tenebantur et iuncti; sed a deo soliuntur non quidem per ipsum sed per discipulos eius, unde. Te in vicum qui est contra vos et inuenietis asinam alligataem. Sic ergo in euangelio non ipse dominus et discipuli eius solunt asinam; ita hic non ab ipso deo sed ab angelo aperitur os asini. Et sicut in euangelio qui non vident arguunt loquentes, vnde. Pater gratias tibi ago quoniam abscondisti hec a sapientibus et praecepisti. Scribe igitur et pharisaei sedebant super asinam et tenebant eam viuam. Ipsi ergo irascitur angelus et nisi quodam futuro prospere cum illos peremisset asinam semerasset que videt et renerita est eis qui venit ad vineam et stat iter ruinam. Quod pressit tam pedes sedentis super se in maceriam. Ideo forte non potest ambulare ille sessor antiquus, nec veniet ad eum qui dicit. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati esitis. Asina tamen venit adducta a discipulis et cui tunc se debat balaam mercede cupidus; nunc sedet hieslus. Ne miraris si eum quem diximus scribas et doctores populi significare; vide as deo prophetare. Ecce propheta enim ait: Expedi enim vobis ut vni moriatur homo pro populo. Sed iquit quod pontifex anni illius prophetavit. Nemo ergo ex tollatur si prophetet, si prescientia mereatur quod prophetie destruens lingue cessabunt scia destruetur permanenter aut fides spes caritas maior aut bis caritas que sola misericordia cadit. Respondit. Mirum tanta cupiditate plenus ferebatur ut nec tanti monstri miraculo terreretur, et responderit quasi ad hominem loquens: cum deus non asine animam in rationalem naturam vertisset. Sed quod illi placuerat ex illa sonare fecisset ad illius resaniam cibos tendam. Illud forte prefigurans quod stulta mundi elegit deus ut confundat sapientes per spirituali et vero israel.

Ecce adsum, nū quid aliud loqui. O balaam in scripturis nūc vituperabilis, nūc laudabilis ponitur. Nam vituperabilis est cum prohibitus a deo venire ad regem persistit ut veniat, et mercedis cupidius iterum consilium teum donec relinquatur cupiditatibus suis, et eat in voluntatibus suis. Culpabilis est ei edificat aras victimas imponit demonis, et apparatu magico divina profulta poscit; cum consilium dat pessimum quod postea decipiatur. Laudabilis ostenditur, cum verbum dei ponitur in ore eius cum spiritus dei super eum sit, cum deo prophetaret, cum indebet et gentibus

de adventu Christi mysteria futura prenuntiat, cum pro maledictionibus populo benedicit, et nomine israel super visibilē gloriam mysticis extollat eloquens. Difficile est ergo diffinire, personam eius statuere; cui non solum queriat ista diversitas, sed etiam illud quod ipse de se velut prophetans dicit: Oriens a mea inter animas istorum, et fratres semem sicut semem istorum. Per michem quoque dicitur. Populus meus. Memetudo quid cogitaverit aduersum te balac rex moab. Et quid ei balaam filius beor responderit, a funiculus usque galgal ut cognoscere tur iusticia domini. Ostendit ergo quia per hoc iusticia domini cognoscetur. Ideo omnia illa respondit balaam filius beor de rege balac que scripta referuntur. Quis putas invenietur qui possit et ipsi responsis balaam ostendere quod dei iusticia manifestetur in illis? Si enim tei sermo positus est in ore eius, et spiritus tei factus est super eum; et iusticia dei ex responsis eius cognoscitur que ab eo dicuntur prophetica et divina esse credenda sunt; quis difficile inveniatur quod factus est spiritus dei super aliquem prophetari. Sed aut visio quam videt, aut assumptio verbi dei; aut verbum dei factum est ad illum; vel ad illum et alia quaedam de prophetis legimus: id est factum esse spiritus dei super aliquem prophetari me leguisse non memini. De danio autem ita scriptum est. Et apparuit vel illuxit spiritus dei super danid, ab illa die et deinceps, non tamen factus est spiritus dei super danid. De saul vero ita scriptum est: id est factus est spiritus dei super prophetae cum ipsis, et queritur in virum alterum. Ita de eodem. Spiritus domini descendit a fratre saul, et stupescit eum spiritus malignus a domino. Ita factus est cum esset spiritus malus in saul, assupstitus dauid psalte et psalbat et erat ei bonus et discedebat ab eo spiritus malignus. Medium ergo videri potest quod scriptum est. Et factus est spiritus domini super eum. In pharisaeorum ergo et scribarum persona eiusque simili balaam explicare conabimur. Ex melopotamia inquit vocauit me balac rex moab ex montibus orientis. Nolo portamini dicit terram que inter flumina babylonis iacebat, de quibus dicitur. Super flumina ba-il-se, et f-d-r-syon. His ergo inter flumina babylonis iudei Ionis fuerit. Si quis rematibus libidinis iundatur, et luxurie estibus circumluitur, non dicitur stare, sed sedere. Vnde. Super flumina babylonis il-se, et f-d-res. Sed nec flere possunt nisi prius recordati syon. Bonorum namque recordatio malorum causas lamentabiles facit. Nisi enim quis recordet syon nisi legem dei et scripturarum montes aspiciat, mala sua fieri non incipit. Ecce bis ergo fluminibus vocat balaam, et ab his montibus orientis invitat.

est in extremis finibus arnon. Dixitque ad balaam: Misericordias tuas uocarent te: Cur non statim uenisti ad me? An quod mercedem aduentui tuo reddere nequeo? Qui ille respondit: Ecce adsum: nunquam aliud loqui potero nisi quod deus posuerit in ore meo. Perrexit ergo simul et uenerunt in urbe que in extremis finibus regni eius erat. Cumque occidisset balac oves et boues misit ad balaam et principes qui cum eo erant munera. Mane autem factum est eum ad excelsa baal, et intuitus est extremam partem populi.

Dixitque balaam ad balac: edifica mihi hic septem aras, et para totidem uitulos, eiusdemque numeri arletes. Cumque fecisset iuxta sermonem balaam imposuerunt simul uitulam et arrietem super aram. Dixitque balaam ad balac. Sta paulisper iuxta locum tuum donec uadam si forte occurrat mihi dominus, et quodcumque

ei bonus et discedebat ab eo spiritus malignus. Medium ergo videri potest quod scriptum est. Et factus est spiritus domini super eum. In pharisaeorum ergo et scribarum persona eiusque simili balaam explicare conabimur. Ex melopotamia inquit vocauit me balac rex moab ex montibus orientis. Nolo portamini dicit terram que inter flumina babylonis iacebat, de quibus dicitur. Super flumina ba-il-se, et f-d-r-syon. His ergo inter flumina babylonis iudei Ionis fuerit. Si quis rematibus libidinis iundatur, et luxurie estibus circumluitur, non dicitur stare, sed sedere. Vnde. Super flumina babylonis il-se, et f-d-res. Sed nec flere possunt nisi prius recordati syon. Bonorum namque recordatio malorum causas lamentabiles facit. Nisi enim quis recordet syon nisi legem dei et scripturarum montes aspiciat, mala sua fieri non incipit. Ecce bis ergo fluminibus vocat balaam, et ab his montibus orientis invitat.

Montes isti nō sunt montes sancti de quibus dicitur. Fundamenta ei⁹ in mon-sancis. Et alibi. Montes i circuū eius. et dō. i cir. po. s. Sed de quibus dicit. Montes tenebrosi ē. Et alibi. Mons tenebrosa. et iterum. Ecce ego ad te mons corrupte. Isti sunt montes in quibus est omnis altitudo extollēs se aduersus sciam dei. Ab his montibus vocatur balaam. Quales sunt mōtes; talem habent orientem. habent enī ortū luminis sui. Ille qui cōvertit se sicut angelū lucis; habet illam lucem de qua dicit lux impiorum extingueat. Esicūt lux impiorū et que cōvertit se sicut angelū lucis cōtra ria est illi luci que di cebat ego sū lux mū. dī. ha et ille oriens cō trarius est illi. de quo dicitur est. Ecce vir oriens nomen eius. Ex illius ergo; nō habens orientis finibus ve niebat balaam illuminatus ab illo lucifero de quo dicit. Et qnō cedidit lucifer q mane oriebatur.

De aran. Lxx. De mesopotamia q̄ fluminib⁹ babylonis abluit. vñ. Super flumina babilonis ille. et fle. d. r. Lyon.

Teni inquit et Ori. Veni inquit et maledic mibi iacob.

In latī sermonib⁹ pene supflua videt ēē

repetitio; sed i grecis

sub nomine israel est prepositōis adiectio s̄. supmaledic mibi israel. vt ma iorū intentōe maledictū in israel q̄ in iacob videretur exposcere. dum enī quis tantū iacob est. i. iu opibus positus; inferioribus maledictionib⁹ im pugnatur. vbi aut̄ pfecerit et interiorē hoīem; ad vidēndū deum exacue rit; supmaledictis. i. vhemētōibus maledictōz iaculis impugnat̄ et tūc quidem os balaam maledictōe et amaritudine plenum erat. et sub lingua eius labor et dolor. Sedebat in insidiis cum dñitib⁹. expectat mercedēz a rege ut in occultis interficeret innocentes. Sed deus qui facit mirabilia solus et inimicis operat salutem. Inicit enim verbū in os eius; q̄uis nō dum cor eius possit capere verbū dei. adhuc enim erat in corde eius mercede cupiditas. Unde post verbū dei qd habebat in ore dicebat ad bac lac. ven et dabo tibi cōsilium ē. Non enī in corde sed i ore tantū habebit verbū dei. Ideoq̄ dicit verbum dei.

Quo maledicam. Ori. Quid maledicam quē non maledicet dō minus; aut quid supmaledicam; quē non supmaledicet dñs. Jacob nō maledicet dñs. nec israel. sed alīciū putas maledicit? Ad serpentem dicit. Maledictus tu in omnibus bestiis terre. et ad adam. Maledicta terra in operibus tuis. et ad caim. Maledictus tu a terra que aperuit os suū vt re ciperet sanguinē fratris tui ē. Dictrus quoq̄ bis qui a sinistris eī erit discendere a me ma. i. ig. et. et cum dicit. Ne robis scribe et pharisē ipo crite et huiusmōdi. Maledictis videb̄ arguere. Quid est ergo qd ap̄l̄ oīc. Benedicte et nolite maledicere? Qd ab hominibus nō vult fieri ip̄e facit qui exemplū rit̄ hoībus ponit. Non ita est. Dens enī cū maledicit me ritū designat eius cui maledicit et sententiā pmit; vt pote quē non fallit neq̄ peccati qualitas neq̄ peccatis affectus. Homo aut̄ qui hec nō pōt scire neq̄ ppositū mentemq̄ alterius agnoscere; si dicentis vel sententiā pmentis intuitu. pferat maledictū; nō potest esse iusta maledicendi causa vbi peccantis ignorat̄ affectus. et maxime maledicta. pferat cū cōnicis atq̄ iniurijs pronocatur. Qd vicū rescat ap̄l̄. ne maledictis maledicta. et cōnicis conuicia. puocemis. p̄cipiens et benedicamus et nō maledicam̄. nō q̄ indicandi veritas q̄ hoīes nō latet et p̄munciādi autoritas perimat.

Lui non maledix it deus. Qui tū meriti designat eius cui ma ledicatur et sūmā promit; quē nō qualitas peccati; nec fallit affectus peccatis. Homo aut̄ neutrū nouit et sepe cōnicis pronocatus maledicit. Ideo dicit ap̄l̄. Benedicte et nolite maledicere; vt cōnicandi vicū resecerit.

De summis ē. Quasi ideo nō debet maledici; q̄ alta et cōlestis eī vita. Nem̄ o intelligit eam nisi ad eminentē sciam ascenderit.

Dridge. De verticib⁹ montū intuebor enī. et a collibus intelligam cū. Quasi q̄ in excelsis collibus et altis montibus positus est israel. i. in alta et ardua vita. ad quā intuendā et intelligendā nemo sit ydonens nisi ascē dat ad eminentē sciam. Non ideo ei maledicit dñs; q̄ eius vita p̄celsa nō humili et delecta. Qd nō de carnali israel dici videtur; sed te illo cu ins sup terrā ambulant̄ cōversatio est in celis. Aut si etiā ad illuz p̄lm̄ bec referuntur; recte intuebor et intelligā dicitur; vt ipsi futurum significet quo omnis israel ad fidem xp̄i venies sal uabitur. Et a montibus et a collibus intu ebūt i. qui excelsam et cōlestē vitā cōlur gentes cū xp̄o exercu erint sup terram.

Cuidebo illū.

Actus iacob. i. acut uo; um videtur. Cō teplatio israel. i. cōtē platinoy tantū intel ligitur. Vel i futura resurrectōe iacob vi debitur. i. corp⁹; isrl̄ intelligetur. i. resurge tum anima et sp̄ritus. Cō populū so lus. Quia nō est p mixtus ceteris hoīib⁹ nec inter ceteras gen tes reputat̄ certis nobilitatis privilegijs observationibus et legitimijs suis. sicut tribus leui non est p̄mi ceteris.

Populus sol habitabit ē. Spiritalis iacob et israel vere solus habitat in gentib⁹. Si enim accessimus ad syon montē et cīnitā hierusalem cōfessez. et venimus ad spiritalem iudeā que ē portio dei. et in terris positi ibi cōversamur; vere non reputamur inter ceteras gentes. nec coꝝ fines nostris admiscētur. etiā si restituatur sodoma in antiquū et egyptus; et siquid aliud tale in p̄phetis scriptū est. Veritatem iacob et spiritalis israel cū ecclēsī p̄missū uoꝝ ascenderint; nullus equabitur vel miscebūt. Nisi enī insertus fuit ramis oleastri; et socius factus radicis pinguedinis oline; qnō pōt sociari iacob vel israel. Cū sine radice ista neq̄ iacob pot̄ quiq̄ vocari nec isrl̄. Neq̄ ego ex iacob vel israel siq̄s peccat; iacob dīci v̄l israel pot̄. Neq̄ ex gentibus. siquis ingressus fuerit ecclēsiam domini iter gentes v̄lra rep̄tabitur.

Quis dinumerare. Idem. Quis iuestigauit semen iacob; et q̄s dinumerauit plebē israel ē. Simile est hoc illi qd dixit dñs abraam. Re spice ad cōlūm et dinumerā stellas cōli si potes. et q̄it; sic erit semē tuū. et cō didit abraam deo. et reputat̄ est ei ad iusticiā. Si abraam aut̄ q̄slibet ho minū vel etiā āgeloy fortassis et superioꝝ virtutū nō potest numerare stellas. nec semen abraam. q̄ dictū est. sic erit semē tuū. Dens aut̄ qui numerat multitudinē stellarū et o. e. n. vo. Et qui dixit. Ego stellis omnib⁹ māda ui potest iuestigare semen iacob. et dinumerare puluere isrl̄. Ipse enī solus scit q̄s vere sit iacob. et q̄s vere israel. Non enī respicit iudeū in manifesto nec circūcisōne ī carne. Sed q̄i occulto ē iudeus. et corde circūcisōs. Ipse ergo solus q̄ dinumerare potest et iuestigare. qui scđm incōprensibilem sapiam ad illā cōlestē formam quā ip̄e lōlus scire pot̄; posuit etiā istos numeros quos habemus ī manib⁹ ī q̄bus p̄cepit vt scđm cognatiōes suas et domos familiarū et noīe omēs masculi p̄ capita numerent. et vigiliū anīs et supra om̄is qui egreditur ī v̄tute. et colligit eoꝝ et quidem sacratū nūs. tunc sc̄s sacratū et placatus deo cū ip̄o p̄cipiente numeratur. Si autem cōtra p̄ceptū dñi voluerit q̄s numerare; licet ille dauid sit. licet magnus p̄pheta; cōtra legem agit. et arguitur p̄pheta. et patitur illa que ī secūdo libro regnoꝝ sunt scripta.

Moriatur anima mea. Ori. De se. p̄phetare videtur. S̄ scđ litterā neci balaam nec ī illo isrl̄ factū est. nec fieri potuit. nec enī itra ip̄os sed ab ipsis mortuus est.

Ori. Moriatur anima mea morte iustorū. Hoc magis cōuenit psōne ip̄oꝝ qui ī p̄sentī licet vanus p̄ls habeātur; q̄ sunt sine gratia sp̄ritis sancti. Cū tū plenitudo gentū itroierit oīs ista p̄phetia que de israel dī:

in spirituali israele cōplebitur. et ania eius morietur cū animab⁹ iſtorum. Sūscipient enī in ſe fidem xp̄i vt in morte ipſius baptizent⁹ et cōſepulti illi p̄ baptismū in morte. Et fiat ſemen meum ſicut ſemen iſtorum. Non enī ipſi. ſed ſemen eoz fit ſicut ſemen iſtorum. qui credentes de gētibus in christo iuſtificati ſunt. Neq; ergo circū alio eſt aliquid neq; p̄epucium. ſed fides q̄ per dilectionem operatur.

Hoc. Orlat ania mea morte iu. et fi. no. m. bo. zc. Multi intra eccliam pleras preces ad deum habent: vi-

tam precantū nō ha-
bent. et in oratione lacri-
mantur ſed in tempe-
tationis cū ſupbia
pulsantur. faſtu intu-
mefit. Similiter ania
ricie luxurie ire tēpe-
ſtati ſuccumbit. nec
ſe p̄ eterni regni dei-
derio ſleurile memi-
nerint. Qd de ſe ba-
laam oſtendens ait:
Moriat ania mea
morte iſtorum zc. H̄i
poſt cōpunctos p̄tra
eorum vitaz quib⁹ ſe
ſimilem fieri etiā mo-
riēdo popoſerat: cō
ſilium p̄ebuit. et oſ-
calloſe anaricie ob-
litus ē qd de inocen-
tia optauit. Plerū-
q; enim mali inutili-
cōpunguntur ad iu-
ſticiam: ſicut boni in
noxię temptantur ad
culpā. Fit enī diſpen-
ſatōe diuina ut illi de
bono aliquid agant
qd nō p̄ficiat. vnde
inter mala que plenis-
ſime perpetrant conſi-
dant. et iſti qui teprantur nec cōſentiant q̄ infirmitatē: gressus cordis per
humilitatem ad iuſticiā verius figant. Alterum pater i balaam. de altero
paulus ait. Video alia legem i membris meis repugnante legi mentis
mei zc. Ille ergo cōpunguntur nec iuſticie p̄pinqut. Iste temptat: et tamē
culpa enim nō inquinat: quia nec malos bona iuſticia adiuuant: nec ho-
nos mala iuſticia cōdemnant. Virtutis enī pondus oratio non ha-
bet quā perſuerantia nō tenet. Unde vultus eius non ſunt amplius in
diversa mutati.

Et fiant nouissima. Hoc magis qui de oriente primi venerunt
adorare xp̄im. potest intelligi: qui de ſemine balaam erant p̄ generis ſucceſ-
ſionem et per diſciplinę traditionē. Conſtat enī eos agnouisse ſtellā quā
p̄edixerat balaam in iſrael orituram.

Quid eſt hoc. Balaac cōtra ſpem benedictōe pro maledictionib⁹
audiens et vlt̄a nō ferens: p̄phetantis verba interrupit.

Alle. Nō vult amarus rei benedictōe: ſed maledicta querit. Et enī
de cognitione illius cui dicit: Maledictus tu ab omib⁹ beſtis terg.

Dixit ergo balaac. Putat enī pterritum iſrael multitudine: et ideo
nō auſum maledicere: et mutatōem loci ſibi prodeſſe.

Clidere non po. Demens putauit iſraeliticaz gratiā loci obiectōe
poſſe celari: nesciens q̄ nō p̄t abſcondi ciuitas ſ. m. po.

Edificauit. Res p̄phaniſ ſacrificijs agebatur: et diuinatio arte ma-
gica quebatur. Volens tamē deus abundare gratiam vbi abundantia
delictum: adesse dignabatur: non ſacrificijs ſed in occurſum venienti. Et
ibi d'at verbuſ ſuum et mysteria et futura prenuniciat: vbi maxime fides et
operatio et ammiratio gentilium pendet: et qui noſtriſ nolunt credere p̄
p̄betis: credant diuinis ſuis.

Bta hic iuxta. Ad holocaustum ſtabat in ydolatria ſua poſitus.
ideo magis cadebat. Surgere ergo videtur qui magis ceciderat cū i yd-
olatria ſtare videretur.

Non eſt deus quaſi zc. Ori. Nō ſicut homo fruſtratur deus ne
q̄ ſicut filius hois terretur. Quasi putas teum ſicut hominem fruſtrari
in hiſ que loquitur: Homines enim multis vicijs impediuntur ne verū

ſit quod loquitur. Ira enim loquitur aut metu aut cupiditate aut
iactantie gratia. deus autē in quo nulla paſſio eſt: quidq; dixerit p can-
ſarum meritis dicit. Et ideo nō potest fruſtrari: q̄ quidquid ratōe profer-
tur: nō potest ratione carere. Nō eſt ergo qui fruſtratur ſicut homo
nec vt filius hominis terretur vel terret. In hominibus ſententiaz mutat
teror: ſed deus qui ſup omnia eſt a nullo terri potest: vt ſuam mutet.
Nec ſicut filius hominis terret. homines enī p iactantia errores faciunt et mi-
nas etiā his quibus

nocere non poſſunt.

Deſt aūt ratōne ter-
ret ut corripiat homi-
nem i auditio ni tri-
bulatione: ut verbo
cōminatio ni terri
emendet: ne pueniat
ad eum vindicta ma-
lomm ſuor.

Dixit ergo zc.

Ori. Idem ipſe cum
dixerit: non faciet: lo-
quetur et non pmane-
bit. Cum homines nō
faciant que dicunt ri-
cio humanae fragilitatis
mutabilis: tens
mutabilis eſt. Sed
dicit aliquis. Cu te
locutus lit de minime
q̄ poſt tridū ſubter-
teretur: quare nō p-
manit in verbo ſuo.
Et in hiſ que locut⁹
eſt te dauid: vbi tri-
bus dieb⁹ pmiſla fue-
rat mors ut rafaret
popl̄m: et ita vnam
diem: et vlḡ ad horā
prandij ceſſauit. Vi-
debitur forſte que
q̄ interrogatōem di-
cuntur non diffinita

effe: ſed medium aliquid oſtendere. Et irremocabilis ſententia nō mōdra-
tur affectus: q̄ temperantius dictum hoc videtur. Iſpe cū dixerit nonne
faciet? Script⁹ eſt in iona. Et ionas quidem predicavit et dixit: Adhuc
tres dies vel quadraginta ſcdm hebreos et minime ſubueretur. Obſeruan-
dum ergo q̄ nō inuenitur in ſermonibus tei quib⁹ ad pbletam locut⁹
eſt: dictum: adhuc tres dies et minime ſubueretur: et ſermon dictus et non fa-
ctus a iona potius q̄ a dño. platus videatur. In libro quoq; regum ſcm
eſt verbum dñi inquit ad gad. ppheta dicēs: Hec dicit dñs tria leuita
sup te: elige tibi vñi et hiſ qd faciam tibi. Et introuit gad ad dauid di-
cens: Aut veniet tribus anis tibi famis ſup terram tuā: aut tribus mensi-
bus ut fugias inimicos tuos: aut a triduo mors ſiet in terra tua. Obſerua
ergo quomodo nec in hiſ tribus cōminatio ni deus inuenitur de morte
trium dierū dixisse. In verbis enī gad poſitum eſt: non in mandatis dñi
Et nō ſemg quq̄ per ppham dicunt̄ quasi a deo dicta accipiuntur. Per
moysen multa locutus eſt deus: aliquā tñ moyses pphia autoritate māda-
uit. vnde. Ad diuiniā cordis vestri ſcriptit vobis h̄c moyses zc. Vlq; qd
ergo deus cōiunctit ho nō ſeparat. Vides ergo hic deus neq; p̄cepit neq;
ſieni voluisse diuocin. Sed moysen ppter diuiniā indeo ſcripſit dan-
dum eſſe repudiū. Hinc paulus ait. Dominus dicit: non ego. Et ali⁹.
Hoc aut̄ ego dico: nō dñs. Et iterum. Preceptū dñi nō habeo: conſiliū
aut̄ do. Et iterum. Que loquor: nō loquor: Icdm teum. Similiter ergo in
eteris pphetais. Alia dñs locutus eſt: nō prophe: alia, pph: nō dñs.
Videtur ergo obiectio diſſolui: cū nō tam ſua q̄ ppheta verba dñs re-
uocat et mutat in melius. Sed magis arbitror: priorē absolutoem totius
scripture ſenſibus cōuenire. Et in illis p̄cipue quib⁹ patiens et multe mi-
ſericordis et penitentis ſup malicia dicit deus: vel in hiſ maxime que gene-
raliter ab bieremia pronunciant: in quib⁹ oſtendit p multis miserationi-
bus incōprehensibili bonitate ſua deus dicere et nō facere: loqui et nō pma-
nere. ſic. In finem loquar: et ex diſſinito loquar ſup gentes et ſup regnum:
ut auferam eos et diſperdam. Et ſi pueratur illa gens a malicijs ſuis pe-
niteto de omnib⁹ malis que cogitani facere eis: et in fine loquar ſuper gen-
tem et ſuper regnum: ut edifice eos et plantem. Et ſi fecerint mala et cōſpectu

meo et non audierint vocem meam penitebit me de omnibus bonis que locutus fueram ut facerem eis. Quoniam ergo possumus his que absolute per hieremiā dicunt preferre illa que suspense per balaam dicuntur; nisi quod ne glientibus et cōtemporibus illa confirmanda; hec vero a p̄fectionibus sc̄retius aduertenda sunt.

Non est ydolum. Alia translatio. Non erit labor iacob neque debitum dolor in israel in futuro sc̄z seculo.

Orig. Non erit labor in iacob neque vis debitum dolor in isrl. Et future vite statu denunciatur; hec enim vita sine labore et dolore non transcurrit. Paulus enim ter virgis cedetur semel lapidatur et innumerabili patitur; sed in futuro aufragiet dolor et tristitia et gemitus. Quid tamē non ad oēs sed ad eos tū q̄ meritis iacob et israel sustinuerint refertur. ut paue ter lazarus qui hanc vitam in labore et dolore transegit. unde vbi diues cruciatur ille quiescat. Ille in vero israel est. et in vero iacob in quem non venit labor et dolor. Diues autē ille erat secundum carnem israel; de cuius fratribus dixit habent legem et prophetas; audiunt illos.

Dominus deus eius z. Idem. Deus tuus tuus cum ipso est et preclara principiū cū ipso sunt z. Numquid israel suū deserit de? Preclara principiū potestas est principatus et regnum verum. quoniam sunt et alii principes qui de principatu suo vel pellendi vel iam forte pulsi sunt. et hi introdūcēti qui vere israel sunt. Post preclara illa omnia que habuere in celis illi principes qui non seruauerūt principiū; sed reliquerūt eternam domiciliū; israel iste et iacob qui lucratus est et vicit accipiet.

Et clangor. Admonitio p̄dicatiōnis. quia in vobis rex i. christus ydabolum triumphat.

Deus eduxit. Idem. Deus qui eduxit ex egypto sicut gloria vni cornis ei z. Eduxit est ille israel de egypto ista terrena. Spūalis aures de egypto huius seculi et de potestate tenebrarū. Et est gloria eius quasi vnicornis. Vunicornis fertur esse animal secundum nomen suum formatum; in cuius virtute et potentia xp̄s intelligitur. Cornu aut pro regno sepe ponit. Unū. Quattuor aut cornua; quattuor regna sunt. Sub nomine ergo unū cornis videtur ostendit q̄ omne q̄ est unū eius cornu est. et unum regnum. Omnia enim pater subiecit sub pedibus eius; vñq̄quo et inimicus nouissimus testinatur mors; et tanq̄ vnicornis unū regnum omnium teneat; et regni eius non erit finis. Erit ergo spirituali israeli gloria sicut gloria vnicornis. Unū Pater da illis ut sicut ego et tu unum lumen ita et iusti in nobis unū sint. cum sc̄z transformabit corpus humilitatis nostre conforme corpori glorie sue.

Cuius fortitudo. Cuius xp̄i. Cuius quidq̄ est unū cornu est. et unum regnum cuius gloria est spirituali isrl. Ipse enim ait. Pater da illis ut sic ego et tu unum lumen ita in nobis unū sint.

Non est augurium in. Orig. Non est auguratio in iacob neque diuinatio in israel. Videtur mihi conscientia futuorum quantū ad ipsam respicit; medium quiddā esse. et neque p̄prie bonū neque p̄prie malū cū possit interdū etiā a pte dyaboli ad hominem noticiam futurop̄ venire p̄scientia. Cum aut tempus et opportunitas et voluntas dei fuerit; datur etiā a deo p̄ prophetas homibus p̄ficia. Ideo p̄prie bonū dici non potest quod aliquādo a malo est. neque p̄prie malum qd̄ aliquā a deo. In libro regum scriptum est q̄ arca dei ab allophilis capta est. et ducta in azotum et introducerunt eam in domum dagon. Et inueniens est dagon p̄pus cecidisse in terrā ante arcā; et granata est manus domini super azotos et p̄cessu eos in natibus. Post hec ingressa est in acharon; et dixerunt acharonenses diuinis et sacerdotibus suis. Indicate nobis quō remittamus arcā in locum suum. Qui responderunt. Si remittitis nolite dimittere inanem. sed dabitis ei p̄ delicto et sanabimini et ignoscet vobis. aliter non discedet manus eius a vobis. et post pauca. Facite cartum et duas vacas fetas assumite quibus non ē impositū iugum et iungite ad cartum recludentes in domo fetus carni. et ponite arcā super cartū. et vasa aurea q̄ obrutis pro delicto. et omnia sancta eius et dimittite eam. Et vide et vadit p̄ viam suā in bethsamicis ipsa fecit nobis hec cingla. Si non vadit sciimus quod manus eius non tetigit.

nos fortuitū hec acciderit. Vide ergo quō causa malorum. utrum ex manu dei et pro arte iniuria venerit. an fortuitū acciderit. p̄positis cōtemplatur iudicis. Sequit̄; cū ipsi sufficiant arcām domini super carri. Dirixerunt bones in via cōtra viam q̄ ducit bethsamicis. et non declinaverunt neque ad dexteram vel ad sinistrā. Quis ergo in his diligenter inspiciens p̄sciam q̄ de boum directiōē p̄dicta est; vel fortuitā dicat vel arte cōpositam; et non a demoniis bus ministratā; qui timebāt arte virtutē quā etiā cultus demoniū destruiebat simulacris eorum tēplisq̄ coruētib⁹.

Et ergo quādā op̄atio demoniū in milite p̄stūq̄ artib⁹ q̄ busdaz ab his qui se demonib⁹ mācipant colliguntur; et nunc per sortes; ut per auraria; nunc ex contemplatiōē fibrarū que vocat auspicia; et būiūsmōi p̄stigij p̄prehendit videtur et intelligi. Quā artes a deo hoīes deceperūt ut iustissimi ezechias filii manasses hoc erore deceptus edificauerit altare omni exercitu egli in vtracō domo domini spūalib⁹. si nequitijs in celestib⁹ positis. Et talia erant quā expectabat de quibus dici posset. Quia in omni virtute signis et p̄digij mēdaciō fieret ut teciparent etiā electi. Hęc ergo omnia in operatōe demoniū fieri non dubito. dirigentū vel aūiū vel pecudū vel fibrarū motus. aut sortiū sī ea signa q̄ ipsi docerunt obseruant ab his quib⁹ hanc artem tradiderūt. A quibus oībus qui homo dei est. et in portione dei numeratur penitus decet esse alienus que occulēt demones machinant. ne rursus demonib⁹ societ spū eoꝝ et virtute repletus. ne ad ydolorū cultū reparetur. Melius ē ignorare q̄ a demonib⁹ discere. Melius est nec a p̄p̄ha discere q̄ a diuinis querere. Diuinatio enī non diuinitus dat; sed p̄ antiphralim dicit̄; quasi q̄ p̄ hoīes fiat demonib⁹ repletos. Sed gentiū ritus diuinū credit̄; om̄e qd̄ p̄ qualēcunq̄ spū pertinet. Nos tamē ab his nihil discere deus intet ne efficiamur cōsortes eoz. Unde xp̄s tēdignās testimonij a demonib⁹ accipe ait. Obmutescet etiā ab eo. Paulus quoq̄ cū mulier babens spū phitonis clamaret. Iti hoīes servi sūt lūmi dei z. dolens ait. Pr̄cipio tibi in nomine biesu xp̄i discede ab eo. q̄ indignū indicabat sermoni suo a spiritu phitonis testimonij dari. Magis ergo dolere debemus si quādo videmus decipiātias ab his qui velut diuīo spiritui phitonī aut ventri loquo aut būiūsmōi demonib⁹ credunt. Non erit ergo auguriū i iacob neque diuinatio in isrl. Sequit̄; Tu p̄ce dicet iacob et israeli qd̄ p̄ficiat te? Id ē. cum oportet cū expedit dicuntur futura a deo p̄ prophetas p̄ spiritū sanctū. Si nō dicunt p̄scire nō expedit. Qui ergo diueris artib⁹ et demoniū innoicationib⁹ futura inquirunt. discere cupiunt q̄ nō expedit. Ad testrū endam aut penitus diuinatōem vel auguratōem etiam hoc addemus q̄ oēs isti aūiū vel animaliū ministerio vñnt quā in lege scribunt̄ imunda et semp̄ homi insidiant̄. ex quo ministerio demoniū oportuna et digna indi cantur. Nam phitonib⁹ dracones et alii serpentes ministrare p̄ficiuntur. Auguribus et his q̄ in cedentibus auspicia capitālū ferunt omnia; aut vulpes; aut accipitres; aut corvi; aut aquile; aut būiūsmōi; que moyses his credo de causis notauit imunda.

In israel. Qui p̄ fidei puritatē et mundiciā mentis videt teū. nec ipm balaam reciperet sed verbū qd̄ deus posuit ī ore eius respuere nō audit̄; si enī verbū a deo esset non illud famulo suo moysi procul absenti cum balaam hec diceret reuelasset.

Ecce populus ut. Alij. Ecce sicut catulus leonis exurget et sī leo exultabit. Catulus enim est cū nū geniti infantes rationabiles sine dolor accipiunt. Leo aut exultans cum vir p̄fectus deponit quā erat p̄missa.

Idē. Ecce p̄plus sicut catulus leonis exurget et sicut leo exultabit. Videtur descriptere confidentiā populi in christo credentis et libertatem quā habet in fide. et exultationem quā gerit ī spe. Comparatur enim catulus leonis cum tendit ad perfectōē letis et velox. leoni vero cum iam obtinet quā perfecta sunt. Sicut enim leo et catulus leonis nullum animal timet sed cuncta sunt eis subiecta; ita perfectus christianus qui tollit crucem suā et sequitur christum dicens. Nichi mundus crucifixus est et ego mundo despici oīa q̄ in mundo sunt imitans enī q̄ leo de tribu iuda. et catulus leonis dicit. Sic et ipse ē lux mundi et discipulis dedit ut essent lux mundi. Ita cū sit leo et catulus leonis dedit ī se credentib⁹ nom̄ leonis et catuli leonis.

Erigetur. Erigendum dicit populum futurum. de eo enī quē videbat dixisset erectus est.
Non accubabit. Ori. Nō dormiet donec comedat predam. et san-
guinem vulneratorū bibat. Hęc ad litteraz stare nō possunt. Quomodo
enī iste p̄ls tam laudabilis tam magnificus sanguinem vulneratorū bi-
bat. Cum etiā vocati ex gentibus inbeantur abstinere a sanguine sicut ab
bis quē ydolis īmolantur. Sed nisi manducauerimus carnē filij homīs
et bi-e-lan-nō habebi-
mus vitaz in nobis.
Laro enī eius vere ē
cibns. et sanguis eius
vere est potus. in qui-
bus est spirit⁹ et vita
qui vulneratus ē. p-
pter peccata nostra.
Sanguinē eius bibi-
mus. nō solum sacra-
mētorum ritu: s̄ etiā
cum sermones eius re-
cipimus in quib⁹ est
spiritus et vita. Est g-
ipse vulneratus cui
nos sanguinez. i. do-
ctrina verba suscipi-
mus. Et illi om̄s vul-
nerati sunt qui nobis
verbū ei⁹ prēdicau-
runt. Ipso enim. i. ap-
stoloz eius p̄ba-
cum legimus et vita-
z ex eis cōseqm̄ur: vul-
neratorū sanguinē bi-
bim⁹. Unde sangu-
inem vnḡ biberūt me-
racissimū. Illius sc̄z
vnḡ de qua dicitur.
Ego sum ritis vera
discipuli vero palmi-
tes. pater agricola.
Iu ergo es ver⁹ isrl:
q̄ sc̄is sanguinem bi-
bere. et illius vnḡ q̄ est de vera vite. et de illius palmitibus quos pater pur-
gat. quoꝝ fructus vulneratorū sanguis merito dicitur quem ex verbis
eorum bibimus. Si tamen sumus vt catuli leonis exurgentes et vt leo ex-
ultans.

Lunq; durisset. **O**ri. Et assumpsit balac ipsu; balaam in vertice montis phogor; qui tendit in desertum. Quos deus vocat ponit in verticem montis syna. **B**alac deo cōtrarius in vertice montis phogor; qui iter pretatur delectatio. In vertice ergo delectatis et libidinis ponit homines balac. amator; enim est voluptatis magis q; tei. et vult eos excludere a deo. excludens enim et denoratio dicit vel interpretat. Ideo in heremuz tendit phogor; i. ad ea que berema et deserta deo negocia.

Edifica mihi. Id. Que sacrificant gentes; demonibus et non deo sacrificant. Quia tamē lex tei te sacrificijs precepit. et ritum sacrificandi tradidit israeli; forte queritur cur hec cu; demonibus dicata videantur et deo offern inbeatetur; et erit cita responsio. Quia sicut libellū repudij dari non tei voluntatis fuit; qui qd coiunxerat noluit separari. Sed moyses hoc ppter duriciam indeo; scripsit ita et de hoc videri potest. Deus enim non manducat carnes tauro; aut sanguinem hyrcor; potat. qui dicit non mandaui tibi te sacrificijs et victimis in die qua eduxi te de terra egypti. Sed moyses ppter duriciā eo; p egyptia consuetudine tollēda. hec mandauit eis ut qui abstinere non possunt ab imolando; deo saltem non demonibus imolarent. Est forte secretior ratio sacrificandi deo ppter destructi onem sacrificior; s. que demonibus imolantur. ut q; per illa vulnerantur animi; per ista sanētur. sicut cōfirmant qui medicinę peritiam gerunt. Ser pentum enī venena depelli medicamentis ex serpentibus cōfectis phibitent. Sic ergo sacrificior; demonior; virus p sacrificia deo oblata depellitur. Sic mōis hielu morte peccati creditibus non sinit dominari. Sed dum tempus patiebatur sacrificia sacrificijs opponebātur; ubi venit pfecta hostia que totius mundi tolleret peccati sacrificia que singulatim offerebātur deo superflua visa sunt; cu; una hostia omnis demonū cultura depulsa sit. Balaam vero vel scđm cordis sui ppositum qd non emendauerat. vel scđm figuram qua psonam doctor; et pbariseor; plebis incredule gerebat.

instaurat adhuc hostias in quibus hoīes spem ponunt qui fidem christi non recipiunt.

Cunq; uidisset balaam zc. Cum nullum dēmonū nullā cōtra-
niam potestate vidit assistere audientē victimis suis. et exclusos ministros
malicie quibus vtebatur ad maledicendū. etiā potuit inde intelligere qz
bonū in cōspectu dñi esse benedicere israeli. Sed ille populus qui nūc va-
nus est; et doctores qui in xpo non credentes in vanitate p̄plm detinent;

los eiusdemq; numeri arietes .
Fecitq; balac vt balaam dixerat
imposuitq; vitulos et arietes per
singulas aras.

XXIII

Quoniam uidebat balaaʒ q̄ placeret
domino ut benediceret israeli ne
quaq̄ abijt ut ante perrexerat ut
auguriū quereret: Sed dirigens
cōtra desertū vultū suum. et ele-
uans oculos vidit israel in tento

Zirruente in se spiritu dei assupta
† s̄q velamē ē positi⁹ sup̄ cor eoꝝ. neq; vident
veq; intelligūt. † s̄ van⁹ ppis v̄ precipitās eos
† ipellentis. i. dyaboli qui ad peccatū ipellit.
† pabola ait **Dixit** balaā fil⁹ beor

spiritu. *Angus.* Et factus est spiritus dei sup illū. i. super balaam. Non factus est spiritus dei tanḡ factura sit; sed factus est sup illum. i. factum est ut esset super illum. Quomodo qui post me venit ante me factus est. id est. factum est ut ante me esset ut p̄eponeretur mihi; qz prior me erat. Sicut dñs factus est adiutor meus. Non enī dñs factura est; sed factum est ut me adiuwaret. Et factus est dominus refugii pauperi. id est. factum est ut ad eum refugerent pauperes. Et facta est super me manus domini. i. factum est ut sup me esset multa similia.

Dixit balaam. Ori. **Dixit balaam filius beoz.** **Homo vere vidēs**
dixit audiens verba fortis q̄ vīsū dei uidit ī somnis reuelati oculi ei⁹. **Mi**
rum quō tam dignus habeatur balaam qui assumpta parabola hęc de se
metipso, p̄nunciet. **Quomō enim videns est: qui diuinationi ⁊ augurijs**
seruit: qui magicę studerit. **Nisi forte q̄ dei spiritus factus fuit ī ipso: ⁊ ver**
bum dei positū in ore eius: tam magna de eo dicūtur; nec moyses enī nec
aliquis p̄phetarū facile inuenitur tātis laudibus elevatus. **Vnde magis**
vident hec illi populo cōuenire eo tpe quo cōuersus ad dñm deponit ve
lamen qđ erat sup̄ cor suū. **Deus aut̄ spiritus est; ideo dicit reuelati oculi**
eins: quasi qui ante clausi p̄ spiritum dei qui sup̄ eū factus est: ablato ve
lamine reuelentur. **Nunc ergo est qn̄ vere videt ⁊ uere audit uera fortis**
⁊ uisum dei uidet in somnis. i. ea tpa que in somnis danieli p̄pheta desci
gnata sunt uidebit iplēta: ⁊ uisiones que in somnis illi delatae sunt: intelli
get reuelatis oculis: ut possit dicere: **Nos aut̄ ossies reuelata facie gloriaz**
dei cōtemplamur zc. **Forte hi sunt oculi qui alibi oculi terre appellantur**
id ē. sensus carnis: de quib⁹ dixit serpens ad euam. **Quia leiebat dñs q̄**
in quocunq̄ die manducaueritis ex eo aperient oculi uestri. **Et paulo p⁹.**
Aperi sunt oculi eoz. **Alij enim sunt qui p̄ p̄uaricatōnem aperiuntur.**
alij quibus adam ⁊ euā ante p̄uaricatōm uidebant: quibus mulier uidit
lignum q̄ bonū est ad comedendū. **Christus ergo in iudiciū uenit in hūc**
mundum: ut non uidentes uideant: ⁊ uidentes ceci fiant: q̄ in peccatorib⁹
nō uident oculi qui meliores sunt: sed qui sensus carnis dicunt: ⁊ qui con
silio serpentis apti sunt. **Opus ergo xp̄i fuit ut qui non uident melioribus**
oculis que bona sunt: sed his qui cōsilio serrentis apti que mala sūt: ceci

Numeri.

fiant. et qui ceci fuerint illis quos serpens aperuit bona domini illis quos hiebus aperire venit. Nisi enim prius claudatur visus malorum non patebit intuitus tuus. Hinc quoque dicit quis fecit videntem et cecum videntem. sed in spiritum Christi cecum vero secundum consilium serpentis. Apparet ergo balaam (quod reuelati fuerat oculi eius dicere) de semetipso. Homo ne videt et dicit audies Proba fortis. Sicut autem aures clauderent et apertae. Sed si quis hec secundum hystoriam velut accipe potest dicere. quod in eo quod videt balaam quod bonum est in conspectu domini benediceret Israelem. regnato sunt oculi eius et factus homo vere prodens. Vera enim videt que futura erant iacob vel Israeli. Audiuit verba fortis cum venit ad eum Deus. et dixit ei in somnis. Verbum quod tederem in ore tuo obserua ut loqueris. Et hoc erit visus dei quod videt in somnis. et video dicit reuelatio oculos ei esse. quia potuit videre quod videt.

Dixit homo cuius obturatus est oculus. **Dixit auditor sermonum dei qui visione omnipotenti intuitus est.** qui cadit et sic aperiunt oculi ei. Quia pulchra tabernacula tua est eorum. qui semper ambulant nec itineris certum terminum reperiunt. qui in aere et opere perfecti sunt. qui sapientie et scientie student. Iacob et teutoria tua. Israhel ut valles. His flumina tabernacula Israeli inundata sunt sicut illa que fixit dominus. **nemorose: ut ortu iuxta flumina**

Cuius obturatus est oculus.

Quia in somnis clavis corporis oculis angelico ministerio hec videt. Oculos vero mentis partim habet apertos partim clausos qui mysteria futura agnoscit. sed errorum non corrigit. Sic iniqui aliud scientia aliud monibus agunt: aliud oze aliud opere ostendunt.

Quia pulchra tabernacula. Orig. Ut bone dominus tuus Iacob. et tabernacula tua Israhel. Non terrenas domos laudat quod non erant apud eos preter ceteras gentes. Sed plus divisa erat per tribus et plebes. et cognationes. cognationes per domos familiarium. dominus per numerum hominum. et per capita numerabantur. hoc est. omnis qui erat a virginibus et supra masculis qui ad bellum procedere poterat. hec in spiritu praeuidens extollebat. Nec solus littere contienda est sententia. assumpta enim parola loquitur. Si enim consideres divisiones et ordines populorum qui in resurrectione in verbo Israhel erunt cum quisque resurget in ordine suo. Si potes intueri tribus suas et cognationes in quibus non tantum carnis et sanguinis cognitio est mentis et animi intelliges quod bone sunt dominus Iacob et tabernacula Israhel. Est autem dominus res fundata et stabilis et certis terminis septa. tabernacula eorum qui semper in via sunt et ambulant nec itineris terminum reppererunt. Jacob ergo habendus est in eorum personis qui in actibus perfecti sunt. Israhel vero sunt qui sapientie et scientie student. Quia ergo actus exercitia certo fine clauduntur. Non enim sine fine est operum perfectio. ubi implevit quis omnia quae facere debuit. ipsa enim operum perfectio bona dominus dicitur. Eorum vero qui sapientie et scientie student. quia nullus finis est. Quis enim finis dei et terminus sapientie erit. quanto enim quis accesserit tanto. profundiora inveniet. incomprehensibilis est enim sapientia dei. eorum dominos non laudat. quod non prouenerunt ad finem. sed tabernacula maturatur in quibus ambulant semper et perficiuntur et quanto proficiunt tanto. proficiendi via augeatur et in mensuram tendit. ideo tabernacula nominat. Sicut autem scientiecepit aliquos perfectos. et aliquid experimenti. scilicet quod rabi ad alios venerit theoricas et agnitiones spiritualium ibi anima quasi in tabernaculo moratur. Cum ergo ex his alia quae repperit rimatur. et ad alios proficit intellectus quasi elevato tabernaculo tendit ad superiores et ibi collocat animi sedem sensuum stabilitate confixa. Deinde ex ipsis alios inuenit quos priorum sensuum consequentia patet. ita semper ad priora se extendens tabernaculis incedit. Nunquam est enim quando anima scientie ignicolo succensa octari possit et quiescere. sed semper a bonis ad meliorib; ad superiora pronunciat. Hoc ergo iter sapientie dei grandi et multo deinceps dicens. ut nemora umbrantia. et ut paradisi super flumina sunt.

Cuius nubes nemorose. Alij. Nemorosa umbrantia. Qui iter sapientie incedunt nemora sunt eis omnis catus inforiorum et chorus prophetarum. sub umbra enim sensuum quos apud eos scriptos innueniunt refrigerantur anime eorum et in doctrina eorum quasi incedentes per opaca nemoria telectantur.

Ut ortu iuxta flumina. Idem. Et sicut paradisi super flumina. Inveniunt isti paradisos super flumina similes illi in quo ligatum vita est.

C. XXIII.

Sunt enim flumina scripture evangelice vel apostolice. vel celestium virtutum erga homines alias adiutoria. Rigant enim ab illis et iundantur et ad oem scias et agnitione celestium nutritur. Quoniam enim Christus fluvius sit qui letificat canticum dei et spiritus sanctus non solum ipse fluvius est. sed his quibus datum est ut flumina te ventre eorum procedant. Pater quoque dicit me dereliquerunt fontem aquae viungere quoque flumina ista procedunt. His fluminibus inveniunt tabernacula Israhel sunt sicut tabernacula quae fixit dominus tabernacula la ergo tabernaculis compat. Possimus enim dicere domos Jacob esse legem: et tabernacula Israhel prophetas. Non enim ipsum Iacob sed domos eius laudat. nec Israhel sed tabernacula eius cum reuelatione fuerint oculi eius. Unde enim velutem positionem est singulare lectione legis et prophetarum: non videtur bona tabernacula nec laudibiles domus. Sed cum intelligitur quod spiritualis lex est et prophetae annota littera quae occidit: et percepto spiritu qui vivificant: videtur eti

am credentis pli de gentibus congregati corpora simul laudari et animaduimus Iacob de corporibus dicatur sicut in quadam libello legitur: quoniam Iacob domus est Israhel. et corpus eius Iacob dicitur: et anima Israhel. Jacob ergo corpus ladbile est in continentia et castitate. Tabernacula vero Israhel anima profecte quibus conuenit nomine Israhel a videndo deum. Ita ergo tabernacula sunt sicut tabernacula quae fixit deus. Illa sicut ostendit Moysi cum tabernaculo construeret dicens: Vide omnia facias secundum typum qui ostensus est tibi in monte. ad horum imitatem dedit Israhel facere tabernacula et quisque nostrum. Hinc videtur cogitasse ut Petrus et Andreas et filius Zebdei arte pescatores invenirent Paulum vero faber tabernaculorum. et illi mutante in pescatores hominem. et Paulus per Christum vocatus apostolus: similis artis sua transformatus ad celestia tabernacula constituta transseruit. Tabernacula enim facta doceunt viam salutis: et beatum in celistibus mansionem: et ab Hierusalem versus ad illicum ecclesias construit. Facit autem tabernacula ad similitudinem eorum quae in monte ostendit deus Moysi: sed unusquisque quod ex Egypto eruit: et habitat in deserto in tabernaculo dedit habitare et die festum agere. Hic enim commemoratione fit egressionis ex Egypto per Pascha et Azima: ita commemorationis in deserto fit memoria per tabernacula. In tabernaculis enim habitauerunt patres vestri in deserto. hoc oportet fieri ex verbis legis et prophetarum et psalmorum. Cum enim ex his quae scripta sunt perficit anima: et quae retro sunt obliuiscens ad anteriora se extendit: et ex augmentatione virtutum et imitatione perfectum in tabernaculo merito dicuntur habitare.

Cedri. Dei scilicet que suscipiunt palmites vritis de Egypto translate. In quibus requiescat ille fructus cuius umbra operuit montes.

Et semper illius est. Idem. Exhibet homo de semine eius. et dominabitur gentibus multis: et exaltabitur gog regnum eius. Deus deduxit eum ex Egypto. Sicut gloria unicornis est. Chilensis exigit de semine Israhel secundum carnem qui dominatur in gentibus. Unde. Prete a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam. Gog interpretatur super tecta: et hic non pro gente sonitur ut putatur: sed ut in multis ipse sermo Hebrews non interpretatur relictus est. Est enim sermonis consequentia talis: et exaltabitur super tecta regnum eius et cetera. Exaltari autem super tecta de perfectione credentium dicitur crescere autem de multitudine. In his ergo qui perfecti sunt super tecta exaltatur regnum Christi: et super eos qui in supernis sunt. Sunt enim forte aliqui in celistibus qui rebus aliquibus plus proficiunt: et altius exaltantur hi qui in regno Christi sunt. Unde. Qui in tecta est non descendat aliquid tollere de domo. Qui enim ad excelsam perfectionem venerunt: non debent ad huius mundi (qui domus appellatur) humilia descendere. et alibi. Quod auditus in aure predicante super tecta. Crescit autem regnum eius dum multiplicatur ecclesiæ numerus: et quicunque ponat pater inimicos omnes sub pedibus eius: et nouissimum inimicum testuant mortem.

Edurit illum. Deus edurit eum ex Egypto post mortem. scilicet Herodis. Unde. Ex Egypto vocauit filium. quod ex hoc loco videtur assumptus et euangelio inservit. vel de osee prophetam.

Post mortem Herodis. vel de seculo eduxit illum pater ad semetipsum:

Per viam facaret eis qui de hoc mundo assensuri erant ad teum.
Cuius fortitudo similis est. Omnia enim demonum regna ejus in s
 vnum suum regnum quasi veri unicornis fundavit in gloria. cornu enim re
 gnum significat.

Deuorabunt. Edet gentes inimicos tuorum: et crassitudines illos
 medullabit est. Sentes scilicet quas inimici sui possidebat ipse edet destruenda
 virtute inimici: et crassitudines illos medullabit cum de his sensum crassum
 et carnalem extenuabit.

et conuertet ad intelligentiam spiritualem

Crassitudo autem in malo ponitur: sicut illud.

In crassatum est cor populi huius. Et alibi,

Satiatus est et iherusalem est et recalcitra
 uis dilectus. Edit ergo gentes et cibum ha
 bitet eos qui credunt in se. unde Deus cib
 est ut faciam voluntatem eius qui misere
 me. cibum. sicut voluntas erat ut gentes conuer
 terent ad fidem. Subtilitas autem laudabilis
 est: quia et spissi sapientia intelligibilis et san
 ctus est: et unus et multplex dicitur et sub
 tilis.

Et perforabunt sagittis. Lxx. Et iaculuis sagittabunt inimicum. Christus enim verbis suis vicit diabolum. et os contra dicentes supererat et cōfringit: omnis enim qui peccat inimicus eius est deus peccat. Si autem verbis dei confusus peccata sua agnoscet cōpungatur: et ad penitentiam conuersus iaculis eius confixus dicitur.

Accubans dormiuit. Si intellexisti quantam requie habeat iter sapientie: quanto gratiae: quantoq; dulcedinis: noli dissimulare: noli negligere: aggredere iter nec heremini solitudinem phorescas: habitanti enim in huiusmodi tabernaculis occurret manana cœlestis: et angelorum panem manducabis. Incipit tantum cito in cōsortium tuum: et uenient angeli quos significant cedri.

Quam suscitare. Lxx. Quis suscitabit eum? Nunc enim a patre suu*icitatus* dicitur: nunc ipse templum corporis sui suscitare se dicit: ideo quasi paucantis significatur affectus.

Qui benedixerit. Qui benedicunt christum in cōione parentis benedictionis assumpti. Qui autem maledicunt: maledicti sunt. Iudei qui maledixerunt christum lacrimabiliiter maledicti sunt. Quid enim posset illis eueneri qui maledicunt sapientiam veritatis et vite nisi ut ab his omnibus exiles iaceant? Hec enim omnia christus est.

Qui maledixerit tibi est. Ori. Ego puto quod non solum maledicit christus qui sermonem aduersus eum perfidit maledictum: Sed etiam qui sub nomine christiani male agit: turpiter vivit: et in honestis verbis aut factis nomen eius facit blasphemari. Sicut non solum deum benedic: quod sermonibus solidis sed actibus vita et moribus facit nomine dei benedicti.

Dominus priuauit. Ostendit dominus quia etiam balac intellectus non iam demonum ministerio recipi balaam: sed tei virtute ad meliora transfigeretur.

Non potero preterire. Sciens balaam quod non sibi per ministros solitos responsa referent: sed ab eo qui habet omnium potestate recte videtur: prestatus se non posse preterire verbum domini: vel proferre aliquid boni vel mali ex ore suo. Qui enim loquitur non potest sacrificiis vel muneribus permutari: apud quem non est transmutatio: et ideo non potest sacerdos mercede mutari: ubi deus muneribus non mouet. Discessurus tamē balaam icipit iterum prophetare. Et dicit consilium deo tibi est.

de egypto: cuius fortitudo similis est rhinocerotis. Denorabunt gentes hostes illius: ossaque eorum confringent: et perforabunt sagittis. Etiam de passione christi prophetat balaam. Et cum in cruce positus principatus et potestates triumpfaverit. Et ipsi leo predictus catulus leonis iugulatus. Accubans dormiuit ut leo: et quasi et ipsi et ipso catulus cum resurrexit a fonte mortis. Leena quam suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi erit et ipse benedictus. Qui maledixerit tibi in maledictionem reputabitur. Igitur et quartus prophetia.

tusque balac contra balaam cōplo.

Et similia in supiori prefatione premissa sunt sis manib; ait: Ad maledicendum inimicis meis vocavi te: quibus ecōtrario tertio benedixisti. Reuertere ad locum tuum. decreuerā qui deo magnifice honorare te: sed minus prouinuit te honore disponit.

Cdabo tibi consilium. Ori. Veni consilium deo tibi quid faciat propositum populo tuo in nouissimis diebus. Et assumpta parola sua ait est. Ve
 lim requirere quis sit hic sensus vel ordo verborum. Consilium enim dare non
 videtur: sed ait quid facturus sit hic populus proposito tuo in nouissimis diebus.
Cum videretur conuenientius dici: veni. propheta tibi quid facturus sit propositum
 hic populo tuo: et essent consequētia ut videretur balaam prophetare de his
 quae propositum israel facturus esset populo balac vel ceteris gentibus ut non re
 linqueret ex verbis suis ullum saluum.

Hec prophetia quoque quam de christo coiungit et dicit. Orientur stella ex iacob est. conuenienter posita videretur si diceret. veni et propheta tibi. Sic ergo intelligendum est consilium deo populo tuo: hoc est consilium deo tibi manifestum. Si militer etiam intelligendum puto quod apostolus Iesus ait: **Q**uis cognovit sensum domini aut quis consiliarius ei? fuit hic enim quis non proposito: sed pars raro et pro extremo habetur. Cognovit enim filius sensum dei qui dicit: **N**emo novit patrem nisi filium? et cui responderet. **Q**ue scit ergo pater scit et filius: et consilium eius et sensum. Spiritus quoque qui scrutatur alta domini: sensum eius agnoscit. Filius ergo qui agnoscit sensum dei consiliarius eius est: non quia ignorantis quid agat consilium deo filius aut spiritus: sed consilium et voluntatis eius particeps et sciens est. Balaam ergo quod consilium quod reueauerat ei deus principem faciebat balac ait: **V**eni consilium deo tibi: tanquam qui vere videns sit et vere audierit.

Dixit balaam est. Ori. **D**ixit balaam filius beatus homo vere videns et vere audiens sermones dei sciens scientiam excelsi est. Hoc non facile de quolibet prophetarum scriptum reperi. Miror ergo quod de balaam scriptum est: cui nec hoc dicere coessum est quod in prophetis in vobis est. **H**ec dicit dominus sed ait. **D**ixit balaam est. Quomodo scit sciens excelsi? Qui etiam balac docuit quomodo mitteret scandalum coram filiis israel et manducarent imolata et fornicarentur. De aliis enim vix inuenitur dictum prophetarum scientiam excelsi: quous paulus dixerit se audiisse arcanam verba que non licet homini loqui: non est: pressus se habuisse scienciam excelsi. In ecclesiastico dicitur. Omnis sapientia a domino deo est. **Q**uod fortasse ita intelligere possumus quod a deo sit etiam sapientia mundi que destruetur: et principium mundi et sicut est: quod quam falsa sciencia comprehendatur. **S**ed in sequentibus legitur non esse sapientiam malicie disciplinam: ubi doceatur quod omnis disciplina quod falsum assertum est: et vellemus videatur et verisimiliter: tamen non debet sapientia deo dici. **S**ed ois sapientia a deo est: et omnis peritia quod vel erga aliquam artem vobis humano necessaria habetur: vel cuiuslibet rei scientia a deo data. **V**nde in iob dictum est. **Q**uis dedit mulieribus texendi sapientiam et varietatis disciplinam? **E**t te beselebel dicit dominus. Repleni cum spiritu sapientie et intellectus in omni opere intelligat: et sit architectus ad operandum argentum et aurum est. **H**oc ergo sciencia ab excelso est. Quoniam non geometrica ex qua scientia architectonica derivatur. In zaccharia quoque funiculus geometricus dicitur: in quo angelus hierusalem metitur. **Q**uid de musica cuius pitiam ita attingit dauid: et melodiam et richmondum disciplinam: ut et his omnibus sonos inueniret quibus etiam regem nexat: a spiritu maligno mitigarer. **D**e medicina vero scientia nec dubitandum puto. **Q**ue enim scientia magis est a deo quam

sanitatis: in qua etiam herbarum vires et succorum qualitates ac differentiae noscuntur. Scientia ergo balaam, pro qua vocatus est de mesopotamie montibus ab oriente habet originem ab excelso. Unde nouit naturas animalium, vel motus animalium, vel differentias vocum, et quod accipit ad scientiam bonorum, contulit ad ulius malorum, velut si medicus venenarius fiat, et pro remedio mortis, pro sanitatibus mortes inferat. Ut autem amplius sciamus totius sapientiam a deo originem trahere; ab hominibus autem mali, propositi vel etiam a demonibus corruptelas quodam sapientiae dei misericordia reclinari ad malum. Notandum est quod dedit dominus danielem et socios eius scientiam et intellectum et prudenter in omni arte grammatica, et danieli dedit intellectum in omni verbo et visione et somniis, et inveniuntur sunt a rege decuplo sapientes, et sophistae et philosophi et cantatores et magi qui erant in omni regno eius. Ex his oibus colligitur quomodo balaam dixit de semetipso, et intelligatur quod homo totius scientie ab ipso cepit exordium; sed vicio humanae malicie conspirantibus et surripientibus demonibus in principem versa, sicut que pro utilitate concessa sunt.

Dixit homo cuius obturatus est oculus, dicit auditor sermonem dei: qui visione omnipotentis intuitus est: qui cadit, sic aperientur oculi eius. Nescit impius mala quod facit: nisi cum pro eis puniri ciperit. Consilium balaam contra israelitas perfuit: sed post in pugna vidit quid prius ex culpa comiserit. Electi autem quod nec peccare debent, prudenter: oculi eorum ante casum patent. Iniquus vero post casum oculos apertus: quod post culpam iam in persona complicitus: quod malum debuit vitare quod fecit.

Dui cadens. Sepe malus eterna iudicia admiratur: predicationem ecclesie patrie cum audiit diligat: et opera diuina dispositio obstupescit. Iacens ergo miracula considerat: quia de potentia sciendi pensat: sed vivendo non amat.

Tidebo eum sed et. Alia littera. Ostendam ei: et non modo. Beatiscabo et non appropinquat. Hoc ad illos quorum pronam gerit referuntur. Quia doctores legis et scribi ostendunt christum legem et prophetiam: sed non modo, et quando venit: sed cum plenitudo gentium introierit: tunc ostendit: tunc beatificabitur quemmodo blasphemabit. Sed tempus quo beatifica sunt longe est: et in fine seculi. Ideo ait ostendam illi: et populo qui tunc saluabitur: sed non modo.

Non modo. Cum ista loquor. Quia ubi venit plenitudo temporis misericordie filium suum.

Orietur stella ex iacob et. Ori. De hac stella in evangelio dicitur quia veniens stetit supra ubi erat puer. Sed si inde discesserit: vel evanescerit: vel assumpta sit: vel quid omnino inde factum fuerit non dicitur. Sed forte sicut in baptismate super christum spiritus quasi columba descendit et mansit super eum: et vox patris auditus est. Hic est filius mens dilectus: ita et stella que venit supra ubi erat puer et stetit in christo permanens. Et sicut ibi venisse spiritum dei super eum et mansisse in eo ita accipimus quod nuncque ab eo recessit spiritus dei: ita stella que venit et stetit super eum nuncque discessit. Ideo dominus iudicium illam stellam fuisse opinor. Ordo quoque prophetie id est ostendit: cum de divinitate dicit. Orietur stella ex iacob. De humilitate vero: Exurget homo ex israel: ut virtus eius ostendatur prophetatus appareat.

Et percutiet duces. Principatus et potestates affigunt cruci. Alii ter non potest saluabitur moabititas: nisi prius vastasset duces ipsi teneatis.

Vastabitque omnes. Idem. Et predabitur omnis filios seth. Ille est seth filius adam: de quo dictum est. Suscitauit mihi deus semine aliud pro abel quem occidit caym. Ab hoc enim omne humanum genus qui enim te caym fuerant diluvio perierunt. Filii ergo seth omnes homines. Predicabat ergo accipit omnes filios seth virtus demonibus: eos scilicet qui sub eorum dominatione tenebantur: quos christus quasi victorie predam ducit: et spolia salutis reportat. Unde ascendens in altum capitulum duxit captitatem. Captitatem scilicet generis humani quam dyabolus ad predictum cepit: christus captivum duxit: et de morte revocavit ad vitam.

Et erit ydumea. Idem. Et erit edom hereditas eius: et Iacob inimicus eius et. Edom idem est qui esau. Hic secundum historiam inimicus est israel. Sed in aduentu christi ipse erit hereditas eius: et ad fidem recipietur. Non excludetur ab hereditate christi. Spiritualiter ergo edom in caro intelligitur a spiritu aduersatur: et est inimica eius. Sed in aduentu christi cum subiecta caro fuerit spiritui per resurrecti spiritu ipsa etiam ad hereditatem veniet: non enim sola anima sed et caro que aliquando fuerat inimica per obedientiam spiritus consors futura hereditatis existet.

Israel uero fortiter ager. Ori. Et israel fecit in virtute. Quia secundum edom: vel esau: et carnis natura in hereditatis societate vocabitur: cum israel: et anima facta fuerit in virtute decenter virtutibus repleta. Si enim anima ad virtutes non veniat: sed permaneat in ignorantia: nec caro ad hereditatem veniet: sed ad in dictum illius qui potest animam et corpus perdere in gehennam.

Et perdat reliquias et. Idem. Perdet liberatum de civitate. Videamus si forte hoc modo possit explanari. Civitate hic mundum interligamus: sicut in evangelio de luxurioso filio dicitur: quod dissipavit substantiam patris. Accedit inquit ad quandam primariam civitatem in regione illa: a quo receptus in agrum mittit porcos pascere. Hoc ergo civitas cuius ille primarius erat mundus est. Igitur de hac civitate liberatum: et quem de hoc mundo christus liberat: predictum eum dicens: Qui perdit animam suam propter me salvam faciet eam. Salubriter ergo hiulus predictum quem de hoc mundo eruit. Si volumus ergo ad salutem venire: et de mundo liberari: perdam animas nostras predictione necessaria et utilia: perdit enim animam secundum christum quod desideria eius refrenat: cupiditates resecat: luxuriam et resolutorem castigat: et in nullo facit voluntatem suam: sed dei. Per hoc dicitur perire anima: perit enim vita eius prior: et incipit noua quae est in christo: cui si commorimur etiam conuiuemus.

Principium gentium amalech. Non hoc ad historiale amalech referri potest. Non enim primus erat antiquitatem: sed ad spiritalem qui declinando proficiunt et faciendo gentiles ex dei cultoribus amalech non minatur. Et initium gentium dicitur: quia initium dedit ut homines fierent gentiles mutando gloriam incorruptibilis dei in similitudinem ymaginis corruptibilis hominis: et enim in populo dei christus est initium: sic in populo qui declinat a deo et gentilis efficitur amalech.

Ori. Initium gentium amalech: et semen eorum peribit. Scriptum est in genere. Et reges hi conueniunt ad fontem iudicij: hic est cades: et interficiunt omnes principes amalech: et amorges. Sed quoniam virtus sunt duce gentes eiusdem nominis amalech: quod in catalogo filiorum esau scriptum est. Iste sunt generatores esau patris edom in monte seyr. Et hec nomina filiorum esau: elyphas filius adas uxoris esau. Fuerunt autem filii elyphas: emaroph: gothon: genes: tampana. Anna autem fuit concubina elyphas filii esau: et hoc percepit amalech ipsi elyphas. Et isti sunt filii adas uxoris esau. Et post pauca: et hi sunt duces ex filiis esau: filii elyphas qui fuit primo genitus esau. Dux theman: dux gomer: dux sophar: dux cynes: dux chore: dux gothon: dux amalech. Hic igitur amalech fuit filius elyphas primogeniti esau de concubina tampana. Redeamus autem ad primam commemorationem de amalech: ubi hi qui renoveruntur sunt et reneruntur ad fontem iudicij qui vocantur cades: interficiunt omnes principes amalech. Cades enim interpretatur sanctificatio vel sanctum: amalech vero ablingens ipsam vel declinans ipsam. Qui ergo renoveruntur ad sanctum et conuertunt se ad sanctificationem interficiunt amalech: qui scilicet ablingit ipsam vel declinat. Hec est contraria virtus et nequitiales spirituales que declinat populum a deo. Hoc principes sunt principatus contra quos sanctis est collectatio: quos non superare non poterunt nisi conuertantur ad sanctimoniam que est cades: et in ipsa est fons iudicij. Omnis enim qui se ad sanctimoniam vertit: habet semper ante oculos fontem iudicij: prospicit ei diem iudicij et purificato corde tam malorum pernas quod beatitudines continetur: quod faciens amalechitam principes perterrit. Alii vero subiecti principibus amalech. Hoc enim ablingit et

consumit. et talem populum declinat a deo. hec ad illum primum referuntur amalech. Videamus et isti amalech filii elyphas primogeniti elas quem perit ei tamna concubina. Quis pater elyphas interpretat: deus me dispersit. mater tamna primo quidem degener. deinde defectio comota. Necesario qui ab his gignitur hostis israel est. ablingens vel declinans ipsius. Primus enim hebreos egressos de egypto agresius est in raphadim cum moyses dixit ad hiesum. Elige tibi viros; et conslige cum amalech et.

Et p^o pauca scripta est: quia fugerit ibs amalech: et ipsi eius gladio dicet: cu minus dicit ad moy sen. Scribe hec ad memoria libri et da i auribus hiesi quia telens telebo memoriem amalech de sub celo. Et edificavit moyses altare et nominavit nomine eius dominus refugium meum. et ait. Quia in manu occulta dominus expugnat amalech a generatione in generatione. Vide quid debet telligi amalech quae manus occulta i iniustibili expugnat deus a generatione in generationem.

In denteronomio quoq^z scriptum est. Memento quatuor fecit tibi amalech cum exiles de egypto: quo obstitit tibi in via et excidit canam tuam. omnes qui laborant post te et. Nota quo amalech obstitit ipso deo in via non tantum eius caput abscedere: sed canam i. eos qui retro ultimi sequebantur: nec ea q^z retro erat obliuiscetes extedebant se ad anteriora. Vnde. Nemo mittes manum suam ad aratum et aspiciens retro aptus est regno dei. Qui enim retro innuitus fuerit in canda abscederet eum amalech. In libro etiam regum ait samuel ad saul. Hec dicit dominus de virtutib^z: Recogitauit oia que fecerit amalech aduersum israel: q^z percussit eum in via cu ascendenter ex egypto: nunc ergo vade et pecute amalech: et anathematiza omnia q^z habet et nemini parcas et. Paulus post. Permitte me q^z vixi saul in regem. Et hic ergo obserua quo deus per prophetam precipit sauli: ut expugnaret amalech: et non peccat cuiusq^z et q^z peperit: offendam occurrit iexpiablem: ut contra naturam suam deus diceret: penitent me quia vixi saul in regem. Non ergo parcamus illi qui declinat populum vel ablingit et denorat. Inusibilis amalech qui volentibus ascendere de egypto et de mundi tenebris descendere ad terram promissionis resistit in via et ipugnat: et si inuenierit lassos defectos retro aspicientes: in ultimis et in canda positos abscedet et paret. Ideo tendendu est ad anteriora: et in verticem montis ascendendu et semper levante manus in oratione ad celum: ut ita demum vincat amalech. David cu multa bella gessisset: et contra allophilos fuisse ei acerimi frequentesq^z conflictus: non scribitur obtinuisse regnum: nisi prius domusset amalech. Unde etiam regressus est david postquam cecidisset amalech: et suscepit regnum saul: cum tamen amalech scribatur multas prius strages fecisse i populo israel: et incendisse plurimas urbes. Ante aduentum enim regis dauid: qui natus est ex semine dauid: spiritales amalechites i contrarie virtutes multas strages fecerunt i populo israel: et ipsius dauid captivauerunt duas uxores iudicem: et gentilem ipsius. Omnes enim constat sub peccato fuisse. sed non in his terribiliter exiit mansit. Adueniens autem dauid: inuenit dispersos amalechitas manducantes et bibentes et exultantes preda: et cecidit eos: et post hanc cedem regressus suscepit regnum. De hoc ergo amalech: ait balaam. Initium gentium amalech: et semen eorum peribit. Semen eorum est psuasio et doctrina qua docent hoies declinare a deo: hoc ergo pibit non ipsi in quo seminatus est: ipsi enim cum conuersi ingenuerint salvi erunt. Hec expositio illis obstitit qui deus legis duricet et crudelitatis accusant: qui non soli gentem amalech: sed et semen eius pronunciant peritum cu gens ad spirituales nequitias referat. Semen vero doctrina gentilium superstitionum et cultus ydolorum: et omnis secta q^z a deo postmodum declinat exponatur.

Et dicit quoq^z cynegum. Idem. Et videns cynegum dicit: valida habitatio tua: et si posueris nidum tuum i petra. Et si fuerit tibi beor: nidus astutie assurum captiuum te ducet et. Beor: pater est balaam: hereticos figurans. Et dicit q^z saluus possit esse cynegus si ponet in petra: i in christo non sum: spem: s: nec hereticus circumdet eum et circumscribat astutia. Si enim becerit: nichil pederit q^z in petra locatus videtur: ab assyriis enim captiuus dum est malignus: s: spiritibus a quo hereticos captiuant. Vide huius expositio-

z coniunctio conturbare sensum. sed vernacula est hebreus lingue in coniunctione frequenter ut: vi iterum abundet. Habet enim vernacula lingua aliud quid prioratis qd apud alias videt vicious. Hic ergo et coniuncto abundant in suis. Caneat ergo cynegus qui interpretat possessio: q^z uis possideat istam gratiam ut in eccllesia christi sit: ne forte astutia beor circumveniat eum. et declinans ad prava dogmata tradat assyriis: qui enim blasphemant in eccllesia positi tradunt satanas ut discant non blasphemare. Tradunt autem assyriis qui interpretantur dirigentes non ut penitus pereant: sed dirigant et corrigant et discant non blasphemare.

Non videt cynegus valde culpabilis non minare cui dixit saul

discende de medio a malech et non putat te: q^z fecisti misericordiam i israel et. Hoc robustus est habitat calu si ponat i petra quae est christi: nidus suu. Balaam et reuersus est in locu suu. Balac quoq^z via q^z venerat rediit

secularis sapientie callent: q^z vere sibi robustum habitaculum costruunt: si se infirmos sentiunt: et in excelsa humilitate christi foundationem fiduciam ponunt: et omne qd habent cordis voluntate transcendent.

Electus. Electi de numero sapientum: veritatis inquisidores vita vivunt perpetua. unde. Qui elucidant me vitam certe habent.

Assur. Dyabolus. s: cui heretici tradunt dirigendi et corrigendi. **P**arabola. Sepe parabolice loqui dicitur: ne quid in his: non quasi parabolam: sed in litteram accipiamus.

Quis uicturus. Iam felix qui haec videat: sentiat: intelligat: et credit q^z haec ita fecerit deus.

Quando ista faciet deus. Cum scilicet orietur stella ex iacob: surget haec ex israel: et delebit amalech et semen eius gibit. Id est: cum veniet christus: et cultus ydolorum destruet: et demonum potestatem subiicit.

Clementem et. Videtur significare q^z iuxta incarnationem domini venire romanis assyrios hebreos et omnes orientales superaturi: et tandem regnum predictum in statuam danielis. Vel q^z in aduentu christi: in fine temporum quod pars occidentalis significat: omnia regna mundi gladio spiritus: i. Christi superent: et in tpe antichristi cellet predicationem euangelii.

Domi. Et exhibunt de manibus citiorum: et affligent assyrios. Cuius interpretant plaga finis. Qui ergo conuersi ad deum et a christo erudit plagam q^z in fine seculi ipsius venient effugient affligent assyrios. Id est: hi quibus in agone positis ceteret deus satanam sub pedibus affligent assyrios: i. Demones. Calcabunt enim super serpentes et scorpiones et super omnem virtutem inimici.

Habreos. Hebrews est qui de egypto transit ad terram pro de tenebris ad lucem: de morte ad vitam. Sed non sine magno certamine potest obtinere. Affligit ergo et affligitur: cedit aduersarium et cedit: affligunt s: assyrii hebreos: i. ipsius dei: sicut affligunt ab eis.

Etiam ipsi peribunt. Id est. Et ipsi peribunt. Non cu hebreos: sed pariter: i. statum ut hebreos affligerent. Pariter enim grecus sermo pro statum point. Hic ergo erit finis omnium ut affur cui tradebant delinquentes in ipso dei: vel in interitu carnis ut spiritus saluus fieret: vel ut discesseret non blasphemare: pereat etiam ipse ab eo qui potestatem haberet perdere i. gehennam qui dicit eis: Ite i ignem eternum: qui pereat deo et a eius. Periret una omnis de centum: sed hanc bonus pastor relictus non agitant omnes i montibus descendens ad hanc vallem lacrimari: et requirens inuenit: et imposita humeris reportauit. Iste autem affur qui in fine omnium dicitur puerus. Nescio si aliquis aut queri possit aut inueniri: periret ergo non errore s: iudicio: non lapsu motus: sed puerantia obturatus. Qd enim scriptum est: Ego occidam et ego vivere faciam: deducam in infernum et reducam: nescio si generaliter ad omnes aspiciat an ad eos tantum quos deceptio dyaboli deduxit in mortem.

Surrexit balaam. Quia balaam dei virtute strictus non potuit israel maledicere volens regi placere: ait. Veni consilium tu: sed consilium non agit: qd tam refertur i fine huic libri: sed plenius ubi iobes ait: Habes ibi doctrinam balaam: qui balac docuit ut mitteret scandalum

in conspectu filiorum israel: ut manducarent ydolis imolata et fornicarentur. Quasi populus hic non pro prijs viris sed deo querendo vincit et pudicitia conservando. Deinde pudicitia et sponte vincetur: non virtute militum sed deo mulierum pugnacium est: forma vincit armatos: ferrum pulchritudo captiuat. Ubi senserint eos mulieres manus dedisse libidini: non se prius cupientibus prebeat que de sacrificiis ydolorum comedantur; et cōscentur belphegor. **R**ex vero balac cōtinuo consilio paruit.

C. XXV.

Et fornicatus

Est populus. Ori.

Ipa historia nos edici-

fcat doceat quod aduer-

sas nos militat forni-

catio. Sed si habue-

rimus arma apostoli-

luxuriae tela non noce-

rent nobis. Id est: si

bateamur locam ius-

ticie: galeam salutis

gladii spiritus quod

est verbū dei: et sc̄nti-

fidei: calciati pedes in p̄paratione euangelij pacis. Si hec arma p̄içim⁹

dyabolo locum damus: et captiuat nos omnis demonū chorus et deo p̄tra-

nos iurascitur: nec solum in p̄senti sed in futuro puniemur. Faciunt autē

nos vincere pudicitia et iustitia prudentia et egerū virtutes. Faciunt autē

vici luxuria: libido: auaricia: iepitas et omnis malicia.

Idē ait iohes in apocalip̄si. **H**abes ibi quosdam tenentes doctrinā

balaam ēc. **Q**ui facit q̄ facit balaam: doctrinā eius docere videtur. **H**ic

de doctrina iezabel ibi memoratur: non quod aliquis ex discipulis iezabel do-

ceat que illa tradiderit: sed qui p̄phās p̄sequitur sic illa: aut dolo aliquos

capit: aut falsis criminib⁹ perimit innocentes: iste tenet doctrinā iezabel

Sic ergo qui praeceps cōsilio scandalū generat in p̄slo: et ostensionem et irā

tei: p̄uocat: vel ydoloy sacrificiis cōmunicando: vel libidini semiendo:

doctrinā balaam tenerit. **E**st ergo execrabilis erit corporis fornicatio q̄ vio-

lat templum dei: et tollit membra xp̄i: et facit membra meretricis. **S**ed exē-

crabilior generalis fornicatio ī qua omne genus peccati pariter cōtinetur

Cum ania s̄-consortio verbi dei ascita: et matrimonio eius sociata ab ad-

versario eius qui eam sibi in fide despondit corrūpitur. **E**st ergo sponsus

et vir anime mundi verbū dei ī xpus. **V**nde. **V**olo aut̄ vos omnes vni-

viro virginē cas- ex xpo ēc. **D**um igitur ania adh̄get sponso: et cōplicet

et audiit verbum eius: ab ipso suscipit semen verbi: et concipit et facit filios

et salua sit p̄ generatōem filiorū. **S**i permanescit in fide et caritate etiam si

p̄ius sicut eua seducta fuit) ubi cōcubitus factus fuerit anima cum verbo

dei et cōplexus adiunīcē datus: nascitur generosa p̄genies: pudicitia: s̄-

inſticia patiētia et omis virtutes. **S**i aut̄ se dyabolo et demonib⁹ p̄stituerit:

faciet filios adulterij: s̄-omnia peccata. **P**er singula ergo que gerimus ge-

nerat filios ania nostra sensus: et opera. **E**t siquidē sc̄dm legem est et ver-

bum dei q̄ facit: parit spiritū salutis: et saluabitur p̄ generatōem filiorū.

de quibus dicit. **F**iliū tuū sicut nouelle oī c̄ m̄. **S**i vero cōtra legem est

q̄d agit: de cōceptione cōtrarij spiritus parit filios peccati et maledictis.

Ania s̄emp parit: s̄emp generat: vel de verbo cōcipientis: vel de cōtra-

rio spiritu. **F**orte ad bas generatōes respicit q̄d dictū est. **C**um ei nondū

nati fuissent aut aliquid egissent boni aut mali ēc. **I**ste enim generatōes

anime et spiritus sancto generate priusq̄ faciat aliquid boni diligunt. **S**i

vero ex spiritu maligno: priusq̄ impleant aliquid mali: hoc ipso q̄ h̄moi

voluntatem repent ania: digne odio habetur male voluntatis execrāda

conceptio. **I**deo forsitan et chanaan puer ante ipsiū nascetur maleficit.

q̄ peccauerat pater eius: et p̄petebat noe q̄ vniuersis filiorū suorū optimis

queq̄ signaret: ubi ad chām ventū est. **M**aledict⁹ inquit chanaan puer.

vnde. **F**ilia babylois misera beat⁹ qui retrubuit tibi retrubu: quā tu ret⁹. n.

Beatus qui te: et alli: par: su: ad pe. **E**t si nondū aliquid operis gessit in

nobis babylonī cōceptus: dum parvulus ē non miserearis: statim iterice:

odibilis enim est: elide eum ad petram ne crescat: ne angeantur opa cōsu-

sionis in eo. **P**etra xps est: in cōspectu tremēti indicij eius posita p̄ereat

hec sotiles. **H**ec dicta sunt de generali fornicatione: cuius sp̄es est corpo-

ralis fornicatio. **N**unc paulus ait. **Q**ui se iungit deo vnuus spiritus ē.

et qui se iungit meretrici vnuus corpus est. **Q**uali omnis ania aut domino

cōiuncta est: aut meretrici: domini aut dixit virtutes que xps est: et verbū sa-

pientiam virtutem iusticiā et humilmodi. **M**eretricem vero omnes malicie

species. **V**nde. **M**ulier occurrit ei habens speciem meretricis: que iuuenit

facit anolare corda. **N**ec meretrici malicia est: qui se iungit huic meretrici

vnuus corpus malicie efficitur. **S**icut ergo qui se iungit domino iungit se sa-

pientię iusticię pietati et veritati: et cum omnibus vnuus efficitur spiritus:

ita qui se iungit huic meretrici iungit se impudicitę iniquitati mēdaciō et omnibus malis cū quibus vnuum corpus efficitur.

Cōmederunt. **Q**uali enī de his q̄ imolata sūt ydolis comedent que execrabilia sunt apud deum. **Q**uis enī consensus dei cū ydolis?

Ori. Ait apostolus. **S**i quis viderit sc̄iam habentem in ydolio recū-

ber: nonne scientia eius cum sit infirma edificabitur ad manducandum ydolotica? **V**nde videatur non tam rem ipsam grauem pronunciare q̄ illius

offensam qui h̄ec videns ad idem p̄uoca tur: cum nō simili sen-

tia munit: vt nō tam sui q̄ alterius sit reus. **F**orte studiosi litterarum grecarum homines: et amatores philosofie te-

ri: arguit eos lex negligentes et deitantes. **I**natus dominus dixit ad moysen:

abus moab. que vocauerūt eos **I**consociati sunt: et ydolis gentium.

ad sacrificia sua. at illi cōmederūt

et nō solum s̄-manducauerunt.

et adorauerunt deos earum. **I**n-

itiatusq̄ est israel belphegor. **E**t

q̄ arguit eos lex negligentes et deitantes.

iratus dominus dixit ad moysen:

ledebant eos qui scientiā veritatis acceperant. **S**ed minus ī xpo eruditū

si imitantes talia legerent vulnerai p̄terat. **Q**uia ergo caritas nō q̄rit

quod vīle est sibi: sed q̄d multis: talcum verbi cibū capiamus qui nō lolū

nos edificet et delectet: sed etiam videntes nō offendat. **E**st ergo non solū

in cibis ydolis imolatum: sed ī verbis. **O**mnis sermo qui pierat in i-

sticam et veritatē docet deo imolatus est. **Q**ui aut̄ impudicitia iniustiā

impietatē ydolis: et qui eū recipit ydolis imolata manducat.

Cōtagorauerunt. **N**ota ordinem malos seruos primo cōcupi-

scia deputat: inde ingluies: postremo captivat impietas: cuius merces ex-

oluitur fornicatio.

Ori. Salomon cum esset sapientissimus multis mulieribus idicis: et

latera ideo deceptus est. **E**go tamē nō puto q̄ multe mulieres multa do-

gmata nō nominentur: que singula cum vir lapientissim⁹ sc̄urari et agno-

lere uoluerint: intra legis diuinę regulam tenere se nō potuit. **D**ecepit enī

moabitica philosophia: vt ydolo moabitico imolaret: et ammonitarū et reli-

quarum gentium: quarum mulieres dicuntur receptile: templa edificasse ydol-

ois imolasse. Grande opus est tot dogmatibus quasi mulieribus miceri-

ne a veritate declinare: sed constanter dicere. **S**exaginta sunt regine: et

octoginta concubine: adolescentularum non est numerus. una tamen est

colomba mea.

Consecratus est. Consecratus est: s̄-misterijs ydoli: q̄d apud mad-

anias p̄cipie a mulieribus colitur: et est species turpitudinis: sed scriptu-

vix reperitur que vel qualis sit vel cuius forme forte ne auditore polluat.

Lum ergo multe sunt turpitudinis species vna belphegor dicitur. Omnis

ergo qui turpe aliquid committit in aliqua turpitudinis specie belphegor

consecratur.

Ori. Et initiatus est belphegor ēc. **P**er omnia peccata que cōm̄i-

tūs: maxime si nō surreptōe aliqua sed studio peccam⁹: illi dymoni cui

curia est quid admittimus consecrāre. **E**t forte tot dymonibus consecra-

mur quot peccata cōmittimus: et mysteria ydoli illius v̄ illius suscipim⁹.

vnde. **J**am enī mysteria op̄at iniquitatis. **C**ircumventes ergo querunt

quomō vnuquēq̄ mysteria suis cōscent. **S**i senserint malignū sp̄itu

loqui in corde tuo: vt te ducat ad aliqd opus peccati. **I**ntellige q̄ vīlt

te obsecrare alicui dymoni vt suscipias mysteria dyaboli. **A**dēst vnicinīc

nostrum angelus bonus qui regat monēat: qui p̄ actibus nostris corrigē

dis et miserationib⁹ expolcēndis quotidie videat faciem tei. **E**t sc̄dm apo-

calip̄m ioh̄is vnicinīc ecclesie generaliter angelus p̄fēct: qui vel collan-

datur p̄ benegestis pl̄li: vel p̄ delictis culpatur. **I**n quo stupendi mysteriū

admiratōē p̄mouerit: q̄ tanta curia deo est de nobis: vt etiā angelos suos

culpari p̄ nobis et confutari patiantur. **S**icut enī cū pedagogō traditur

puer. **S**i minus dignis ibutus apparet disciplinis: culpa ad pedagogū

refertur: nec ita p̄uer a patre vt pedagogus arguit: nisi durus et lasciuus

et p̄terius pedagogi salutaris monita spreuerit. **Q**uid aut̄ illi animę fiat

spacium temporis tedit sed ait: sine mortuis sepiere mo^rtuos suos. **P**a^rter etiam nos trahit. unde. **N**emo venit ad me: nisi pater me^r traxerit eū: qui seruis suis dicit: **Q**uisq^z iueneritis cōpellite irare. **S**anc^r quoq^z spirit^r ait. **G**ejate mihi paulū^r et barnabam^r. **P**rohibet etiā paulū^r ire in asyam. et cogit ire hierosolimā: p̄dicens quia vincula et carceres maneat eum ibi.

Lolle cunctos principes populi^r. **O**ri. Fortassis referunt

hęc ad angelos. Ve-

nient enī ad indicin^r

nobiscum: et stabunt

ante solem iusticie ne-

forte aliquid canſe ex-

ipſis fuerit q̄ deliq-

mus: ne forte minus

operis expēderint ne-

nos a peccatis reuoca-

rent. **V**nde ī apoca-

lipsi. **H**abeo aliquid

aduersū te q̄ habes

ibi tenentes doctrinā

balaam et huim̄oi

Si enī mercede spe-

rat angelus qui nos

cōsignatos accepit a

deo pro his q̄q̄ bene

gessumus. timet et cul-

pari pro male gesstis.

Et ideo ostentari di-

cuntur contra solem

ut appareat quorum

culpa p̄missa sunt pec-

cata q̄ belphegor

vel cuiuslibet ydolo p̄

qualitate peccati con-

secramur. **Q**uia pain-

ceps. i. cuius angelus

cōsignatus nō defuit

sed de bonis commo-

nuit: et locutus ē ī cor-

de meo ī eo dūtaxat

in quo me cōscientia

reuoçat a peccato. et

ego spretis el^r mōtis

et cōscientię retinaclo

in peccatis proupi:

duplicabili michi p̄

na. p̄ contemptu moni-

toris et facinoris com-

misi. ne mireris si an-

geli veniant cū homi-

nibus ad ludicrū. **I**ple enim dñs ad iudicium veniet cum principib⁹ po-

puli sui. **O**stendantur ergo principes: et si in illis culpa est: desinit ira dei

et populo. **D**eterminus ergo magis esse solliciti: scientes q̄ non solum p̄ actib⁹

nostri stabimus ante tribunal dñi: sed et angeli tanq̄ principes et duces

nostri. **V**nde. **O**bedite p̄positis vestris: ipsi enī p̄uigilant rationem redi-

dituri pro animab⁹ vestris.

Ori. Populus peccat et principes ostentant cōtra solem ad exami-

nandum: ut arguant a luce. Non enī tantum p̄ suis arguuntur delictis

pro polo enim cogunt principes reddere rationē: ne forte nō docuerit: nō

monuerint: non solicite arguerint eos qui primū peccauerunt ne cōtagio

dispergeret in iplos. **I**n iplos enī cōvertetur ira dei: et cessabit a populo.

Hec li cogitarent hoies: principatus nō ambirent: sufficit cuiq; pro pecca-

tiis pp̄tis argui et reddere ratōm. **Q**uid necesse ē. p̄ peccatis p̄pli ostētar

contra solem ante quē nibil potest abscondi: nibil obscurari;

Aug. Et dixit dominus ad moysen: Accipe dices p̄pli et ostenta eos

dño cōtra solem: et auferetur ira animaduſionis domini ab israel. **T**atus dñs

te fornicationib⁹ israel carnalibus: scz et spiritualib⁹. **M**ā et filiab⁹ moab

semiscuerant: et ydolis fuerant consecrati: moysi dixit ut ostentaret dño

duces p̄pli cōtra solem: i. palam in conspicio huīus lucis. **A**et grecus ait:

paradigmatiso: qđ dici possit exempla: qđ paradigmā exemplum dicit.

Nam aquila dixit. Conlige: vel potius sursum confige. symachus antez

suspende. Sed mirum est q̄ scripture desist narrare vitū hoc fuerit et pre-

cepto dñi impletū: qđ contemni potuisse non video: aut si contempnū est

impune cōtemni. **S**i aut̄ factum est et tacitū: cur ex eo q̄ phinees trāffixū adulteros placatū fuisse dñm scriptura dicit plagam cessasse? **Q**uasi cōtrifixis duob⁹ sic p̄ceperat dñs: adhuc indignatio perseverans alio mō placanda videret: cū falso esse nō posset qđ p̄tūtiauerat dicens: Aneretur ira animaduſionis dñi ab israel. **S**i ergo factū erat quis dubitet irā fuisse auerſam? **Q**uid ergo opus erat: vt phinees ad placandū tēū in adulteros vindicaret: et scriptura phiberet q̄ lic placauerit dñm: **N**isi

forte itēligamus: cū

illud qđ p̄cepat dō

minus de duob⁹ pli

moyses ip̄le dispo-

neret: voluisse enī etiā

scđm legē talia puni-

re flagicia: vt iuberet

vniq̄eq̄ interficere

proximū suū dis alie-

nis consecratū: et inte-

rea illud phinees fa-

ceret: et sic ira dei iam

placata: nō opus fu-

isse duces pli crucifi-

gi. **H**ec sane severi-

tas illi temp⁹ cōgrua-

quantū malū suū for-

niciatōis et ydolatri-

prudentium fidei sa-

tis eidēter oñdit.

Quod cū in-

disset phinees.

On. **H**ec edificare,

runt priore pli: tibi

aut̄ qui a xp̄o redem-

ptus es cui de mani-

bus gladi⁹ corporis

ablatus es: et datus

est gladius spiritus;

arripe hunc gladi⁹.

Et si vides israeliti-

cum sensu cū madi-

anitis sc̄ortantē mere-

tricibus: i. cū diaboli-

cis cogitationib⁹ vo-

lutantem: ne parcas:

ne offusiles: statim

peccate: peccati p̄ime:

ip̄sam quoq; vuln̄

id est: secreta nature

discutiēs et penetrās

ip̄sum fom̄e peccā-

ti reseca: ne ultra cō-

cipiat et generet: et maledicta peccator̄ lobes israelitica castra p̄taminet. sic enim sedabis iram dei. **P**reuenisti enim diem iudicij que dies ir̄grediatur et iudicis. **E**t exterminato fom̄e peccati qui hic vuln̄ mulieris appellatur: ad iudicium venies securus. **D**eterminus ergo ut inneniam semp patim̄ istum gladium sp̄us: p̄ quē exterminentur ipsa semina et cōcepta culpa et p̄piciens vobis fiat deus p̄ uerum phineem dñm nostrū bisum xp̄m.

Arrepto pugione. Significat p̄ cruci xp̄i nō solum ydolatriam:

sed et omnē carnis affectū vel cōcupiscentiā p̄imi: et sic tēū placari.

Occisi sunt xliii. milia. Quia lumē veritatis et iusticie relinque-

tes cecitare ydolatrie et fornicatōis amauerūt: solis eterni lumine priuati:

mortis tenebras incurrit. **V**isibilis enī sol vigintiquattuor horis orbem

illustrat: et suo ambitu noctis tenebras fugat: sic et xp̄s ad fugandas pecca-

ti tenebras p̄ apostolos et xp̄has mundū illustrat.

Dactū sacerdotii sempiternū. Quisq; zelo dei compunctus

carnis stimulos cōtemnit cōpūnit: vel subiectos ne lasciuūt corrigit: sem-

piternū sacerdotii acq̄rit: p̄tinens ad eundē de quo dī. **T**u es sacerdos ī

eter. hī or. mel. cū quo eternū regnū possidebūt. **I**nterptat aut̄ phinees

ore parvens: vel ore requevit: vel oris angūliū. **E**leazar tens me^r adiutor

vel dei adiutoriū. **A**aron mons fortitudinis v̄l mons fortis. **Q**ue nomia

cōgrue p̄dictū sensum exprimūt. **Q**ui enī ore p̄it ne praua loquat̄: et my-

steria celestia exponit: auditoīb⁹ p̄ dei adiutoriū p̄iū laborē explens: ad

montē fortitudinis i. xp̄m feliciter ascendit.

Erat autem nomen zc. Israelite q̄ fornicatus ē cū madianitide

C. XXVI.
Poligō noti
on. **O**n. **Q**uia illi
q̄ primo a forūtē
p̄ peccato cōcūdēt:
scđm nūnc p̄cipi;
et locū succēdēt:
vocat ad numerū.
Et op̄ de illis dūtū
non fuerit de his s̄.
vīcī. **H**is dūtribuit
tertia in forū et nō
sonum zc. **S**i de
p̄dictū dūtū fūllit,
fūllit fūllit: quia ce
dūtū in p̄derō p̄
p̄cipiūt: his amē
cōmītūt: qui p̄mitūt
tūrīgōtūt.
Inumerū om̄
nom. x. **T**ertia po
p̄lis anūtūt: et
lēnit; et in tōtūt
p̄mis cōmītūt

Numeri.

significat eos qui ab ecclesia per errore vel prauam operatōnem sepati; blasphemiam dei inter infideles ex citant. Quibus dicit p̄ vos blasphematur nōmē dei in gentib; quos noīa ista ostendit. Nā et zābri iter pretatur psalmus v̄l canticū Salu; temptationē respiciēs. Si meon audiuit tristiam; vel nōmen habitaclū. Cobzi; calix imensus; vel immola mibi. Sur: mūrū ul angustia. Padian contradictionē vel misio. Zamzū ergo fornicatorē corpore vel spirituē significat; qui nō cātū landis sed psalmū irrisiōnis iter inimicos xp̄i exītat. Vñ. In me psal lebat qui bi. vi. Hic ergo ad temptationē respiciens; et temptati consentiens; sub nomine habitaculi id ē sub noīe ecclasiastica te casu suo īgenit tristia fidelib; q̄r calicis imēsi amoze repletur. i. gule technies se metip̄m dialolo īmolavit; cū mēbra sua libidini tradidit. Hic contradictionis responsū ab adōsarijs dei prauo ope efficiens; mūris eterni carceris et angustie semetip̄m immersit. rbi cruciabit die ac nocte vsc̄ ad nouissimum quadrantem.

C. XXVI.
Postq̄ nori orū. Ori. Quia illi q̄ primo asti fuerat p̄ peccato ceciderūt; secūdus nūc plūs i eoꝝ locū succedens vocat ad numerum. Et qd̄ de illis dictū non fuerat; de his s̄ dicit. His distribuet terra in sorte ex nō nominum z̄. Si de priorib; dictū fuisset falsuꝝ fuisset; quia cederunt in deserto p̄ peccato suo his autē cuncta que p̄mittuntur impletaruntur.

Numerate omnem z̄. Iterum populus numerantur et levite; vt interfictis primis carnalib; no

et peccitate eos. quia et ipi hostiliter egerunt contra vos et deceperunt flos illius. vel cobzi insidijs p̄ ydoluꝝ phogor et cobzi filiam ducis madian sororē suā; que peccata est in die plague pro sacilegio phogor.

D. Ostquā nori

orum sanguis effusus est; dixit domin⁹ ad moysen et ad eleazarum filium aaron sacerdotem: Numerate omnem summaz filiorum israel a viginti annis et supra p̄ domos et cognationes suas cunctos qui possunt ad bella procedere. Locuti sunt itaq; moy ses et eleazar sacerdos i campestribus moab sup iordanem contra iericho ad eos qui erant a viginti annis et supra. sicut dñs imparat: quoꝝ iste ē numerus. Ruben pri mogenitus israel. Nūius filius enoch: a quo familia enochitarū. Et phallu: a quo familia phalluitarum. Et esrom: a quo familia esromitarū. Et charmi: a quo familia charmitarū. Hę sunt familię de stirpe ruben. quarū numerus inuentus est quadraginta tria milia et septingenti triginta. Filius phallu helyab huius filij manuel et dathan et abyron. Isti sunt dathan et abyron principes populi qui surrexerunt contra moysen et aaron in seditione chore quando aduersum dñm rebellauerunt. et aperiens terra os suū devorauit chore morientibus plurimis qn̄ cōbusit ignis ducentos quinqua

C. XXVI.

ginta viros. Et factū est grande miraculum ut chore pereente filij eius non perirent. Filij symeon p̄ cognatiōes suas. Namuel: ab hoc familia namuelitarū. Jamin: ab hoc familia iaminitarū. Iachin: ab hoc familia iachinitarū. Zare: ab hoc familia zareitarū. Saul: ab hoc familia saulitarū. Hę sunt familię de stirpe symeon. quarū omnis numerus fuit vigintiduo milia ducenti. Filij gad p̄ cognatiōes suas. Sepbon: ab hoc familia sephonitarū. Aggi: ab hoc familię aggitarū. Sumi: ab hoc familia sumitarū. Ozni: ab hoc familia oznitarū. Her: ab hoc familia heritarum. Arod: ab hoc familia aroditarū. Ariel: ab hoc familia arielitarū. Iste sunt familię gad quarū omnis numerus fuit quadraginta milia q̄ngenti. Filij iuda ber et onan: qui ambo mortui sunt in terra chanaan. Fueruntq; filij iuda p̄ cognatiōes suas. Hela: a quo familia selaitarū. Phares: a quo familia pharesitarum. Zare: a quo familia zareitaz. Porro filij phares esrom: a quo familia esromitarum. Et amul: a quo familia amulitarū. Iste sunt familię iuda quarū omnis numerus fuit septua ginta sex milia q̄ngenti. Filij ysachar p̄ cognatiōes suas. Thola: a quo familia tholitarū. Phau: a quo familia phauitarū. Jasub: a quo familia iasubitarū. Semra: a quo familia semramitarū. Hę sunt cognatiōes ysachar quarum

uus populus dei censatur; qui per iorda nis baptismum transseat; et celestis hereditatis reprobationem accipiat.

Istis diuide
tur terra. **Ori.** Re
probatur prior plus
qui est in circuncisione
et introducit scds de
prepucio. qd paternā
hereditatē consequit
nō a moysi sed a ihu
Moyses enim si dat
aliquibus hereditatē
nō itra iordanē quē
nec transit omnino:
extra dat terram; nō
fluentem lac et mel; s̄z
pecorib⁹ aptam. mu-
ta animalia et irratio-
nabilia melius qd ho-
mies nutrientē. **Ihs**
meus scđo poplo ter-
ram dat lacte et mel;
le manantē: imo quē
est fauns mellis p̄g
omni terra. **E**t moy-
ses quidē hereditatē
non dat in clero. nec
pōt p̄ plebes domos
familias nomia et me-
rita singulor⁹ divina
sorte pensare. **Hoc** fa-
cit solus hieslus: cui
omne iudiciuz tedit
pater. **I**pse scit etiā
quomodo vnumquē
qz digna mansione
disp̄ser. **Sunt** aliq
tamē in istis qui sup
eminēt: et omnino nō
ducunt ad sortē. om-
nes qui intente pma-
nent in misterio dei.
puigiles i seruitio ei⁹
excubias gerunt: sor-
tem inter ceteros nō
querūt vel accipiūt.
sed nec i terra est fors
eorum. ipse dominus
ē fors eis et hereditas
Hi sunt qd nullis cor-
porē nature obstaci-
lis habebati: omnium
invisibiliū gloriā sup-
gressi i sola dei sapia
et xpo. ei viuēdi vñ
exercitiūqz posuerunt
qui nibil corporeum
requirunt: **Sed** solā
agnitōem secretoru⁹
dei. et vbi est cor eorū
ibi ē et thesaurus. sp
in domino et i verbo
eius et i pientia de-
letabu⁹. **Hic** eis ci-
bus hoc poculū. iste
diniti⁹. **E**rit regnū.
Qui autē inferiores
sunt: hereditatē terre
acciipiunt. sicut subli-
mioris alicui⁹ et potē-
tioris. **T**erra enī vi-
uentū pmittitur: quē
viuentū dicit: qz ne
cit mortē. **E**t isti qui
numerus fuit sexagintaquatuor
milia tricenti. **F**iliij zahulon p co-
gnationes suas. **S**ared: a quo fa-
milia sareitarum. **N**elon: a quo
familia belonitaru⁹. **J**alel: a quo
familia ialelitarum. **D**e sunt co-
gnationes zahulon. quarū nume-
rus fuit sexaginta milia quingēti
Filiij ioseph p cognationes suas ma-
nasses et ephraim. **M**emanasse or-
tus est machir: a quo familia ma-
chiritaru⁹. **M**achir genuit galaad
a quo familia galaaditarum. **G**a-
laad huit filios. **D**yezer: a quo
familia hyezeritarum. **E**t elech: a
quo familia elechitaru⁹. **E**t asribel
a quo familia asrielitaz. **E**t sechē
a quo familia sechemitaru⁹. **E**t se-
mida: a quo familia semidaitaru⁹
Et epher: a quo familia epherita-
rum. **F**uit autē epher pater salpha
at qui filios non habebat: sed tñ
filias qzrum ista sūt nomina ma-
la. et noha. et egla. et melcha et ther-
sa. **D**e sunt familię manasse. et nu-
mer⁹ earū qnqgitaduo milia sep-
tingenti. **F**iliij autē ephraim per co-
gnationes suas: fuerunt hi. **S**utha-
la: a quo familia suthalaitarum.
Bether: a quo familia betherita-
rum. **T**heben: a quo familia the-
henitaru⁹. **D**orro filius suthala
s al berat vel beran.
fuit heram: a quo familia herami-
tarum. **D**e sunt cognationes filio-
rum ephraim. quarum numerus
fuit trigintaduo milia quingenti.
Isti sunt filij ioseph per familias
suis. **F**iliij beniamin in cognatio-
nib⁹ suis. **B**ale: a quo familia ba-

leitarū. **A**zbel: a quo familia azbe
litarū. **A**hiram: a quo familia abi-
ramitarum. **S**uphan: a quo fami-
lia suphanitarū. **H**upham a quo
familia huphamitarū. **F**ilii bale-
hered et noeman. **D**e hered fami-
lia hereditarū. **D**e noeman fami-
lia noemanitarū. **N**i sunt filii bē-
iamin p cognationes suas quoꝝ
numerus quadragintaquicꝝ mi-
lia sexcenti. **F**ilii dan p cognatio-
nes suas. **S**uban: a quo familia
subanitarum. **N**e sunt cognatōes
dan p familias suas om̄s fuerūt
subanitē. quorum numerus erat
sexagintaquatruor milia q̄dringēti.
Filii aser p cognatōes suas. **I**em-
na: a quo familia iemnaitarū. **I**e-
sui: a quo familia iesuitarū. **B**rie:
a quo familia brieitarū. **F**ilii brie-
haber: a quo familia haberitarū.
Et melchiel: a quo familia melchi-
elitarū. **N**omen aut̄ filiē aser: fuit
sara. **N**e cognitiones filioꝝ aser
et numerus eoꝝ quinquagita tria-
milia quadrangēti. **F**ilii neptalim
p cognatōes suas. **I**esibel: a quo
familia iesibelitarū. **S**uni: a quo
familia gunitarū. **I**eser: a quo fa-
milia ieseritarum. **S**elle a quo fa-
milia sellemitarū. **N**e sunt cogna-
tōes filiorū neptalim p familias
suas quoꝝ numerus quadragita
quinquicꝝ milia quadrangenti. **I**sta
est summa filiorū israel qui recen-
siti sunt. sercenta milia et mille se-
ptingenti triginta. **L**ocutusq; est
domin⁹ ad moysen dicens: **I**stis
dūvidetur terra iuxta numerum

Numeri.

accipiunt aliquid ter
re; sed illius que v
ibis contigua est.
Pluribus ma
forem. Ut sc̄z nu
merosior tribus ma
jora spacia terrae sorti
atur; que minor autē
fuerit hominū numer
o minorem.

Vnus iustus s̄m
q̄ a deo acceptus p
plurib⁹ habetur. vñ
Per vñ sapientem
habitabitur cunctas.
tribus aut̄ iniquorū
resolabitur. et vñ
iustus p̄ toto mundo
Iniqui aut̄ zsi mlti
sunt; exigui z p nichis
lo ducunt apud deū
Est ergo z mltitudo
landabilis vñ abrahā
quem eduxit foras.
ait. Respice celum si
potes dividere stellas
ita erit semen tuū zc.
In quo notandū q̄
iustus in interiorib⁹
semp̄ consistit; quia i
abcondito orat pa
trem; et omnis gloria
filii regis i regal'ani
me intrinsecus est. h̄z
dens edicit eū foras
cum res postulat z re
rum visibiliū ratio.

Cut sors terrā
Per sortem p̄cipit
dividi hereditas; sed
video ipsum moysen
cui ista mandantur;
nō sorte dividere he
reditatem. Ruben z
gad z dimidij tribui
manasse. Ibs quoq̄
extra sortem dat he
reditatez tribui iude
z caleph; z tribui ef
fraim; z dimidij tri
bui manasse. In cete
ris sortes mittit. vnde
puto q̄ in celesti he
reditate aliqui nō ve
nient ad sortem; neq̄
cuz ceteris (quibus san
cti sunt) num erubunt
sed erit egregia eorū
hereditas; sicut fuit
caleph; z tribui iude
z ibi filio naue. **H**ic
enī cui adepta victo
ria diuidunt spolia;
egregii bellatores cu
ceteris nō ducentur ad sortem; sed optima queq̄ virtutum merito perci
piunt; ceteri sorte vtūtū iure victorie. Ita videtur mibi xp̄s dominus
mens facturus. Illis enī p̄cipios z sublimes decernet honores; quoq̄ fa
cta magnifica z sublimes cognoscit virtutes. vnde ait. Volo pater ut rbi
ego sum illic z isti meū sint z alibi. Sedebitis z vos sup̄ duodecim thro
nos. z alibi. Sicut tu in me pater; z ego in te; ita z isti in nobis vñ sint.
Hec omnia nō sorte descendunt; sed dilectōis prerogativa.

Nisi caleph zc. Isi. Sexcenta milia armator̄ de egypto dicuntur
egressa; z duo tantū in terram p̄missionis ingressi. Multi enī p̄ baptismū

C. XXVII.

iordanem contra iericho. Inter
quos nullus fuit eoq̄ qui ante nu
merati sunt a moysē z aaron in de
serto synai. Predixerat enī domi
nus q̄ omnes morerentur in soli
mūdine nullusq̄ remālit ex eis nisi
fideles s̄ virtusq̄ populi vel securitatis actiōis
vel contemplatiōis.
Dic filius iephone. z ioseph si
lius nun.

C. XXVII.

Ecceſſerunt
aut̄ filii salphaat fi
lii epher. filii galaad. filii machir.
filii manasse qui fuit filius ioseph
quarū sunt noia maala. z noha. z
egla. z melcha. z thersa. steterūtq̄
coraz moysē z eleazar sacerdote
z cunctis principib⁹ populi ad
hostium tabernaculū ſederis atq̄
dixerunt. Pater noster mortuus
est in deserto nec fuit in ſeditione
que concitata eſt contra dñm ſub
choro; ſed in peccato ſuo mortu⁹
eſt. Dic nō habuit mares filios.
Cur tollitur nomē illi⁹ de familia
ſua; quia non habet filium? Date
nobis poffeſſionez iter cognatos
p̄ris nři. Retulit moysē cauſaz
earum ad iudicium dñi. qui dixit
† Squia ne plebs legis ab euangelio poffeſſione
excluditur.
ad eum. Justam rem poſtulant
† filii i opa mīſterio corporis cōpleta. † ſc̄z
qui vmbra legis habet in ore nibil profun
dum nibil ſpirituale ſentiens.
Fili⁹ ſalphaat. da eis poffeſſione
inter cognatos patris ſui. z ei in

ad fidem tranſeunt;
ſed ad celestem patri
am paucissimi perve
niunt. fm illud. **D**ul
ti vocati; pauci vero
electi. **D**uo tantū in
gredīntur ppter eos
qui ex viroq̄ poplo
celeſte regnum adipi
ſunt. vel qui p acti
onem z contemplati
onem ad eternā bea
titudinē pdestinant.

C. XXVIII.

Da eis poffeſſi
onem. **O**n. **D**abis
poffeſſionem zc. **H**ec
ſc̄m hyſtoriam pa
lam eſt omnibus qd
rigoris habeant; qui
ſunt leges istas nō
ſoluz apud filios iſk
cuſtodiū; ſed apud
omnes homines; qui
tamen legibus viuunt
Vnde appetit p li
bertas filiarū ſalpha
at; non ſolum eis he
reditatē contulit; ſed
perpetua viuēdi iura
ſeculo tedit. **D**ides
q̄nta ſit hyſtoriq̄ etiā
utilitas; quis potest
leges istas diſſoluere
qbus viuērū viu
mundus? **N**os autē
quęramus quomodo
ſpiritualē gđificemur.
ſieri ē potest ut neq̄
filii mibi ſint fm car
nem; neq̄ iuris here
ditas. **E**rit ergo ali
cui ociola lex que dī
vina voce ſanctificata ē.
Requiram⁹ ſ apud
ſpiritualē legē que
ſint iſte quinq̄ filii?
Quarū enī ſi pater
mortuus ſuent p ali
quo peccato; p̄ tam
hereditatez iſſu dei
acciunt. **V**irtutes
animi; z ſenſus mētis
filii ſunt; filie vero ope
ra corporis mīſterio
implete. **Q**uinq̄ enī
ſunt corporis ſenſus
qbus omne opus i
corpe expletur. **M**e
ergo quinq̄ filii; id ē
openi pfectio. etiā pa
tre orbatē remaneat;
nō abſciuntur ab he
reditate; ſed nō exclu
duntur a regno; ſed in medio pl̄i dei hereditatem accipiunt. **S**alphaat
aut̄ interpretatur vmbra in ore eius; hec eſt intellectus; openi pater. **G**ut
multi fratres in quibus intellectus altior; z pſfundior nullus. **S**ed eſt eis
ſenſus emortuus; vnde z emortuum eſt cor eius in ipſo. **D**ic igitur ſi ad
intelligentiā ſpūalem nibil ſapit; ſed eſt emortuus; tamē ſi generit filias
id ē opa mandatoz̄ dei; hereditatē certe cum plebe dei coſequetur. **N**ō
poterit quidē numerari inter eos quoq̄ ipſe dominus porcio eſt. multi enī
vocati pauci vero electi. **O**ſtenditur aut̄ ipſo noīe quare filios nō potuſt
generare. Interpretatur enī vmbra in ore eius; qui vmbra legis in ore

baret. et non ipsam ymaginē rerū; nihil spirituale; nihil profundi intellectus sentire potest. sola vmbra legis in ore eius est. sensus vinos et spiritales generare non pot. sed opa et actus que sunt simpliciora vite mysteria. Et ideo ostendit in his clementia domini quod innocentiores etiam si sensu deficiant. et bona opera habeant non excludantur ab hereditate sanctorum. Recte ergo locute sunt filii salphaat.

Homo cum mortuis. Ori. Supponitur lex de successione ut
primo filius. Filia secunda loco succedat.
tertio frater. quarto pa-
tris frater. quintus gra-
duis certum aliquem non designat: Sed
quicunque appinquier ex omni familia fuerit
succedat. In his inter-
ger et perfectus est hy-
storicus sensus: ut nihil
requirere videatur.
sed qui in spiritualibus
legibus est eruditus
potest intelligere di-
uersos successionum
gradus. et quomodo pri-
mus sit consequens et
leitis hereditatis gra-
duis doctrine et scientie
merito: qui est masculi
filius. Secundus ope-
ratus prerogativa que
est filia. Tercius co-
passionis et imitationis.
vnde et frater no-
minatur. Sunt enim
nonnulli qui sponte et
appetito intellectu nihil
agunt. sed positi iter
fratres ex imitatione
ea videntur agere quod
illi agunt qui proprio
intellectu mouentur.
etiam istis tertius here-
ditatis gradus qui fri-
bus. Quartus quem fratre patris nominatur: potest intelligi ordo hominum
qui audita a patribus conatus implere non tam propriis sensibus moti nec
presenti doctrina excitati quod veterum traditio: boni vero aliquid gerunt.
Ultimus vero scribitur gradus qui quolibet pacto his proximus fuerit
quasi diceret: siue occasione siue veritate doctrinae quis aliquid boni fecerit
non perdet mercedem suam.

Ascende in montem istum eccl. Ori. Vide quomodo qui perfectus est: beatus est. non in valle: non in planicie: non in colle: sed in monte: in alto: in arduo defungitur loco: quod ritus eius consummatio habebatur in excelso. Sed oculis iubetur contueri omnem terram permissionis: et diligenter ex alto cuncta propicere. Oportebat enim summam perfectionis consecuturo nubilum cognitum remanere: sed cunctorumque videtur et audiuntur habere noticia. Ideo credo ut omnis quis in carne positus corporali cepit aspectum: in spiritu effectus: et nuda mente ad auditoria et discipulatum sapientie properans velociter eorum ratones assequatur et causas. Quae enim utilitas recessuro testamento ostendere terras et loca: quoque nec laborem perpeccurus nec gloriam esset preceptum? Perterret me quod de moysi famulo et amico dei cui facie ad faciem locutus est dominus: per quem fecit signa et prodigia tam periculosa dicuntur. Apponaris inquit ad proximum tuum. sicut appositus est aaron frater tuus in monte horum. Causam exponit dicens: propter quod transgressi estis verbum meum in deserto synagogae: non me sanctificastis in aqua coram eis. Ergo nec sine culpa est moyses: etiam ipse transgressus est: et factus sub peccato. Unde. Regnauit mors ab adam usque ad moysen: nec enim ipsi peccavit. Conclusit enim deus sub peccato omnes ut omnium misereatur. Gratia autem Christi qui nos liberauit de corpore mortis huins. Moyses enim liberare non potuit eum et ipse transgressus sit. Ille ergo solitus debet requiri qui peccatum non fecit.

Idem. Mors moysi finis legis que secundum litteram dicitur. sacrificiorum
secundum interruptio et ceterorum que similiter mandantur in lege. **H**ec ergo ubi
furem accipiunt abs accipit principatum. finis enim legis Christi ad iustitiam

omni credenti. Et sicut de prioribus dicti est: quia omnes in moysi bapti-
sati sunt in nube et in mari: ita et de hiesu dicatur: quia omnes in hiesu ba-
ptisati sunt in spiritu sancto et aqua. Ihesus enim qui transit aquas iordanis:
et in ipsis quodammodo iam tunc post baptismum baptizat. Ipse est qui terram
sanctam partitur vniuersis non priori populo: sed secundo. Prior enim
pro peccato suo cecidit in deserto. Temporibus ihu quietuit terra a bellis: non
temporibus moysi. Sed de hiesu christo dictum est: non filio naue. Et vii.

Operebat summā pfectiōnis cōsecuturo nibil
incognitum remanere.
templare inde terrā quam datur⁹
sum filijs israel. **L**ūqz videris eā
ibis ⁊ tu ad populū tuū sicut iuit
† **S**etiam moyses transgressus est: omnes enim
peccauerūt. solus ergo christus a peccato libera.
frater tuus aarō: quia † offendisti
re potuit qui peccatū non fecit.
me in deserto syn. in cōtradictiōe
m̄ltitudinis nec sacrificare me vo
luisti coram ea super aquas. **D**e
sunt aque cōtradictōnis in cades
deserti sin. cui respondit moyses:
Prouideat dñs deus spirituum
omis carnis hominem qui sit sup
multitudinē hanc ⁊ possit exire ⁊ i
trare ante eos et educere illos vt
introducere ne sit popul⁹ dñi sicut
oues absqz pastore. **D**ixitqz dñs
ad eū: **T**olle iosue filiū nun virū

aaron gerebat: nec ipsa lex cuius personam gerebat moyses: introducunt populum dei in terram eternae hereditatis. Sed hie si in quo significatur Christus i gratia per fidem. Et aaron quidam ante defunctus est quod Israel in aliis ptem terre promissionis intraret. Moysus autem adhuc viuente capta est terra amarorum et possessa: sed iordanem cum eis non transiit. Ex aliqua enim parte lex obseruatur in fide christiana. Ibi enim sunt etiam precepta quae usque hodie obseruare christiani incumbuntur. Sacerdotum vero illud et sacrificia nullam ptem tenent hodie fidei christiane nisi quod in umbris futurorum acta et transacta sunt. Cum vero ambobus fratribus ut aponant ad populum suum dicitur: manifestum est non esse in illos iram dei quem separata a pace eterna societas. unde patet. Non solum officia: sed et mortes eorum signa fuisse futuri rum: non supplicia indignatiois dei.

Drouideat dominus. Nota non eligit filios: non nepotes: nec
rogat ut constituant duces: iudicio dei electos committit.

Domi. Prouideat dominus deus. Recessurus de hoc seculo s. orat deum ut p[ro]uideat ducem populo. Erant ei filii gerson. et eleazar. et filii fratris magni et egregij viri: non orat deum pro ipsis ut constituant duces populi: ut discant ecclesiarum principes successores sibi non p[ro]inquitate carnis testamēto signare. neq[ue] principatiū ecclesie hereditariū tradere: nec eligere eum quē b[ea]tumanus cōmendat affectus: sed dei iudicio successoris electionem p[ro]mittere. Poterat recto iudicio principem eligere: cui dixerat deus. Elige presbiteros p[ro]plo quos tu scis presbiteros. et elegit tales in q[ui]b[us] continuo dei spiritus quiesceret et p[ro]phetarent omnes: Sed nō eligit: et nō audet ne relinquit posteris p[ro]sumptionis exemplum: sed ait: Prouideat dominus deus zc. Quis erit ergo ex plete que sepe clamoribus ad gratiam vel p[re]cium excitatis moneri solet: vel etiā ex sacerdotibus qui se ad hoc ydoneum iudicent: nisi si cui oranti et petenti a domino reueletur. sicut deus dicit ad moysen. Assume ad temetipsum h[ab]esum filium naue zc. Andis eundem ordinatōem principis p[ro]p[ri]i tam manifeste descriptam ut pene exp[re]sione nō egeat. Nulla hic p[ro]p[ri]i acclamatio. nulla p[ro]inquitatis p[ro]teplatio.

Dumeri.

propinquis agroꝝ et predictiorū relinquatur hereditas. gubernatio populi illi tradatur quē deus elegit. qui s. habet in se spiritum dei. et in conspectu suo precepta dei. qui moysi notus et familiaris sit. i. i. quo sit claritas legis et scientia ut possint eum audire filii israel.

Spiritus. Sanctus. s. Quoniam enim de spiritu hois hoc diceret: quem nullus erat qui non haberet. Iubet tamē manus ei iponere ne quisque quantum libet pollens gratia sacramenta cōsecratis audeat recusare.

Et dabis ei precepta

xc. Ili. Ihs

succedit moysi. et dic

quē spiritualiter tebeat

offerre in ecclesia. Le-

gi enim succedit euangelium. lex facienda. mo-

net et gratia compleat

pamum quid offerri

tebeat per singulos.

tebinc quid in sabba-

to. ppter spem quietis

eternitatis. quid in lazen-

dis. ppter innouatione vi-

te. quid in pascha q̄

cōseptimur xpo per

baptismū. q̄si a mor-

tuis transentes ad

vite nouitatem. quid in

pēthecoster peopter

gratiā spiritus sancti.

et remissione peccato-

rum xc.

Et partem glo-

rię. Quasi. fates en-

socium glorie tue. nō

enim res huiusmodi

quasi p̄tiliter dimis-

minuntur. sed tote-

sunt omnibꝫ. tote sin-

gulis qui earū habēt

societatem.

C. Et audiant xc.

Ori. Si sacrificia et

instituta legalia vscq̄

in p̄fensiō mansissent

en angelij fidēz exclu-

sissent. Erat enī in ill'

magnifica et reueren-

ti plena religio: que

xpo aspectu stupfa-

ceret intrente. Quis

enī videns sanctu-

rum altare sacerdo-

tes sacrificia colim̄

tes: et omnē illius rei ordinem: nō

putaret plenissimū hunc esse ritum quo

deus coleretur creator omnī?

Sed gratias aduentui xpi qui illa destru-

xit que magna videbant in terris et cultum dei a visibilibus ad iūslibilia

transfūt: et a temporalibꝫ ad eternam. Et ipse xps aures requirunt que hec

audiant: et oculos que hec videant.

Pro hoc si quid xc.

Moraliter instruimur ut quisquis accipiat po-

testatum in plo dei scdm magisteriū diuinę legis: que in sacerdotis officio

maxime commendatur: vitam suā et subditox ordinet atqꝫ regat.

C. XXVIII.

Dixit quoqz. Ori.

Et locutus ē dñis ad moysen dicens:

Precipe

filiis israel z dices ad eos:

Munera mea. data mea. hostias mea in odo-

rem suavitatis obsernate: et offeratis mibi ī diebus festis meis.

Et dices ad eos:

Hę sunt hostie meę

quas offeretis dño xc.

Nemo suū aliquid of-

fert domio: sed qd̄ dñi est: nec tam offert q̄ reddit.

Ideo dicit: Munera

mea data mea xc.

Quasi q̄ precepturus sum ut offeratis in diebus festis

meis. data mea sunt: i. a me vobis dantur. ne quis credat offerendo se ali-

quid offere deo. Impius enim est qui putat aliquid se deo prestare ve-

lut indigenti.

Ori. In diebus festis meis.

Habet dñs dies festos suos.

Est enim ei

magna festivitas sa lus hūana.

Puto q̄ per singulos fideles: p singulos

qui cōvertuntur ad teū et in fide, p̄ficiunt: festivitas oritur dñs.

Lētificat

C. XXVIII.

enum impudicus: si sit castus. et iniustus: cu iusticiam colit. agit festum xps qui p salutē nostra sanguinē fidit: cum videt p̄delle q̄ se humiliavit fcs obediens vscq ad mortē. Agit festa spiritus sanctus cu i bis qui cōvertuntur videt sibi tempora par. Lētantur angeli ad quoꝫ festivitatē accedunt cōversi. Gaudiū enī est i celo sup vno peccatore penitentiā agente. Deo et angelis eius occasiō leticē dāmus: cu sup terra ambulantes cōverstionē in celis habemus. Vereor ne ecōtratio mala cōversatio nostra nō

solum terrenis et celo

lamentatōes iducat.

et fortassis ipi deo. vt

quid enī dicit. P̄gni

tet me q̄ feci hominē

sup terrā: Et xps vi

terris ciuitatem fleuit

sup eā dicens: Hieru-

salez bierlin que occi-

dis pphaz. et la. et xc.

Et ego hodie si pro-

phetē nō audīa ḥba

et monita eiō spērnā:

lapido pphaz. et quā

tum i me est: occido.

cui⁹ tāq̄ mortui ver-

ba non audio. Illa

quoq̄ lamentatōis di-

vox est. H̄eu me: q̄

factus sum sicut q̄ cō-

gregat stipula ī mes-

se. et sicut racemos in

vindemia xc.

Hieru-

salem hō q̄ peccavit

grande peccatum: pie-

rent oēs festivitates

eins. Quia i loco scō

et in die festivitatis

xpm occiderū: iō dīc

ad eos: Neomenias

restras et sabbata ve-

stra et dies festos odi-

vit aia mea. Obi de-

mineribus mandat:

vbi adhuc nulla sit

peccata: dies festos

meos dicit.

Nec sunt sacri-

ficia. Queramus ḡ

diligēter q̄s sit ordo

festivitatis: vt ex ip̄is

ordinibꝫ et sacrificioꝫ

ritu colligam⁹ q̄liter

vnusquisq̄ et factis

suis festivitatē deo

parare possit. Prima ergo est festivitas dei que dicit in desinēs.

De his enī mandat: que in desinēter matutinis et vespertinis sacrificijs offerantur.

Non primo mādat de festivitate pasche: vel azymoꝫ et leopbegie: hāc

prīma posuit in qua sacrificij in desinēs mandat offerri: vt agnolcat qui

vult esse pfecta: q̄d̄ nō ē intermitenda festivitas: sed semp̄ in desinēter q̄

agenda: qd̄ significat sacrificij in desinēter: i. i. vespertinis et matutinis of-

ferendū: vt in lege et pphis (qui matutinū tēpus ostendunt) et in euāgelio

(qd̄ vespertinū: i. i. in respa mundi saluatoris ostēdit aduentū) in desinēti

intendōe p̄sistat. Qui aut̄ peccat: et agit dies peccati: nō potest agere diem

festum: et offerre in desinēs sacrificiū.

Qui aut̄ in desinēter custodit insti-

cā: et abstinet a pfecto: cōtinuum offerat sacrificiū.

Si oratio insti sicut

incensum offerat in cōspectu dñi: et elevatio manū et sacrificium ē vesp-

tertinū: cum apls dicat: Nolite fraudare inuicem: nisi forte ex cōsensu vt va-

cetis oratōi. Et iterū. Redite in id ip̄ certū est q̄ impedit sacrificiū in desinēs bis q̄ cōiugio seruit. Videlur ergo ille solus offerre sacrificiū in

desinēs qui denotus est p̄petue castitatis.

Sed sunt alij dies festi bis qui

nō possunt in desinēter molare sacrificiū castitatis.

Die aut̄ sabbati. Secunda ergo festivitas est sacrificij sabbati. et

oporet q̄ēq̄ iusti festivitatē hanc agere: de qua dicit apls: Relinque

ergo sabbatismus: i. sabbati obseruatio iplo di.

Relinquētes ergo iudai

cum sabbatiꝫ: qualis debeat xpiano esse sabbati obseruatio videamus.

Dies sabbati nūbil de mūdanis actibus oportet opari. Si ergo nūbil mūdanum geras: spiritualibz raves. ad ecclesiam venias. verbo dei aurē pīteas. celestia cogites. te futura spe sollicitudinem geras. venturū iudicū pī oculis habebas: non respicias ad pīsentia et visibilita: sed ad inuisibilia et futura: Hec est obseruato sabbati xpīana: hec iudici obseruare teberet. Apud ipsos quoqz faber et structor: et huiusmodi opifices in die sabbati occiantur: lector autē dīmīng legis. vel doctoz ab opere suo non definit: nec tamen contaminatur sabbatū. vnde. **S**a. cerdotes in tēplo sab batū violāt: et sine cri mine sunt. Qui ergo cessat ab operibus se culi: et spiritualibz va cat: sacrificiū sabbati: et diem festū agit. Neqz onera portat ī via. Onus enim est omne peccatum. fin illud. Sic onus gra ue granat̄ sunt sup me: neqz ignem accen dit: d̄ quo dicit. Te in lumine ignis vestri z̄. Unulqz sedet in loco suo: et nō pīce dit ex eo. Locus aīg spiritualis est iusticia. veritas. sapiētia. sanctificatio: et omnia q̄ xps est: locus anūc est. Ex hoc loco non oportet eam exire: vt vera sabbata custodiāt: et diem festū sa crificiū exigit sabbato. scđ illud. Qui manet in me: et ego in illo.

CVerum altius re petamus que sit veri sabbati obseruatio. Ultra hunc mundū est: qđ enim scriptū est: Requieñt̄ tēns in die sabbati ab operibus suis: non videmus vel tunc factū esse in die septima: vel etiā nunc fieri. Semp enī videmus tēn opari: nec est sabbatū in quo nō operetur. pīducens sole suum sup bonos et malos: et pluens sup iustos et iniustos: pīducens ī mōtibz fīnum: et herbam seruituti hominū: pīutiens et sanans: deducens ad inferos et redicens. Vnde cum iudici pīscriberent sibi de opatione et curatōne sabbati: respondit. Pater meus vīsqz modo operatur: et ego ope roz: ostendens in nullo huīus sēculi sabbato requiescere tēn a dispensatione mundi. Erit ergo verum sabbatū in quo requiescat tēns ab oībus operibus suis: cum aufigiet dolor et tristitia et gemitus: et erit tēns omnia in omnibz. In quo diem festū: et verum sabbatum cū angelis celebrabimus offerentes sacrificiū laudis: et sacrificiū indesinens cū indesinenter asistet deo anima: et offeret sacrificiū laudis pī pontificem magnū qui sacerdos est in eternū scđm ordinem melchisdech.

Et duas decimas z̄. Hec offert: qui spirituali gratia replet̄ sci entiam dūmī testamento et docente spiritu sancto: verbis et exemplis docēt auditores suos: nō pī temporalī lucro: sed pī vita eternī premio. **I**n kalendis. Id est: in neomenijs: cum ecclesia vī quilibet anima soli iusticie sic xpīquat: et unus spiritus cum eo fiat: et per ipsum inonata veterem hoīem abiūciat.

Idem. Tercia festiuitas neomenijs dies: ī qua et hostia offertur. Ne omenia autē noua luna dicit. Non autē dicitur soli proxima ut sub claritate eius lateat. Sed ē hec festiuitas vīmbra futuroz sicut et alie. Sol iusticie xps est: huic si luna: ī ecclesia que lumine eius repletur iuncta fuerit: et unus spīus cum eo fiat: tunc festiuitate neomenijs agit. Tunc enī noua efficitur: cum abiūciat veterē hominem: et induit nouū qui secundum tēm creatus est. Tunc neqz videri neqz comprehendendi humanis potest aspectibus. Cum enī totam se sociauerit domino: et ad splendorem eius totam se concesserit: nihil omnino terrenū cogitat vel querit: nec homībus placere studet: sed totam se sapienti: totam se lumini: totam se calorū spirituflanci

man cipat subtilis et spiritualis effecta. Ideo dignissime diem festū agit. et hostiam neomenijs domino tanqz pī spiritū innonata ingulat.

Ctitulos de ar. Potest in duobus vitulis iocunditas boni operis in anima vel in corpe lignari. Quę fini duo testamenta offertur dōo vel deo in duobus preceptis caritatis.

Arietem unum. In arietē regimē discipline forte et immobile scđm unitatem fidei catholice.

Agnos annicu los septē. Simpliciter et mansuetudinem mox pī celesti requie pī gratiam scriptiformis spiritus.

Et tres decimas. Hoc offert q̄ scientiam spiritualē in sancte trinitatis fide oleo leticie illumina tus exhibet cuius bono opere.

Et duas decimas. Hoc facit qui decalogū legis in duobus pīceptis caritatis ad suam et proximorum vīlūtūtē studet convertere: et sic totam vitam suam in suā odorem domino dicere.

Et decimā de cīme. Hoc fit cum simplicitas mox fini scripturarū regulam gratia spiritu sancti cooperante istinuitur et ornatur. Bene autē hec omnia ī holocaustū domino interē offert: qz hec agere debemus non vt bu manam laudem vel pīsentem retribuēm

que ramus: sed omniū bonorum datorū deo pī omnia placeamus: et eterne vite retributionem mereamur.

Mense autē primo z̄. Ori. Quarto loco ponitur inter festiuitates dei pasche solemnitas: in qua agnus occidit: agnus: et verus: agnus q̄ tollit peccata mundi: q̄ pascha nostrū immolatus est xps. Inde carnalē sensu comedat carnes agni: nos autē carnem verbi dei. Ipse autē ait: Nisi comedeleritis carnes meas nō habebitis vitam in vobis. Hoc qđ modo lo quimur: carnes sunt verbi dei: si quasi infirmis olera: aut quasi pueris lacris alimoniam pīferamus: si tamē pīfecta loquimur: si robusta: si fortia: carnes verbi apponimus comedendas. Vbi enī mysticus sermo: et trinitatis fide repletus: et solidus: pīfertur: vīlūtūtē amoto velamine litera: legis spiritualia sacramenta pandūtūr: vīlūtūtē spes anime avulsa de terris: collocatur in illis que oculus non vidit: nec auris audiuit: hec omnia sunt carnes verbi dei. Qui potest pīfecto vīsci: et corde purificato: ille vere festiuitatis pasche imolat sacrificium: et diem festū agit cū deo et angelis ei.

Quintadecima die. Idem. Sequitur huic pītrūa festiuitas azimorum: qā merito celebrabis: si extermines omne fermentū malicie et nequitig ab anima tua: et azima sinceritatis et veritatis custodias. Non enī pītandū est tēn leges hominibz pro fermento scribere: et exterminari animam ibere de populo suo si parū fermenti in domo sua habuerit: et huius fermenti causa tantū offendit: ut animā qā ad ymagine suā fecit exterminari ibeat et euerti. Sed illud horrelcit tēns si malicie: ir: vel nequitig spiritus anima fermentetur et intumescat ad flagicia. Hec si te domo anime nostrē nō abiūcius merito exterminabimur. Sed ne cōtemnas etiā si videris parū intra te fermentari maliciam: q̄ modicum fermenti totaz massam corrumpt: et vīlūtūtē aliud gignit. Si enī quis accepto castitatis fermento quotidie castior efficitur: sic accepto nequitig fermento quoti die efficitur nequior et deterior.

Idem. Omnes qui imbūendi sunt altioribus disciplinis: molestem habent rudimentoz laborē cum discipline ignorant vīlūtē. Molesta

ergo nobis videntur rudimenta iudeorum qui primis imbucentur elemētis; cum primo audiunt. **V**ult enim quisq; discere de his que ad salutem pertinet; cum aut sacrificia arietū byrcorum et vitulorum recitantur: nūl vti litatis inesse putat. **S**ed si possit veteris testamēti velamen remouere: vi debet q; magnifica sint que supflua et superflosa ducuntur in paschē festiuitate agnus est qui purificat populum. in alijs byrcus in alijs vitulus. aut aries vel capra vel vitula. **V**nus ergo ex his qui ad purificandū populum sumuntur est agnus i. ipse xp̄us: q; tollit peccata mundi. **Q**ui agnus qui ad purificandum p̄lm̄ datū ē: xp̄us significat consequenter etiā cetera animalia purifications deputata: referuntur ad alias psonas que aliquid purificationis cōferant humano generi. **S**icut enim xp̄us in sacrificiū oblatu⁹ peccatorum remissionē in uniuerso mūndo p̄ficit: ita forte cetero⁹ sanctorum sanguis qui effusus est alterius sicut vitule. alterius sicut byrci. aut capre. aut alicuius horum fusus est ad expiandum p̄ parte aliqua populū. **S**ive hec ad iustorū p̄phetarū q̄sonas qui in hoc mundo indulgiuntur sunt; vel eorum qui dicunt: **Q**uoniam xp̄ te mortificamus tota die estimā. su. ic referēta sunt: sive ad superiores virtutes. quibus p̄curatio humani generis data ē: quis facile audeat affirmare: **N**eque enim animalia hec p̄ specie: sed per figuram refertur ad illam. vel ad illam personam. **H**ic ut xp̄s. uō iō agnus dicitur p̄ agni specie sit cōuersus: sive quia voluntas et bonitas eius qua deū hominib⁹ p̄cipiantur et peccata delenit; quasi agnus hostia fuit imaculata et innocens: qua placari hoībus diuina creduntur: sic ergo fortassis si quis angelorum vel iustorum hominū enixis interueniat p̄ peccatis hominū pro repropicicatione diuina. velut aries. aut byrcus. aut vitulus oblatus sacrificium ad purificandum p̄lm̄ accipi potest. **A**n non videtur ut aries. vel byrcus holocaustum se obtulisse paulus pro poplo israel cū diceret: Optabam anathema esse a christo pro fratribus meis. Et alibi. **E**go enī iam imolor. **F**iguraliter autē potest videri p̄ alios p̄ festiuitate sabbati. alius p̄ festiuitate nonorum. alius p̄ festiuitate tabernaculo⁹ quasi byrcus. vel vitulus. aut aries offeratur ad reconciliandū hominibus deū. **D**um enī sunt peccata: necesse ē requiri hostiam p̄ peccatis. **S**i enim non fuisset peccatum: non necesse erat dei filium agnum fieri. et in carne positiū ingulari. **S**ed quia introiuit peccatum in hunc mundum: cuius necessitas p̄cipiatōrem requirit: que tamē per hostiam fit: necessariū fuit pro peccato hostias prouideri. et quia peccati diuersae qualitates fuerunt: prouidentur hostię diuersorum animalium. **S**ic ergo alijs angelorum vel sancto et efficacit vitulus qui in illa festiuitate interuenit pro telicis populi. Alius autem aries i alia festiuitate. **Q**uod si purificari potuerint homines a peccatis: minuuntur hostię. **S**i enī pro multitudine peccato et multiplicantur hostię: et pro erigitate minuuntur. **U**nde in festiuitate scenop̄b̄gie cum per octo dies iubentur hostię offer-

ri: prima die quasi adhuc in abundantia peccatorum quattuordecim vituli iubentur offerri. Secundo quasi imminutis peccatis minuuntur hostię. et offeruntur tredecim vituli. tercero duodecim. post hec undecim: quasi purificationibus deficiente p̄ dies multitudine peccatorum minuitur nūs hostiarum. **S**ic etiā p̄ dispositōe totius mūndi ratōem purificatōis intellige. Indigent enim purificatiōe nō solum que in terra sunt: sed etiā que in celis. Immetuēt enim celis p̄ditio: que peribunt et omnes ut vestimentum veterascent et mutabuntur. Intuire ergo totius mūndi i. celestium. terrestrium. et infernorū purificatiōne. **V**ide quantis i. digeant hec oīa hostiis. q̄ntos requirāt vitulos. q̄ntos arietes. q̄ntos byrcos: sive in his oībus vnū est agnus qui totū mundū potuit auferre peccatum. Ideo ceteri cessauerūt: que hec una hostia sufficit p̄ totū mundū salute. ceteri ei p̄cib; peccata: hic solus potestate dimisit. **D**icebat enim fili re missa sūt tibi peccata tua. **S**ic ergo imbuitur mūndus: primo p̄ diuersas hostias q̄re remissionē peccatorū: donec veniat ad hostiā pfectā. agnus anniculū pfectum q̄ tollit peccata mundi. p̄ quē festiuitates agat spiritales: nō ad latitudine carnis: sive ad pfectum sp̄nū sacrificiū spiritualib⁹ p̄ purificatiōe mētis oblatis.

Dies etiā primi dies

Mensis etiam

septimi prima dies

agetur. **S**i vis ergo nonorū diem festum agere cū deo: vide q̄d semines aut rbi: ut possis tales metere fructus quib⁹ letari facias deū. et agere diē festum. **O**d implere nō poteris: nisi i spiritu seminaueris ut de spū metas vitam eternā. et vere agas festū nonorū. vnde. **I**nnotate vobis noualia et nolite seminare sup spinas. **Q**ui cor suum innotat: innotat sibi noualia et non seminat sup spinas: sive sup terrā bonā. que reddet ei fructū tricesimū aut sexagesimū. aut cēlesimū. **I**ste ē ergo q̄ in spiritu seminat et colligit fructū spū. **F**ructus autē spiritus: primum omnū est gaudiū. et merito diē festum nonorum fructū agit: qui gaudium metit. **P**recipue autē si sunat pacem. patientiam. honestudinem et familiā.

C. XXIX.

Mensis etiā septimi. Ori. **S**equitur festiuitas septimorum. **S**icut enim inter dies septimus quisq; obseruat sabbatū. et est festiuitas: ita iter menses septimus quisq; mensis sabbatū est mensum. **A**gitur ergo festiuitas que dicitur sabbata sabbatorū. et fit in die prima mensis memoria tubarū. **S**ed quis ē qui festiuitate gerat memorię tubarū: nisi qui scripturas. p̄p̄beticas et apostolicas que veluti celestis personant tuba memorię thesauro cōmendat. et in lege dei meditat die ac nocte: et q̄ potest gratias spiritus sancti. p̄mereri: quibus inspirati sunt xp̄b̄: et psallens dicere. **C**antite in initio mensis tuba: **E**cce et alia festiuitas cum affligit animas suas et humiliat festa celebrantes. **O**mnia festiuitas: dies festus vocat anime

afflictio. Hic enim in
quit dies est propiciati
onis decima die men
sis septimi. Vide ergo si diem festum vis
agere. si vis ut letes
te sup te afflige ani
mam tuam et humili
ne expletat desideria
sua. ne lasciniatur. De
nigra pasche festinatis
et azimoy panem af
flictionis habere di
cuntur. nec potest quod
agere diem festum nisi
afflictionis panem man
ducat. Vides ergo quales sunt festinatis
tei non recipiunt
cor palem dulcedinem
nihil remissum. nihil
voluptuosum volunt
sed afflictionem anime
et amaritudinem humi
litatemque depositant
quia qui se humiliat
exaltabitur. Hoc ergo poscit dies propiciatio
nis. Cum enim afflictus
fuerit anima et humiliata
in conspectu domini
propiciatur christus quem
propositus deus propicia
torum in sanguine suo
per fidem.

Quintadecim
vero die. **O**nus
timus dies festus de
quo letatur in homine
scenopoegia est. Letatur ergo super te cui
viderit in tabernaculo habitantem. non
super terram fixum et

venerabilis et sancta erit vobis.
Omne opus seruile non facietis
in ea; quia dies clangoris est et tu
barum. Offeretisque holocaustum
in odorem suauissimum domino. vi
tulum de armato unum. et arietes
unum. agnos anniculos immacula
tos septem. et in sacrificiis eorum
simile oleo cospersae tres decimas
per singulos vitulos. duas decimas
per arietem. unam decimam per
agnum. qui simul sunt agni septem
et hyrcum pro peccato. qui offeruntur
in expiationem populi. preter ho
locaustum kalendarum cum sacri
ficiis suis. et sacrificiis sempiternis
cum libationibus solitis. Hisdem
ceremoniis offerentis in odore sua
uissimum incensum domino. Decima
quodque dies mensis huius septimi
erit vobis sancta atque venerabilis
et affligetis animas vestras. Omne
opus seruile non facietis in ea. Of
ferentisque holocaustus domino in odo
rem suauissimum. vitulum de arm
ato unum. arietem unum. agnos an
niculos immaculatos septem. et in
sacrificiis eorum simile oleo cospersae
tres decimas per singulos vitulos
duas decimas per arietem. decimam
decimam per agnos singulos. que sunt
similis septem agni. et hyrcum pro
peccato. absq; his que offerri pro
delicto solent in expiatione. et ho
locaustum sempiternum in sacrificio
et libaminibus eorum. Quintadeci
ma vero die mensis septimi que vo
bis erit sancta atque venerabilis.
Omne opus seruile non facietis
in ea; sed celebrabitis solennitatem

domino. viij. diebus offerentisque ho
locaustum in odorem suauissimum
domino. vitulos de armamento tre
decim. arietes duos. agnos anni
culos immaculatos quatuordecim
et in libamenis eorum simile oleo co
spersae tres decimas per singulos vi
tulos. qui sunt simul vituli trede
cim. et duas decimas arieti uno. i.
similiter arietibus duobus. et decimam
decimam agnis singulis qui sunt si
mul agni quatuordecim et hyrcum
per peccato absq; holocausto sem
piterno. et sacrificio. et libamine ei
In die altero offerentis vitulos
armamento duodecim. arietes duos
agnos anniculos immaculatos que
tuordecim. sacrificiaque et libamina
singulorum. per vitulos. et arietes. et ag
nos. rite celebrabitis. sed et hyrcum
per peccato. absq; holocausto sem
piterno. sacrificioque et libamine ei
Die tertio offerentis vitulos unde
cim. arietes duos. agnos annic
ulos immaculatos quatuordecim:
sacrificiaque et libamina singulorum
per vitulos. et arietes. et agnos rite
celebrabitis. et hyrcum per peccato
absq; holocausto sempiterno. sa
crificioque et libamine eius. Die quarto
offerentis vitulos decim. arietes
duos. agnos anniculos immacula
tos. xiiij. et sacrificia eorum et libami
na singulorum per vitulos et arietes
et agnos rite celebrabitis. et hyrcum
per peccato. absq; holocausto sem
piterno. sacrificioque eius et libami
na. Die quinto offerentis vitulos
noue. arietes duos. agnos anni
culos immaculatos quatuordecim

fundatum animu ha
bitent. nec que terre
na sunt. et quod umbra
per hereditatem posside
tem: sed in transitu po
situm. et dicitem: In
cola ego sum et pere
gnus sicut omnes
pa-m. In tabernacu
lis enim habitauerunt
abraham. ysaac. et ia
cob. Cum ergo para
tus es credere te ad
anteriora: visque p
uenias ad terram huc
telac z mel. letat te
in te. et diem festum agit
sup te hoc quidem i
plenti. In futuro ve
ro si vis considerare
quomodo agant di
es festi: oblinisci om
nia mundana. descri
benti quo celum et
terra transire. et tran
sit omnis habitus mun
di. Celum quo nouum
et terra nova fundat
Amore solis huius
lucem. et da illi mun
do qui venturus est
solis huius septupla
lumen. immo ipsum te
pone astantes an
gelos glorie. et omnes
celorum virtutes. Con
sidera quomodo ibi
agi possunt dies festi
domini. que ibi festi
uitas. qib; gaudia.
que leticie magnitudi
do. Quoniam enim ma
gna sunt. et veri festi
uitates que spiritualiter
seruntur in anima: ex
pte tam sunt. non ex
irrege. sicut et parte
sanctus. et ex pte ppbe
tamus. vnde. Remo
vos induit in abut
poti. aut in pte dici
fatu. non dixit in die
festo. Ex pte en die
festum in hoc modo
celebramus. coram ei
corruptibile agnat
animam. et deprimit
sensum multa cogita
tem. Cum autem vene
rit quod effectum est
enarrabitur quod ex
parte est.

Et quae uirorum
bonorum in uocis sed liberti
Origenes. Tertius
les minores. nec enim homo
nullus sufficit bono qui
bono qui resonatur. Cum
terior qui corruptum. Cum
cipiantur. et vota offe
runtur. quod offeruntur
poterit qui habet
aliquid in lenitudo
quod offerat deo: non
sufficit enim legem
dei subiere: et vota
solas offere: quod non
poterit aliquid dignum
deo habere. Sed in
tenor qui habet in le
quid offerat deo: in
quo est habitatio vir
tutis intellectus. fa
ctus. et divinitus imaginis in
newatio. Qui enim spe
ciem suam que ab ini
cio a deo facta est reu
peraverit. et virtutem
redemptionis pal
citudine preciosum for
ming. poterit vota offi
re: tunc non homo
solum: sed homo de
dictus. Nam qui in
terior hominem non
excolit: virtutes non
confinit: mortale non
ornat: sapientia dei
non querit: et servari
operis non impedit:
non potest homo de
dici: sed homo datur.
et homo adest. Quia
interior qui venit et
nobilis dicitur homo
solum in eo est car
nibus uicis. et in ma
ditibus carnis. Unde
enim agendum est si
interiorum hominum
pacem a fratribus i
le operibus videt. ut
cibus erunt et ab eo
iniquitatem carni
et signum conuersari
ad punitam. renoverat se
memoria dei et spem salutis.
et salutis occasio. vii. Ecce reg
ione facilius. Cum enim con
sueat alii nemo reddere vota
et cum aliquid de nostraris off
deus: et ita nobis largiri ipse
sumus. Iudicium quid dominus
nisi deum tuum: et amboles
et hypocrate deus a nobis. et
pumas. Si redierimus gloria
tum et glorificabmo. Si offeram
dei: et offeremus nostram. i. et
offeremus. et si offeramus sensu
apoth. Nos autem obsecruissemur. vtere
sed bono diversa vota in
et. Legamus diversa vota in
tis suis familiis. et conferemus in
los vel amicos. vel occurrit
vel a domo. vel a

Si quis virorū ē. Anīmā quē imperfectā virum occurrit. nemo
dignatur in votis: sed libertatem suam habet in illis.
Origenes. Votū lex ponitur. et nouo principio in hac legem oī
les virut. Aut enim: homo homo quicq; voverit dñō. ē. Quali nō di
xisse sufficerit. homo qui votū voverit domino. Est enim aliis interior
homo qui renouatur de die in diem secundū ymaginē dñi. aliis vero ex
terior qui corrupitur. Cum vero venit ad hunc profectum ut lex dei sus
cipiat. et vota offe
ratur: que offerre nō
potest nisi qui habet
aliquid in lemetipso
qd offerat deo: non
sufficit exterior legem
dei suscipere. et vota
solus offerre: qd non
potest aliquid dignū
deo habere. Sed in
tenor: qui habet in se
quid offerat deo. in
quo est habitat vir
tutū intellectus scī.
et dñm ymaginis in
nonatu. Qui cū spe
ciem suam que ab ini
tio a deo facta ē recu
peraverit: et virtutis
redingerationē pul
critudine prioris for
me: potest vota offer
re. tunc non homo
solum: sed homo bō
dicitur. Nam qui in
tenorem hominē nō
excolit: virtutibus nō
construit: monib; nō
ornat: sapientiaz dei
nō querit: et scripturis
operā non impēdit:
nō potest homo bō
dici: sed homo tām.
et homo aīalis. Quia
interior qui verius et
nobilis dicit homo
sopitis in eo est car
nalibus vīcīs. et mū
di huius curis. Unde
enī agendum est: si
interiorē hominem
peccato nō sordibus i
se opressus videt: vt
cū erat cū ab oī
inquinamento carnis
et sanguis: cōuertat ad
pūnam: reuocet ad se
memorā dei et spem salutis. Nō enī hec extrīsec' grenda sunt. Intra nos
ē salutis occasio. vñ. Ecce regnū dei intra vos ē. Intra vos enī ē cōuersi
onis facultas. Cum enī conuersus ī gemueris saluus eris. et poteris di
gne altissimo reddere vota tua. et homo homo appellari. Votum autem
est cum aliquid de nostris offerimus deo. Vult aliquid a nobis accipere
deus: et ita nobis largiri ipse: vt dona sua nō imeritis largiatur. unde:
Et nunc israel quid dominus deus tuus poscit a te: nō vt tu timeas do
minū deum tuum. et ambules in vijs eius. et diligas eū ex toto corde tuo
ē. Hęc poscit deus a nobis: que si prius non offeramus: nihil ab eo acci
piemus. Si dederimus gloriam: recipiemus gloriam: ait enim. Glorifica
tes me glorificabo. Si offeramus iusticiam nostram: accipiemus iusticiā
dei. et si offeremus nostram. i. corporis castitatem: accipiemus ab ipso spūs
castitatem. et si offeramus sensum nostrum: accipiemus sensum ipsius. vñ
apostoli. Nos autem christi sensum habemus. Sic ergo non solū homo:
sed homo homo dicemur. vterp; enim vocabuli sui perfectione ornatus
est. Leguntur diversa vota in scripturis. Anna vovit deo fructum ven
tris sui. et samuelez consecravit in templo. Septe quodcūq; sibi post victo
riam occurserit. et occurrente filia vota soluit lacrimanda. Alij vitu
los. vel arietes. vel domos. vel alia ratione carentia. Ille vero qui appel

latur naʒareus semetipsum. Hoc enim ē votū nazarei quod est super oē
votum. Filius enim vel filia aut pecus. aut pīgū extra nos est. Se
metipsum deo offerte: nec alieno labore: sed proprio placere perfectius et
eminentius est in omnibus votis. Quod qui facit imitator est christi. Il
le enim dedit terram. mare. et omnia que in eis sunt. Celum quoq; solem
et lunam et stellas ministerio hominū. pluvias et ventos. et quidquid ī mū
do est hominibus largitur. et postea lemetipsum. Sic enim dilexit deus

mundum. et filium
suum vnigenitus da
ret pro mundi vita.

Quid enī magnū
faciat homo si lemet
ipsū offerat deo. Lū
le deus obtulerit pri
or. Si ergo tollas cu
cem tuam et sequaris
christū: si dicas. Vi
uo autem iaz nō ego
vivit ḥo in me xp̄s.

Si desideret anima
tua esse cum christo.
et non delectetur in se
culo: temetipū. i. am
mam tuam obtulisti
deo. Qui in castitat
e vivit: corpus suū
vomit. vnd virgo co
gitat quomodo san
cta sit corpore et spū.

Hanc ergo dicuntur
qui deo vountur.

Unde aries si deo
vountur: sanctus ap
pellatur. nec licet cā
tōderi ad cōes vīsus.

Similiter vitulū: nec
licet cum iungi in cō
mune opus. Si ergo
te voveris deo. imitā
dus est tibi: vitulus:

vt facias tantum qd
pertinet ad divinum
cultum.

Idēm. Animā
rum que ī ecclēsia dei
sunt: curam habent
angeli: quos etiā ad
iudicium cum homi
nibus venire ostendī
mus: vt constet vīru
sui desiderio peccau
tūt homines: an cu
stodum negligentia.

Videntur ergo mīhi

q; alig sub eis degunt vt filiē. alig vt vīros.

Si qua ergo vovet aliquid
prepropere et minus apte: custodis est reprimere vountis audaciam et re
tundere.

Et si non fecerit: anima liberabitur a culpa: ipse vero voti erit re
us. sed hoc de inferioribus.

Perfectionibus vero adest ipse deus. sicut di
citur de populo israel: ipse dominus ducebat eos.

Sed postq; deliquerit
et inferiores scīps facti sunt: angelo traduntur.

Unde moyses dicebat.

Nisi tu ipse venteris nobiscum: non me educas hinc: et de iusto dicit deus

Cum ipso sum in tribulatione. et alibi dicit.

Ne timeas descendere in egyp
tum quoniam tecum ero.

Justis ergo et electis dominus adest: inferiorib;
vero angeli.

Nos autem contendere debemus: vt occurramus in virum

perfectum. et vtamur libertate votorum: vt cum ipso domino vnu

spiritus simus: vt ipse in nobis maneat. et nos in ipso: nihil in no
bis seminem: nihil parvule etatis habeatur. nec necesse sit nobis sub

tutoribus et procuratoribus derelinqui a patre.

sacrietis. offeretis holocaustum in
odorem suauissimū domino. vītu
lum vīnum. arietem vīnum. agnos
anniculōs immaculatos septem.
sacrificiaq; et libamina singulorū.
per vitulos et arietes et agnos rite
celebrabitis. et hyrcus pro pecca
to. absq; holocausto sempiterno.
sacrificio eius et libamine. Dic
offeretis vitulos octo. arie
tes duos. agnos anniculōs una
culatos. xiiij. sacrificiaq; et libami
na singulorū per vitulos et arie
tes et agnos rite celebrabitis. et
hyrcum pro peccato absq; holos
causto sempiterno. sacrificio eius
et libamine. Die septimo offeretis
vitulos septem. et arietes duos
agnos anniculōs immaculatos.
quattuordecī. sacrificiaq; et liba
mina singulorū per vitulos et arie
tes et agnos rite celebrabitis. et
hyrcum pro peccato absq; holos
causto sempiterno. sacrificio eius
et libamine. Die octavo qui est ce
leberrimus omne opus seruile nō

// C. XXX.

Arrauitq; moyses filiis israel
omnia que ei dominus imperarat
Et locutus est ad prīcipes tribūnū
filiorū isrl. Iste ē sermo quez pre
cepit dñs. Siq; vīroꝝ votū dño
voverit aut se iuramēto p̄strixerit

q; alig sub eis degunt vt filiē. alig vt vīros. Si qua ergo vovet aliquid
prepropere et minus apte: custodis est reprimere vountis audaciam et re
tundere. Et si non fecerit: anima liberabitur a culpa: ipse vero voti erit re
us. sed hoc de inferioribus. Perfectionibus vero adest ipse deus. sicut di
citur de populo israel: ipse dominus ducebat eos. Sed postq; deliquerit
et inferiores scīps facti sunt: angelo traduntur. Unde moyses dicebat.
Nisi tu ipse venteris nobiscum: non me educas hinc: et de iusto dicit deus
Cum ipso sum in tribulatione. et alibi dicit. Ne timeas descendere in egyp
tum quoniam tecum ero. Justis ergo et electis dominus adest: inferiorib;
vero angeli. Nos autem contendere debemus: vt occurramus in virum
perfectum. et vtamur libertate votorum: vt cum ipso domino vnu
spiritus simus: vt ipse in nobis maneat. et nos in ipso: nihil in no
bis seminem: nihil parvule etatis habeatur. nec necesse sit nobis sub
tutoribus et procuratoribus derelinqui a patre.

Juramento constrinxerit non ē. Augustinus. Non hoc ad
omnem iurationem pertinet: sed ad eam vbi quisq; vovet aliuīns rei
abstinentiam qua licebat vīti per legem. sed per votum ipse sibi efficit non
licere.

Mulier si **z**. Id est. si femina et adhuc tenera fuerit anima; cui vir vel pater dominatur in votis: non semper in ipsa est culpa: sed interduces redit ad viros vel parentes.

Juramentum quo z. Lxx. Et dissimilitudines quas diffinunt aduersus animam suam. Non quod talibus votis noceant animae suae: sed aduersus animas dicitur: aduersus animalem delectationem sicut ibi. Affligitis animas vestras.

Aug. Merito queritur in hoc loco etiam de rite virginitatis. Mulieres enim etiam virgines in scriptura solent appellari: cui detur apostolus de patre loqui cum dicit: seruit virginem suam: et det nuptui virginem suam **z**. et hoc modo, ubi non nulli interlexerunt virginem suam i. virginitatem suam nullam tamē hoc simili scripturarum locutio demonstrant: cu[m] sit inusitatissima.

Nec obnoxia Lxx. Dominus vobis dabit ea: quia abnuit pater eius. i. mundam habebit et iudicabit: sicut dicit: mundauit eam sacerdos: et mundatio non mandabis reum: i. non dieses mundum eum quem inmundus es.

Si maritum. Id est. si adulta et viri potens fuerit ad cōcipiendum semen verbi dei: et doctrii spirituali capienda secreta. Vnde. Volo autem omnes vos vni[u]ro virginem castam exhibere christo.

Aug. Quia dominus mandauit feminam sub patre esse antequam nubat: et sub viro nuptiam: noluit ita lex aliquid vovere eam aduersus animam suam i. in rerum licitarum abstinentia: ut in eiusdem votis feminea valeat autoritas: sed virilis. Ita ut sic ad hunc innupte iam concesserit pater vota per solvere: si antequam persolverit misserit: et viro eius hoc cognitum non placuerit: non persoluerit: et sit omnino sine peccato: quia dominus mundauit eam sicut dicit: i. mundam fieri indicavit. Neque hoc contra deum fieri putandum est: cum ipse precepit et voluerit.

Vix in domo nūrū z. Aug. De illa prius dixit que in domo maritris sui vixit: et ante regrediret nupst. De ea ergo que in domo mariti vixit ita loquitur. Si in domo mariti eius votum eius: aut dissimilitudo aduersus animam eius cum iure iurando: et audierit vir eius **z**. Manifestum est ergo ita voluisse legem feminam esse sub viro: ut nulla vota eius que abstinentia causa voverit reddatur ab ea: nisi vir fuerit autor: permit-

tendo. Nam cum ad peccatum viri pertinere voleat: si prius permiserit et postea prohibuerit: etiam hic (tamen non dicit ut faciat mulier: quod voverat: quia permissa prius a viro fuerat) viri dixit esse peccatum qui abnuit quod prius concesserat: non tamen mulieri ideo permisit ut si vir postea prohibuerit: conteneretur. Sed virum ista etiam ad vota continet: et ad concubitus abstinentiam pertineant: merito queritur: ne forte ea interligantur tantum aduersus animam voveri que sunt in cibis et potibus: quod etiam viderur ibi significari. Nonne anima plus est quam cibis? Et cum de ieiunio precepitur: ita dicitur. Affligitis animas vestras. Nescio autem virum alicui legaliter ad nescias atamen voti dicati quod de abstinentia concubitus fuerit.

Maxime cum hic lege autoritatem viro tribuat non mulieri que viro subdita est: tunc vota persolvere si vir vota approbaverit. Si autem renuerit: non deberi. Apostolus cum de huic modo de loco queretur: non maiorem autoritatem viro quam femine dedit. Sed viro iuruit vir debitum reddat: si militier et viro viro. Vixit non habet potestatem sui corporis sed vir. Similiter et vir non habet potestatem sui corporis: sed mulier. Cum ergo parenti tribuat potestatem: insinuat de concubendo vel non concubendo regulam non pertinere et ad ea vota ubi non habent parenti potestatem: sed vir maiorem: et prope eius solius est. Non enim ait lex nūrū non debere reddere vota sua si viro prohibuerit: sed viro si vir prohibuerit.

Præterea iste institutiones dicunt et minimum in illis institutionibus que in exodo sub hoc nomine memoratur multa prescripsi que ad proprietatem non possunt accipi. nec in nono. t. obliterari. sicut de ante ser-

ui pertinendā et huiusmodi. Unde etiam hic aliquid figurare dictū intelligitur: et quoniam sunt multe abstinentie ceremoniarum irrationabiles et inimice veritati. Hoc forte intelligi voluit tunc ratas esse: cum ratibiles fuerint: i. cum eas rō approbauerit: que sicut vir debet regere omnē aīalem motionem. que fit non tantum in appetendo: sed etiam in abstinentio: ut si mente et ratione decernitur: tunc fiat. Si autem improbatur: non fiat. Si autem rō quod prius recte faciendi esse decreverit post improbat: sit peccatum consilij: etiam sicut non nisi rationi motio illa consentiat.

Ulciscere. Orig. Scandala filii israel madianitarum tergiuantes acciderant: qui subornaverant mulieres que eos deciperent: ut peccarent.

L'Ulciscere prius filios isrl'

dominus ad moysen

dicens: Ulciscere prius filios isrl'

// C. XXXI.

¶ Illi ergo pro peccato qui fuerant causa peccata graminis et canam per latus fuerat ut bonum in terram eius et propagaretur in possibiliis illis. Scandalum cunctum fabricaverunt. Et sic colliguntur. Nonnullum in apertis ad populus tuus z. hoc contra sanctorum qui negant reditatem monitum. nec fidem futuri scilicet recipiunt. Per me enim apponitur ad eos qui non sunt. Constat ergo esse aliquem populum cui moysi dicit esse apertum. ¶ Ville stiri z. Adverte donec vir tunis magnificam. Ibi erat dux et fecit ta milia fuerunt armamentorum: omnes vi ci sunt: quia era in eis peccatum. Hunc vero et milia veteres venient: quia ab in malitia videtur. illud est iustitia ipsa etiam in multis videtur. Utique enim videtur. Quoniam ergo in terris hostium non videtur. Quoniam ergo custodiamus infinitam inuidiam locum infinitum acinco fixitate et accipiamus galeam salatim et gladium spartium: et ante omnia scutum fidei: in quo certi gaudemus ignea te malitia. Talibus enim ammis instruimus. Et reges et regentes us a multitudine vici lumen vincant: namque valet conuictus diuinæ scripturæ nominis. Et cum regnatur aperte omnis qui militat deo. Huius ergo et ferimos qui te probant: et perenniam de fortate. Ego puto quod hoc bilis: sed pro causa et rebus non debitis imponitur: sed maxime vobis ostendere debemus: et resages fugare de in nefo mortali corpore. Potum et genites et barbitus. Ioleph et topazion et gemina et op. et rendebat et componebat. Daniel

Illi ergo pro peccato suo puniti sunt mediocris tamē et parcus. **H**i vero qui fuerant causa peccandi multo vehementius. **V**nde patet quia longe gravius est causam peccati prebere quam peccare, unde dicitur. **Q**uia melius fuerat illi homini non nasci aut molam asinariam alligari circa collum eius et precipitari in profundum maris; quam ut scandalizaret unum de pusillis istis. **S**candalum autem est, ubi recte ambulanti deceptio ad pecundum subiicitur.

Et sic colligeris

Pouissime inquit. Ap poneras ad populus tuus et hoc contra samaritas qui negant resurrectionem mortuorum. nec fidem futuri seculi recipiunt. **N**e mo enim apponitur ad eos qui non sunt. **C**onstat ergo esse alii quem populum cui moyses dicit esse apponendum.

Mille viri et. **A**dverte diuine virtutis magnificentiam. **F**iliis israel duces sexcenta milia fuerant armatorum; omnes vici sunt; quia erat in eis peccatum. **N**unc vero, et milia victores vincunt, quia non in multititudine vicit israel; sed iustitia et pie tas est in eis que vincit. **V**nus per sequetur mille; et duo decem milia. **V**ides ergo, quia plus valet unus sanctus orando quam innumeris peccatores prelado. **O**ratio enim sancti celum penetrat. **Q**uomodo ergo in terris hostem non vincat? **Q**ueramus ergo et custodiamus iustitiam, induamur locam iusticie accincti vitate, et accipiamus galeam salutis, et gladium spiritus, et ante omnia scutum fidei, in quo extinguiamus ignea tela maligni.

Et libus enim armis instruti diabolica castra fugabimus.

Etreuges et. **O**rigenes. Interficiuntur reges madianitarum, et qui prius a mulieribus vici sunt; nunc expiatione habita et acta penitentia reges vincunt, tantum valet conuersio ad deum et correctio peccatorum. **F**uit autem diuine scripture nomina regum memorare eum et recem et sur et ypsilon, et rho, et phi. **H**ic enim regnans apud madianitas, quos penitus debet extinguere omnis qui militat deo. **E**nius namque beluinus vel ferinus interpretatur. **B**elinus ergo et ferinos mores debet omnino perire; vt placeas ei qui te probauit, et peruenias ad beatitudinem mortificata totius iracundie feritate. **E**go puto quod hec nomina scripture divina non narravit pro historia; sed pro causis et rebus aptantur. **Q**uis enim stultus filio suo non men beluinus imponit; sed magis institutionem animarum prospexit sermo dominus volens ostendere, quod aduersus huiusmodi via militare debemus; et istos reges fugare de corporis nostri regno; ne regnet peccatum in nostro mortali corpos. **R**omina enim pro rebus aptantur, etiam apud gentiles et barbaros. **P**otum est cur abram abraham dictus est, et sarai sara, et iacob israel. **J**oseph autem a pharaone barbara lingua phothanec cognominatus est, quod lingua sua de secretorum vel somniorum revelatione compositus. **D**aniel quoque in babilonia baltasar nominatur.

Et ananias, et zazaras, et misael, sidrac, misac, et abderago. **M**adianitas rum ergo regem moyses appellavit; prout gessit. **B**elinus inquit featas est quod regnat in madianitis, nec ipsa solum; aliis est rex nomine regem inanitas quod ibi regnat. **M**ulta enim inanitas et vanitas in hoc mundo quam dei miles superat et vincit; si nihil inaniter nihil superflue agit; memo rane; quia etiam de oioso verbo reddent homines rationem in die iudicij. **I**n hac vita, hominis totum pene oiosum et inane est quod dicitur vel agit.

Inanius est ois actus et sermo in quo non est intrinsecus aliquid, pro deo vel dei mandato.

Est et aliis rex madianus, vr. i. irritatio.

Vides quales sunt qui regnatis apud madianitas.

Qui s. debet expugnari, immo peri

mti, ab his qui denun

sequuntur. **R**on enim

tam regis quam vicio et nomina que regnant in homib; referuntur in lege; et non tamen gentium

bella quam concupiscentiarum carnalium que militat aduersus animam, describuntur.

Denique hic est in vicis regnans, v. reges esse dicuntur, vt pateat: quod omne gentium quod

regnat in corpore ex quibus sensibus pendet. **H**ic ergo perire

sunt de regno madianitarum; vt ultra

vicia non regnent per eos sed iusticia, nec ad

scandalum videtur oculi

lii, sed ad edificationem.

Vnde si oculus tuus

scandalizat te, erue en

te. **N**on tamē effodi

erum precipit oculum corporis nostri; nec manum aut pedem ab

scindendi; sed sensum carnalia sentientem,

concupiscentijs lascivientem; vt oculi re

ceta videant aures re

ceta audiant, gustus noster verbū dei ga

stit, manus palpant

et contrectentur et verbo vite. **E**t sic percepitis regis madianitas regnet in nobis iusticia, i. xps quod factum est nobis a deo iusticia, et pax, et redemptio.

Balaam quoque. **P**ater consilio balaam laboratas esse mulieres madianitarum qui deceperunt filios israel.

Vnde hic velut auctor sceleris interficitur.

Orig. **D**ictum est superius, quod balaam rediit in locum suum. **S**ed forte reuersus est, quoniam scriptura non dixerit. **V**el forte in locum suum rediit ab eo loco ubi sacrificia faciebat, in eum, s. locum ubi tanquam peregrinus habebat hospicium.

Ron enim dictum est in domum suam, aut in patriam suam. **D**e balac autem dictum est ad semetipsum, ubi tanquam dominus habitabat.

Cur feminas re. et. **R**ab. **M**ystice. **F**eminā ī predictā de bello revertēt seruat quod foras acē praenos coibēt, et zelo bono destruet, delectationē carnalē ī abscondito pectoris celat. **S**ed hoc moyses, i. let redarguit.

Qui enim delectationē carnis ī occulto corporis celat; facile ī culpā praeceperat operatōis eroabit. **I**ubet ergo omne masculinū, parvulus etiam, mulieres quod nouerunt viros singulari, quod turpe appetitū et delectationē carnis, quod concipit iniquitatē et parit peccati, punitus iterficere debemus.

Nuellas aut et feminas virgines, i. pte delectatiōis quod non pluit ē ad peccādū, sed exardebit ad bonū pseruem, ut quod do placita sit desiderium, et perficere studiem.

Ad suggestionē haec. **H**ic evidenter ostenditur balaam suggestio-

millieres subornatas
fuisse.

Isidorus. Nō dubitauit balaā ob-
lata copia feminam
fornicatis ruina istra
elitas collapsuros;
q̄cōcupiscibiles aīg
corum partes sciebat
ēē corruptas. Ita de-
mones vnumquēq̄
pertemptant illis affe-
ctibus aīg laqueos
tradentes; quib⁹ nos
senserint egrotare.

Eleazar quoq;
Nota q; eleazar nō
ad omnē populū: sed
ad viros virtutis lo-
quitur. qui reuertebā-
tur de p̄glio. Viri
aut̄ virtutis sunt qui
ad bellū procedūt. q;
in agone contendūt.
z ab oībus se absti-
nent. alijs vero nō vi-
ri sunt virtutis.

Durū et argen-
tum sc. Temp' bel-
li est in hoc mundo cō-
tra nequicias spūales
et concupiscentias car-
nales. Spectat nos
angelorum chorus; et
virtutū celestiuꝝ pia
erga nos pendet ex-
pectatio. qn̄ vel quō
d prelio renertamur.
quis plus afferat au-
n. vel argenti. quis la-
pides preciosos curio-
se ituetur. Requirūt
etiā qui deferunt es. q̄
ferrū. qui plūbum. v̄l
vas lignēū. vel fictile
aut aliqd bniusmo-
di magnē domus v̄si
bus necessariuꝝ. De-
cundum ergo ea que
quisq; detulerit man-
sionis ei meritū depu-
tabitur. Probātur
tamen hec oīa. alia p-
ignē. alia per aquaz.
vniuersaliq; opus q̄
le sit ienit probabit.

Et lauabitis.
Dirig. Vides quo modo purgatione indiget omnis qui exire de prelio huic vitæ?
Qui pugnauerunt pro filiis israel: madianitas iterfecerunt: ī q̄ deo placuerunt cuius voluntate ipse uerū hoc tamen ipso in mundi dicuntur effecti. vnde inuentum est.
Di ergo qui pugnauit diabolū vicero. et copulero: vel ingressas caput draconis: hodie: **B**eatissimam q̄

¶ quicquid est generis masculini
etiam in parvulis. et mulieres que-
norunt viros in coitu ingulare. **Du-**
vel feminas.
ellas autem et omnes mulieres vir-
gines reseruare vobis. et manete
extra castra. viij. diebus. **Qui oc-**
ciderit hominem vel occisum tetige-
rit lustrabitur die. iij. et vii. et de
omni preda sive vestimentum fue-
rit sive vas. et aliquid in utensilia
preparatum. de pellibus caprarum
+ nota qd sermo dei
et pilis et ligno expiabit. **Eleazar**
illis tamen fit qui sunt viri virtutis.
quocum sacerdos ad viros exercitum
qui pugnauerunt sic locutus est:
Hoc est preceptum legis quod man-
dauit dominus moysi. **Aurum et**
argentum et es et ferrum et plumbum
et stanum et omne quod potest transire
per flamas igne purgabit. **Quicq-**
uid autem ignem non poterit su-
stinere: aqua expiationis sanctifi-
cabitur. et lauabitis vestimenta ve-
stra die septimo. et purificati postea
castra intrabitis. **Dixitque dominus**
ad moysen **Tollite sumam eorum quae**
capta sunt ab homine usque ad pe-
cus: tu et eleazar sacerdos. et omnes
principes vulgi. diuidescum ex equo
predam inter eos qui pugnaue-
runt et egressi sunt ad bellum. et in
ter omnem reliquam multitudinem.
Et separabis partem domino ab
his qui pugnauerunt et fuerunt in
bello. unam animam de quingen-

tis tam ex hominibus q̄ ex bov⁹
et asinis. et ouibus. et dabis eā ele-
azarō sacerdoti. quia primitiē do-
mini sunt. Ex media quoq; parte
filiorum israel accipies quinqua-
gesimum caput hominū et boum
et asinorū et ouū cunctorūq; ani-
mantium et dabis ea levitis q̄ ex-
cubant in custodiis tabernaculi
domini. Fecerūtq; moyses et elea-
zar sicut preceperat domin⁹. Fu-
it autem preda quā exercitus cepe-
rat ouū sexcenta. lxxv. milia: boū
lxx. duo milia: asinorum. lx. milia
et mille. Animē hominū sexus fe-
minei que nō cognoverant viros
xxx. duo milia. Dataq; est media
pars his qui i prēlio fuerāt ouū
trecenta. xxxvii. milia quingentis.
ex quibus in ptez dñi supputatē
sunt oves sexcente. lxxv. et de bo-
bus. xxxvi. milibus: boues. lxx. et
duo. De asinis. xxx. quingentis.
asinī. lx. vnius. De aiabus hoīum
xvi. milibus: cesserunt in partem
dñi. xxx. duę aīę. Tradiditq; moy-
ses numerū primitiarū dñi elea-
zarō sacerdoti sicut fuerat iperatū
ex media parte filiorū israel. quā
seperauerat his qui i p̄lio fuerāt.
De media vero parte q̄ cōtigerat
reliquę multitudini. id est. 8 ouū
trecentis. xxxvii. milib⁹ q̄ngētis
et de bobus. xxx. sex milibus: et de

7 quedam per ignem transiunt. alijs sufficit aquæ purificatio. Assimilantur aut ex prælio hoies et iumenta: cù captiuos intellectus ad obediēdū christo per verbū dei. In quo pugnantes captiuant intellectū eorum qui contraria sentiunt. Pauci sunt tamen qui pugnare possint. et prælia ista confidere. de sexcentis milibus armatorum qui videtur militare deo. sola xij. milia eliguntur. ceteri relinquuntur in castris. Intuere quanti sunt in ecclesia.

C. Numeri.

qui possunt pro veritate pugnare. et cōtradicentibus resistere. qui sciat verbi bella tractare. Beati sunt qui pro ipso dei possunt pugnare. et de hostibus spolia reportare. Reliqua tamē pars ipsi que videt imbellis; si cū quiete resideat in castris; in silentio agat; amoyse nō recedat; sed in lege dei permaneat; spoliorū partem habebit. Fieri enim equa proportione: non per numerū: sed quantum datur omni populo. tantū xij. milibus quis spolia ceperant. Quis hęc audiens nō aīetur pro ecclesia pugnare; et in unicis vertatis resistere; qui do-

gnata ecclesię oppu-

gnare. vel voluptati

et luxurie docent ope-

ram dare. Qui ergo

hos expugnat; vel in-

se. vel in proximis vi-

cia pīmit; capiet spo-

lia multa quinquagī-

es multiplicata q̄q̄ ce-

teri. In tantū enī nu-

meri quāitas videt

angeri cū sexcentis mi-

libus. xij. milia cōserū-

tur. Offerre tñ vira-

q̄s pars iubetur deo.

et illi quidem qui vi-

erūt vñ ex quingē-

tis. Qui aut domi re-

federunt vñm ex. l.

Vterq̄ aut numeri

sacratus est. Unde

vñs debebat dena-

rios quingētos; et ali-

os. l. zc. Sed et septē

septuaḡ vno addito

quinquagēsimū diez

faciunt; que penteco-

stes festinatas dicunt.

Similiter. lxx. sepi-

mane addita vna d-

cade quingētos red-

dunt. Et quāto plu-

res sunt. lxx. septima-

ne q̄s. vii. tanto pre-

stantio; est numerus

quingētorū q̄s quin-

quagēnta.

asini. xxx. milibus quingēntis. et de hominibus sedecim milibus tulit moyses quinquagēsimū caput. et dedit leuitis qui excubabāt in tabernaculo domini; sicut p̄cep̄t dominus. Lūq̄ accessisset principes exercitus ad moysen. et tribuni et centuriones dixerunt. Nos serni tui recensuimus nūme-
t. Qui erāt alios in ecclesia ab hostibus tam vi-
tabulibus q̄s iniūtibilibus defendunt. rum pugnatorū quos habuimus
t. Multitudis credētū erat cor vñm et aīa vna sub manu nostra t ne vñus qui
t. Discedatēt nō possunt offerre. vnde: vade pri-
us reconciliari fratri tuo et tūc venēt offerre mu-
nus tuum.
dem defuit. Ob quā causam offe-
rimus in donariis domini singu-
li q̄s in p̄eda auri potuimus in-
t. operū. s. ornamenti.
nire phichelides et armillas t. anu-
llos t dextralia ac murenlulas: vt
depreceris pro nobis dominum,

Lūq̄ accessisset. Orig. Differentias esse et projectus meritorū ī po-
pulo fidelium. et in alijs locis t hic colligimus de eo qd scriptū est. Et acce-
serunt ad moysen omnes qui cōstituti erāt principes per tribus in exercitu
tribuni et centuriones. et dixerunt ad moysen: Nos pueri tui collegiūm sū-
mam viroū bellatorū nostrorū. et nō dissensit ex nobis quisq̄. et obtulit
mus minus domino zc. Loquitur ergo ad moysen electi principes qui
constituti sunt super exercitū. et pro rebus bene gestis munera offerunt do-
mino dicentes: Nos pueri tui sumus qui accepimus sūmam filiorū israel
bellatorū. s. xij. milia qui electi sunt ex omnibus tribubus: ut pugnarent
contra madianitas. Sunt ergo in populo dei bellatores multi et multi
belles. et inter bellatores quidā qui appellant sūma bellatorū: eminentio-
res. s. inter bellatores. et rursus his celiores qui constituti sunt super eos
principes et p̄glati singulis milibus electoriū. Est ergo multa diversitas ī
ordine bellatorū. Inter imbellies quoq̄ est aliqua differentia. Quidā enī
ta sunt imbellies ut nīquā possint fieri bellatores ut senes. femine. serui.
Pueri vero ita sunt imbellies; ut sperent fieri bellatores cum occurrent
s. in virum perfectū. et in mensurā etatis. etiā in sūmam bellatorū venire se-
spērānt. et effēcti electi in. xij. milibus: vel effēcti princeps electo. z. Considera-
oīa p̄sentia seculi repleta bellis: et demonū iniūtibilibus p̄glīs perurge-
ri. In populo vero dei esse quodā fide robustos. virtutibus armatos. q̄
būtusmodi bella conficiant. et semper in procinctu positi etiā eos qui pu-
giare nō possunt ab hostibus tueantur verbo et exemplo; si tamen nō de-
fir eis fides. Impossibile ē enī sine fide saluari. Inter ipsos bellatores sūt
aliū parati et expediti; ut nullis se iūplicent secularibus negocīs. meditātes
in legē dei die ac nocte. Si sūma bellatorū appellantur. Non est autem
dictum de cōmuni numero bellatorū q̄ nemo in eis dissensit; sed de his q̄
sūma bellatorū dicuntur. In talib⁹ enī nulla dissensio. nulla discors.

C. XXXII.

De bis. n. dictū ē. Multitudinis credētū erat cor. u. et a. u. zc. Ii sunt q̄
plurimū auri pugnando ceperant. et omne aurum et ornatū. sine capitī.
sine brachiorū. vel digitorū. i. quicquid intellectibus vel operibus habet:
deo offerit. scientes q̄ munera eius. data eius sunt. ideo nec vñus dissensit
t. dissidentes enī nō possunt offerre. Unde. Si offers munus tuū ad
altare; et memoratus fueris q̄ frater tuus habet a. aduersū te. re. i. m. t. zc)
vt lenient. s. manus suas ad deum sine ira et dissensione. In mu-
sicis enī

si armonia cordarū

cōsonanter aptatur;

luanē sonū reddit. si

aliqua sit dissonātia

carminis dulcedo cor

rumpitur. Ita si dei

milites dissident in

grata sunt oīa deo;

etiā si bella multa cō

ficiant; spolia multi

deferāt; et munera of

ferant. Dicit enī va-

de prius reconciliari

fratru tuo zc. Si enī

in aliquo dissensit a

mādatiū dei: nec ho-

stem vincere potes.

In eo enī ipso iāz vi-

ctus es a diabolo. in

quo dissensis a deo.

Si ergo vis vincere

et sūma bellatorū ee:

achre deo: cōcorda

cū ipso dicens: Quis

nos separabit a carita-

te chalitī tribulatio-

an angustia: zc. Qui

talis ē: potest vincere

madianitas. et interfici-

cere om̄s peccatores

terre. i. carnis fornicati-

onē. imundiciā. pas-

sionē. concupiscentiā

avariciā et huiusmodi

Et sic erit dignus of-

ferre om̄e vas aureū

torquē. aut virolā.

aut anulum. aut de-

xtiale. aut catenula

Torques ornementū sapientie est. In prouerbīs enī de sapientia dicit
Q̄ qui acquisierit eam; torque aureā ponat circa collū suū. Nīriola et anu-
lus ornementa sunt manū. in quibus signatur opera. Similiter et dextra
le. Catenula vero verbi et doctrine connexione significat.

Depreceris pro nobis. Orig. Ad propiciā dū deū p̄ nobis.
Si dicamus propter aurū deū propiciū fieri hominibus; absurdum et
imp̄iū indicatur. Hoc enī in vīro bono notabile dicit. Per aurum ergo
virtutes et opera bona signantur; que sola deo digne offeruntur. pro qui
bus solis decet eum propitiari.

Suscep̄tūq̄. Et accep̄t moyses et eleazar sacerdos aurū ab oī-
bus tribubus et centurionibus; et intulit illud in tabernaculum testimonij
memoriae filiū israel coram domino. Nota q̄ que dicuntur non ad con-
spectū visibilē; sed ad mentis memoriam referuntur. Beatus enī est qui
recordatur se aliquid boni operis fecisse coram dño. et obtulisse munera
beneplacita deo. virtutes. s. animi. et ornatū pietatis. C. XXXII.

Filiū autem ruben. Orig. Oīa que dicuntur: nō solū ex sermone q̄
dicūt pensanda sunt; sed ex persona dicentes. Si puer loquitur; aīas nīras
ad auditum eloquī puerilis aptamus; nec plus in his q̄ dicuntur q̄ puer
sentire poterat expectamus. Si autē vi loquit̄. cōtinuo contēplamur. si
vīro digna sint q̄ dicuntur. et si cruditas sit; pro cruditionis intuitu etiam
dicta pensamus. Si autē imperitus et idiota; aliter q̄ dicunt̄ accipimus.
Si autē senior aut multe peritiae ac probate (vt qui in eruditō cōscēnit)
longe in eo maior habebitur dictiorū expectatio. Hoc autē qui loquit̄ sp̄s
sanctus est. vnde enī poterat moyses que ab origine mundi gesta sunt;
vel in fine gerenda narrare; nisi spirit̄ dei ilsp̄ratō. Unde potuisse de
christo pp̄betizare; Christus enim ait; si crederetis moysi; crederetis vī
q̄ et mībi; de me n̄ ille scripsit zc. Hoc ergo secundū maiestate loquentis

opozet intelligi. unde abrahā dicit. Habent moysen et prophetas; audiam eos. nō hoīes in corpore positos significās; sed q̄ ab eis scripta sunt dictā te spiritū dei. Moysi ergo litteras remoto velamine ita intelligamus: vt singulis dici videātur. vt si intelligent auditores et obseruent; nō eant in locū tormentorū sicut diues qui audire cōtempst; sed in sinū ab: ab: rbi lazarus requiescit. Hoc tamē ad liquidū scire ipsius puto esse spūssanci q̄ inspirauit. et iheru christi qui ait. De me enī ille scripsit. et patris; cuius cō filiū antiquū hūano generi nō nudus sed velatum litteris indi catur. Sed iam ad sensum eoz q̄ latere videntur veniamus. Quibus modis de egypto exiit. Cum enī quis de errorū te nebris ad agnitionis lumen adducitur: et de terrena cōuersatō ne ad spūialia instituta cōvertitur de egypto videtur exisse. et ad solitudinē venisse ad illū. s. vite statum in quo per silentiū et quicē diuinis legibꝫ exerceatur. et celestibꝫ eloquij imbuat. per que institutus et directus cū iordanē tran sierit: properet vsq; ad terrā promissiōis i. per gratiam baptisi mi usq; ad euangelia ca illūstituta. Exit etiā aīa de egypto: cū re linquit huius mundi tenebras. et corporez nature cōcitatē et trās fertur ad aliud secu lum. qd̄ sinus abrahā. et in lazaro. vel paradisiū ut in latrone indicat. vel si qua nouit de eſe alia loca vel māsiōeſ. p̄ que transiens aīa deo credens. et perueniēs usq; ad flumen qd̄ leti ficit cūitatem dei vtra ipsum sortē hereditatis promisse patribus accipiat. Cuz ergo dupliciter desi gnat egressus de egypto. et trāsitus ad de serū. et inde egressus ad sancte terre hereditatē: videamus qd̄ sibi velit rubē et gad et dimidī tribus manasse hereditas. q̄ p̄ moysen traditū. et extra iordanē decem̄. In. xij. tribubꝫ filioꝫ

israel-mystice totius humani generis figurā cōlectitur. vel omniū q̄ ad agnitionē dei venerunt. Horū pars extra iordanem hereditatē consequit̄ per moysen. Pars vero trans iordanē in terra promissionis per iherum. Et quidem illi quibus extra iordanē hereditas datur; primitiū sunt licet minus nobiles. licet nō inculpati. Ruben nāq; ē primogenitus iacob: licet p̄taminauerit thoz patris. et gad licet ex ancilla. Manasses quoq; cuius dimidī tribus extra iordanē hereditatē consequit̄: quānū de egyptia natūs: tamē primogenitus ē. Dēs ergo isti primogeniti sunt. et ideo significat

et dibon et iazer. et nemra esebon et eleale. et sabam. et nebo. et beon. Terra quā percussit dominus in conspectu filiorum israel regiōis uberrimē est ad pastum animaliū greg. Quos multa mūdi ipedimēta occupat. Et nos serui tui habemus iūmē habitationē celestis patrie non desiderant. pluriū. precamurq; si inuenimus gratiam coram te ut des nobis famulis tuis eam in possessio nem. nec facias nos transire iordanem. Quibus respondit moy ses: Nunquid fratres vestri ibūt ad pugnam. et vos hic sedebitis? Orig. Nota q̄ volentes ultra iordanē re cur subuertitis mentes filiorum manere increpat moyses. i. lez. israel ne transire audeant in locū quē eis daturus est dominus? Nō ne ita egerunt patres vestri. quādo misi de cadesbarne ad explosi randam terram. Cuz venissent usq; ad vallē botri lustrata omni regione subuerterunt cor filiorū israel ut non intrarent fines quos eis dominus dedit. Qui iratus iurauit dicens: Si videbunt homines isti qui ascenderunt ex egypto: a. xx. annis et supra. terrā quā sub iuramento pollicitus sū abraham. ysaac. et iacob. et noluerunt

priorē populi qui nō per ihesum. sed per moysen hereditatē extra iorda nem accipiunt.

Terra quā per. z. Gie. Sunt multi in ecclesia qui parvuli cōde spicant. et in loco būilitatis positi. imanes apud se esse nō definiunt. hi boni extolluntur. voluptatibꝫ perfruunt. et rex multiplicitate dilatant. pagelli appetūt: et multis timeri recte vivere negligunt. et famā bone vite habere cupiunt. adulaciones querunt. fauoribꝫ intumescunt. et qz presentiū

copia delectantur. vē tura gaudia nō regunt. Cuz eos multi plex actō occupat. et a semetipſis alienos demonstrat. Si qua tamē fidei temptatio exurgat (q̄ i ea speci etenim cōmītēt. verbis cā et laboribꝫ de fēdūt. et celestem pa triā vēdīcant. nec nō amāt. Quos bñ ru bē. et gad. et dimidī tribi manasse signifi cat. qz multa pecora et iūmēta possidētes. dū circa iordanē cā. pestrīa cōcupiscunt. in terra pmissionis hereditatē habere nolue rūt. dicentes: Terra quā percus. do. i. cō. fi. il. re. vb. ē. ad. p. a. z. Qui ergo iūmēta plurima possidēt. iordanē transire refūgiunt. qz quos multa mūdi ipedimēta oocupat. habitationem celestis patrie nō regunt: sed fides (q̄ i spe citemus tenent) incré pat ne oīosi delectatione torpescat. et alios exēplo suo a labo ris tolerantia. et stūdio longanimitatis frangat. Unde eis p moylen dicit. Nāqd fratres vestri ibūt ad pugnā. et vos hic sedebitis z. Sed quia erubescit nō defēde re qd̄ cōfītent p̄ fide ad certamē p̄perant. eāq; nō sibi: sed p̄ris vendicant. Causas ouīi fabricam. et stabula iumentorum z. Qui mox fortis pro alijs veniūt. et repro missiōis terrā ab hostibꝫ liberant et relin quāt. ad pascēda armenta extra iordanē redēt: qz cōtra fidez baptisi tota mente

et desiderio rebus peritūs inserviūt: qz hereditatē terre pmissionis. i. fructū fidei nō amāt. Sicut p illa pugnat: vt sua pignora extra illaz deponat. qz enī parvulos foris habēt affectū i eius habitatione nō habēt. Unde ad cāpestria redēit. et ab altitudine montū quasi a spe celestī dilabātur ut extra terrā pmissionis bruta aīalīa nutritā. irrōnabiles. s. motus ai vānis desiderijs. qz etiā. et lucis claritatē nesciūt dū transitorij exēcantur. **I**umenta plurima. Orig. Iūmēta et pecora multa sunt z. Pri oribꝫ ad hereditatē illius terrę q̄ lacte fluit et melle. nō potuit peruenire.

nec verbum caro factum agnoscere: quia multa iumenta et pecora habebat. Animalis enim non potest percipere que sunt spiritus dei. nec spiritualiter diuidicare: quia cum homo in honore esset non intellectus: sed comparatus est iumentis insipientibus. Accipit ergo ille populus hereditatem per moysen terram. s. duorum regum. non enim amplius potuit interficere moyses nisi duos reges. quo terram diuidaret populis multa animalia multaque pecora habentibus. Illis vero qui iordanem transierunt ihesus dividit terram. Quoniam enim aialia habeant et pecora: non tanta que eos excludant ne iordanem transirent: sed cum ipsis et mulieribus et infantibus confederant transire: et ad patrum promissa peruenire.

Si transierint
Dicitur. Alia lira. Si transierint filii ruben et si. gad. ro. ior. omnes armati ad praelium coram domino. et obtinerent terram in conspectu vestro: dabit eis terra galaad. Terra multis modis accipitur: et terra hec in qua habitamus. non ab initio terra vocata est sed arida: et postea terra. Sicut hoc ceterum visibile prius firmamentum dictum est postea celum. In principio tamen creature celum et terram fecisse dicitur deus. et postea ari dam. et firmamentum. Hic agenus ait. Ad hunc semel mouebo celum et terram. et mare et aridam. Vides quoniam modo aliud poterat. aliud arida. In multis quoque locis terra in bono accipitur. arida vero raro. Nam et adam post peccatum in locum deterrit qui arida vocatur. antea enim erat in terra. paradisus enim non in arida sed in terra. Mansuetus quoque in evangelio non arida: sed terra promittitur. Beati mansueti qui ipsi hereditabunt terram. Semen etiam quod fructum dat centesimum. seragessimum tricentum. terra dicitur esse non arida. Puto autem quod profectus sit ab arida ad terram venire: sicut profectus fuit ut arida terra vocaretur. Num enim in fructuosi sumus: nec fructum iusticie. pudicicie. vel pietatis afferimus: arida sumus. Si autem nos excolentes ad virtutem frugem suscitamus: terra ex arida efficietur: que verbi dei suscepto semine fructificet. Est ergo quedam terra etiam in regno dei que mansuetis promittitur et terra que viventibus non migra. Est terra in excellis posita de qua ad iustum dicitur. Exalabit te ut heredes terrae. Huius terre hereditate de egypto mundi exiens anima consequitur: et alibi quidem qui sub lege vicerunt: alibi qui per christi fidem et gratiam

dispensati sunt. Qui tam videtur primi et per moysen dispensati non sequuntur hereditatem: nisi prius transcat cum his quos ihesus dispensat: et prout in eis contra inimicos: et collocent eos in sedibus suis: et ita consequatur hereditatem quam moyses duce meruerunt. Unde paulus. Et hi oes testimo fidei suscepimus non perceperunt reprobationes deo pro nobis aliquid melius prouidentem sine nobis consumaretur. Quasi diceret iste nonne et sensibus de illis duabus et semis tribubus. Ideo non acceperunt promissio nem terrae illius quod eis extra iordanem per moysen decera est deo pro nobis aliquid melius prouidet: ne sine nobis consumaretur: et ideo transiunt nobis cum armati et inviant expugnare inimicos. Sed transierunt tantum armati viri. s. fortis et potestis. Ignava manus et imbellis remaneat extra iordanem. Fortes vero relicti animalibus et pecoribus et oibus impeditis pugnat nobiscum donec vincantur iniicii nostri usque quo hereditates promisso terrae capiantur. Hac enim patres oronibus inviant et ex eius horis confirmant: et scriptis suis que ad memoriam reliquerunt: instruunt nos quomodo aduersus inimicos potestates pugnamus et certamina toleremus. Pugnat ergo per nos: et incedunt primi armati. Ipsorum enim nobis proponimus: et videtes fortia facta eorum ad praelium spiritale armamur et dimicemus. Hic demus qui sub duce ihesu militat. et eo amplius reges perirent: et terras eorum forte accipiunt. Depulsi etiam spiritibus hereditate celi christo dimicante percipiunt. Post adhuc tertius et positionis modus esse ut in filiis israel. i. in populo ecclesie intelligentes: et intra iordanem percipere hereditatem terrae fluentis

lac et mel. sapientie et scientie dulcedinem capientes: quoque terra flumine dei quod repletum est aqua divina intelligentia circumdatum et rigatur. Alii autem sunt carnales iumenti et pecudibus. i. crassis et stolidis sensibus abundantes: quibus dicit apostolus. Ita insensati etiis: ut cum spiritu ceperitis non carne perficiamini. Et insensati galathae: quis vos fascinavit veritatem non obedire. Sed unusquisque noster nisi se armaverit: et abiectis bruis et belunis sensibus ad spiritalem intelligentiam properauerit: remanebit extra iordanem: nec poterit per sapientem flumen incedere: quod legitificat ciuitatem dei. i. animam dei pacem. Nec assequitur verbi dei interiora: que sunt dulciora super mel et fauum: sed illa tantum cosequetur terram in qua duo reges occisi sunt. ubi

Cameri.

dicatur ei. nihil indicavi me scire inter vos. nisi ihesum christum. et hunc crucifixum. Qui autem potuerit transire iordanem. et ad interiora penetrare. se quens dominum ihesum christum. interficiet. xxx. et eo amplius reges. Illos fortes de quibus dicitur. Astiterunt reges terrae et principes. coniuncti. i. ii. ad. d. cc. Quibus prostratis agnosces secretiora mysteria usquevenias ad sedem dei et hierusalē civitatem dei uiuentis. non quod seruit cum filiis suis; sed que sursum est et libera est et mater omnium nostrum est.

// C. XXXIII.

He sunt man-
siones **z.** Orige.
Diversas creavit de-
us ciborum differentias
pro diversitate animalium.
vel humani derit.
Vnde etiam alia
cognoscunt ppiros ci-
bos. et alijs utrū leo.
alijs ceru? In hoib⁹
quoq⁹ qui sanus ē et
validus forte cibum
requirit cōfiditq⁹ ede-
re oīa. **I**nfirm⁹ dele-
ctatur oleribus. et for-
tem cibum nō patit.
Parvulus vero si
n voce: re m ipsa lac-
tum requirit. Lib⁹ aut
rōnalis nature verus
sermo dei est. **S**ed et
hic differentias ha-
bet. **N**on oīs eodē verbo nutritur. **E**st alijs in verbo dei cibis lacti apti-
or. s. doctrina. sicut moralis q̄ crudib⁹ solet preberi. **H**i lectionē in qua
nihil ē obscurū libēter accipiunt. verbi gratia. ester. iudic. thobiam. et mā-
data sapientie. **S**i legatur eis lenitius; offenditur cōtinuo aius q̄i nō sit
cibus suus. **V**enit enī vt disceret tecum colere. iusticie et pietatis precepta
fuscipere. et audiit mādata sacrificior⁹. et ritus immolationū. **A**lius euāgeli-
stas aplin⁹ psalmos libēter amplectitur. velut remedia infirmitati sue. **L**ui
si legantur hec que habem⁹ in manib⁹. nihil infirmitati sue aut saluti aīc
prodeſſe iudicabit. sed refutabit tanq⁹ graues et onerosos cibos. **S**ed si
cuit leo si habeat intellectū nō abundantia herbarū culpabit creatam: nec
dicet superfluā: qz carnib⁹ vittetur. nec homo qz sibi aptis vtitur alimonijs
culpare debet q̄ fecit deus serpētes in cibū ceruoz. **I**ta in cibis rōnabili-
bus nō refutanda ē scriptura q̄ obscurior videt. et incōueniens incipienti-
bus parvulis infirmis. et minus ad intelligendū validis. **Q**uisq⁹ qd̄ sibi
sanū sentit assumat. **A**it ergo h̄c māſiones filiorū israel ex quo exierunt de
terra egypti cum virtute sua in manu moysi et aaron. **E**t scripsit moyses p-
fectiones eoz et māſiones eoz per verbū dñi z. **Q**uis ergo audet dicere
qd̄ h̄c que scribuntur per verbū dñi nihil habeat vtilitat̄ aut salutis; s̄ lo-
lam narrent hystoriā? **D**uobus modis potest quisq⁹ spiritualiter exire de
egyptio. vel relinquendo gentilem vitā. et ad cognitionē diuine legis acce-
dendo. vel cū aīa de corporis hui⁹ habitatione discedit. ad vtrūq⁹ enī spe-
crant he māſiones. **D**e illis enī mansionib⁹ quas aīa exuta corpore. uno
rursus induita suo corpore habitura ē: dicit. **I**n domo patris mei mansiones
multe sunt z. **S**unt ergo multe māſiones que ad patrē ducunt. **I**n q̄
bus singulis quid vtilitatis aīc cōmoratio. quid ue eruditioñis aut illumini-
nationis accipiat: scit solus pater futuri seculi qui ait. Ego sum hostiū. ne
mo venit ad patrē nisi per me. **Q**ui forte in his singulis mansionib⁹ vni-
cuiq⁹ aīc hostiū fiet. vt per ipsum intret et exeat. et pascua inueniat. vsiq⁹
ad ipsum perueniat patrē. **S**ed redcamus ad ea que inter nos et in nobis
geruntur. **I**n egypto erat filij israel in operibus pharaonis. luto et latere
afflugebantur: donec ingemiscentes clamauerūt ad dñm: et misit eis x̄bz
sūn per moysen. et eduxit de egypto. **N**os igitur cū essemus in egypto. i. in
huius mundi erroribus. et ignorantie tenebris. operates opera diaboli in
cōcupiscentijs et voluptatibus carnis misertus dñs misit verbū suū. i. vni-
geniti filium suum. qui nos de ignorantia erroris ad lumen diuine legis ad
diceret. **S**ed primo omniū intuere mysterij rōnem. **I**n egressione enī fili-
orū israel de egypto sunt. xl. duas māſiones. et aduentus ch̄risti in mundū
fit per xl. duas generationes. **V**nde ab abrahā vsq⁹ ad dauid generati-
ones. xiiii. z. **Q**uadragesita ergo duas generationes māſiones quas ch̄ri-
sus fecit descendens in egyptum huius mundi: faciunt qui ascendunt de
egyptio. **I**n. xl. ergo duabus mansionib⁹ perueniunt filij israel ad prin-
cipiam capiende hereditatis. vbi ruben. et gad. et dimidia tribus manasse

Sabama quoq; imponētes vos
cabula vrbibus quas extruxerāt
Dorro filii machir filii manasse
perrexerūt in galaad & vastauerūt
eam imperfecto amore habitac-
tore eius. **D**edit ergo moyses ter-
ram galaad machyr filio manasse
qui habitauit in ea. **J**air aut̄ fili⁹

C. XXXIII.

accipiunt terram galaad: **Sicut** christus per xl. dños patres quasi manus
sionis descendit vsq; ad nos. et filii israel per totidem mansiones ascende-
runt vsq; ad hereditatis promisse principium. **Incipiamus** ergo per ea q;
descendit ascendere. et primā manlionē facere quā ille fecit nouissimāz qui
natus est de virgine. **Erit** ergo prima mansio de egypto ex eunibus. reli-
ctio ydolorum cultū. ut credamus christum de virgine natum. et de spiritu
sancto. et verbum carnem factum venisse in mundum. **P**ost hęc alcende-

manasse abiit et occupauit vicos
eius. quos appellauit anothiair
i. villas iair. **N**obe quoq; prexit
et apprehendit cariath cum vicis-
lis suis. vocauitq; eam ex nomine
suo nobe.

De sunt mansi
ones filiorum israel qui

virtutum concupiscit et deficit anima mea in atria domini. **E**t alibi multus peregrinata est anima mea. Intellige ergo quae sunt hæc peregrinationes anime in quibus se peregrinari diuinus dolet. **L**unc autem veritas intelliget quae fuit ratio peregrinationis huc cum regressa fuerit in requiem suam in paradisum. unde. **C**onvertere anima mea in requie tham. **I**ste ergo sunt mansiones quibus itur in celum. **S**ed quis ita diuinorum concius secretorum qui possit huius ascensionis describere mansiones. et cuiusque loci labores vel requies? **Q**uis enarrat quod post primam et secundam et tertiam mansionem adhuc insequatur pharao et egypti: licet non comprehendat. licet submersi sint. **Q**uomodo enunciaret quod latuus effectus populus dei. post aliquot mansiones primus cantauit canticum dicens: **C**antemus domino gloriose enim magnificatus est: **Q**uis haec egressioni anime singula posset. vel audeat adaptare? **E**t quomodo vetus populus cecidit: cui conuersatio et habitatio fuerat cum egypti: saluus autem nonnus peruenit ad regnum qui ignorabat egyptios. exceptis sacerdotibus et leuitis? **Q**ui enim in sacerdotiis vel leuitarum ordine fuerit: et solum deum portionem habuerit. in deserto non cadit: sed peruenit ad terram promissionis. **P**onuntur nostra mansionibus. **N**eque enim conueniens videbatur. ut cetera omnia suis veterentur nominibus: ascensio vero ait mansionum suarum nomina non haberet. **H**abet ergo nomina mystica. et deducente se: non moyses qui quo ieret ignorabat. sed columnam ignis. et nubem. filium scilicet dei. et spiritum sanctum. **L**um submersi fuerint oes egypti et amalechite. et omnes qui impugnauerunt eas. ut per singulas mansiones que dicuntur esse apud patrem illuminetur amplius: donec essuscatur illius luminis quod illuminat omnem hominem intuitum pati. et inire maiestatis fulgor. **S**i ergo veros ait in hac vita positis per haec doceri intelligamus profectus. quae conuersa a gentili vita non tam moyses quam legem dei. nec aaron: sed sacerdote illum qui permanet in eternum sequitur: antequam ad perfectum veniat. in heremo habitat. ubi in preceptis domini exercet: ut fides eius probet: et victa una temptatione veniat ad aliud: quasi de mansione ad mansionem. cum ea quae acciderint fideliter tulerit. **I**ta enim per singula temptationa vite et fidei profectus mansiones habere dicitur secundum illud. **N**on de virtute in virtute: donec perueniat ad summus gradus virtutum. et transeat flumen dei. et promissa suscipiatur hereditas. **S**icut autem in deserto illo quod vocetur ille locus ubi applicuerint quod utilitatis assert legendibus. et legem dei die ac nocte meditantibus. cum secundo describantur nomina. licet in non nullis mutata. et per verbum domini a moysi describi inserviantur? **Q**uod ideo fit ut duas anime ostenderet vias. unam quia in carne posita per legem dei virtutibus exercetur. et per quosdam gradus proficiens ascendit de virtute in virtutem: quasi de mansione in mansionem. Aliam vero quam post resurrectionem ascensura ad celos. non subito nec in portuncula conscedit. sed per multis mansiones ubique singulis lumine sapientie illustrata ad ipsum patrem lumen perueniat.

Numeri.

Per turmas suas. **I**ter. Cum virtute sua christo s. qui est dei vir
tus et dei potentia. Cum ipso ergo ascenditur qui ad nos descendit: ut as
cenderemus. Qui enim descendit ipse est qui ascendit et qui ait: tecum desce
dam in egyptum: video non erat in tribibus eorum infirmus.

In manu moysi et aar. **O**ri. Non enim tantum scientiam legis et
fidei: sed etiam operum quibus deo placetur fructus habere debemus cum
de egypto eximus. Si enim exiens de egypto et conuersus ad deum abiectus
superbia per manus aar.

virtutem gratias nra
tatur: et linguis in
mostem: donec ad
sumus: per nos in
bus nobis infinito
num: sufficiunt pro
sa complectatur hy
drica. Anima quo
que de egypto hab
vixit: admodum
promissiones: pega
per qualiter viae
certas conficit mundi
ones. vnde. Et huius
super me manu mias
vel anima mea: quia
do ingrediar in locis
tabernaculi admirari
bus: vix ad domum
dei. Et huius manu
omnis alioz ducit.
Quia anachorita sunt
tabernacula marie
muni. Et huius manus
cum be peregrinationes
anc ante venis mali
faecit in regnum suu
tus. Ita ergo sunt
meum confundit
et cauifit loca labo
et iteram mansione
badii: licet subtem
et post aliquot temp
et minimo: gloriem
poli: vnde audet
mias: tunc habita
dignus qui ignorat
in sacrorum: vnde
in deatorum ci
ruea mias: mias:
venient nominis.
Et huius ergo nomis
habet: sed colim
schemi si huius ois
et per linguam in
implius: donec affe
tus: et intermis
tibz: docim intelligi
mias: et legem do
um sequitur: antiqua
et quis domini aene
et alii: quia dena
alient. Huius min per
tes habent: docim se
rit ad finem: gradu
bentur. Hoc et
et od vultus alter
sciendo poterant
carum a moysi deli
te rite: rite: rite: rite:
et quodam gradus
fioce in mansione
non subito: rite: rite:
ngula: lumina: facit

ro tau et deo sacrificia
ui: et lasciuiam pe
remo: byrcum. Si
libidinem: vitulum.
Si stulticium: onez.
Si ergo cum anima
vicia purgantur: ma
nus aaron operatur
in nobis: et manus moy
si: cum ad hoc intelli
genda illuminatur
ex lege. Ut ergo
manus necessaria est
ut inueniatur in no
bis non solum fidei et
sciencie: sed etiam actuorum
operum perfectio.
Nec tamē dux sunt
manus: sed una. In
manu enim dixit non in
manibus. Unde enim
opus utriusque manus
est: et una perfectio
expletio.

Duas descri
psit. Et scripsit moy
ses proficationes eorum et mansiones per verbum domini. Ut s. legentes
quantus nobis imminet proficationes et mansiones preperemus nos ad
hanc viam: nec sequitur tempus nostrum consumamus. Nec dum vanita
tibus immoriamur: et singulis que ad visum: auditum: tactum: odoratum:
gustumque veniunt delectemur: pretereat tempus nec spaciū vige explea
mus: sed in medio deficiamus. q. in deserto. Idcirco enim venimus in hunc
mundum ut transcamus de virtute in virtutem. neque permaneamus pro
terrenis in terra: sicut ille qui dicebat. Anima habes multa bona. mādu
ca: bibe: et letare: ait enim illi dominus. Sulte auferetur a te hac nocte aia
ma. Non dixit in hac nocte: nec in hac die: sed hac nocte. Noche enim peri
mitur sicut primogenita egyptiorum: quia dilexit mundum et tenebras eius.
socius rectorum mundi cuius tenebrarum barum. Tenebre autem et nocte di
citur mundus: pro his qui in ignorantia vivunt: ne lumen veritatis recipi
ant: et de ramele ad socoth non trahent.

Profectioq; igitur. Filii israel adhuc in egypto positi quartade
cima die fecerunt pascha: et initium quoddam festivitatis. Sequenti ergo
die qui est primus a zimorum: quintodecimo. s. primi mensis proficisciuntur
de ramele: et veniunt in socoth: ut ibi faciant festivitatem a zimorum vel die
Quis hec intelligat? Quis vel ex parte cognoscat: sicut apostolus dicit.
Ex parte scimus: et ex parte prophetamus. Quis enim intelligit quod ex parte
dies festos agimus: et nemo nos indicet in parte diei festi: aut neomenig
aut sabbati? Omnis enim dies festus qui hic agitur: in parte geritur: non
in itegro. Sed enī exieris de egypto: sic erit tibi perfecta festivitas. Scito
tamen quia post illud pascha quod in egypto factum est semel: inuenitur in
deserto aliud curatum cum lex data est: et post hoc nusquam geri nisi in ter
ra promissionis.

Hic ordo et distinctio mansionum valde necessaria est: et obseruanda
bis qui sequuntur deum et cogitant de profectibus virtutum. Fit ergo pri
ma profectio ex ramele: sive de hoc mundo anima proficisciens: et ad futu
rum seculum pergens: sive ab erroribus vite ad viam virtutis et agnitio
nis dei. De ramele proficiscitur: que interpretatur: cōmotio turbida: vel cō
motio tenebris: quia in hoc mundo omnia in cōmotione et perturbatione et cor
ruptione posita sunt. In quibus non oportet animam residere: sed proficisci
et venire in socoth. i. tabernacula. Primus ergo anima profectus est: ut
auferatur a cōmotione terrena: et sciat sibi tanquam peregrinanti: et iter agenti
in tabernaculis habitandū. Quo velut in procinctu posita aduersus insi
diantes expedita occurtere possit: et libera īde īa vbi se sentit ēē preparata
proficiscitur ex socoth et applicat in butban.

Manu excelsa. Vbi non est humana opus neque terrenum: sed

C. XXXIII.

divinum ibi excelsa manu nominatur: per manum enim opus intelligitur.

Et in diis eorum. Omnes dii gentium: demona: in quibus faciet
dominus vindictam in die iudicij: facit et nunc: cum quis ab illis deceptus
fuerat: et ydola coleret: per verbum domini coherens verbum colit. i. deū
vel cuī formator: ad pudicā conviertitur: et se errasse deplorat: ipsius p̄
nitentia lacrimis virtutis demon: vel de superbia ad humilitatem: de luxuria
ad parsimoniam. Quantis eos putas agi tormentis si quem videant vē

dere omnia sua: et da

re pauperibus: et tol

lere crucē suam: et se

qui christū: vel cuī vi

dent fraudis sue ne

bulas per agnitionē

divinū legis referari.

Non enim sine ipsis

consumatur peccatum.

Nobis ergo sumope

agendum est: nego

priorū primogenita

vel deos eorum quos

dominus extinxit re

suscitemus in nobis:

si dederimus eis locū

operandi in nobis. Q

dominus odit. Sic

enim dominus puni

et deos egyptiorum

de emendatione nostra

et conuersatione.

In socoth et
tabernaculis. Dū
enim peregrinamur i
corpore in taberna

culis habitamus.

Cum exierimus de egypto. i. de seculo: primū tabernacula figimus sci
entes: quia ad vltiora et ad terram sanctam celestem. s. properamus.

De socoth. **O**ri. Proficiscuntur ex socoth: et applicant i butban: q
conuallis dicitur. Sunt enim in his profectus virtutis que exercitio et la
bore acquiritur: nec tantum in prosperis quantum in aduersis probatur.
Venitur ergo ad conuallum: in conuallibus et in inferioribus certamen
habetur contra diabolum et aereas potestates. Abraham in valle salina
rū pugnauit contra barbaros reges: et victoriam consecutus est. Desce
dit ergo viator noster ad eos qui in profundis sunt et in unis: non ut ibi mo
ret: sed ut victoriam consequatur.

In ethan. Ethan sana fortitudine: vel professio: in qua fortitudinem
et robur assumimus: ne in via deficiamus.

Inde egressi. Idem. Profectioq; ex butban applicuerit airoth qd
interpretatur virtus. Nondum enim ad ciuitatem venitur: nec perfecta
iam tenentur: sed quidam parua. Hic est profectus: et a paruis ad ma
gna veniatur. Venitur ergo ad os. i. ad primū ingressum vici: quod est
indicium conversationis et abstinentie. Airoth autem posita est contra beel
sephon: et contra magdalum. beel sephon interpretatur ascensio specule
vel turris. A paruis ergo ascenditur ad magna. Nec dum anima in ipsa
specula: sed contra speculam. i. in cōspectu eccliesie posita est. speculari. n.
incipit et prospicere spem futuram: et latitudinem profectū. Et paulatim
crescit dum plus spe nutritur: qd laboribus fatigatur. Quarta ergo man
sio est contra magdalum: nondum in ipso quod magnificientia dicitur.
Habet ergo in cōspectu ascensione specule et magnificientia renī futura
rum quibus pascitur et nutritur. In profectibus enim est non in profecti
one.

Diero. Quarta mansio est phairoth quod interpretatur os nobi
lum: que scribitur per litteram betb. Quidam patant male airoth villas
erroris manifestus qd pro supradicto elemento: aī litteram legant. Be
el sephon interpretatur domus aquilonis: vel ascensus specule: vel ha
bens archana: magdalum magnitudo turris. Assumpta ergo fortitudine
nobilitamur: vel militamus in domino: et diaboli archana contēnimus: et
magnificentiam illius: et turritam superbiam declinamus. Non enim est
ab austro vnde dominus venit: et a meridie vbi sponsus recumbit in flo
ribus: sed possessor aquilonis venti frigidissimi. vnde excedunt mala:
qui cum sit frigidissimus nomine dexteri vocatur: fallo sibi assumens ro
cabulū virtutis et dexter cu totus sit in sinistra.

In mara. Hiero. Quinta mansio est mara. i. amaritudo non poterant ad maris gurgites peruenire. et pharaonē cū exercitu videre pereuentem. nisi habuissent in ore nobilitates. i. in domini confessione virtutes. Post predicationē euangelij. post tabernacula transmigrantū. post assumptā fortitudinē. post confessionis nobilitatem. pericula rursus occurserunt. Semper ergo cauende insidie. inuocanda dei misericordia: ut insequentez pharaonē possimus effugere. et nubis spiritualis baptismo suffocecer. Egressis de mari imbo occurrit here mus sur. que et solitu do ethan dicitur. In qua tribus diebus egredientes nō habuerunt aquā. et perueniunt ad marā ex amaritudine sic dictam. Habebat fons aquā non dulcez. Murmurat populis acq̄ vidēs et potare nō sustinēs. Mara significat aquas occidentis littere. qui bus si imitatur cōfessio crucis. et sacramenta domīcō passiōis. amaritudo vertetur ī dulcedinē. vnde. Constituit dominus populo legem et indicia. et tēptauit eū. Vbi. n. magnitudo grē ibi magnitudo discriminis. Ne trearis si post victoriā venias ad amaritudinem. quia verum pascha facientes cum amaritudinibus comedunt. et tēptatio probationem. probatio spem spes parit salutem. Apud medicos quoq̄ antidotū noxios humores temperans ex amaritudine nominatur. quod dulce ostenditur restituens sanitatem. Sicut econtrario voluptas atq̄ luxuria amaritudine temperatur. Unde. que ad tempus pingues facit fauces tuas. nouissime vero amarus selle inuenies.

Post huc profecti sunt de airoth. transiunt per medium maris rubri. et applicant ad amaritudines. **L**epus enim profectum periculosum est. **M**oesta temptatio est transire per medium mare. videre fluctus in tumulum crescere. audire vndarum insanientium fragore. **S**i tamen sequitur moyser. i.e. legem dei: aquae fient tibi murus dextra leuaq. et siccum iter in medio mari inuenies. **I**llud quoque celeste iter quod agit anima potest offendere vndas. **E**st enim pars aquarum super celum. pars sub celo. **N**os interim earum que sub celo sunt vndas et fluctus perforimus. deus viderit si illae quiete sint. et semper placide. nec vallis flatibus excitate. **C**um autem venerimus ad transitum maris: etiam si videamus pharaonem et egyptios insequentes: nichil trepidemus. credamus in unum regnum deum. et quem misit filium suum ihesum christum. **C**redamus etiam moyser. i.e. legi dei. prophetis. et videbimus egyptios iacentes ad litus maris. et cantabimus domino qui equum et alcentorem de mersit in mare. Applicuerunt ergo ad amaritudines: sed ne paueas. **O**mnis enim eruditio ad presens non videtur dulcis esse: sed amara. postea vero fructum dulcissimum iusticie reddit exercitatis. **A**zima quoque cum amaritudines comeduntur. **N**ec peruenitur ad terram promissionis nisi per amaritudines. **S**icut enim medici quasdam amaritudines medicamentis inserunt pro suavitate languentium: ita medicus animalium voluit nos pati amaritudines huius vite. quia finis amaritudinis acquirit dulcedinem sanitatis. si cut amarum finem finis mundanorum dulcedinis. **N**e refugias ergo applicare ad amaritudinem.

In helim. Profectiq; de amaritudine venerunt in helim: vbi sunt
xiiij. fontes aquarū. z. lxx. palme erant. Vides post amaritudines z tem-
ptationū asperitates q; amena te suscipiat loca. Nō venis ad palmas
nisi tēptationū amaritudines pertulisses. Nec ad dulcedinē fontium: ni-
si tristia z aspera superasses. Non q; in his sit finis itineris z perfectio cun-
ctorum: sed dispensator animarū deus inteserit laboribus quēdam re-
frigeria. quibus recreata anima p̄ōptior reddatur ad reliquos labores.
Helim interpretatur arietes. Aries sunt duces gregis. hi sunt apostoli
duces gregis christi. qui sunt etiā. xiiij. fontes. Sed quia non solum illos
elegit christus: sed z alios. lxx. ideo. lxx. arbores scribūtur esse palmarū: z
ip̄i enim apostoli nominantur. vnde paulus. Deinde apostolis omnib;
Hec te amenitas post amaritudinē. h̄c requies post laborem. h̄c gratia
suscipiat post temptationem.

Sed et inde egredi. **V**ia post apostolica doctrina et dantes illi.

ctus triumphorum interdum apparent preterita discrimina.
¶ Profecti⁹ de helim applicuerunt iuxta mare rubrum. Nota quia nō
iam intrant in mare. sufficit semel intrasse: sed applicant iuxta. et mare qui
sem vident et vndas: sed motus eius et impetus non timent.
¶ Mare rubrum. Hiero. hebraice: iam supb. Pergentibus quidaz
finis maris occurrit iuxta quem fixere tentoria quod aliud est quam mare transire.
Post euangelicā enim disciplinam. post dulces cibos triumphorum appa-
ret interdum mare et
preterita discrimina.
Iam supb ex mari et
rubro compositum est.
Supb enim rubrum
et scups⁹ dicitur. Por-
sitā ergo venerunt
ad quandaz palude
carecto et iuncis ple-
nam. Omnes autem
cōgregationes aqua-
rum dicuntur maria.
Hec mansio in exo-
do non habetur: sed
scriptum est quod de ma-
ri rubro venerunt in
desertum fini. que est
inter helim et finai.
xv. die mensis secun-
di egressionis eorum
ex egypto. i. xxx. p̄ia
postea egressi sunt de

Ramesse.
In deserto sij. Hier. Profectiq; de mari rubro castrametati suti
deterto sij. Hec octava manlio e. licet iuxta exodii. vii. Sed sciendum q;
omnis heremus usq; ad montem Iunai. sij vocetur. et ex tota prouincia lo-
cus illius mansionis nomen accepit: sicut moab tam virilis q; prouincie no-
men est. In hac solitudine mansiones quinq; sunt. iam superb. et heremus
sij. et defeca. et halus. et raphidim. **S**in autem interpretatur rub. vel odium
Lum enim venerimus ad locum illius mansionis de quo nobis loquitur do-
minus. odium inimici incurrimus. et videmus ardere rubum. et non cōbu-
ri. ecclesiam persecutionibus inflammari. et loquente in illa domino no[n] pe-
nitere. **E**t nota q; in hac mansione in qua nostra torcularia sunt. unde octa-
uns psalmus p̄gnotatur: desertum carpinus rubi; quia plures deserte si-
lij q; eius que habet virum.

Profectioꝝ de mari rubro applicuerunt in deserto sū. Hīn rubis in terpretatur. vel temptatio. Ibi iam incipit arridere bonoruꝝ spes: v̄bide rubo apparuit dominus. ⁊ responſa dedit moysi. ⁊ initiuꝝ visitationis filiis israel. Solet enim in uisionib⁹ esse temptatio. Solet enim angelus initiat⁹ transfigurare ſe in angelum lucis. ⁊ ideo ſolicite agendum eſt ut diſcernas visiones. Unde ihelus nane cum visiones videret: interrogat eum qui apparuit. noſter eſt. an aduersariorum? Ita ergo proficilceſis aia cum adiuuenet discretioneꝝ visionum probabitur ſpiritualis eſte. Eſt enī inter dona spirituſancti discretio ſpirituū.

In depheca. **E**braice phichaici.i.pulsatio. **P**ost responsa domini·post octauum numerum resurrectionis christi incipimus sacramenta pulsare.

Origenes. Profecti de deserto sūr: venerūt in rāphēca. q̄ interprētatur lānitās. Nota ordinem profectuum. Vbi spiritualis efficiatur anima et discretionem habet visionum; peruenit ad sanitatem ut merito dicat. Benedic anima mea domino qui sanat omnes languores tuos. Multū sunt languores anime. quaricia. s. superbia. iactantia. formido inconstan-
tia. et similia.

Castrametati sunt. Hier. Decima māsio ī exodo nō habet. ⁊ creditur in heremo sūn contineri. eodez narrante libro: profecta ē omnis multitudo israel de heremo sūn. per mansiones suas per os domini. ⁊ venerūt in raphidim. Unde patet plures mansiones huīus regionis vocabulo demonstrari. In hac solitudine murmurat populus propter famem. ⁊ cōuersus respicit procul ī nube gloriā dei. accipit vespe coturnicē. inane āt manna. Et nota in mansione decima fermentum poni. ⁊ post esum carnum manna tribui ⁊ impleri scripturam: panem angelorū manducavit homo.

Profectiq; de rapheca veniunt in balus,i.labores. Nec mireris si la-
nitatem sequuntur labores. quia ideo sanatur anima ut delectabiliter labo-
ret et dicatur ei. Labores fructuum tuorum manducabis beat^o es et bene ti-
bi ent.

Numeri.

In raphidim. Hiero. Castramerati sunt i raphidim. Undecima mansio hec in exodo dicit post perfectionem de heremo syn. In ea queritur populus ob ardorem sitis, et fons de petra ore erumpit, et profluit, te prationisq nomen sortitur. Moyses ascendit in montem, ihesus contra amalech militat, et crucis signo superatur inimicus. Remissis orantibus manib[us] hostis vitor insequitur. Sedet moyses super lapidem zacharie, q[ue] septem oculos habet et i samuelis volumine appellatur abnezer, i. lapis adiutorij. Utraq[ue] manus eius aaron, et b[ea]t i. montanus et lu- cens sustinet deum aduersario super uenit ietro, et adducit sephoram et virosq[ue] filios, dat consilium lxx. seniorum, et in typum ecclesie de gentibus congregat immitu[m] legis euangelio suggeste compleetur. Bene dissolutio vel sanitas fortis raphydim dicitur, propter dissipatum amalech, vel sanitatis israel, vel remissio manu[m] iuxta syros ppter offensam populi, q[ue] contra dominum in hoc loco murmuravit. Post fermentum ergo hal[us] et massam ecclesie solent demonum temptamenta consurgere.

Origenes. Post hec veniunt in raphidim que interpretatur laus iudicij. Bene laus sequitur post labores, s[ed] laus iudicij. Sit ergo digna laude anima que recte iudicat et discernit, que s[ed] spiritualiter diuidicatur omnia, et a nemine diuidicatur.

In deserto sinai. Hiero. Synai duo decima mansio. Statim tibi veniat in mentem apostolorum numerus, Una de pluribus, s[ed] maior omnibus, non separatur in ordine, precellit in merito. Ad hanc, xl vii, die perueniunt dicente scriptura. Mense tertio egressionis filioz israel de egipcio, in die hac transierunt in solitudine synai.

Post peruenit in desertum syna. Syna quidam locus deserti est quem supra syn nominavit. Sed hic magis locus montis qui in ipso deserto est, appellatur, qui ex vocabulo deserti syna dicitur. Postquam ergo laudabilis iudicij facta est anima, et rectum cepit habere iudicium, datur ei lex a deo, quia capax est diuinorum secreto[rum], et celestium visio[n]um.

Ad sepulcrum concupiscentie. Hiero. Tercia decima mansio sepulcrum concupiscentie. Est autem sensus ille de euangelio q[ue] dominus ihesus baptizatus statim a spiritu ductus est in desertum, et temptabatur a dyabolico. Itaq[ue] israel post familiarem cum deo sermonem postq[ue] iuxta montem synai commoratus est: anno uno, et diebus iiiij, mira dispositione castorum egressus est in solitudinem pharan, que interpretatur onager, vel feritas. Ibiq[ue] succumbit male bestie fastidiens celestem panem.

Origenes. Profecti de syna veniunt ad sepulcrum concupiscentie. Vbi s[ed] lepulis sunt et obrutz concupiscentie, et extincta omnis cupiditas; ne ultra concupiscat caro aduersus spiritum mortificata, s[ed] morte christi.

In aseroth. Hiero. Quartadecima mansio in aseroth, que interpretatur atria. Ibi aaron et maria propter ethiopiam ptra moysem murmurant, et in typum murmurantis contra ecclesiam de gentibus congregat populus indeorum lepra perfunditur, nec reddit ad tabernaculum cu[m] pristina sanitate, donec statutum plenitudinis gentium tempus compleatur.

Origenes. Post hec venit in aseroth quod interpretatur atria perfecta, vel beatitudo. Intuire viator diligentius quis sit ordo profectus, postq[ue] sepelieris et mortificanteris concupiscentias carnis, venies ad amplitudinem atriorum, venies ad beatitudinem. Beata est enim anima que iam nullis viciis carnis virginem.

In rethma. Hiero. Castramerati sunt in rethma. H[oc] est, xv, mansio, et notandum q[ue] reliquie mansiones, xviiij, quarum breuiter catalogus describitur: a rethma usq[ue] ad asyongaber, i. tricesimam secundam mansio[n]em sub pharan solitudinis nomine continentur. In quibus, xij, explo-

C. XXXIII.

ratores missi sunt ad terram sanctam, et botrus in ligno relatus, populus gigantes formidans murmurat, et ptra amalech pugnat, et vincitur. Indatam et abyron et filios chore vindicta dei profertur, virga aaron germinat, vitula rufa in holocanthurum crematur. Postq[ue] sepulcrum concupiscentie et vestibula transeundum est ad iuniperum que diu calorem seruat, ut simus ferentes spiritu, et claro sonitu euangelium predicentus.

Origenes. Inde venit in rethma sine pharan. Rethma visio co-

summatu[m] interpretat[ur]. Pharan vero visibilis est os. Quid ubi ita crebat anima ut cur[us] desiderit molestijs carnis virgeri visibiles beat consummatas, et rerum perfectaz capi et intelligentiaz causas, s[ed] incarnationis verbi dei, et rationes dispensationum eius alius cognoscet.

In remonphares. Hieronimus. Mali punici divisor. In quo significat ecclesia quasi multa grana uno cortice contagi: dum omnes turbam credentium in fidei unitatem conculcit. Varietas et consonantia virtutum, unde institutio[n]is cre-

dentia erat, c. v. et. a. vna. Sicq[ue] diuisi sunt singuli gradus, ut omnes eadem compage teneantur.

Origenes. Inde venit in remonpha, ubi s[ed] diuinarum et celestium rerum a terrenis, et insimis discretio fit. Crescente enim intellectu anima noticia ei excelsorum prebetur, et iudicium datur, quo sciat a temporibus eternis et a perpetuis caduca separare.

In lempna. Latere, s[ed] in hoc enim transitu nunc crescimus, nunc decrecimus, et post multos profectus sepe ad laterem, i. carnalia opera redimus.

Post hec venit in lempna, quod interpretatur dealbatio. Scio in alijs dealbationem culpabiliter ponit, ut cum dicitur paries dealbatus, et monumenta dealbata. Hic autem dealbatio est, de qua dicitur, lana bis me, et super nimis dealbab[us]. Et si fuerint peccata vestra sicut fenicium ut nimis dealbab[us]. Et alibi, Nine dealbabuntur in selmon. Et vestiti dierum capilli dicuntur esse candidi, i. albi sicut lana. Hec igitur dealbatio ex splendoru[m] vere lucis intelligitur prouenire, et ex vilionum celum claritate descendere.

In ressa. Frena, s[ed] si eni[m] ad lutulenta opera descendimus, infrena di sumus, et cursu vagi atq[ue] precipites scripturarum retinaculis dirigendi.

Origenes. Post hec sit mansio in ressa, quod est visibilis vel laudabilis temptatio. Quavis enim gratia beat profectus anima: tunc temptationes non auferuntur ab ea, quia quasi custodia et munimen sunt ei. Si cut enim caro si non sale aspergitur corrupitur: ita anima si temptatione non saltit continuo resolutur. Unde dictum est q[ue] omne sacrificium sale salitur. Hinc paulus ait, Ne magnitudo reuelationum extollat me datus est mihi stimulus carnis meae: hec est ergo visibilis et laudabilis praefatio.

In m[od]o sephar. Hiero. Pulcritudinis. Mons autem pulcritudinis est christus. Vice[ra]na mansio in monte pulcritudinis constituta est, de qua dicit. Unde quis habitabit in taberna, t. a. q. re. i. m. s. t. Z. Vide quid proxim frena. A vicis nos retrahit ad virtutum thoras nos introducunt, in christo monte pulcritimo habitare faciunt.

Inde venit in monte sephar, q[ue] tubicinatio dicit. Tuba signum bellum est, ubi ei se tantus ac talibus virtutib[us] armata sentit aia necessario procedit ad bellum quod est p[ro]tra principat[us] et potestates, et huius mundi rectores. Ut tuba canit in verbo dei doctrine, s[ed] et predicationis, ut qui audiret tubam preparare se possit ad bellum.

In arada. Hiero. Miraculū. Et nota ordinem, post frenos in eccl[esi]a itromittimur, inde ad montem christi ascendimus, in quo positi miramur que nec oculi vidit, nec auris audinit.

De m[od]o sephar venerunt in caradad, q[ue] interpretat idoneus effectus

vt s. dicat idoneos nos fecit ministros noni testamenti.

Macheloth. *Cetus.* Hec est ecclesia de qua dicitur. Ecce q̄ bonū
z q̄ iocundū ba. f. i. v. vel conforantia omnū virtutum.

Inde venitur ad macheloth. quod interpretatur ab initio. Contem-
platur enim qui ad perfectōnem tendit initium reruz. immo cuncta ad eū
refert qui erat in principio apud patrem. s. deum. nec ab isto vñq̄ recedit
initio.

Ex hac venitur i
macheloth. quod est
principatus v̄l virge
v̄tros potestas indi-
catur. z q̄ eouq̄ pro
ficerit. vt dominetur
corpori quasi tenens
virgaz p̄tatis. immo
toti mundo euz dicit
Nobi mundus cruci
fixus est z.

Ihaat. *Panor*
qui est custos beatim
dinis vt qui tantum
ascendit non superbi-
at. quasi venisti ad ec-
clesiam. ascendisti ad
montem pulcrissimū.
stupore et miraculo
christi magnitudinē
confiteris. *Vides ibi*
multos virtutis soci-
os. noli altum sapere. sed sapere ad sobrietatem. *Limor* virtutum custos
securitas labilis. vnde. *Virga*. t. z baculus tuus ip. m. glo. sunt. *Hoc* est
dum tormenta formido. gratiam acceptam seruo.

Origenes. Post hec fit mansio in ihaat. quod est confirmatio v̄l
patientia. Necesse est enim cum qui vult alijs prodesse multa pari. z cum
cta pacienter ferre. vnde. Ego enim ostendam ei quanta oporteat cu
ti pro nomine meo.

Castrametati sunt in thare. *Hiero.* Id est malicia. z vel pastu-
ra. sedim quosdam. Nec errarent si per aī litteraz scriberetur. Sed quia
aspiratio duplex in extrema sillaba est. erroris causa manifesta est. eodes
vocabulo z esdem litteris patrem abrābe scriptum inuenio. qui in apo-
criso parvū genescos volvūne abactis cornis que hominū frumenta
vastabant. abactoris. z depulsoris sortitus est nomen. Imitemur ergo
thare. z volvices iuxta viam triticū devorantes prohibeamus. Nam
abraham patriarcha in typo isrlis sacrificia per membra dñis et vol-
vices abegit. z contempto. em oculum effodiunt corni de conuallibus. re-
vulq̄ moyses dicit ethiopissam. z belias a cornis pascitur.

Inde venitur ad thara quod est contemplatio stuporis. i. extasis. cu
z aliquius magne rei stupescit animus.

Hiero. Malicia. z vel pastura quod ad prepositos ecclesie. z ad cu
ltidam anime refertur. vt sollicitus sit qui pascit. ne diabolus in canulas
ouium. i. ecclias aliquo viciozum foramine se ingerat.

Methca. *Hiero.* Dulcedo. Q. ascendisti in excelsum montem pa-
tris. z miratus es virtutum choros. timuisti ruinam. abiecisti insidiatores
ideo dulcis te fructus laboris insequitur. vt dicas. O dulcia fancib⁹ me
is eloquia tua. Samson qui abegerat a fructib⁹ suis aues. z vulpes que
exterminant vineas colligauerat. leonem quoq̄ interfecera rugiente fa-
uim inuenit in ore mortui.

Post hec venerunt ad methca quod interpretatur mors noua. Mors
autem noua est. quando christo commorūm. z conseperimus vt conni-
uamus ei.

Esimona. Quę interpretatur festinatio. quia post dulces fructus la-
boris non debemus esse ociosi. sed oblii prioritorum in futura nos exte-
damus.

Origenes. Inde ad semā venitur quod os vel ossa significare di-
citur. in quo virtus z robur patientie declaratur.

Moseroth. Vincula. z vel disciplina. Ut magistrorum teram li-
mina. z precepta virtutum. ac mysteria scripturaruz vincula putemus eē
eterna p̄tra dyaboli potestate z vincula. Quibus diruptis vicit hostes
samson. de quibus dicitur. Dirupisti vincula mea. Qui vinculo christi
fuerit ligatus dicit. Ministra eius sub capite meo. z dextera eius amplex
abitur me.

Origenes. Inde ad moseroth. quod est excludens. vt iam exclau-
dat suggestiones contrarij spiritus de cogitationib⁹ suis. Unde si spiri-

tus potestatem habentis descendat super te. locum tuum ne dimittas.
Tenendum est ergo locus. z excludendum aduersarius est. ne inueniat lo-
cum in corde nostro. vnde. Nolite locum dare dyabolo.

Beneiachan. *Hiero.* Filij necessitatis. vel stridoris. xxviii. mansio
Nota numerum. quia si ab uno incipias. z paulatim addens ad septimā
ysq̄ peruenies. vicesimus octauus efficitur.

Hiero. Beneiachan interpretat filij necessitatis vel stridoris. De

bis filiis dicitur. Af-
ferte domino filios a
rietum. Cum autem
dñinis scripturis sue
ris eruditus et leges
earū z testimonia scie-
ris ee vincula carita-
tis. z contendens cu
aduersarijs ligabis
eos. z vincitos duces
in captiuitatem. z de
hostibus z captiuis
efficies liberos di. Et
filij stridoris timore
indicij. vel supplicij.
vbi ē stetus z stridor
dentium. deserentes
vincula dyaboli. cri-
sto colla lubmittēt.

Origenes. P⁹
hec venitur ad benei-
achan. quod signifi-
cat fontes vel excolationes. Vbi s. dñinorum verborum fontes haurit
vñq̄ excolet eos bibendo. vt nec minimum quidem mandatum p̄te
reat. immo nec vnum iota. aut vnum apex de verbo dei in intellectu eius
habeat oculos.

Montem galad. *Hiero.* Galad vel galgath. interpretatur mun-
cū. vel actio. z concilio. Non enim possumus facere filios necessita-
tis. nisi preceptores eorum interficerimus. nec parcat manus nostra armā
aut extremum auriculē extrahere de ore lonis. z nuncianerimus p̄mīa
futura z accinctos esse in rebellando docuerimus. vnde. Maledictus qui
facit opus dei negligenter. z prohibet gladium suuz a sanguine. z dñvid.

In matutino interficbam oēs pec. terre.
Post hec venitur in galad quod interpretatur temptationum vel
contipatio. fortitudo quedam in deo z munimen est animę tempramen-
tum. Ita enim virtutibus admulcetur vt videantur absq̄ eo nec deco-
re ee nec plen. z ideo proficientibus ad virtutem variz z frequentes mansi-
ones in temptationibus fiunt. quas cum transieris. applicabis in thabata
Thabatha interpretatur bona. ad bonum ergo non nisi post temptationis
nū expimenta venitur.

Jethabata. *Hiero.* Bonitas que ē chris⁹. vt cu perueniri? ad p-
fectum virum sacerdotalem gradum z etatē plenitudinis chilii in q̄ eze-
chiel erat iuxta fluvium chobar. possimus in. xx. psalmo canere. Domine
in te sperauī nō cōfundarī eternū. Pastor ē bon⁹ aīaz suā ponit. p̄ ou-
bus suis.

Ebrona. *Hiero.* Transitus. i. mundus. Preterit ei figura hui⁹ mī-
di in q̄e venientes sancti cupint ad meliora transire. Ad hanc māsiōz
venit venus hebreus. i. trāsitor. qui dicere p̄t trāsiens videbo visionem
hāc magnā. vii. Et nou dixerit q̄ preterib⁹ bñdictō dñi sup vos.

Origenes. Inde applicavit in ebrona qđ est trāsitus. Erāsūda
ei sunt oia. que etiā si ad bona vēias optet te ad meliora trāsire. vñq̄ quo
ad illū bonū venias in q̄ semp debeas p̄manere.

In asiongaber. *Hiero.* Asyongaber ligna viri. que s. saltuuz. et
om̄ arborē genera possunt multitudinē gentiū figurare. Hucusq̄ solitu-
do pharan. x. z. vii. p̄tinet māsiōnes que descripte in catalogo. in supi-
ore itineris non ponitur.

Origenes. P⁹ hec venit ad asyongaber. qđ interpretat p̄silua viri
Si quis delijt puer ee sensib⁹. puenit ad cōsilua viri. sic ut ille q̄ dicebat.

Qñ autem factus sum vir euaciani que erāt p̄uuli. Sunt ergo magna
consilia viri. vnde. Aqua alta p̄silium in corde viri.

In desertū sui. *Hiero.* Queritur cur octaua s. mansio. xxxiiij. di-
catur. Sed sciendum q̄ prior scribitur per samech litterā. z interpretatur
ribus vel odium. Hec aut per sade. z interpretatur mandatum. Cades
non. vt pleriq̄ estimant. sancta dicitur. sed mutata z translata. vnde in
genesi. Miras interrogat sedim hebraicā veritatem. vbi ē cadesa. i. scorū

per anterū sicut par-
tia. non est bonum. z lacuna qu
nia. z excludit a proper ac
domini. z probatur ad
elam. transla. peinur a ne
mū. pugnū. z etiam mā
ta q̄ p̄f. mostem probat
atq̄ terrum transi
ten possunt. Sed
egreditur ead ad
versus coia populo
malto. v. in fonte ma-
nu. Interpreta q̄
nomini morti. z offe-
fe. z negat trāsini
conuenit. vbi nī mā
datum ibi peccatum
vbi peccatum. i. of-
fensa. vbi offensio. z
mōs. De hac man-
sione dicitur. Com-
mōdū dñm. de
līm cades.
Origenes. hic
item syn. tempta-
tio. quia nec aliter et
pede hoc agere.
Anserem vasa ne
cessarium facere vo-
lens. frequentia ad
moni igni. subdit
mallo. z scēnū p̄fingit
z amfī. perueniat.
Origenes. Post h̄c v-
cato. lance. Vides quo veni-
tus. fūcianū sancta subfūcianū
Por. Hiero. Quidam in-
terram scribentur. alij pell-
nulli foran quod posse acq-
legatur per h̄c magis mons ant-
cerdos in monte montem. i. in ve-
p̄lū. sed in monte monte mon-
tis mons. Alius enim in v-
re ḡlū in monte montis.
Inde applicatur in monte bo-
en ad monte dai. v. fat mo-
or. temper in monte da. habet
Baron in mon. z. Hiero.
populus terrā p̄missum in-
tero facerū dūm dērētū. z le-
sum. tamē ipsa subfūcianū in
terrenū vñq̄ fūcianū. Et pli-
ron plangunt. idēna non plagiū
gido ad p̄adūm ascensio.
Audinetz. Hiero. Audinetz q̄
ratū vbi condam populum
tūm. dūpī. ifrābē. Karsūm. i. co-
mū. fūpānt vici. Per quod inc-
tūs. folles caputanciant. non de-
mō. Donat fūci. v. vñcamus v-
gūlū. bōma. i. anatēma.
In salmōna. Hiero. Lastra-
no. vñq̄ mansione. xxv. z. xx-
fūcianū p̄o. eis. Egredit se monte
fūcianū. Et quo ostendit in fu-
tū. vñcē. z excludit. Profect-
us. vñcē. ifrābē. Karsūm. i. co-
mū. fūpānt vici. Per quod inc-
tūs. folles caputanciant. non de-
mō. Donat fūci. v. vñcamus v-
gūlū. bōma. i. anatēma.
Dñgenes. Sequit post h̄c ma-

Numeri.

per antifrasim. sicut parce dicuntur; quia minime parcit, et bellum: quia non est bonum, et lucis quia non lucet. In hac enim mansione moritur maria, et sepelitur, et propter aquas contradictionis moyses et aaron offendunt dominum, et prohibentur transire trans iordanem. Missisq; nuncijs ad edom, transitus petitur et negatur. Quis timeret post tatos profecti murmur populi, et offensam magistrorum, et vię transitus denegatos? Et nota q; post mortem prophetie, et aquas contradictionis idumenum carnibus atq; terrenum transire non possunt. Sed egrediatur edom ad uersus eos in populo multo, et in fortissima manu. Interpretatio ejus nominis morti, et offe se, et negato transiui conuenit, ubi enim mā datum ibi peccatum vbi peccatum: ibi offensa, ibi mors. De hac mansione dicitur. Comouebit dominus de seruum cades.

Drigenes. Hic iterum syn. i. temptatio, quia nec aliter exceptit hoc iter agere. Aurifer enim vas necessarium facere volens, frequenter ad monet igni, subdit malleis, rasoijis perstringit ut purgatus fiat, et ad speciem quam prospicit artificer perueniat.

Drigenes. Post huc venerunt ad pbaran cades quod est structio sancta. Vides quo venitur, vides: quia post temptationis sulcos sanctificatio sancta subsequitur.

Hor. Piero. Quidam interpretantur lumen, nec errarent si p aleph litteram scriberetur, aliij pellem qui verum dicerent si ibi esset ain. Non nullus foramen quod posset accipi, si beth haberet elementum. Cum autē legatur per he: magis mons intelligitur. Et legi potest ascendit aaron sacerdos in montis montem, i. in verticem eius. Et nota non in monte sim pliciter, sed in montis monte moritur pontifex, ut dignus locus meritis ilius monstretur. Alius enim in valle, aliis in capis, aliis moritur in monte aliis in monte montis.

Inde applicatur in monte hor, quod interpretatur montanus. Venit enim ad montem dei, ut fiat mons uber, mons coagulatus. Vel ab eo semper in monte dei habitat dictus montanus.

Aaon in monte. Iid. Eo anno mortuus est aaron, quo nouus populus terram permissionis intraturus erat. Et quancū in monte eleazar sacerdotium dereliquerit, et let eos qui eam impleuerint perducat ad summum, tamē ipsa sublimitas non est transfluēta iordanis, sed in extremis terrenorum opum finibus. Et plāgit eū omnis populus, xxx. diebus. Aaron plangitur, helius non plāgitur. In lege descelus ad inferos. In eius gelio ad paradiſum ascensio.

Audiuitq; Iid. Audiret q; cha, q; venisset israhel in loco exploratorum, vbi quondam populum offendisse nouerat: in hī p̄gillum et capitulum duxit israhel. Rursum i. eodē loco expugnatur, ex voto victor vicitur, simpliciter vici. Per quod intelligimus ut cum nos auxilio dei destitutos hostes captiuaneant: non desperemus salutem: sed iterum pugnemus. Potest fieri, ut vincamus vbi vici sumus. Appellaturq; nomine loci illius horum, i. anathema.

In salmonam. Piero. Castrametati sunt in salmonam, deinde in phynon. Hoc duas mansiones, xxxv. et xxxvi, in ordine historiq; non habetur, sed scriptum est pro eis. Egressi de monte hor, p viam maris rubri ut circuirent terram edom. Ex quo ostendit in finibus et in circuitu terrae edom eas positas, nec de monte legitur. Profecti de monte hor, castrametati sunt in sal, vel in phynon. Sed post ambitum terre idumoy, venit ad extremū et ait. Profecti filii israhel castrametati sunt in oboth. Nec dixit profecti sunt de illo in illum locum: quia duas mansiones pretermiserat, quas cū in suppeditatione taquerit reddit eas in summa. In his aaron mortuo populus murmurat contra dominū et moysen, ianua fastidiunt, a serpentibus vulnerantur.

Drigenes. Sequitur post huc mansio salmonam, qd interpretat vmbra portionis. Hec puto ē vmbra, de qua dicit. Spiritus vultus nostri christi dominus, cui diximus. In vmbra tua vivemus in gentibus. Illa quoq; vmbra similis ē huic de qua dicitur, et sp̄s domini obumbrabit te. Umbra ergo portionis nostrae que nobis opacitatem prestat, ab omnī estu temptationis christus ē, et sp̄s sanctus.

C. XXXIII.

bra portionis. Hec puto ē vmbra, de qua dicit. Spiritus vultus nostri christi dominus, cui diximus. In vmbra tua vivemus in gentibus. Illa quoq; vmbra similis ē huic de qua dicitur, et sp̄s domini obumbrabit te. Umbra ergo portionis nostrae que nobis opacitatem prestat, ab omnī estu temptationis christus ē, et sp̄s sanctus.

Piero. Salmona, Imaguncula: quia ibi expressa ē imago saluatoris per serpente genū qui in ligno peperit.

Phypon. Os quia cū passionē filij dei cognoscimus, qd corde credimus, ore pronunciamus, scđz il lud. Corde creditur ad iusticiā.

Origenes. Hic venitur ad phynon quod putam ē eō oī parsimonia. Qui cū potuerit mysteriū cū fīti, et sp̄s sancti intuēti, et vident vel audiēt que nō licet homini loq; necessario habebit oī p̄simoniā, am, sciens quib; qn̄ vel quomodo de mysteriis dīmī oporteat loqui.

Oboth. Magi vel phitones, q; post imaginem dei qui in corde ratōne monstratur, et confessionē fidei, que ore profertur, consurgēt serpentes, et maleficē artes ad bella nos prōnōcāt. Sed omni custodia seruātēs cor nostrū, obturemus aures nostras ne audiamus voces incantātū et carmina sirenarū.

Drigenes. Post huc venitur in oboth. Cuius nominis quis nō innenerimus interpretatōem nō dubitam, sicut in ceteris, et in hoc conse quētiā pfectū cōseruari.

In finibus moabitarum. Significat scđm litteraz q; hucusq; fuerunt in finibus idumorum, et nūc venuit ad terminos moab.

Drigenes. Sequitur post huc mansio gai, i. chaos, appropiat enī per hos effectus ad sinum abzahē qui ait. Inter nos et vos magnū chaos firmatū est, ut cū lazaro requiescat.

In dibongad. Piero. Dibongad, xxix, mansio. Pro hac in ordine historiq; legitur, quia postq; castrametati sunt in ieabarim in finib; moab cōtra orū solis, inde profecti sunt, et dñenerūt ad torrentem zared, et inde proficisciētes castrametati sunt trās arnon, que est in solitu dñe finium amo rei, eo q; arnon i terminis sit moabitārum et amorōrum, post dibongad bellū geritur cōtra seon regem amorōrum et regem basan. Unde dicimus quia cū venerimus ad summū, nō superbiāmus, sed ecōtrario soliditudinē nobis ppositā nouerimus.

Drigenes. Inde venitur iterum ad dibongad, quod interpretatur apiarium temptationum. Omnia prouidentiē cautela dīmī. Tāz viator, celestis summa perfectioni proximus fit successione vītutum: tamen ei temptationē nō desunt: sed noui generis audio temptationē. Apis laudabile aīal in scripturis est, cuius labōribus et reges et mediocres ad sanitatem vītuntur, quod recte de verbis prophetarū et apōlōnum, et omnī qui sacra volumina scriperūt accipitur. Et hoc eē apiarium oēnum numerū, s. dīmīnū scripturarū puto. Est ergo his qui ad perfectionē tenēt, etiam in hoc apiario temptationē video in hoc apiario temptationē cum dicitur, vide ne aspiciens solem et lunam adores ea, que sequentur dominus deus tuus gentibus. Et alibi, Deos nō maledices. Et in nouo. Quid me vultis occidere hominem qui veritatem locutus sum vobis. Et alibi, Propterea in parabolis loquar eis, ut videntes non videant, et audientes non intelligant. Apostolus quoq; ait. In quibus deus huius seculi excecauit mentes infidelium, et multa hīmōi temptationē in vivino apiario innuenies, ad que necesse est evenire vīnumqueq; sanctorum, et etiam per hēc q; perfecte et pie deo sentiat cognoscatur.

Elmondeblataim. Quod interpretatur contemptus palatōnum, vel obprobriōrum. Ut intelligamus omnia dulcia et illecebras voluptatum in hoc seculo contemendas, et obprobria diligenda. Que si falso obliquantur beatitudinem pariunt. Mel non offertur in sacrificiis dei, et cera que dulcia continet in tabernaculo non lucet, sed oleum purissimum.

quod de olinq profertur amaritudine. Mel enim distillat de labijs mere
tricis. de quo puto in istice gustasse ionathan vix populi precibus libera-
tum.

Drigenes. **P**o st hec venitur in elmondeblataim · quod interpre
tatur cōtemptus ficiū . i. vbi contemnūtur penitus terrena. **N**isi enim cō
tempta fuerint q̄ue delectare videntur in terris ad celestia transire non
possimus.

Clenerunt ad
mon.ab. zc. Qua
mæcissima pñia mñt

Dragelum p̄ia mā-
sio vertitur in mótes
transéntium. ⁊ est cō-
tra facié móti nabo
Sequit̄ māsio ⁊
barim qđ ē transitus
cōtra naban. qđ est
abscessio. **V**bi enim
per has oēs virtutes
qia trāsicerit; ⁊ sūmā
pfectōnis ascēderit:
trāslit iam d̄ seculo ⁊
abscessit sicut enoch
qui nō inueniebatur
quia trāstulit illū de-
us. **N** si videatur ad
huc in seculo eē. ⁊ in
carne habitare: tñ nō
inuenietur in vlo ſe-
culari actu: quia trā-
stulit illū deus i regi-
onē virtutū.

Diero. **H**ic mo-
ritur moyles; terra p-
missionis an̄ conspec-
ta. **R**abo interpreta-
tur cōclusio. ī qua fi-
nitur lex z nō innueni-
tur eius memoria; sed
gratia euangeliū sine
fine pseuerat. **E**t no-
tandum q̄ mansio trā-
sentī in mōtibns si-
ta est. z adhuc profe-
ctu indicet. **P**ost m-

Ad campestri
que extrema e residen-
tatur in laudes. forni-
pugione transfigit. nu-
fectis pessimis nouis
indice domini accipi-
excluditur. **I**hesus m
debeat offerre in eccl
calendis. quid in pa-
timi. quid in ieiunio e
figitur tabernacula.
vota sine autoritate
dianitas. mors balac
Ruben et gad. et dim
onem accipiunt. **P**lu-
bitare in templo. docet
lus de prioribus hab
et duarum. et semis trib
terrā intrare debeat
mille passus per circu-
sex urbes fugituoru
gitinorum suscipi. qui i
sernari. **S**uccedit do
breuiter discimus que
rea. abiecto iuda infi
seis usq; cades barni
in quo synagoga p

Egressi δ e lmōdeblathai venerūt
ad mōtes abari ptra nabo . **P**ro
fecti⁹ de mōtib⁹ abarim trāsiēt
ad cāpestria moab supra iordanē
ptra hiericho Ibi⁹ castrametati
sunt de bethsimon vsc⁹ ad belsa
tim in planioribus locis moabita
rum: vbi locutus est dominus ad
moy sen. **D**recepit filiis israhel et
dic ad eos: quādo transieritis ior
danem intrātes terram chanaan
disperdite cunctos habitatores
ſ mentis. **S**alii tūculos vel idola
regionis illius. **L**onfringite vitu
los et statuas comminuite. atq⁹
ſ superbiam carnis.
Omnia excelsa vastate: mundātes
ſ carnalem animam a squalore viciorum.
terraz ⁊ habitantes in ea. **E**go ei

z incrassatus. ac dilatatus. z recalcitravit. z oblitus est dei saluatoris sui
zc. Benedicuntur filij israel. z rursus in simone iudas miserandus ex-
cluditur. Ascendit moyses ad montem nabo i vertice phasga. qui est con-
tra hiericho. z ostendit ei dominus omnem terram galaad usque ad dan. z nep-
talum. effraim. z manassen. z universam terram iuda usque ad mare magnius
contra austrum z regionem campestrem hierichontem ciuitatis palmarum us-
que phegor. Quis potest tanta mysteria explanare. qui in extremis legis
brungi vita finitur.

dedi vobis illam in possessionem
quaꝝ diuidetis vobis sorte. Plu-
ribus dabitis latiorēm. ⁊ paucis
angustiorem. Singulis ut sors
ceciderit ita tribuetur hereditas
ꝝ tribus ⁊ familiis possessio diui-
detur. Sin autem nolueritis iter
ſ maligños spiritū et via ſ ſ mētis vel carnis
ſcicere habitatores terre qui remā
ſerint erūt vobis quaſi clauī i ocu-
tiones. ſ ne quiescatis.
lis. ⁊ lanceę in lateribus. ⁊ aduer-
ſabuntur vobis in terra habitati
ſ Interitū. ſ. hostiū: nō ſola
onis vēſtre. ⁊ quicquid illis face
tum amicorum.
re cogitauerā: vobis faciā.

L.C. .XXXIII.
Dicitus ē do
min⁹ ad moysen dices:

vel locutionem. vel landem. vel alias per ordinem materias audierimus ex materie nomine profectum adolescentis aduertimus. Per hec ergo locorum quasi materiarum nomina in divisionibus eruditionibus profectus indicantur. et sicut illi in singulis immorantes. quasi mansiones faciunt. et de una ad aliam tendunt: ita hic mansionum nomina et profectones ab una usque ad aliā profectum mentis indicant et incrementa virtutis.

Transieritis iordanem. Id est. cum baptisati fueritis. Q. cum deposito veteri homine cum actib^z suis indueritis nouum qui renouatur in agnitione dei.

Disperdite. Cū terram sanctam reprobationis ingredimur: simul
cū idolatria etiā oīa vicia extinguim⁹.
Habitatores. Malignos spiritus fatigata vicioꝝ cū suggestio
nibus suis. vnde beatus qui tenebit ⁊ alli. par. s. ad petrā.
Pluribus dabitis latiorem. Quia qui habent copiam virtu
tum latitudinē sperant premiorū. Qui autem paucitate virtutū conten
ti sunt: scđm meritū suū retributōnē accipiunt. vnde. Qui parce seminat
parce ⁊ metet. zc.
Acacutus ē dominus ſcđm. Præcēna. Dīnīs numeris nō oīs dis

Locutus e domini sc. Origenes. Quinis numeris n dei ob
ni sunt: sed certis prerogatiis designantur. qui intra numeri dei compre
henduntur. Unde in hoc libro neq; mulieres nominantur. pro feminis. s. i
firmitate-neq; servi vita et moribus degeneres. nec egypci q; populo dei
erat admitti qui alienigenae et barbari: sed soli israelitae. Nec illi oes:z
a. xx. annis et supra. Nec sola etatis habetur observatio: sed queritur si ha
beant robur aptum bello. Præcipit enim ut numeretur omnis qui pce
dit in virtute. Puerilis etas non numeratur: nisi forte primogeniti sint: aut
sacerdotali aut leuitica stirpe descendant. Si enim hec ad litteram con
siderentur: quis dabitur prospectus his qui sacris voluminibus gestiunt
erudiri? Docet autem præfens lectio quid sit transcendere puerilem insi
pientiam. Si enim desero parvulum esse sensibus: et vir effectus deposuero
quae sunt parvuli: et effectus iumentis vincam malitium: procedam in virtute

israel. et dignus divinis numeris computabo: **D**um vero inest alicui nostrum puerilis vel lubricus sensus. vel feminea et resoluta segnies. dñi egipcius et barbaros gerimus mores: in sacro numero eē non meremur. **I**n numeri enim sunt qui perent. numerati autem qui salvantur. vñ. Qui numerat multi. stet. zc. Christus etiam capillos discipulorum dicit eē numeratos. capillo s. illius capitatis. qui in nazareis erant. Quibus inerat virtus spiritussancti ad prosterrandos alienigenas virtutes. s. animi. et multitudine sensu.

qui de principali mē
tis tanq̄ de capite a
postoloy. pecedebat.

Locutus est ergo dominus ad moysi ī deserto syna. Illa s. que superius breui ter cōprehēdī vbi p̄cipit numerari. a xx. annis et lūp̄a. omnis qui p̄cedit in p̄uite israel zc. **S**i quis ergo procedit ī virtute ille numerat. **N**ec in qualicunq̄ virtute. vel egipciōz. vel assyriōz. vel gr̄coz. sed in virtute israel. qui a deo per scripturas dinas doceatur. et per fidē apostolicam et euāgeliā traditur.

Origenes. Ratio quoq; tribūnū. distinctione ordinū. societas familiarium. ordinatio castroy. ingenia prodit sacramēta. **L**erta expectatio est nobis resurrectionis mortuorū: cū hi qui vivunt qui relicti sunt non regnent in aduentu xp̄i eos q̄ dōz mierūt. **S**ed cum illi rapientur ī nubib; obviam christo ī aerā. siue omnes ī aere. (sicut paulus dicit) permanenti. siue erā aliqui ad paradisū. aut ad alia quilibet (ex multis mālitionib; qui aqua p̄tē sunt) loca tranferendi. **D**icitur.

inesitas antea translatiōis et gloria scđum merita cuiq; p̄stabitur. Et enī vniuersitas in ordine suo. Inusquisq; ergo in resurrectione. aut ī tribu ruben ascribetur: quia in morib; vel in actibus. vel in vita. ipsi ruben aliiquid simile et consanguineum habuit. Aliis in tribu symeon: forsan pro obedientia. Aliis in tribu leui: qui s. bene perfuit sacerdotio. vel bene ministrans gradum sibi bonum adquisiuit. Aliis in tribu iuda: qui regio spiritu populi suum sensus. s. mentis. et cogitationes cordis bene rexit. Singulis quoq; tribub; sociabitur: qui eis aliiquid cognatū. vel in actibus. vel in morib; habuit. Illud etiam q̄ sociā p̄sonatione tribuum. castorum positi. et metatōnis ordo describitur: pertinet ad aliquem statum in resurrectione mortuorum. **Q**uā tres ad orientem dicuntur esse tribus. tres ad occidentem. tres ad mare. et tres ultime ad aquilones (qui dūrus dicitur ventus) et q̄ tribus iuda que regalis est: ad orientem statuit de qua ortus est dominus noster: non puto ociosum. **E**t q̄ ysachar huic iungitur. et zabolon. et q̄ in. iiiij. partes triñ iste numerus ordinatur. **Q**ue q̄uis positionum suarum diversas habeant qualitates: oēs tamen ī trinitatis numero continetur: quia sub uno numero patris et filii. et spiritussancti censentur omnes qui ex. iiiij. orbis partibus venientes inuocant nomen domini. recumbentes cū abraham. isaac. et iacob in regno dei. Ego aut

imparem me īdico ad enarranda numerorum mysteria. **S**ed festināduz nobis est ad verum ihesuz: prius tñ pedago go moysē vtentes: et apud eū multa rudimenta infantis deponentes. **L**endamus ad perfectionem chris̄ti. Moyses enim non multa bella compressit: ihesus omnia bella cōp̄nit: pacem omnibus dedit.

Considerandum etiam q̄ egressus de egipcio populus non statim numeratur. Adhuc enim persequebatur pharao. **N**ec cū mare rubrum trāsiens venit in desertū nondū enim fuerat tēptatus: nondū ab hoste impugnatus. **L**oſigit aduersum amalech. et vincit. nec ad buc numeratur: non enī sufficit ad perfectionem tendenti una victoria. Manna ac cipit et aquā de petra nec tunc numeratur: nondū enim ī his que numeris apta sit ad oleuerat. Tabernaculum construit lex per moysē datuſ. sacrificiorū et purificatiōnum ritus docet. sanctificatiōnū leges et sacramenta conditūr: et tunc ad numerum ex p̄cepto dei plū addūtur. **V**ide quāta tibi transduſa sit quanta tolerāda. q̄t profectionibus. quot temptatiōnib; quot p̄gilijs pugnandū et vincendū: ut possis pertinere ad diuinū numerū. et inter sāctas tribus numerari et visitari possis. et per diſacerdotes aaron et moysē numerorum cenib; scribi. **S**uscipieādā tibi est lex diſofferenda sacrificia. explende purificatiōnes. et cuncta pagen da que lex spiritus docet: ut possis ad israheliticū numerū pertinere.

Ad septentrionalē zc. Dicūt hebrei septentrionalē plagam incipere a mari magno quod palestine phoenicis et syrie (que appellatur coele cilicie) p̄tendit litorib; et per egiptum tendit ad lybiam. **Q**uā autem dicitur p̄uenientes vsc̄ ad montes altissimū. autumant significari montē armanū. vel taurum quod verius videtur.

Ibitq; cōfinia zc. A fine septentrionalis plage. i. atrio emanendū fines vsc̄ ad sephama. quam hebrei aphamiaz vocant. et aphamia descendant in rebalha que est antibochia syrie. vnde addit contra fontem. que p̄spicuum eē est amnem. de quo antiochia abundantissimis fructu aquis.

Decurrit terra zc. **O**rigenes. In priori divisione trans iordanem per moysē duabus tribub; ruben. et gad. et dimidię tribui manasse terra diuisa est. Intra iordanem per iosue filium nūn. et eleazarum filium aaron. Judas possedit ab austro. Esraim et dimidia tribui manasse ab aquiloni. Postea vero dō sylo missis exploratorib; per singulas tribus et descriptione terre allata ad iosue et eleazarum: beniamin iuxta iudeas et esraim et dimidię tribui manasse ab austro secundū sortem possessiones accepit. Secunda tribui symeon in tribu iuda: et impleretur qđ scriptū est de leui et symeon. Dividam eos in iacob. et disperdā in israel. Tertia

zabulō · galileā acce
pit i q̄ ē mōs thabor.
Quarta isachar vbi
ē iezrael vsc̄ ad ior/
danē. **Quinta** aser v̄
q̄ ad mōtē carmelū
q̄ imin̄ mari magno
tirūq̄ z sydonē. **Sexta**
neptalim i galilea
vsc̄ ad iordanē vbi
est tyberias q̄ oī ap
pellabat ceneret. **Se**
ptima dan vsc̄ iopē
ibi sunt turres achila
on z zelebi z emaus
q̄ nūc dī nicopol. lic̄
postea legerim⁹ q̄ ce
pint sibi trascens⁹ a
lijs tribub⁹ vrbē iasē
in tribu dā q̄ hodie
dī paneas. **Umbra**
ei sunt hec futurorū
bonoꝝ. z oīs heredi
tas terre illi⁹ q̄ in in
dea terra scā z terra
bona dī. **Ois** i indea
loc⁹. mōs. ciuitas. et
vicus certis noīb⁹ de
signat. qb⁹. s. aut cha
nanci i locis suis. aut
pherezei. amorzei. e
uei. vel hebzei noīa
uerūt. **Forbitā** ḡ scōz
paulū. q̄ vmbra cèle
stū dicit eē terrena:
in cœlestib⁹ regionib⁹
sunt differētē locoz
In celis aut enidēter
iерusalē ciuitas z mōs
lyon ab aplo eē dicit
Lōsequēs ḡ est eē ibi
alias ciuitates circa
terrenā ierusalē sitas
z vicos z regiones. i
q̄bus p̄plus dei z ve
rus israhel. p̄ verum
hiesu locādus ē. z he
reditatē sortis distri
butōe. i. meritoꝝ con
teplatōe captui⁹ ver
bi grā. **Qui** ita ne
glibetē vixit: vt p̄ si
de qđē mereat h̄i in
ter filios israhel. p̄ ne
glibetia vero vite in
tribu rubē. aut gad.
v̄l dimidia tribu ma
nasse nō intra iorda
nē b̄ extra sorte acci
piet. **Qui** nō emēda
tōne propositi talem
se reddiderit: vt scōz
(q̄s sol⁹ de⁹ nonit) rō
nes. aut i tribu iuda
aut i tribu beniamī (in q̄ ierusalē tēplū z altare p̄sistit) dēat deputari. z a
li⁹ i alia. atq̄ ali⁹ i alia. **Hoc** mō adumbratio qđā fit future sortis in cel
eoꝝ tm̄ q̄ p̄ ih̄ saluatorē nřm hereditatē capiēt cœloꝝ. **Ibi** forte h̄ obfua
būr p̄uilegia sacerdoti⁹. qb⁹ vicina q̄q̄ vrbib⁹ loca z ip̄is nēcib⁹ iūcta leggāt
Origenes. **Videt** q̄b⁹ dā q̄ singulorū q̄ syderū positio z lit⁹
dici ciuitas vel haberi possit in celo: qđē ego diffinire n̄ audeo. **Video** ei
oēm creaturā in spe qđē ppter eū q̄ subiecit eē subiectā. expectare tm̄ liber
tate redēptōne filiorū dei: sine dubio p̄clarius aliqud z sublimius operiri.
Qui ergo exēplari z vmb̄ cœlesti⁹ in lege definiunt: z nūc p̄ speculū i enig

Nec quoqz lo
cutus est dominus ad
moysen i campestribus moab su
per iordanem cōtra hiericho . **P**re
cipe filiiis israhel vt dent leuitis d
possessionibus suis vrbes ad ha
bitandum et suburbana earum p

circumutum ut ipsi in opidis maneat. et suburbana sint pecoribus ac iumentis que a muris ciuitatum forinsecus per circumutum mille passuum spacio tendetur. Contra orientem duo milia erunt cubiti. et contra meridiem similiter erunt duo milia. ad mare quoque quod respicit occidentem eadem mensura erit. et septentrionalis plaga equali termino finietur. Eruntque urbes in medio. et foris suburbana. De ipsis autem opidis que levitis dabitis sex erunt in fugitiuorum auxilia separata ut fugiat ad ea qui fuderit sanguinem. et exceptis his alia. xl. duo opida. i. simul. xlvi. cum suburbanis suis. Ipsaque urbes que dabuntur de possessionibus filiorum israhel ab his qui plus habent plures auferentur. et qui minus pauciores. Singuli iuxta mensuram hereditatis suae dabunt opida levitis. Ait dominus ad moysen: Loquere filii israhel et dices ad eos: Quando transgressi fueritis iordanem in terras chanaan decernite quae urbes esse debeant in presidia fugitiuorum qui nolentes sanguinem fuderit. In quibus si confugerit pugnus cognatus occisi eum non poterit occidere

Quis ita b*u*s v*t* i*u*
c*f*ici*u* s*u**n*.*r* i*c*el*u* s*u*q*u*itati*s*.*s*up*l*l*u* ign*e* ponat*d*e*q* d*r*.*I*gn*e* ven*i* mit
ter*i* tr*a* z*c*.*Q*uis ib*i* pag*u* pas*ch*a*i* loc*o* qu*e* eleger*u* d*n*s*d*e*s* i*u*?*i* bi
p*et*ecost*e* festi*u*itat*e* p*p*iu*at*o*s*.*r* tab*u*aculo*x* sol*e*nit*u*at*e*.n*o* i*u* p*v*m*b*raz*z*
b per ips*a* verit*u*at*e*?*Q*uis nost*z* dign*u*s er*u* c*u* divid*u*re ceper*u* d*e* filio*s*
non*u*issimi ade*c*ui dic*u* er*u* supra quin*z* vel dec*e* ci*u*it*u*tes.n*o* cui dic*u* at
intra*i* gaudi*u* d*n*i*u* t*u*; sed sedete*r* vos me*c*u*s* sup*x*i*j*.trono*s* indic*u*tes.*x* i*j*
trib*u* is*rl*.*r* de*q*b*u* dic*u*. volo p*i*.*v*t r*b*i ego s*u*.*r* ist*u* me*c*u*s* sint. volo ist*o* s
reg*u* e*e* me*c*u*s* v*t* ego s*u* tec*u*. volo eos h*ie* d*n*at*o**z*. si*c* ego s*u* d*n*s*d*anti*u**z*.*H*i*s*ut*v*e*s*ac*u*is n*u*is ap*u*d d*e*u*s* n*u*at*u**s*mo*q*z p*es* n*u*at*u* s*u*t cap*u*lli.

Decernite que
urbes zc. August.
Quid est q̄ ait. Et
erūt ciuitates vobis
refugia a vindicante
sanguinem. et nō mo
rietur is qui occidit.
quo adūsq; stet i cō
spectu sinagoge i in
dicio: cū de his loq̄
q̄ nolētes occiderint.
et alibi dicat: tūc vñ
quēz i tali causa cō
fugietum exire libe
ri de ciuitate q̄ cōfū
gerat cum sacerdos
maximus fuerit defi
ctus. Qāo ḡ hic dicit
nō morietz is q̄ occi
dit q̄ adūsq; stet i cō
spectu sinagoge i in
dicio. H̄ili q̄ iō in
dicat: vt tūc ei liceat
ē in ciuitate refugij.
Si manifestū fuerit
in iudicio q̄ nolens
occident.

De ipsiſ tamē
ut. Raba n̄. si forte
pro conscientia p̄tō
rū ciuitates terre pro
missionis. i. ecclēz n̄
audes intrare: ē bo
fora cītra iordanē in
solitudine. q̄ interpretā
tur angustia. i. mo
nasterij cellula. Que
bñ est de tribu ruben
eius. s. q̄ patri thoz
maculauit. Est ra
moth de tribu gad q̄
interpretatur excellē
mors vel visio mor
tis. ve ē excellē mō
pn̄a dicenda ē: cum
mortificatis mēbris
vincitur homo ad ex
cessā celi vñ cecidit.
Vel quia nobilissē
rationabilissē ē per
penitentiā p̄tō mō
ni. q̄ cōi morte dissol
ui. Penitentes quo
q̄ proponimus no
bis tormenta inferni
videmus ipsam spe
ciem mortis de qua
per penitentiam libe
ramur. In ciuitate
vero filii ancille pe
tentiaz agiunt. qui a
omnis qui peccat ser
vus peccati. et formā
serui accipiens debet
se humiliare vsc̄ ad
mortem. Est gaulon
in finibus manasse. q̄
interpretatur voluta
tio ut memineris te in cilicio esse voluntandum et hoc in finibus manasse
qui interpretatur obliuio ut obliuiscaris que fecisti et ad meliora te exten
das. Dic ergo habita ut per angustiam mortis et voluntatis iram per
secutoris euadas. et spem salutis inuenias. Si quid hic vtiliter egeris: ad
cadēs in terram promissionis. et in galileam poteris peruenire. que inter
pretatur sancta. vt cū
in tribulatione opus
corruptionis abiece
ris: ad sanctam tibi
ecclēz tribuat ac
cessus ut in sorte nep
talim que dicitur vi
tis remissa dominici
sanguinis participa
remerearis. Hebrō
quoq; tibi patebit q̄
interpretatur coniunct
io: vel coniugium
Reuertetur enim ani
ma tua ad sponsum
suum quem amiserat
per peccatum. Lan
dem vero sichen in
trabis quam ioseph
nōster sibi in heredi
tatem elegit in qua et
sepultus est. q̄ interpretatur humerus v̄l
labor: ut ostēdaste
per laborem peniten
tię ab errore tuo hu
meris christi reporta
rum. et non agnita no
ueni onibus. adiunc
tum effectum esse cen
telimum. quia syche
ab alienigenis com
paratuſ est. c. agnis.
Reus erit. Id
est. genē morti obnox
ius. vnde si quis can
dalizauerit vñz et
pusillis istis qui i me
credunt zc. Et alibi
Dīs qui oderit frēm
sūz homicida ē. nec
habet vitam eternā.
Hic scđum exodus
ab altari iubet anel
li. quia indignus sa
cramentis dominicis
a participatiōe sacri
altans remonet. nec
renovatur ad veniāz
nisi per dignā peni
tentiam.

Schistus. **L**eticie
donec sacerdos magnus qui oleo
p̄e cōsortib. s. s. a p̄e. **S**i cruce. **H**impe
sancto vincens est moriatur. **S**i
nōtens. s. et iōdo a societate scōnū et ecclēz vni
tate remotus. **I**nterfectoz extra fines vrbiz que
exulibns deputatē sunt fuerit in
uentus et percussus ab eo qui v̄l
toz est sanguinis: absq; nōra erit
superior iudicis qui scđm carnē proxim⁹ nōster
ē absolutor qui eum percutit qui de salute sua
solicitus ēē neglecerit.
†. i. penitens in fide catholica manendo nō de
buit sceleris sui veniā sperare nisi i mediatoris
dei et hominū morte.
qui eum occiderit. **D**ebuerat enī
profugus vsc̄ ad mortem ponti
ficiis in vrbē residere. **P**ostq; au
tem ille obierit homicida reuertet
meretur paradisi patriā recipere.
in terram suam. **D**ec sempiterna
erunt et legitima in cunctis habi
tationibz vestris. **H**omicida sub
testibus punietur. Ad vnius testi
monium nullus condemnabitur
Non accipietis preciuſ ab eo qui
reus est sanguinis. statim et ipse mo
rictur. **E**xules et profugi ante mor
tem pontificis nullo modo in vr
bes suas reuerti poterunt ne pol
luatis terram habitacionis vestre
que insontum cruce maculatur.
Nec alit er expiari potest nisi per
eius sanguinem qui alterius san
guinem fuderit. Atq; ita emūda
bitur vestra possessio me commo
rante vobisq; **E**go enim sum do
deum corde videntes et eū audientes
minus q̄ habito int̄ filios israhel.

C. XXXVI.
Accesserunt
autem et principes
aceruſ testimoniū. **S**ed et
familiarum galaad filii machir:

Spiritualis interficēdo. Et n̄i p̄ pfessionē p̄tōz et dignā pñiaſ desideria
carnis occidunt: terra corporis nullo mō mūdabit. nec creator oīm in eius
aīa habitabit vbi squalorē sordide pueratōis dominari videbit.

Accesserunt zc. Raba. Prouidere debet p̄ cogitatōes ne posses
si bonoz meritoz i alienoz transeat dñiūz sed legitimō heredi p̄petuo

maneat. et ob hoc moyses. i. lex consulatur ut respondeat qualiter sui iuris perpetui possessores sicut quod ipsa exprimit nomina. Interpretat enim galaad acerius testimonij machir vendens. Manasses oblitus. ioseph auctus. Salphaat vmbra formidinis. Loquuntur ergo principes familiarium galaad.

filiij machir. filij manasse. de stirpe filiorum ioseph. p. filiabus salphaat quando cogitationes p. mentis secundum scripturam testimonia decerat por anima fidelis que laborem presentis vite pro futura vendidit et obliuiscens q. retro sit in anteriora se extedit ut per augmentum bonorum operum p. mta eterna consequatur. Quinque enim filii salphaat. i. vmbra formidinis exteriora significant. quae quinq. corporis sensibus expletantur. Necesse est autem ut qui in umbra presentis vite bonis operibus student in timore conservent ne perdant laborem. Verentur ergo principes galaad ne possessio sua in alienam tribu transferatur. et quisque fidelis p. uidet ut opera que agit ad salutem proficit sibi ne si prava intentio gerantur ab immunitis spiritibus peruidantur. vii. Attende ne iusticia vestra faciat coram hominibus. Nubant qui bus. Simile dicit apostolus. Qui vult

Sobrinio.
filii manasse de stirpe filiorum ioseph locutus sunt moysi coraz principib. israel atq. dixerunt: Tibi domino nostro precepit dominus ut terram sorte diuideres filii israhel. et vt filiabus salphaat fratris nostri dares possessionem debitam patri. Quas si alterius tribus homines uxores acceperint sequetur possessio sua. et translata ad aliam tribuz de nostra hereditate minuetur. atq. ita fiet ut cujubeleus id est. quinquagesimus annus remissionis aduenerit: confundatur sortium distributio. et aliorum possessio ad alios transeat. Respondit moyses filius israhel et domino precidente ait: Recte tribus filiorum ioseph locuta est et haec lex super filiabus salphaat a domino promulgata est. Nubat

nubat: tunc dno. i. viro catholico. ne possessio s. bonorum operum et recte fiduci perdatur si gentili aut indeo nupserit. Tropologice vero mulieri. i. p. in intentione per bonam actionem cui voluerit licet se coniungere labori. sicutamen ut pietatem et religionem in omnibus conservet ne operis sui. p. quo

etne hereditatis possessione sperat detinimentum patiar si alie no. i. terreno se pium erit.

Nupserunt maiores. zc. Rab. Hoc sic cum quibus de numero credenti iudiciorum doctri de gentibus crede ti se iungit. ut ei. magister filios gignat. i. pietatis opera. Noi enim partui dici p. gentibus electi: quod fratres sunt sancti prophetae qui fuerint in opera constituti. Non debet esse scisma in spirituali cogitatione. ubi una est fiducia professione. Et sicut est unus pastor debet esse unum ouile. Deus enim fratres sumus.

Qui beatitudine habere studet. et infirmitatibus suis complacit solenitate agit. et gratia munera de tribuit et rex sue concordatis existit. et p. gressu virtutum mouetur ambulans de virtute in virtutem.

Euenit q. quando luna. xiii. est in equinoctio vernali ant quarto die tertij mensis: illius anni et annos solarem. et. iii. dies usque ad vicimum die secundi mensis anni secundi: ita q. primus mensis vocetur vtriusq. anni ille cuius plenilunium post equinoctium vernalē prius occurrit. sicut creditur fuisse in anno egressionis israel de egipcio.

Liber iste ragedaber hebraice. Sed latine liber numeri dicatur qui inter liberos. v. legis quartū obmet locuz. In quo licet ordinis historie serviat: nisticus tamen intellectus innuitur. Ordini historie servatur: quia cum in leuitico qui est tertius de consecratione sacerdotum et usu sacrificiorum que in tabernaculo fiebant agat: in hoc de eiusdem tabernaculi dedicatione et numeribus principum que in ipsa dedicacione obulerunt scribitur. Et cujus tabernaculum deponi et ad aliud locuz transferri debeat: qui d. tabernaculo et quid effere debeant. i. quid chaerite quid gersonite quid merarit deportaret assignatur. Qui etiam leuit. et secundum quam etatem ministrare debeant in tabernaculo docetur. Convenienter itaque post tertium leuiticum iste quartus ponitur. Mysterium etiam nobis q. in quarto loco ponitur insinuat. Sicut enim iter omnes figuræ quadrata est perfectio: sic quaternarij perfectione huius operis perfectio commendatur. Nam sicut quarto die facta sunt lumina ria. Quarta etas sub dñi fuit robustissima. quarta etiam etas huius. i. inueniens inter alias fortissima. et alia multa sub quaternario constituta perfectionis sunt indicia. Ita etiam qui hoc libro numerantur ostendit

fortitudinis perfectio. dum bi tantum qui in virtute israel proficiunt numerantur. Excluduntur quippe ab hoc numero pueri feminine egipci serui soli de pueris sacerdotum et leuitarum primogeniti numerantur. Divinus quippe numerus est indignus puerilis et lubricus sensus. feminina laxa et dissoluta segnices. egipci. i. secularis mores et seruiliter timentes. Solus israel numeratur: nec tamen omnis: sed tantum qui virtute procedit ad bellum contra spiritualium nequities potestatum. Notandum vero q. nec in egipcio nec post exitum statim populus dei numeratur. p. quippe egipcius deserit. mare transit. amalech superatur. manna manducatur. et tabernaculum construitur. lex digitus dei scripta suscipitur. et sic populus dei a. xx. annis et supra numero diuino dignus computatur. In quo significatur quia nisi quis egipcius. i. mundus et eius concupiscentias reliquerit: mare rubrum. i. baptismum sanguine christi consecratum suscepit: et templum dei per inhabitantem spiritum sanctum factum fuerit: a malech. i. linguis sanguineis. i. dyabolum et via virtute dei superauerit corpus et sanguinem domini percepit. et eo quasi manna vobis fuerit. legem quoque dei per omnia seruauerit. ad huius numeri dignitatem peruenire non poterit. Ratio quoque tribuum que quattuor locis circa tabernaculum disponuntur per ternarium. ordo et numerus mansionum. societas familiarium. et cuncta ordinatio castrorum mira spirant sacramenta. Nam enim per quattuor partes trius tribus collocantur. innuitur per quadrigitam mundi climata sancte trinitatis fidem. doctorum officio predicandam. In ipsa quoque familiarium societate innuitur certa spes resurrectionis. s.

D euteronomium

¶ in illa resurrectione illi tribui sive illi ordini angelorum
vniusquisque sociabitur quem in hac vita manendo imita-
ri pro posse suo laborauerit. **C**atalogus quoque mansi-
onum quas a prima que fuit in ramele usque ad ultimam
que fuit iuxta iordanem. xlij. numeramus numerum mansi-
onum per quas ad celum ascendimus (sicut in eorum dispositi-
onibus dicimus) insinuat. **E**t eundem numerum in celis
nostris ascensionis habemus que in enumeratis generatibus
christi descendentibus a primo patriarcha mattheo possit. ut
in eodem numero nos ascenderemus ad celum sciamus quod christus
ad beatam virginem qui ad iordanem descendisse euangelista
signavit. **N**ec vero bene iordanis dicitur: quod pleno gur-
gite fluens ipsius sancti gratia redidauit. **P**atet igit ex his
predicatis hunc librum ideo duci liberum numeri: quod in eo plus
israel numeratur. vel catalogus mansionum continetur. **I**n
quo ita edit moyses per numerum filiorum israel quod ad iordanem
descendisse dicuntur. et catalogus mansionum quibus ab egyp-
tio usque ad terram promissionis pueretur quod quo itinere
veniatur ad celum designare. per hoc enim ostendit qui
numeretur: ostendit qui. **P**er hoc vero quod mansiones nu-
merantur ostendit quo itinere veniatur. **O**rdo talis est. primo
duces populi et postea enumeratum circa tabernaculum per qua-
dum collocat. levitas a numero aliorum exceptos ad mini-
sterium tabernaculi designat. **D**einde tabernaculum dede-
catur. oblatio est assignatur que in ipsa dedicatio offeritur.
Deinde balaam a rege balach ad maledicendum po-
pulu dei inducitur. postea catalogus mansionum describi-
tur. **I**n fine sex ciuitates ordinantur. tres circa et tres ultra
iordanem ad quas configuratur quod ignorans proximi sangu-
inem effunderet. **L**enite inter tabernaculum et ceteros fili-
os israel excubantes diuisi per aaronitas ab oriente. et
caathitas ab austro. et geronitas ab occidente. et mera-
ritas ab aquiloni significant prelatos ecclesie qui sunt me-
di inter claustrales qui per tabernaculum. quibus et in tempo
ralibus. pruidet. et laicos quibus in spiritualibus presunt. aa-
ronites. et moyses et aaron et horum filiorum filii plicat et in
uolunt in tabernaculo secretiora. et introducentes caathi-
tas dant eis propriis humeris portanda iuoluta ne videt
tes moriantur. **N**on enim propalanda mysteria ecclesie nisi
summatibus viris. et moysi et aaron. quia infirmi inde sca-
dalizarentur. unde et liber presbitero et diacono apertus
portatur. ceteris clausus. **G**ersonites et merarites qui sunt in
digniores caathitis. non propriis humeris sed bobus et plau-
stris portant sua onera. **Q**uia qui vult meus ee discipu-
lus me sequatur. qui morte. **E**t quanto quis magis vult ac-
cedere ad ipsum deum: tanto gravior est incurrit persecutio.
Benedictus filius israel. et dicetis eis. **P**er hoc loco sup-
ta est benedictio quae facit episcopus duobus digitis iunctis et
elephantibus. **D**uo dixi iuncti et elephantus significant legem
et sacerdotium quod per moysen et aaron intelligitur. **T**res
versiculi qui sequuntur continet illam trinam petitionem qui fit
in verbis episcopi quecumque sint: petit gratia supplicanti. vera
salus. pax eterna. **D**einde sequitur distinctio personarum semper
bis verbis: quod iste prestare dignet qui cum patre et supplican-
to viuit et regnat in eternum.

Prothema in deuteronomium.

Fasciculus mirre

Habitus mihi. Mirra arbor aroma-
tica. v. cubitis tantum in altum exces-
cit. cuius cortex. et radix. et folia. et oia
amara sunt. Mirra amara est et cada
ueribus apponitur; ut arceat putredine vermi. **H**oc est
lex vetus in. v. libris comprehensa. amara. i. nemini par-
cens. unde et marath designata est. **A**pposita cadaveri-
bus. i. inuenta pro peccatoribus; ut corruptum crimi-
num ab eis arceret. huic fasciculus est deuteronomi. i.
ramus calorum plurimum in unum collectio. **T**erminata au-
tes lege in quatuor voluminibus; iste quintus additus
est. diffuse dicta in unum breuiter colligens. quedam eti-
am pretermissa supplens. **A**dditus autem est illis ut nu-
mero legali satisficeret. **Q**uinarius enim numerus est
legis. quaternarius euangelij. **V**nde: et refectio quinq-
milius hominum in euangelio ad patres veteris. t. spectat
Refectio quatuor milium ad patres noui. **I**llis enim p-
missa sunt et data terrena: quod quinq- sensibus subsumunt
Illis quadrata. i. soliditas terre viventium. **D**eseruit eti-
am liber iste euangelio in nomine. in explanacionis serie.
i. sui dignitate. **D**icit enim hebraice elleadabarim. gre-
ce deuteronomi. latine secunda lex. non ut quidam dixerint: al-
tera post predictam. unde in predictis dicebatur locutus
est dominus. hic autem locutus est moyses. **S**ed secun-
da. i. secundo iterata. hoc nomine prefigurans euangeli-
um: quod successit legi: cui nullum succedit. **C**um etiam
multa breuiter colligit et supplet quicdam: formam euangeli-
i prefigurat. **H**oc est enim adhuc iunctum verbum: quod
fecit dominus super terram. et supplet imperfecta legis
unde. **N**on veni solvere legem: sed adimplere. **C**um au-
tem hoc opus dicitur adeo dignum: quod manibus regis
gestari iubatur: dignitatem euangeli aperit: quod or-
dinatum est in manu mediatoris. **C**um ergo sic seruat
euangelio: merito est fasciculus dilectus christi: non tan-
tum pro se quantum quia ostendit rotam in medio rotę.
Intentio est recapitulare predicta tripli fine. **V**erbi artis
memoria commendet. **V**erbi utilitas predictorum inculcetur
Quod enim vtile est sepe dicere nec pigrum esse debet.
(ut ait apostolus) nec molestius audire. **E**t ut duricia in
deorum condemnetur: qui totiens dicta non intellexerunt
Modus agendi. **P**remittit quasi prologum: quod ostendit
quis scripsit. et quid hoc. **P**ost memorat graue delictum
pro quo perierunt in deserto: ut hoc timore excitet ad au-
diendum. **P**ost sepat ciuitates refugij. **P**ost recapitu-
lat dicta et facta bona: et mala supplet. **P**ost inbet hunc
librumponi in arca. et vii. anno legi omni israeli in sce-
nophagia. **P**ost subdit cantum. **A**udite celi. **Z**. i. me-
moriam murmuris eorum et pene. obedientes et premi. **E**t
post benedictiones tribuum. **V**itimo de morte moysi.
Dicitur sunt uerba hoc. **P**remittit legislator tituli
quasi prologum: in quo ostendit nomen auctoris. et quid
fecerit. et ubi et quando. **S**icut paulo post in glossa dissi-
guetur. et terminatur: ut quibusdam videtur: ibi. **Q**ua-
dragiesimo hoc. vel inferius. ibi. **D**ens noster hoc. **S**ed
ad eorum evidentiam que in prologo: et eorum que sequuntur:
tangenda est aliquantulum veritas historie. Ab exi-
tu filiorum israel de egypcio usque peruenient ad
campestris moab supra iordanem: fluxerunt. xlj. anni.
in quibus diversis temporibus. xlj. mansiones fecerunt
Quando nubes leuabantur: castra mouebantur. et cum
stabat: sivegebantur. et manebant eodem loco quousque ite-
rū leuabantur nubes. **P**rima mansio fuit in ramele. **A**l-
tima in campestribus moab. **A**ramele usque ad montes
syna. spacio. xl. vii. dierum. xij. mansiones fecerunt: et hoc
primo anno. et ibi fere per totum annum steterunt. **I**bi
lex data est. ibi genesis scriptus. exodus. numeri scripti
sunt. et magna pars huic. **I**nde pedez mouentes anno
secundo puererunt i caelbare. et in spacio illo fecerunt